

pueri habent hec Criso. Sunt autem decem proprietates bone in pueris quas qui imitat regnum celorum consequetur. que sunt. Innocentia mundicia obedientia simplicitas humilitas veritas malorum illatorum. Inmemoratio fortuitorum nulla reputatio. et presentium valde parvorum ad sufficientiam acceptio. Deinde parvulos sibi oblatos dominus dulciter suscepit: et complerans eos. et in vultu detinens: in signum quod simplices et humiles puros et vultuos diligit: et manus eis imponens: ut viris continentibus gratiam sui auxilii preferendaz significaret: benedixit illos aliqua vocali benedictione que scripta non est: ut humiles sua benedictione dignos ostenderet. Sic spiritualiter quotidie humilibus manus imponit. cuius eis gratiam et auxilium tribuit quia humiles spiritu digni sunt eius gratia et benedictione: deus enim superbis resistit. humilibus autem dat gratiam. In quo humilia dignitas ostendit qui tanta bona merentur. Unde dicit Hieronymus. quod humilitas sola observatrix est custodisque virtutum: et nihil est quod ita deo gratum faciat et honoribus: quantum si vite merito magni. sed humilitate infirmi videamur. Et bene humiles parvulis et innocetibus comparantur quia humiles a maculas peccatorum laudare. et innocetiam redere consequuntur. Unde Bernardus. Decorum anime humilitas est. non a meipso hoc dico. cum propheta prior dixerit asperges me flosculo et mundabor: humiliter herba a pectoris purgativa. humilitatem significans. hac se post gravem lapsum rex propheta lavari confidit. et sic invenit quendam innocentie recuperare candorem. Et sciendum quod Christus manus imponendo parvulis instituit. et iniicit sacramentum confirmationis. cuius ministerium postea contulit apostolis. Unde parvuli in fontibus crismate designantur ab episcopis qui in ecclesia dei locum obtinent apostolorum: per impositionem. non manuum apostolorum conferebant spiritum sanctum. ad robur et confirmationem fidelium. cuius impositionis manuum locum obtinet predictum sacramentum. Considera nunc quantum Christus simplicitate et humilitate ac innocentia parvulorum diligit quibus tanta familiaritatis et benivolentie signa ostendit. et studeas pro posse parvulos imitari. et virtutes eorum habere. ut valeas cum ipsis regnum celorum possidere.

Oratio.

Domine iesu xpe q nos ad continentiam es hortatus. da q hortaris et tribue mihi fragili castitate mentis et corporis: et quod parvulos venire ad te voluisti. et eis manus impones benedixisti: presta mihi mihi sero ut sim parvulus in oculis meis. quatenus gratiam inveniam in oculis tue maiestatis. et quod parvuli possident per naturam. ego persequar misericorditer per gratiam tuam: ut meritiolum vultuum omnium te rectore. te duce merear ad te pervenire. et a te benedictione in celestibus mereari.

De perfectione paupertatis. Cap. xi.

Abito de perfectione

ne castitatis et obedientie. seu humilitatis consequenter agit de perfectione paupertatis. Et ecce. n. vnus adolescens genu flexo ante iesum interrogavit eum dicens. Magister propter doctrinam sanam bone propter vitam sanctam. quid boni faciendo vitam eternam possidebo secundum Bedam. audivit iste a domino. tamen similes parvulis dignos esse regno dei: et ideo certior esse desiderans de ingressu regni per parabolas. sed apertius postulat sibi exponi. quibus meritis vel operibus vitam eternam possit persequi. Iesus autem respondit ei. primo quantum ad eius cogitationem quia iste cogitabat iesum esse purum hominem licet crederet eum esse sanctum bonum doctorem: et ideo quasi respondens eius cogitationi dixit ei. Quid me dicis bonum quasi diceret. Ex quo me credis purum hominem non debes me vocare bonum. Nemo enim bonus nisi solus et vnus deus. hoc est dictum. Deus est solus bonus essentialiter per se a seipso: et nullus alius quia alii participative. per ipsum et ab ipso. Unde Criso. Hoc autem dicens non excludit homines a bonitate. sed a comparatione bonitatis divine. Quasi diceret dominus. Quare me dicis bonum cum non credas me esse deum. Si vero confiteris bonum credas etiam esse deum. solus. n. deus natura est bonus. Deinde consequenter respondet eius interrogationi dicens. Si autem vis ad vitam ingredi serua mandata. quasi diceret: hoc sufficit ad salutem quod amplius est non est necessitatis. sed superrogationis. quia secundum Hieronymum. Iustitia legis custodia non solum bona terre: sed et vitam consequerebat eternam. suo tempore consequendam. Et quia adolescens hec audierat. sollicitus factus. interrogavit que essent hec man-

Data quorū observantia est necessaria. hoc autem sicut Crisostomus non temerarius fecit sed est mansuetus alia quedam precepta esse preter legalia. que vite ei causa fuerunt. Iesus autem quasi infirmo descendens legis precepta demeritissime exposuit dicens. Non homicidium facies manu occidendo. ore inbendo. vel consalendo. vel etiam detrahendo. quod per detractionem occiditur proximus in conscientia aliena. in qua vivebat per bonam famam. nec corde mortem alterius desiderando vel odium retinendo aut beneficium subtrahendo. et per hoc preceptum decalogi prohibetur nocentium proximi in persona propria non adulterabis per hoc prohibetur nocentium proximi in persona sibi confecta. Non furtum facies. per hoc prohibetur nocentium proximi in re possessa. Non falsum testimonium dices. per hoc prohibetur nocentium proximi in fama. honora patrem tuum et matrem. eis subveniendo et reverentiam exhibendo. et per hoc preceptum affirmativum intelligitur omne beneficium primo reddendo. quod nomine patris et matris intelligitur omnis proximus. Et hoc est quod subditur et diliges proximum tuum sicut teipsum. id est ad id quod diligis teipsum sed ad gratiam et gloriam. vel sicut teipsum id est non verbo tantum sed opere et veritate. Proximus autem noster est omnis qui nobiscum conuenit in natura quem debemus sicut nos ipsos diligere. Quam sententiam dominus inducit ut ostendat quod finis preceptorum est caritas quod observantia mandatorum non est meritoria vite eterne nisi fiat ex caritate. In his precepta ordinata in proximum non tanguntur precepta de non concupiscendo rem proximi. vel eius uxorem. quod reducuntur ad precepta de non adulterari et non furari. et sub illis possunt intelligi. Vel quod intelliguntur in hoc quod dicitur diliges proximum tuum. qui enim vere proximum diligit. nec rem eius nec uxorem concupiscit. Enumerat autem hec non omnia mandata sed solummodo precepta secunde tabule que ordinata hominem ad proximum. in quibus implicat et supponit precepta prime tabule. ordinata hominem ad deum. quod homo magis tenet deo quam proximo. et ideo si observantia mandatorum. secunde tabule est necessaria ad salutem multo fortius observantia mandatorum prime tabule est necessaria ad eandem. Unde bene dicit apostolus. quod qui diligit

proximum legem implet. quod in dilectione proximi intelligitur dilectio dei. ut finis propter quem proximus diligitur quod proximus diligere propter deum et non reuerso. Per edicta etiam ostendit saluator. quod observantia preceptorum ceremonialium et iudicialium non erat amplius necessaria ad salutem. sed sufficienter decem decalogi precepta. Quorum primum est. non adorabis deos alienos. id est verum deum colas et super eum nihil amabis. Multi enim hodie sunt qui sibi deos alienos faciunt. Nazarenus dicit Augustinus hoc ab homine colitur quod pro deo habet diligitur. Superbus igitur pro deo habet superbiam. lurrusiosus luxuriam. auarus auaritiam. Secundum non assumes in vanum nomen dei tui in os tuum. id est non blasphemabis nec iurabis indebite in nomine sui. Talis iniuriam facit deo. quem in testimonium sue falsitatis inuocat quasi deus mendacium diligit. et sibi qui in iudicio dei puniendus se obligat. si non est ita sicut iurat et proximo quod per falsam iurationem ipsum decipit et defraudat. Tertium die sabbati sanctifices. ut in eo mortaliter non pecces. et mala vite contra istud preceptum peccat. qui causa cupiditatis in sabbato opus seruile facit vel aliquod peccatum committit. vel opera misericordie dimittit. quod a bonis operibus non est vacandum. Quartum honora parentes tuos. obediendo. obsequendo. subveniendo. et amando eorum miserando. In hoc etiam precipitur honora patrum spiritualium. id est prelatorum. Quicum non occides. opere verbo. negligentia. cogitatione. auxilio consensu. malo exemplo. vel aliqua occasione. Homicidium etiam aliquando fit corde per odium. aliquando ore per verbum detractorium aliquando opere per factum et istud vltimum est triplex. quidam enim occidunt corpus tantum. quidam animam tantum. quando. scilicet eam retrahunt ad peccatum. quidam vtrumque quando. scilicet aliquis interficit seipsum vel alium in peccato mortali existentem. Sextum non mechaberis. operando. cogitando. loquendo. vel in iurisdictione tua fornicationem sustinendo. Per hoc autem quod dicitur non mechaberis. prohibetur omnis carnalis appetitus et corruptio. preter eam que est matrimonij. Septimum non furaberis aliena. non quolibet tibi attrahendo. vel re aliena invito domino vendendo. Per furtum intelligitur omne malum ablatum. id est ne occulte faciendo in acceptis. siue

frandem exercendo in mercationibus sine mercedem non soluendo operari. Etiam non dicis falsum testimonium contra proximum tuum: omne mendacium, dolus, detractio nem, adulatione, calumniam, et doctrinam erroneam deuitando. Non enim desideres domum vel agrum vel aliam rem proximi tui: talis videlicet mente quod velles tibi eam suo dano non adoptare. Decimum non concupisces uxorem, seruum: ancillam proximi tui: corde consentiendo, ore sollicitando, opere concupiscentiam perficendo. Hec qui perfecit saluari poterit. Cum autem ille adolescens hec omnia a iuuentute sua se seruasse responderet quod tamen in multis religiosis vir aliis odie reperiuntur: Iesus intuitus eum dilexit eum propter bonamauerationem suam preterita: et ostendit sibi vultum amabilem, et instruens eum de perfectione dixit illi. ((Unum tibi deest)) quo ad statum perfectionis, scilicet bonum paupertatis. Et si mandatorum observatio sufficit ad salutem, non tamen ad euangelicam perfectionem sed ad hanc etiam requiritur observatio consiliorum in qua primum est abrenunciatio temporalium et ideo de hac tamen hic facit mentiones. Ubi Origine. Non tamen intelligendum est quod in ipso tempore quo bona sua tradiderit pauperibus fiat omnino perfectus: sed illa ex die incipiat speculatio dei, adducens eum ad omnes virtutes. Et subdit dominus dicens ((si vis)) quod hoc est in tua libertate ((perfectus esse)) id est ad statum salutis necessarium: quod hoc est de perfectione vite ((vade)) per affectum retinendo temporalia ((et vende)) per effectum ea relinquendo: et hec omnia parte tamen, ut ananias et saphira, quod est contra proprietarios: que habes et iuste possides, quod est contra raptores et usurarios, elemosinas de alieno facientes: illa enim habemus que iuste possidemus. Illa ergo que iuste possident vendenda sunt: quod vero iniuste, reddenda sunt illis quorum fuerunt: et da non vende, querendo munus a manu, vel a lingua, vel ab obsequio, pauperibus non diuitibus, a quibus similia accipies, nec amicis carnalibus, nisi fuerint indigentes nec hystrionibus et male utentibus: quod est contra symoniacos et ambiciosos, qui dant alijs ut acquirant beneficia et dignitates: et hoc fac propter deum non propter ostentationem, quod abicere temporalia propter ostentationem non est meritorium: et sic dando habe

bis thesaurum, id est quendam beatitudinem in celo locum tutissimum. Hoc autem non dicitur: quod paupertas sit maior virtus quam continentia vel obedientia, sed dicitur per quedam correspondentia, quasi thesaurus celestis sic respondet voluntarie paupertati, sicut exaltatio humilitationi. Unde Crisostomus. Bene autem non vite fecit eterne mentionem, sed thesaurum dicens, et habebis thesaurum in celis, quod enim de pecunijs erat sermo, et de abrenunciatione omnium ostendit quod reddit plura his que precepit relinquere, quantum auctus est celestis quam terra in thesauro, non copiam retributionis ostendit. Et venit relictis omnibus et sequere me: me imitando, et sicut ego ambulo ambulando: quod in sequela christi per opera caritatis consistit perfectio principaliter: et completio in paupertate autem voluntaria consistit in choatiue, per modum remonens, prohibentis et disponens, quod per hoc auferuntur cura temporalium que a dilectione dei impedit animum. Unde glosa. Relinquere omnia est via ad perfectionem, sed in sequendo consistit perfectio. Magna certe gloria est sequi dominum, et ideo valde est appetendum. Ad perfectionem ergo non sufficit homini relinquere sua nisi dominum sequatur, id est nisi relictis malis faciat bona. Unde Theodosius. Cum paupertate enim et ceteras virtutes habere oportet: ob hoc ait: et veni sequere me, id est in ceteris esto meus discipulus et iugiter me sequaris. Ubi et Hieronymus. Facilius faculus retinetur quam voluntas. Multi diuitias relinquentes dominum non sequuntur. Sequitur autem dominum qui imitator eius est et per vestigia illius graditur. Ubi et Rabanus. Ecce duas vitas hominibus propositas audimus, actiuam ad quam pertinet non occides, et cetera legis mandata: et contemplatiuam ad quam pertinet si vis perfectus esse et cetera. Actiuam ad legem pertinet, contemplatiuam ad euangelium: quod sicut vetus nouum precessit testamentum, ita bona actio precedit contemplationem. Actiuus enim conuenit observatio preceptorum que in lege traduntur, contemplatiuis observatio consiliorum que in euangelio docentur. Et notandum quod multiplex est perfectio, scilicet sufficientis, quam omnes habent existentes in caritate: ordinis cuius proprium est seruare continentiam religionis: et huius proprium est renunciare omni-

nōus prelationis. ad quos pertinet pone-
 re aliam pro omnibus suis: securitatis. cuius
 proprium est habere mortē in desiderio et
 vitam in patientia. Ad primā perfectionem
 tenetur quilibet. ad ultimā vero nullus tene-
 tur: ad tres medias tenent aliqui ex causis
 vni ergo signū perfectionis posuit euz oīa
 relinquere p̄sultit. vt nudū r̄ps nudus se-
 quatur. Unde s̄m Theo. dicens oīa. s̄mā
 paupertatē suadet. si quid enī resistit il-
 lius seru⁹ est. Et s̄m Amb. talē voluit ado-
 lescentē illū dñs ad paradīsum redire. q̄lis
 adam fuerat de paradīsi sublimitate dete-
 ctus. Nudus. n. incola adam paradīsi fuit.
 Quis ergo cū possessione diuitiarum possit
 quis ad vitā ingredi. seruādo mandata. itē
 ad perfectā sequelā xp̄i vel perfecto amore
 et integro affectu tendat in deuz deest sibi
 vnum. s. q̄ relinquat diuitias affectu vt sit
 pauper sp̄i que paupertas includit humili-
 tate: sine qua nō est paupertas vera. qz va-
 nū est habere bursam vacuā et cor plenum
 superbia. Includit etiā p̄emptū diuitiarū
 effectū. qz difficile est valde q̄ habens diui-
 tias. ne amore eaz aut detineat. aut distra-
 hatur et impediatur a p̄fecto amore dei ne
 xp̄m libere et expedite sequat. Nā q̄ diuitiis
 implicat mittit pedes in rete ne possit co-
 rā deo p̄fectis ambulare et libere xp̄m se-
 qui: qz diuitie viscosiores sunt visco. et vir
 euellit aīus occupatus ab eis et detētus.
 Nimia ergo dilectio terrenaz possessionū
 est huius perfectiōis impedimentū. Quod
 bene patuit in hoc iuvene. qui cū audisset
 verba domini de perfectione paupertatis
 volūtariē: abiit tristis seculi tristitia mor-
 operatē ipeditus a perfectiōe quā q̄rebat
 terrenarū possessionū amore. ob q̄ nō po-
 terat ad p̄fectionē volūtariē paupertatis af-
 cendere. Et cā tristitie redditur cū subdit
 Erat. n. multas habens possessor. spinas
 p̄ducentes et tribulos. sementē d̄sticam suf-
 focantes. et ip̄e nihilominus habitus a pos-
 sessionibus et diues valde diuitiis fallaci-
 bus ob quaz inordinatū amorē tristabat
 de persuasione abrenūciatiōis earū: tristabi-
 le. n. est amata abicere. ad t̄palia. n. passi-
 biliter afficitur. cuius cor in p̄natiōe eo-
 rūdem aliquid contristat. Nā plerūqz
 cū temporalia assunt nobis putamus q̄ ea
 nō diligamus. sed cū abesse ceperint. inue-

nimus qui sumus. hoc enim sine amore nō
 stro aderat q̄ sine dolore discedit. Iste in-
 uens euz audiret q̄ quecūqz haberet vē-
 deret et daret pauperibus abiit merens qz
 et diuitias seculi et vitā eternā habere vole-
 bat. quod difficile erat vt fieret. quoniam in
 possessione diuitiarū absqz superbia elatio-
 nis. et absqz p̄prietate voluptatis: vir stare
 quis p̄t: sicut etiā difficile esset q̄ hō in ca-
 cumine verticis alicuius mōtis staret. et tē-
 pestate validi venti quassatus nō caderet
 vt vero dicit Aug. Hic adolescens lauda-
 bilis quidē est qz nō occidit nō adulterat⁹
 est. Ut superabilis autē qz tristitius est in
 verbis xp̄i vocantis eum ad perfectionem.
 Adolescēs quippe erat s̄m alaz. et p̄pterea
 relinquens xp̄m abiit. h̄ Aug. Sed tale re-
 the frustra factur ante oculos p̄natorū. s.
 p̄templatiū perfectoz qui tantominus cō-
 testant q̄ defunt temporalia. quātomagis
 appetunt eterna. Nam vt ait Grego. tanto
 quisqz minus dolet q̄ defunt eterna. quan-
 tomagis gaudet q̄ assunt t̄palia: et qui mi-
 nus dolet q̄ defunt t̄palia. cert⁹ expectat
 vt assint eterna. Et ideo s̄m genadiū. bonū
 est facultates cū dispensatione pauperib⁹
 erogare. sed melius est p̄ intentione sequē-
 di xp̄m oīa et totā simul donare. et abscu-
 tū a solitudine cū xp̄o agere. Et enim di-
 cit Criso. Nō similiter detinetur qui pauca
 habent et qui multis habundat. qm̄ adie-
 ctio diuitiarū maiorē accendit flāmam. et
 violentior sit cupido. Nō solū autē diuitiarū
 possessio. sed etiā rerū aliarū diuersitas. ho-
 minē a dei p̄templatione et p̄fecto amore i-
 pedit et auertit. Et Aug. Temporalitū rez
 multiformitas ab vnitāte dei hōsem p̄ car-
 nales sensus diuerberat. et mutabili varie-
 tate eius affectū multiplicat. Quē ergo de-
 lectat libertas ab amore mutabilitū liber ef-
 se appetat. et quē regnare delectat. vni oīuz
 regnatorū deo subditus hercat. Et iterum
 duo sunt amores: mūdi: et dei. si mūdi amor
 habitat. nō est quo intret amor d̄i. Cū ex-
 hauseris cor tuū ab amorē terreno. hauries
 amorē diuinū. Unde et Greg. cum cupidi-
 tate terrene substantie deus nō diligit qz
 terrenus amor oculum mentis sordidans
 excecatur. ne diuina claritas videat. Nec mi-
 rum quō enim diligere p̄t quē nescit. Aut
 quō scit ad quē nesciendus oculum cordis

claudit. Unde etiā Crisostomus. Fumo similes sūt humane res. Nihil enim ita p̄stricat anime oculū & turbat vt vite huius curarū turba & cōcupiscentiarū multitudo. h̄ enim sumi huius sūt ligna. Et Anselmus. si vis esse quietus nil seculi appetas. semp̄ regez nientis habebis. si a te mundi curas abieceris. Qui curis terrenis se implicat a dei amore se separat. Et vt in paucis multa intelligas attēde paucā verba Augustini sic dicentis. Nihil plus noui esse q̄ ista sensibilia fugienda. Cui p̄cordat Dionysius. qui sic dicit. Derelinque sensus & oīa sensibilia. Qui habet aures audiēdi. hec paucā p̄ba predicta audiat & corde intelligat q̄ multa in eis latent. q̄ vanis & dissolutis nō apparent. Unde quidā de sermonis abundantia sollicito dictū est in sp̄u. Si vis scire oīa predicāda. tunc separa te ab exterioribus. purifica te a tp̄alibus. liberū fac te a carnalibus & erige te ad celestia. & manifestabuntur tibi diuina. Ecce in hīs verbis totus est inclusum q̄ est predicatū. imago enim tua imago dei est: depone ergo ab ea oē q̄ sibi accidens est. & apparebit tibi in ea q̄ diuinum est. Et autē utiliter ad tp̄alia & eterna p̄fecte te habeas. scito q̄ temporalia debes asp̄icere sub sensu quadruplici. Primo scz vt tanq̄ p̄grinus & aduena sentias oīa vt extranea & aliena: ita q̄ tua vestis sit tuo sensui extranea. ac si esset alicuius v̄ grecia vel india. Secundo vt in tuo visu omnē habundantiā. timeas vt venenū & mare submergens. Tertio vt in tuo sensu oēm inopiam egestatē sentias vt mensam & arā & scalā vite eterne. & vt speculū sui imaginē crucis xp̄i. Quarto vt diuitias & apparatus diuitiū. ita sentias tibi difformes: q̄ i eo rum memoria vel aspectu nullatenus valeas delectari vel letari. q̄ si videris te in eis p̄gandere. a xp̄i gloriosa paupertate te estima alienū fore. Hūc autē p̄ceptū q̄ i paupertatē & despectorū memoria vel aspectu: tanquā in xp̄i pauperis expressa imagine totus leteris & eis quasi regib⁹ cū sūma alacritate & reuerentiā associēris. Cōsidera etiā hic q̄ ad perfectionē nō sufficit q̄dā opera bona & quasidā virtutes habere. sed oīa pro posse perficere. vnde Crisostomus. completus est dei hō ad oē opus bonū explet⁹. nō vt hec quidē habeat. illa vero nō habeat. qui

entis talis est nō est p̄pletus. Que. n. utilitas dic mihi. cū orat quis intense nō miseretur aut habunde aut cū miseretur quis habunde. auarus autē & violentus existēs. Aut cū nō auarus aut violentus existēs. ad ostentationē vero sit hōlum qui vident aut euz miscreatur quidē in id q̄ deo videtur elegetur aut hoc ipso & magis sapiat. aut euz humilis quidē fuerit. & ieiunjs intendens auarus autē & negociator. & terre affixus. et matrē oīum malorū inducens aīe. Radicē enim oīum malorū. dixit Paulus auaritiā. Vereamus igitur hanc. refugiamus hoc peccatū. hoc orbē terrarū instabilem fecit hoc oīa p̄fudit a beata seruitute nos abducit xp̄i. Non est enim ait deo seruire & māmonē. Huius enim insungit xp̄s. hec Crisostomus. Et nota. circa p̄missa q̄ perfectio paupertatis nō consistit in maiori defectu rerū temporalium. sed in maiori abstractione sollicitudinīs eoz. Quanto enim modus viuēdi in paupertate minorē habet sollicitudinē. tanto paupertas est perfectior. nō autem quanto paupertas fuerit maior: nō enim paupertas s̄m se bona est. sed inquantū liberat ab illis quibus hō impedit quo minus sp̄ialibus intendat. *Etio.*

Emine iesu xp̄e da mihi misero et fragili. qui tua mandata haecenus negligēter & male seruauī: saltē ammodo ea obseruare vt cū obseruatorib⁹ eorūdem merear ad vitā ingredi. Da etiam mihi clemētissime domine. vt ad p̄fectionē tēdendo oīa tp̄alia p̄pter te affectu p̄tēnā & effectū relinquā: relictiq̄ oīb⁹ te sequar. te imitādo. & per tua vestigia gradiēdo. vt te rectore. te duce. ad te thesaurū meū desiderabile & indeficientē valeā letus puenire & de tua visione semp̄ gaudere. Amen.

De duodecim p̄lijs euāgelicis. Ca. xij.

Quia dictus est

de p̄ceptis que sunt necessaria ad salutē videam⁹ & de p̄lijs. q̄ regunt ad p̄fectionē. Vñ & p̄ceptis & p̄hibitiōib⁹ tenemur. s̄ de p̄lijs & p̄missiōib⁹ nō tenemur. Nā p̄liū p̄tinet ad p̄fectos: p̄ceptū autē ad p̄ficiēdos. S̄ p̄missiō p̄tinet ad imp̄fectos. p̄hibitiō hō ad p̄uersos. Ad obseruatiā qdē p̄ceptorū. utilis ē obseruatiā p̄liorū. Aliq̄ enim fortitudo terre in ingressu

illius p̄sistit: et ideo passus ille bona custo-
dia indiget. qz obtentu ingressu facilliter re-
fiduū hostes obtinent. sic est in terra aie: qz
tota fortitudo eius p̄sistit in ingressu. In oc-
casionibus peccatorū. et p̄pter hoc necessā-
ria est bona custodia circa ipsos: p̄pter
custodiā aut̄ istius ingressus dantur consi-
lia que p̄tinent et custodiunt mandata ac
retrahunt hoīem ab incantis respectibus
et discursibus et alijs periculis. Sunt anteq̄
duodecim consilia euāgelica. q̄ x̄ps adiecit
ad p̄cepta. Prīmū est paupertatis que cō-
sistit in abdicatione proprietatis. Vñ est illud
si vis perfectus esse: vade et vende oīa que
habes. et veni sequere me. Et illud. qui non
renunciauerit oībus que possidet. nō pōt
meus esse discipulus. secundū est obedien-
tie. Unde est illud si quis vult post me ve-
nire abneget semetipsum. Et illud sup̄ ca-
thedrā Moysi sederunt scribi et pharisei. q̄
dicunt facite. Tertiuū est castitatis. Vñ est
illud. sunt eunuchi qui seip̄os castrauerūt
p̄pter regnū celoz. Et illud audistis qz di-
ctū est antiquis nō mechaberis: ego anteq̄
dico vobis. qui viderit mulierē ad p̄cupi-
scendū eā. iam mechatus est in corde suo.
vbi ostendit quod non solū dānabilis est
consensus ad delectādū in corde. Hec tria
p̄silia predicta sunt specialia. omnis p̄fecte
religionis et substantialia: qz suos observa-
tores elongant a malo: nō solū quantū ad
culpā. sed etiā quantū ad causam. Omne
nāqz malū oritur ex triplici radice. scilicet cō-
cupiscentia carnis. et p̄cupiscentia oculoꝝ:
et sup̄bia vite. Predicta vero tria consilia
nos elongant perfecte ab hac triplici radi-
ce. scilicet paupertas a p̄cupiscentia oculoꝝ.
castitas a concupiscentia carnis. et obe-
dientia a sup̄bia vite. Quartū p̄siliū est
caritatis. Unde est illud. diligite inimicos
vestros. Illud quantū ad dilectionē affe-
ctus est p̄ceptū. sed quantū ad dilectio-
nem effectus est consiliū qz inimico velle
gratiam et gloriā est necessitatis. sed impē-
dere opa bñficētie. et ostēdere illi signa be-
nivolentie. est cōsiliū et perfectionis. sane ne-
gare enim signa familiaritatis. quando ve-
niā petit. vel ad familiaritatē nō simulato-
rie se ingerit. vel quando necessitas expo-
scit: vindicta est. qz tunc inter amicos ē cō-
putandus: sed quod aliquis vltro se ad fa-

miliaritatem eis ingerat hoc est perfectio-
nis. Quintū consiliū est mansuetudin̄.
Unde illud. si quis te percuserit in max̄ illā
vnam. p̄bebe ei et aliam id est paratus sis et
aliam percussione m̄ sustinere patienter. et
istud est consiliū patientie respectu lesio-
nis corpoꝝ. Et illud. Qui tecum vult iudici-
o contendere. et tunicam tollere. relinque
ei et pallium. et istud est respectu ablationis
rerum. Cum contentione et fraude nulli li-
cet sua repetere enim caritate. licet imperfe-
ctis. perfectis aut̄ nō. qz nō repetere est fir-
mis consiliū. perfectis vero p̄ceptū. Illis
aut̄ qui renunciauerunt proprietati non li-
cet repetere sua sed vt congregationis. Se-
rtum est misericordie et erogationis. Unde
est illud. Omni petenti te tribue nō p̄pter
se sed p̄pter bonum cōe. Et illud si vis per-
fectus esse. vende omnia que habes et da
pauperibus. Dare sup̄flū in extrema ne-
cessitate est necessitatis et debiti. sed dare q̄
bns egemus est consiliū. Septimū est v̄ sim-
plicitate verboꝝ. Vñ est illud. sit sermo ve-
ster est ē. et nō. i. si affirmatio vel negatio ē
in ore sit etiā in corde. Et illud. Audistis qz
dictū est antiquis nō per iurabis ego aut̄
dico nō iurare oīno. Jurare quantū ad fir-
mitatē pertinet. permissionis est nō iura-
re aut̄ quantū ad perfectionē pertinet con-
siliū est. Octauum est de vitanda occasione
peccādi. vnde est illud. si oculus tuus scan-
dalizat te. erue eum et proice abs te. vbi s̄m
Aug. nullū membꝝ ad litterā p̄cipit erui
sed et occasio peccādi: qz nō solū ipsa pecca-
ta sed et occasiones peccandi sunt fugiēde.
Nonū est de rectitudine intentionis. et sim-
plicitate operis vel finis. Unde est illud. At-
tendite ne iustitiā vestrā faciatis corā ho-
minibus vt videamini ab eis. Et illud. sic
luceat lux vestra coram hoībus vt videant
opera vestra bona et glorificēt patrē vestrū
qui in celis est. Decimam est de p̄ornitate
opis et doctrine. Vñ est illud. q̄ fecerit et sic
docuerit. h̄ magnus vocabit̄ in regno celo-
rū. Et illud alligant hoībus onera graua.
Digito aut̄ suo nolūt ea mouere. dicūt enī
et nō faciūt. In p̄dicatione aliqui asserit cō-
silio generaliter de his q̄ pertinent ad statu
salutis. aliqui deo asserit cōsilio s̄m statu p̄fe-
ctionis: vt pote religionis: primo mō tene-
facere q̄ dicit p̄dicatoꝝ. cū asserat omnes

ad hoc teneri. secundo modo nō tenet nisi ipse perfectionem illā vouerit. Existens autem in peccato notorio. peccat quando predicat. quia scandalizat. Existens autem in peccato occulto si predicat et nō studet ex suo dicto cōpungi. adhuc videtur peccare qz videtur ptemere. Undecimū est de vitanda sollicitudine. unde ē illud. Nolite solliciti esse. Et illud nolite cogitare de crastino. Ubi sciendū qz quadruplex est sollicitudo. Prima est laudabilis et prouidētie spiritalis quo ad animā. quō quis deo placeat oēm sollicitudinē suā prosciens in eū. Secunda est etiam laudabilis: et est prouidentie temporalis ex fraterna caritate qualis competit prelati et religiosi officiat. qui presunt in sollicitudine. Tertia est tolerabilis et est cure temporalis quo ad corpus. Quarta est vituperabilis et est superflue thesaurizationis quo ad auaritiam. Prima psultur consilio isto. Secunda preceptitur. Tertia permittitur. Quarta prohibetur. Duodecimū consiliū est de fraterna correptione. Unde est illud. Si peccauerit in te frater tuus corripe eum etc. Corripere fratrem quandoqz est psultum. ut qsi aliquis corripit fratrem de venialibus. et illū eū quo nihil habet facere nisi eōdem caritatem: quandoqz est preceptum: ut qsi corripitur de mortali. et isto de modo ptinet ad oēs et obligat semper. sed nō ad semper qz p loco et tempore. scilicet quando vacat et licet. et credis qz utilis sit correptio. Et ad hoc preceptum maxime tenent prelati quo ad eos quoz gerunt. Omnia pmissa domini precepta et consilia facilia sunt volenti et dei timorez pre oculis habenti. Unde Crisost. fit tibi timor dei omni necessitate violentior. si enim velis occasiones semper obtinere. nihil de his que sunt impata custodire: et ita prorsus oīa que sunt precepta calcabis. Quod si legem volueris custodire xpi necessitates quidē nullā que te ab obseruatione eius impediat aliquādo patieris. Noli igitur o homo in otium reclinare. nec dissoluas bonam animi voluntatem: neqz enim que imperantur onerosa sunt. Tantūmodo velle sufficit. et totum qz iubetur impletum est. Quod si mihi consuetudinē tuam opponis ut legem per hanc ipsam te admoneo quam fit facilis ista correctio. si enim i alia

consuetudinē ex alia te puerteris. hoc qz tibi difficile videtur effeceris. Quia sicut ad vitandū psuetudo est violentia. ita sic potens ad corrigendum. Et iterū. si in vīsa semel bone phie transeas. etiā si postea aliquid tibi torpor obrepat. nō tamen facile poteris horum quippiam que precepta sunt transgredi bona. scilicet psuetudine firmitate iam imitante nature. Quia. n. facile est dormire comedere. bibere respirare. tam nobis facilia erunt bona psuetudine etiā opera virtutis. hic Criso. Unde et Tullius. optima forma vituendi eligenda est. qz iocundam reddat psuetudo. Tantū etiā delecteris et complacat tibi in preceptis et psilijs dñi ut si nō sine grauiamine vel difficultate videantur fieri: coneris tñ ob honore ipsius legislatoris seruare et implere: quantum ipse vires dabit: qz et si ppter ipsum pati non elegeris. nihilominus aliter patieris. Ut enim dicit Aug. In hoc mundo nō timere nō dolere non pccitari impossibile est: sed plurimū interest qua causa qua expectatione. quo termino quisqz patiatur. Unde et Criso. Si nō propter xpm elegerimus aliquid pati dolere: necesse est eos oīno et aliter sustinere. Neqz enim si ppter xpm nō mortuus fueris immortalis eris: neqz si ppter xpm nō pecceris pecunias ferens eas abibis. Hec erpetit a te. que et nō erpetente eo dabis. Hec te vult facere tua voluntate que et ex necessitate te oportet facere. Erpetit autem solū ppter eum fieri. qz ptinet et hec transire a necessitate que fm naturā sit. Ergo nō iniuste auertit et punit deus. cum in omnibus seipsum nobis prebeat. nos autē resistimus. Ego inquit pater. ego et amicus et frater et soror et mater. et oē quodcunqz volueris ego sum. solū familiariter te habeas ad me. qz oīno necesse est te pati elige pati propter me. Ego inops propter te et peregrinus ppter te. in cruce ppter te. in sepulchro ppter te. superius ppter te interpellor patre inferius p te ligat⁹ venia patre: oīa mihi tu es. et frater et coheres et amicus et mēbrū. Quid plus vis. Quid eum qui te diligit auertis. Quid huic mundo laboras. Quid vase hauris pforato. Hoc enim ē in presenti vita laborare. Quid flammā icidis. Quid acere ipgnas. Quid inaniter curris. Vanitas. n. vanitatū et oīa sunt vanitas.

Ita humilemus nosmetipsos et potiores efficiamur: ut qui digni hic virimus: futuris fruamur bonis. hec Criso. Predicta aut duodecim psilia duodecim lapidibus preciosis pnt adaptari. Primum. n. psilia q est paupertatis. significat p lapidē saphir. Saphir. n. flauī coloris ē: sic celū serenatū: sic paupes colorē celestē hnt. p qto a frenis totaliter elongati solis celestibus intendūt. Itē saphirus dicit ardozē interiorē refrigerare et oculos purgare: sic sancta paupertas ardozē cupiditatis re: tēporaliū qua cōmuniter homines mundani estuant: ita in animo istoz pauperam refrigerat: ut oīa terrena bona arbitrentur vt stercoza. Et id facit eos habere oculos mundos et limpidos ad ptemplandū celestia. qz nō sunt terrenoz puluere obscurati. Itē saphirus fugat squinantia. et morbū qui dicit noli me tangere. et vniuersaliter valet ad apostemata calida. Sic paupertas spiritus timores et infectiones vitorū nō compatit: sed ea sedat et fugat. Secundū consiliū q est obedientia. significatur per lapidem topazium Topazius in colore est auro similis. sic obedientia. Color enim auri nobilissimus est. sine quo nulla pictura est perfecta. Et certe sine qua obedientia nulla perfecta virtus ē. qz fm Augu. sine obedientia omnia vacua et cum obedientia omnia plena caritate reperuntur. Itē topazius bulientes aquas cōpescit. sic obedientia aquas humane subilitatis cōpescit. nam ex naturali fomite in vobis incentiua vitioz ebullunt. quib⁹ obedientia frenum imponit. Itē topazius iram restringit: et certe obedientia irā et omnem passionē animi mitigat. qz quecunqz passio vel temptatio in animo irrepserit in perueniente maior obedientia. restringit i homine obediente. Tertiu consiliū qd ē castitas. significatur p lapidem smaragdus Smaragdus enim est a tota spē amator castitatis. et nullo modo sustinet costū nisi rumpat. Unde gestantē se ad castitatē inclināt. est aut viridis p omnibus rebus virentibus. cuius etiā fulgore vicinus aer virere cernitur: nec eius viroz sole vel luna vltimā umbra obscuratur. sic castitas inter alias virtutes viret. Unde et virgo dicta est a viroz. et ipsa castitas est viroz oīum virtutum ita vt etiā primas exemplariter et virtualiter

ter viuere faciat: nec obscurat sole. i. estu cuiuslibet tēptationis nec obscuratur luna mundane gloriacionis: nec umbra carnalis delectationis. Itē smaragdus motus lasciuos cōpescit vltimū refocillat. gratū hoīem in verbis reddit: et hec tria ad litteram efficit castitas vt ps. Itē smaragdus tēpestates auertit. et caducū morbū curare dicit: sic castitas tēpestatē carnalis impugnationis reprimat. et morbū eius. vnde homo quasi caducus et amens efficitur cōpescit. Quartū consiliū q est caritas. put extēditur ad dilectionem inimicor. signatur per carbunculū. Carbunculus enim se habet ad alios lapides. sicut aurū ad cetera metalla. et dicitur alioz lapidū virtutē habere sic caritas excellit oēs virtutes. et cōplectitur in se virtutes vniuersas. Carbunculus etiā est colore igneus sicut carbo vltimū nocte magis luēt qz die. et circa se noctē qsi i diem mutat sic caritas ignis est. et magis luēt in nocte aduersitatis. qz in die prosperitatis. Imo etiā noctē aduersitatis et tribulationis vertit in diem solationis. Itē carbunculus fugat venenā aerē et vaporosū sic caritas sua benignitate oēm malitiā infectiua vincit. Quintū psiliū q est mansuetudo signat per ametistū. Ametistus. n. est coloris violacei. et habet virtutē refrigerandi et leniendi. vnde operat ptra ebrietatem: sic mansuetudo refrigerat calozē iracūdie. et lenit appetitū vindicte. vnde et ebrietatē mentis. qua aliqui rapiunt extra moderamen rationis ex crapula animi sedat. et hoīem tranquillū reddit. Itē ametist⁹ reprimat malas cogitationes. et pfert in seilibus intellectū. sic et mansuetudo. quia vt dicit Ambro. mansuetus hō cordis est medicus. et ps. docebit mites vias suas. Sextū psiliū q est misericordia. signat per onychinū. Onichinus in colore et magnitudine ē ad similitudinē vnguis humani. p vngues aut in scriptura. vltimate operatōes designant. et certe psilia misericordie extēdit se etiā vsqz ad vltimā possibilitatis nostre. Imo perfecta misericordia non habet vltimā et nunquā implet: qz si miserearis qstū potes plus tamen velle debes. Itē onychinus appositus oculo infirmo spē sua qsi res sensata intrat sine lesione. et circuit oculum. et penetrat interius oēs ptes quousqz

eius strarios humores prorsus excusserit: sic misericordia naturaliter ex se ipsa oculum cordis subintrat. et cum p̄m̄ cor intraverit. emundat ip̄m ab humoribus viciosis. Et d̄ns date inquit elemosinā. et ecce oīa munda sunt vobis. Et nichinus etiā valet p̄tra scabiē et dealbat faciē: sic misericordia scabiem peccatorū abstergit. et faciē aīe dealbat q̄ sicut aqua extinguit ignē ita elemosina extinguit peccatū. et ut dicit Criso. elemosina illustrat alas. et eā bonā efficit et d̄corā. Septimū p̄siliū q̄ est simplicitas verborū significat per iaspidē. Jaspis. n. bonus est viridis translucens et rubras habēs venas. sic sermo noster d̄ esse viridis ut semper aliq̄d boni germinet. q̄ ē cōtra vaniloquos debet esse transparentis ut in verbis appareat intentio cordis. q̄ est p̄tra dolosos et mendaces: d̄ etiā habere venas rubeas caritatis ad primū ad quē et de quo ē sermo. q̄ est p̄ infarratores. detractores. p̄uicātores. et calūniatores. Itē iaspis fugat feb̄ et idropisiz. et stringit fluxū sanguis. sic simplicitas v̄borū fugat feb̄ et iracūdiē. q̄ responsio mollis frangit irā: curat idropisiz anar. nā apud mercatores et alios tp̄alibus lucris inhiantes. verborū simplicitas reputatur fatuitas: stringit et fluxū sanguinis carnalis videlicet p̄cupiscentie. q̄ ex simularis colloquijs sepe excitat. Octauum p̄siliū q̄ est vitatio occasiois peccati. significatur p̄ crisolitu. Crisolitu. n. micat ad solē quasi stella aurea. et si ponit in igne reslit ab igne: sic cautela occasiois peccati micat in anima. quasi stella aurea. dirigēs hoīem in sacris suis instar stelle maris: ut sine offensione peccati. p̄tingat ad portum et p̄ hāc cautela mor vt hō aduertit se esse in p̄culo. reslit fugiēdo a tali oportunitate quasi ab igne. Itē crisolitu repellit stultitiā. et p̄fert sapiam. sic vitare occasioes peccandi est magne sapie. siue ecōtrario q̄rere oportunitates peccandi magne stultitie est. Nonū p̄siliū q̄ est rectitudo intētionis ac simplicitas signis signat p̄ berillū. Berillus enim est coloris pallidi et transparentis. et illi optant sunt q̄ maculas interius nō h̄nt sic bona opera nostra debēt esse pallida. i. sp̄alia et transparentia. vt videantur ab hoībus p̄ bono exēplo et dei gloria. et hoc tunc solū est laudabile. q̄n intentio est p̄-

ra intus in corde. Ita q̄ nō sint macule intentionis sinistre. Itē berillus si sit rotundus et opponitur soli. ignē accendit in carbone mortuo: sic bonum opus si sit bene rotundatum. i. ex omni parte debitis circumstantijs coequatum et nō obliquatū. vel distortū a fine debito: et si directe opponatur soli. ita vt tota intentio dirigat̄ ad lumen. tūc accēdit carbones mortuos. i. opera nostra prius per peccata mortificata renouiscere facit: vel q̄ eius ardor accendit p̄ortimos mortuos p̄ peccatis. qui eius exēplo accenduntur ad penitentiā. Item berillus valet cōtra squamantiam et glandes: sic rectitudo intentionis valet contra tumefactiones ipocrisis et vane gloriationis. Itē berillus valet contra pericula hostiū et redit hominē inuictū. sic quia hostes nostri demones n̄stantur bona opera nostra vt stare per inanem gloriā et superbiam sp̄ritualem. q̄ s̄m Augu. bonis operibus insidiantur vt pereant: contra hoc berillus recte intentionis reddit hominē inuictū. Item berillus amorem inter coniuges reconciliat: et certa bona opera nostra recta intentione simpliciter in deum directa. reconciliant animā cum deo sponso suo: Decimū p̄siliū q̄ est p̄formitas operum ad doctrinam signatur per ligurium. Ligurius est lapis qui sit ex vrina lincis. nam vt Plin⁹ dicit vrina huius animalis in lapidem durat. Linci comparatur doctor vel predicator. propter acumen visus intellectus eius doctrina prius debet esse in seipso digesta per operationē sibi incorporata: et tunc quasi ex habundantia vite sue stillare in p̄tiosum liquorem doctrine ad profectum aliorum: sed ipse debet id q̄d purius est sibi incorporasse. sicut postq̄ id q̄d purius ē in vrina conuersum est in substantiam alit̄. tunc liquor v̄nalis egreditur. Unde sicut malū signum est in natura q̄n liquor v̄nalis indigestus et crudus emittitur: sic malū iudiciū est in moribus. q̄n id q̄ docetur prius opere nō impletur. Item ligurius confert p̄sipatis. et ventrē soluit sic eū aliquid pleni malis humoribus peccatorū p̄ cōfessione eos egerere nequunt. sepe tales ex predicatione exemplaris viri cuius vita plus predicat q̄ doctrina remediū consequuntur. Undecimū consiliū q̄ est vi-

tatio sollicitudinis. signatur per lapidem achatem. Achates est nigri coloris cum albis venis intermixtus. In nigro colore de signatur humilitas & despectus mundi. q̄ sunt in istis qui a sollicitudine temporalium sunt abstracti. Nam ipsi mundū despiciūt & a mundo despecti sunt. Sed in hac vita nō potest esse oimoda abstractio ab omni sollicitudine. sed ppter necessitates corporis parua sollicitudo permittitur etiā perfectis & hoc significatur per venas albas intermixtas. Itē achates venena fugat. sicut se dat. visus sonet. sic vitatio sollicitudinis. venena mundani contagi fugat. nam omnia ista mundana venenosa sunt. & vir absq; contagio anime tractari possunt. Itē sollicitudo temporalium sicut p̄uocat. q̄ multum attrahit & avarus non satiatur. sicut q̄ nūquā dicitur. sufficit. Sed ab istis. s. veneno et fiti vitatio sollicitudinis per oppositum preseruat. Que etiā sonet visum intellectualem. q̄ quantum minus digregatur ad temporalia tanto fortificatur ad spiritualia. Duodecimū phisum q̄ est fraterna correptio significatur per sardium. Sardius est coloris rubei sed atrī sicut terra rubea. Sic fraterna correptio debet esse rubea ex caritate. qua fieri debet. sed q̄ caritas ista semper est cum dolore & compassione. ppter delictum fratris. ideo rubor ille est turbulētus. Item sardius restringit fluxum sanguinis sic correptio fraterna restringit fluxibilitatem peccandi pro quanto per huiusmodi correptionē multi restringuntur a peccato. Item sardius accendit animū ad gaudiū & acuit ingenium. sic correptio fraterna frater bonū et post facto. facit gaudētē. acuit etiam ingenium q̄ secundum apostolum oīa que arguunt a lumine manifestant.

Oratio.

Domine iesu x̄pe rex meus & deus meus qui me creasti & redimisti. et insuper ad me regendū non solum percepta dedisti. sed & consilia addidisti regnum queso in me constituere & me rege. Illa bonitas & caritas tua que te coegit ad creandū & redimēdū. ipsa cogat ad reddēdū. Quid. n. prodesset q̄ composuit & refecit bonitas & caritas tua. si nō me regat dextera tua. Rege ergo me domine & regna in me. vt te rectore te duce valeam nō solū

que precipis. sed & ea que cōsulis lectus adimplere. Amen.

De difficultate & impossibilitate intrandi diuitem in regnum celorum. Et de p̄uolūto relinquendū oīa & sequentiū x̄pm.

Capitulum. xiiij.

Idens autem ie-

sus inuenē tristē. factum ex paupertatis persuasione. & abiisse occasione huius habentis diuitias. ingreditur sermones de avaro sub diuitis noīe vt discipulos cōfirmet in assumpta perfectione. nec eis graue sit q̄ relictis omnibus secuti sunt x̄pm ostēdit quō diuitie faciunt difficultatē ad perfectionem & regnū consequendam dicens. Amen dico vobis. q̄ diues difficile intrabit in regnū celorum. q̄ sc̄z est pauperum. non dicit impossibile. sed difficile. q̄ difficile est diuitias possidere. & non teneri nimis earum amore. q̄ vt dicit Aug. Bona terrena diliguntur artius adeptis q̄ concupita. aliud est enim nolle incorporare que desunt alibi iam incorporata diuellere. illa enim velut extranea iam repudiantur. ista velut membra prescinduntur. Et vt dicit Crisostomus appositio diuitiarū maiorē apponit rānam. & vehementior sit cupido. Ubi ergo difficile ponitur. nō impossibilitas pretenditur. sed raritas demonstrat. Difficile enim diuitie habite premuntur. & vir aliquis res seculi sine seculi vitijs assequitur. De enim sūt spine & tribuli. qui suffocauerunt semen dei. Quare tutū est nec habere nec amare diuitias. q̄ vt ait Beda. qui h̄ multiplicandis diuitijs incubunt. alterius vite gaudia querere premunt. Unde Hieronimus. Superflua est cura de rebus corruptilibus. que cū angustia p̄deunt. ad epte paruo tempore subsistunt. subsistentes sollicitudinē ingerunt. recedentes dolorem faciunt. & q̄ peius est ingressum regni frequenter impediunt. Deinde quasi impossibile hoc ostendit & quō diuitie faciunt impossibilitatē ad consequendam perfectionē & regnū celorum. dicens. Facilius est camelum per foramen acus transire. q̄ diuitē. s. inordinate diuitias amantem. intrare in regnum celorum. s. portā angustam & artam. Verbum terribile diuitibus. quoz nulla bona sūt in celo. sicut pauperum nulla bona sunt in mundo. Unde

Amb. Nam ideo nudi accedimus ad la/
nacram vt nudi ad celi iannam pperem^o.
Qd aut congruū & absurdū est: vt quē nu/
dus mater genuit. nudum suscepit ecclesia.
dices intrare vult in celū. **Hec Amb.** Ubi
attende. q̄ quādo quis vult habere diui/
tias & nō quidē in eis p̄sidoendo vel finem
& spem p̄stituendo. sed tñ vtendo eis affici/
tur. & cum amore citra deum eas possidet.
ita q̄ a perfecto amore dei & libera seque/
la xp̄i aliquantū ipedit sic difficile regnū
celoy ingredit̄. Sed quādo q̄s p̄sidoit in di/
uitijs & in ipsis sine & sp̄e cōstituit. vt inde
superbiat & lasciuat. retinens eas cupide
& inordinate cum amore supra deū nec ad/
egenos manus extendens: sic impossibile est
eū intrare in regnum celoy. Unde q̄ dicit
difficile respectu diuitijs. primo mō dicit im/
possibile respectu diuitijs secūdo mō. Quo
modo ergo plurimi diuites regnū dei intra/
uerunt. nisi q̄ deo inspirante pro nihilo di/
uitias habuerunt. Nāq̄ d̄ David in diui/
t̄ijs p̄sidoebat: q̄ de seipso canens ait ego ve/
ro egenus sum & pauper. Alios quoq̄ hoz/
tatur: dicens diuitie si affūat nolite cor ap/
ponere. Unde Aug. Diuitē ergo hic ap pel/
lat cupidū rerū tēporaliū. & de talib^o su/
perbientem. his diuitibus p̄trarij sunt pau/
peres spiritu quoy est regnum celoy. **Hec**
Aug. Aliud est diuitias habere aliud ama/
re. Multi habent & nō amant mali nō ha/
bent & amāt. Item alij habēt & amant. alij
nec habere nec amare se gaudent: q̄ vitimi/
tutores sunt. & eū apostolo dicere possunt.
Mihi mundus crucifixus est & ego mūdo.
Unde quidā phus ait. Licet iter diuitias
esse pauperē. Nec maior est ille qui sic vti/
fictilibus sicut argento. nec minor ille q̄ sic
argento sicut fictilibus vtitur vel facili^o hic
minus significat positio sui contrarij. i. mi/
nus difficile est. Potest enī deus facere vt
transeat camelus per foramen acus. nullo
obstante. anarū vero. qui h̄ nomine diuitijs
intelligit̄ ponere in gloriā. & si potest de po/
tētia. nō tñ de iusticiā que reclamationat. Q̄por/
tet enim anarū amorey opum dimittere.
si vult ad vitā intrare. Vel camelus nō po/
test intrare p̄ foramen acus nisi diuidat̄ p̄
multas partes minutas: q̄ est facilius quā
diuitē in diuitijs p̄sidentē & p̄ amorē eis i/
herentes intrare in regnū celoy. q̄ illud est

aliquo mō possibile istud impossibile: vel vt
dicit̄ quedā porta erat hierusalem que die/
cebat acus: per cuius foramē nō nisi depo/
sito oneri & flexis genibus poterat intrare
camelus. sic & nec diues per viam artā p̄t
intrare in regnum celoy. nisi depositis di/
uitijs. vel per abiectiōē eas relinquendo:
vel saltey p̄ subiectiōē eas nō amādo vel
p̄ camelū cuius vnica & singulare officium
est onera portare. h̄ intelligunt. q̄ peccato/
rū pondere p̄grauant̄. Facilius est ergo
camelū. i. aliquez valde peccatorē transire
per foramen acus. i. per artā & angustā viā
que ducit ad vitā. q̄ diuitem cupidū intra/
re in regnum celoy: q̄ ille facilius a pec/
catis q̄ iste a diuitiarū spe separari potest.
Qd aut nomine diuitijs anax significasset
hinc patet. q̄ discipuli inopes & pauperes
hec audientes & iam hominibus cōpatien/
tes. affectuq̄ caritatis salutē illoy zelātes
querant admirando dicētes quis ergo po/
terit saluus esse cū pene omnes cupiant di/
uites fieri. Intellexerunt enim s̄m August.
Omnes qui diuitias cupiūt vel amāt. etiā
si nō habeant vel adipisci nequeant. in diui/
tū numero deputari: & sic multi sunt diui/
tes & pauci pauperes. Plures enim rebus
sunt pauperes. q̄ diuites. & ita plures sal/
uari possent si de possessoribus opum dixis/
set. Hoc aut dicebant. q̄ pauci sunt q̄ diui/
tias nō diligant vel nō appetāt. Iesus au/
tē aspiciens illos oculo modesto & mansue/
to. clemētia sua seueritatē snie tēperat. & ti/
midā eoy mentem mit̄gat. & eos p̄solans
ait. Apud hoīes. quoy. s. est p̄ se cadere nō
p̄ se resurgere hoc impossibile est: vt per se a/
suis cupiditatibus cōuertant̄ & saluentur:
q̄ nō possunt ad hoc attingere ex virtute
ppria: s̄ solū ex gratia diuina. Apud deū
aut oīa sunt possibilīa. q̄ per gratiā potest
affectū a diuitijs separare. & hoīem a cupi/
ditate terrenoy ad caritates celestū p̄uer/
tere. Et nō est hoc sic intelligēdū. q̄ diues
cum sua cupiditate & superbia in regnum
dei sit intraturus sed possibile est deo: vt a
cupiditate & supbia ad caritates & humi/
litate p̄uertat̄ & sic intret. Cōpositā de^o nō
facit. diuisam facit. Ubi Criso. Neq̄z ēt hoc
ideo dicit̄ vt resupinus iaceas. & sic ab ip̄o/
sibilib^o abstineas: s̄ vt magnitudinē insti/
cie p̄siderans. in filias deū rogās. **Fugiam^o**

ergo pessimā auaritiā que nos terre affi-
git. nosq; intrare in regnū celoz & saluari
nō permittit. **Uñ Criso.** Quid igit̃ tota mē
te audī dicit̃s inbiamus. qñ quideꝝ nos
iste in celū euehere nō possunt. Rege celoz
inclamāte nobis atq; dicente: qz difficile sit
nos cū diuitiis diuine illius habitatiōis in-
trare vestibulū. si nō ipendim⁹ oīa. Et, qua
nā hoc. inq; ratioe possibile est. si. si. aliuz. t.
celestis regni amorē intra tantū pectus inclu-
seris. Qui enīꝝ percipit illius regni gloriā
facile irridebit auaritiā. Qui semel xp̃i ser-
uus effectus est. nō erit mānone famulus.
cuius certe e regione sit dñs. Itaq; solua-
mus aliquando hos pessimos artissimosq;
modos. Si enīꝝ insensibiles materias non
vincimus. quēa dmodū incorporeas possu-
mus supare virtutes. Hec igit̃ intelligētes.
fugiamus morbū hunc oīo letalē. & vene-
ratissimos auaritiē morsus curemus. **Hec**
Erīb. Et qz dñs dixit iuuent. qz oīa relinque-
ret si pfectus eē vellet. Petrus p se & alijs
apostolis r̃fidens ait. Ecce nos relinquit⁹
oīa. Et qz nō sufficit tm̃ relinquere. iūgit qz
pfectū est: & secuti sumus te. **Seq** enīꝝ chr̃i-
stum. est fidei dilectiōe & deuotiōe ipsuz imi-
tari. Ille iūgt diues. neq; omnia dimittere.
neq; sequi te voluit. cui etiā qd r̃fideris au-
diuimus. De nobis aut̃ qd dicit̃: qz oīa re-
linquimus & oībus oīo postpositis te secuti
sumus. Igit̃ secim⁹ qz iussisti illi. Quid igit̃
tur erit nobis & qd dabis premiū. Adole-
scēti sua portio maneat mūdus. scire cupio.
qd sit nostra portio deus. Illa enīꝝ oīa re-
liquerat Petrus. de quibus dicit̃ est. vani-
tas vanitatum & oīa vanitas. Illa aut̃ oīa
retinnet. de quibus dicit̃ est. deus est oīa
in oībus. Ij Petrus nō oīa imo valde pau-
ca habuerit. tm̃ oīa reliquit: qz nihil sibi re-
tinuit: & volūtate habendi que capax oīuz
molitoꝝ est dimisit. Nemo enīꝝ oīa habere
pōt. Nelle aut̃ pōt: qz voluntas etiā impos-
sibilem est. Licet ergo esset pauper in actu.
tm̃ habebat multa i potentia: & qz per pau-
pertatem voluntariā nō solam relinquit
possessa in actu. sed & possibilitas acquiren-
di & possidendi alia. & ista possibilitas ali-
quo modo se extendit ad omnia: ideo cōue-
nienter Petrus dixit qz omnia relinquit: qz
omnem cupiditatem dimisit. Non autē ad
factantiam sed veritate & ad nostrā instra-

etionem loquitur Petrus. vt det fiduciam
pauperibus. ne solos diuites qui diuitias
possunt relinquere. estimet ad perfectiōis
gratiam peruenire. Possunt nēpe perueni-
re & pauperes. qz que habēt. saltē animuz &
affectū habēdi relinquit. Maius quidem
est habēdi voluntatē. q̃ ipsuz habere vere
linquere. Nā vt ait Aug. Multis mortuus
est mūdus. ip̃i tm̃ vicisim mūdo mortui nō
sunt. Bona enīꝝ seculi diligunt. & tm̃ ipsa q̃
diligunt minime psequunt. Item dicit hoc
Petrus vt diuitiā superbiā reprimat. ne qz
plures diuitias relinquerāt. suā humilitates
deserāt & pauperes ptemnant. ac ceteris p-
fectores se dicant. Nō enīꝝ qz plura reliquit
sed qz maioris dilectionis affectu relinquit.
di oīa xp̃m psequit. pfectior est dicendus.
Uñ putandū qz Petrus magis p̃fidēs de
alo & affectu suo. q̃ de quātitate ipsaz re-
rū relictarū: fiducialiter & p̃fidenter ait. ecce
ce nos relinquit⁹ oīa. **Uñ** **Erīg.** Et si. n.
minima cū fratre reliquit. sed nō minima sūt
estimata apud deū p̃fideratē: qm̃ et tanta
plentudine dilectionis illa minima reliq̃-
runt: vt etiā si multas habuissent possessio-
nes. oēs reliquissent. Itē dicit hoc Petr⁹.
nō tm̃ p se sed & p oībus interrogans. qd
ergo erit nobis. audito premio oēs alliciat
ad pfectionē & christi sequelā. **Uñ** **Ber. di-**
xit **Sp̃mō.** Petrus ad iesuz ecce nos relin-
quimus oīa & secuti sumus te. **Hec** nēpe sūt
verba que & p̃ceptum mundi in vniuerso
mundo & voluntariā p̃suasere hoībus pau-
pertatē. Hec sunt que mōachis claustra re-
plent deserta anachoriticis. Hec inquit sunt
verba que egyptū spoliāt. & optima queq;
eius vasa diripiūt. Hic sermo viuus & effi-
car. p̃uertens alas felici emulacione sancti-
tatis & veritatis p̃missione fidei. Omnia
sane dixerim. non tantū possessiōes sed etiā
cupiditates & eas maxime. Plus enīꝝ mū-
di cōcupiscentia q̃ substantia nocet. Et hec
fugiendaz causa diuitiaz precipua est. qz
aut vir aut nunq̃ sine amore valeant possi-
deri. Limosa siqdem & glutinosa nimis. nō
modo exterior verūetiam interior substan-
tia nostra videt & facile cor humanū omni-
bus que frequentat adheret. age ergo qz re-
linquere oīa disponis te quoq; inter relin-
quenda numerare memento. Ino vero ma-
xime & principaliter abnega teipsum. si de-

si beras sequi eū. qui emanauit propter te seipsum. Pone grauissimā sarcinā pone illa quinq; nō hominū plane iuga s; bonū. que tibi insipiēter emisti. alioquin seq sponsum & venire ad nuptias spirituales. quātia hac pressus & opprēsus corporis sensualitate nō poteris. **Hec Ber.** Et respondens dominus tangit triplex premiū. q̄ psequitur relinquētes oīa & sequentes xp̄m. & p̄ eandē viam ambulantes sc̄cū. Prīmū est quia eū dñs iudicabunt. Uñ dicit. amē idest fideliter dico vobis. q̄buscūq; fidelibus: q̄ vos q̄ dimissis omnib; terrenis. secuti estis me. imitatione viuēdi: in regeneratione. i. in iudicio: t̄mpore regenerationis generis humani. Dne enim sunt regenerationes. Prīma animarū ex aqua & spiritu in baptismo. Secūda corporū in generali resurrectione. que quidem resurrectio dicit̄ regeneratio. vel secūda generatio. q̄ terminatur ad esse acceptum secūdario. cū sederit fili; hominis ad iudicandū mundū: q̄ sicut in forma hominis iudicatus fuit: ita i forma humana iudicabit: in sede maiestatis sue: manifestā potentia ostendendo. qui in primo aduentu sedit in sede humilitatis latendo & maiestatem occultando: sedebitis & vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israel. In duodecim apostolis vniuersitas significatur iudicantiū. i. perfectorum q̄ propter euangeliā oīa sua dimiserunt. & secuti sunt dñm: in duodecim tribubus. vniuersitas iudicandorū bonorū & malorū. vbi **Greg.** Felix paupertas voluntaria. relinquentiū omnia. & sequentiū te dñe iesu. Felix plane que tā securos imo gloriosos facit in illo singulari fragore elementorū: in illo tremendo examine meritō. in illo tanto discrimine iudiciorū. **Hec Gre.** Et sciendū q̄ multiplex est iudiciū. Est enim iudiciū principalis auctoritatis quo iudicabit tota trinitas. Est iudiciū pmulgatiōis. quo iudicabit xp̄s homo sententiā p̄ferēs. Est iudiciū accessorie dignitatis. quo iudicabunt sancti & p̄fecti. in loco eminentiori sedentes. sicut assessores iudicis: iudicabunt vero nō dādo vocē. s; assensū. nō auctoritate. sed assessoria dignitate. Quia. n. cōem statū iustorū transcenderūt viuendo. fuan tes nō solum p̄cepta que sunt necessitates: sed etiā p̄silia que sunt superrogatiōis.

Ideo specialem honore habebunt in iudicio. Unde **Beda.** Iusta proorsus & digna retributio. vt qui pro christi amore: omnē mundū gloriā p̄tēperant: ei associantur in iudicio: vt velut assessores iudici mundane p̄nensationis assistant & qui ab eius amore nulla in hoc mundo poterant ratione diuelli: illuc cum christo pueniant. vsq; ad fastigiū iudiciare potestatis: hec **Beda.** Est etiā iudiciū cōparationis quo minus mali iudicabunt magis malos. & iniuste surgent in iudicio &c. Est aut̄ iudiciū approbationis. quo omnes electi quoq; exemplo ceteri dā nabuntur. iudicabunt. q̄ sententiā iudicis approbabit & laudabit. Est quoq; iudiciū retributionis. quo iudicabunt omnes & boni & mali. Est & iudiciū dispositionis. quo iudicati sunt infideles. Qui enim non credit iam iudicatus est. Qui ergo nunc videt scabellā peccatorū superborū & sedes. tunc erunt iudices & sedentes. **Ad bene in tuens p̄pheta ait.** q̄ illic sederunt sedes in iudicio. Tūc erunt primi nouissimi. & nouissimi primi. Quia illi q̄ sunt hic primi. i. honore. alios iudicantes iniuste. tunc erūt nouissimi & inferiores. ac iudicio aliorū subiecti. & ecōtrario q̄ sunt hic nouissimi & despecti. tūc erūt primi & iudicis assessores. & h̄ est mutatio dextere excelis. Uñ **Ber.** Iudicēt nūc & p̄iudicent sup̄bie filij cū rege suo. sedeāt cum eo q̄ sibi latera aglonis eligit: exalten tur & eleuentur sicut cedrus libani transiimus & ecce nō erunt. Opprimāt nūc quos possunt. blasphement. p̄gredient maledicta. venient sup̄ vos maledicta opprobria opprobantiā christo qm̄ merces vestra copiosa est in celis. **Hec Ber.** Secundū premiū est. q̄ centuplū recipient in hoc t̄p̄e. Unde dicit. Et omnis qui reliquerit domū. i. propriā. vel fratres & sorores: aut patrem aut matrem aut vrozē aut filios. i. propinquos: aut agros. i. possessionē terrenā. Ubi tangit abdicationis actum quantū ad trīa. s. quātū ad propriā dominationē que intelligit̄ per domū quantum ad carnale cognationem que intelligit̄ per p̄sanguineos sive p̄ pinquos. quantum ad tēporalē possessionē. que intelligit̄ p̄ agros & patet ordo. q̄ difficilis est relinquere p̄piā dñationē q̄ cognationē. & cognationem q̄ possessionem exteriorem: propter me et amorem meum

seu ppter nomē meū dilatandū. & propter enāgelium. i. doctrinā meā predicandā vel obseruandam: nō ppter vanitatem mūdi. sicut ipocrite & philosophi: ppter lūernū vt ambītiōsi: sperantes p̄moueri. centuplū accipiet in hoc tpe. Hoc centuplū spiritaliū rerū est v3 virtutū & consolationū. iternarū. quas per experiētiā cognoscim⁹ magis q̄ p doctrinā: Lūz enī anima gustat odorē paupertatis. castitatis. vigorē. patientie. ceterarūq3 virtutū saporem. & in eis delectatur nōne centuplū tibi recepisse v̄r. Et si vltērūs ascendat vt visitationē sponsi recipiat. etiāq3 p̄sentia gloriētur: nōne tunc recipit plusq3 mille cuplū oīum que p eo dimiserat. vnde Ber. Nemo sane mētis ampliorē eē in vitis credat. q̄ in virtutibus delectationē. Et iterū. An nō oīa possidet. cui omnia cooperant̄ in bonū. an nō cētuplū h3 omnīū q̄ implet sp̄s sancto q̄ xpm̄ hab3 in pectore. nisi q̄ longe plusq3 centuplū est. visitatio paracliti sp̄s: & p̄ntia xpi. Et iterum. Centuplū est adoptio filiorū. primitie sp̄s. delitie caritatis. gloria cōsentie q̄ ē regnum dei q̄ inter nos est. Hec Ber. Vides quomodo vcrū est q̄ loquit̄ veritas. Non fallit quin centuplam reddat in hoc seculo & nō tm̄ semel sed pluries: & sepe aīe sibi de uote. adeo vt sic afficiat eam. q̄ nō solū id q̄ reliquit: sed & totum mundum arbitret̄ vt stercora. vt sponsus sacrificari possit. Vnde Crisost. Et nos itaq3 si gustauerimus sicut oportet fruct⁹ sp̄s. de reliquo neq3 estis mabimus aliqd p̄ntia esse. velut quadam optima ebrietate futuroz cōcupiscētia rapti. Sustemus itaq3. vt a tumultu p̄ntiaz liberati eternis fruamur bonis. Vñ & Hier. q̄ ergo pp̄ fidē xpi & p̄dicationem euāgelij. oēs affectus carnis cōtēpserint. atq3 diuitias & seculi vanitates: isti cētuplū recipiēt. Sensus iste ē. q̄ carnalia p̄ salnatore dimiserit sp̄s alia recipiet: q̄ cōparatione & merito sui ita erunt. quasi paruo numero centenarius numerus cōparet. Vñ & Aug. hoc etiā hic d̄ centuplū accipiet. exponēs quodammodo apostolus ait. q̄n̄ nihil h̄ites & oīa possidentes. Cētū enīz pro ipsa vniuersitate ponit. Vñ Cyrill⁹. si domū q̄ dimittat recipiet māhones supnas si patres. p̄res habebit celestes si a germanis recesserit. in fratres hūc recipiet xpo. cū dimiserit p̄iugē.

inueniet diuinā sapiā. a qua p̄creabit sp̄s rituales fractus. Pro matre inueniet hierusalem celestem q̄ est mater nostra. Hec Cyrillus. Loco etiā paucorū amicorū recipiet multo plures amicos sp̄s alios: & p̄ paucis bonis tēporalibus recipiet multa. h̄m̄ illud actū: erat illis oīa cōmunia. Vñ in collocacone abbatis abrahe. Manifestū ē enīz eum q̄ aliqd seculariū vel affectū vel honorū xpo suadente cōtēpserit. a fratrib⁹ atq3 cōsortib⁹ p̄positi sui. q̄ ei sp̄s alii glutino colligant̄: centuplo gratiorē etiā in hac vita recipere caritatē. Cētuplū etiā frat̄. parentūne recipiet quantitatē. q̄q3 p̄ris vnus vel matris seu filiorū & xpi nōne caritate p̄tēpta. in oīum q̄ xpo deseruūt dilectio nē sincerissimā transit p̄ vno. s. tot incipēs habere patres fratresq3. seruētore atq3 p̄stantiore sibi affectione cōiunctos. Multa p̄plicata etiā domoz atq3 agroz possessiōe ditabit q̄q3 vna domo p̄ xpi dilectiōe reiecta. innumera monasteriorū habitacula tanq̄ p̄p̄ta possidebit: in quacunq3 orbis parte velut in sue dom⁹ iure succedēs. Hec Abrahamā. Tertiū p̄m̄z subiungit cū dicit. & vitā eternā possidebit. i. in futuro. vñ Aug. Quia multū amat hoies viuere in hac terra. p̄missa est illis vita. & q̄ multū timēt mori: p̄missa est illis eterna. Hoc sufficere visum ē humane infirmitati: vt diceret. habebis vitā eternam. Amemus vitā eternā & ex eo nouerimus quātū p̄ vitā eterna laborare debemus. cū videamus hoies amatores p̄ntis vite t̄p̄alis atq3 s̄ntēde. sic p̄ illa laborare. vt q̄n̄ venerit mortis metus: q̄ qd possunt: faciunt nō vt auferant: s3 vt differant mortē. Hec Aug. felix paup̄tas q̄ recipit centuplū in p̄senti. & vitā eternā in futuro: q̄ magna v3 eē xpi pauperib⁹ cōsolatio. Vñ Ber. centuplū inq̄ accipiet & vitā eternā possidebit. Illud in via hoc in p̄ntia: Illud cōsolatio p̄ntis laboris hoc future felicitatis cōsumatio ē. Sic nimirū operarij huius seculi solet cibis in opere merces in fine dari. Sic militantibus & stipendia ministrantur pro necessitate tēporis. & nouissimum donatum malus erogat̄ pro quantitate laboris. Sic & filijs israel. donec terrā promissionis intrarent in deserto māna nō defuit. & ab ecclesia post questum regni celestis. aduentum. quotidianus panis quoti

die petiſſe in oratione. quã ipſe ſaluator inſti-
tuit. *Hec Ber. Cõſidera ergo bene hanc re-
tributionẽ. ⁊ gaude ⁊ gratias age deo q̄ te
ad talẽ adduxit negociationẽ. vt hic v̄ vno
lucreris centuplũ. ⁊ nihilominus poſtea vi-
ram eternã. Et in hanc paradifum ſepe in-
gredere. q̄ p̄ſequi poteris ex ſtudio oratio-
nis ⁊ humilitatis. Quid igit̄ eſt iſtanc: q̄ ho-
mines ſimpla. pro centuplis ⁊ vita eterna
cunctant̄ relinquere. Quã itaq; ſancti terre-
na omnia vt aurũ ⁊ argẽtũ abiecerint. cur
eorũ reliquias populo cauſa cõqueſtus offi-
dendo. cogimur eos illa medicare que hic
ſpreuerunt. Uſi. vbi nos habemus ſanctũ:
in greco habemus agios q̄ ſonat ſine ter-
ra: q̄ ſancti non terrenis dediti ſunt nec in
terra ſed in celis p̄uerſationem habent. Et
ideo ad pedes apoſtolorũ. aurũ ⁊ argentũ
ponebat̄ ex p̄cepto eorũ: vt ſic docerẽt eẽ
p̄temnenda. Imitemur ergo diſcipulos do-
mini relinquẽdo diuitias ac gloriã ⁊ oĩa
que ſunt mundi: q̄ ſic ipſi p̄cipue effecti
ſunt magni. Unde Crifo. Quid eſt q̄ ma-
gnos apoſtolos offendit. pecuniarũ p̄ceptũ.
glorie deſpectio ab omnibus viteq; huĩus
negotijs creptio. Quia ſi non hec habuiſ-
ſent. ſed ſerui paſſionũ eſſent: ⁊ ſi decẽ mille
mortuos ſuſcitãſſent. nõ ſolum nulli p̄ficiſ-
ſent: ſed ⁊ ſeducutores vtiq; eſtimati eſſent.
Ita vita eſt que vbiq; fulget ⁊ ſpũs attra-
hit gratiã. ſigna vero ſi non vigilauerimus
obſunt multotiens. *Hec igitur quibus ſa-
cti ſunt apoſtoli magni zelamur: ⁊ ab vni-
uerſis deſiſcentes vite huĩus negotijs. ap-
ponamus noſmetiſos chriſto. vt aploꝝ cõ-
ſortes efficiamur. Hec Crifo. Oratio.**

*Om̄ne ieſu x̄pe. da mihi miſero ⁊ i-
digno q̄ p̄pter te ⁊ amorẽ tuũ. ac
p̄pter nomen tuũ gloriãcandũ. di-
uitias ac delitias. ac pompas. ⁊ omnia que
mundi ſunt. necnon ⁊ meipſũ in. ⁊ omnia
valem relinquere omnibusq; excluſis tibi
ſoli adherere. ⁊ p̄ modũ meo te ſeq. qua-
licunq; imitatione vinendi vt te rectore te
duce laqueos ⁊ inſidias omnium inimico-
rum meorum viſibilitũ ⁊ inuiſibilitũ me-
rear euadere: ac premiã que relinquentib;
omnia. ⁊ te ſequentibus promiſiſti. miſericor-
diter obtinere. Amen.*

De denario diurno. Cap. 14.

Quia nõ ſufficit

*ſedieta relinquere ſi hõ corpore deſi-
clat ⁊ nõ p̄ſeueret. Iõ ne q̄s torpeat cũ be-
ne ceperit inſert dñs ⁊ dicit. Multi autem
erũt p̄mi nouiſſimi: ⁊ nouiſſimi p̄mi. Mal-
ti enim aſcendunt ⁊ deſcendũt. de ſtatu in
ſtatu meliorẽ ⁊ peiorẽ. Multi p̄mi ſer-
uidi poſtea torpent: multi p̄mi frigidũ ſu-
bito marceſcunt. Sunt enim multi. qui ope-
ra perfectionis bene ⁊ frequẽter p̄ multis
inchoant. ſed torpentes in p̄greſſu a diu-
no amore tepescunt: ⁊ in bonis operib; ſe-
gnes ſtant. ⁊ ab eis deſiciũt. vel in vitia fun-
ditus labuntur ⁊ cadunt: ⁊ ecõuerſo aliqui
tarde vel tepide inchoantes ita ſeruidẽ et
bene operant̄. q̄ meritis p̄cedunt illos: q̄
eos p̄cedere videbant̄. Et ſic qui p̄mi fue-
runt inchoando. ſiant nouiſſimi vel nulli in
p̄ſeuerando vel qui fuerunt in primo ⁊ ex-
cellenti ſtatu: erunt in nouiſſimo. Uide in-
dã de apoſtolo in apoſtatã verſum. ⁊ latro-
nem in cruce conſeſſorem factũ. Uide ſimile
de iudeis ⁊ gẽtilibus. q̄ iudei p̄mi fue-
runt vocatione ⁊ nouiſſimi facti ſunt p̄uer-
ſione: ⁊ gẽtilẽs ecõuerſo. Sic ⁊ nouiſſimi p̄
humilitate ſunt p̄mi per gloriã. ⁊ p̄mi p̄
ſuperbiã ſunt nouiſſimi per abiectionem ſi-
nalem. Multi enim i ſeculo deſpecti: i ſatu-
ro ſunt gloriãcandi. et multi apud homines
glorioſi i fine ſunt dãnandi. Deĩde hãc ſen-
tentiam confirmat per ſimilitudinẽ: propo-
nens parabolã in qua docet nos fugere
otium: ⁊ inuitat ad laborem: que parabola
ſpecialiter pertinebat ad diſcipulos: q̄ cõ-
tinue laborare in agro dominico. p̄cipue
pertinet ad prelatos. Ut aut̄ facilius appa-
reat quid in parabola lateat: attendenda
ſunt ſer. Primo q̄ homo paterfamilias eſt
deus pater. qui homo dicit̄. non p̄prietate
ſubſtantie. ſed pietatis affectu. dicitur enim
homo q̄ eſt humanus. i. benignus manſue-
tus et miſericors circa homines. et dicitur
paterfamilias per creationem et p̄uiden-
tiam. qui ita gubernat oĩa ſicut paterfamili-
as ſubditos in domo ſua. de cuius fami-
lia eſt omnis creatura. Secũdo quia opera-
rii ſunt predicatorẽs. et etiam omnes recte
viuentes: ſed multi hodie tantũ verbari nõ
operari ſunt. q̄ dicunt et non faciunt. Ter-
tio quia denarius eſt vita eterna. opariis*

dñi promissa. Quarto qz vinea allegorice
 est. fm Grego. ecclesia. Moralit anima fm
 Basilii: iusticia generalis. fm Criso. Quin-
 to qz hore sunt etates mundi. vel etates ho-
 minis. Serto qz pcurator vinee est xps fm
 qz homo inquantu aut deus est paterfamil-
 as cum patre. qz vni eny patre. Dicit ergo
 simile est regni celoy. i. presens ecclesia. vel
 istoy vita: pol patrifamilias. i. deo vnuer-
 se creature. et sit hic edparatio no tam plo-
 ne ad personam qz negotiu ad negotiu: et e-
 scus. negotiu qz sit in ecclesia present. si-
 milari potest negotio qz ab homie patrefa-
 milias qz qz sit. qui erit per sui manifesta-
 tionem et sue bonitatis diffusionem. Et enim
 dicit Greg. Quando no cognoscit in secreto
 est. quando vero cognoscitur de occulto pro-
 cedit ad noticiam eo ergo frequentius erit.
 quo amplius sui noticiam dedit. pmo mane
 .i. in prima mundi etate. s. ab Adam vsqz
 ad Noe: pducere operarios. i. iustos et ser-
 uientes. nome sui alqs manifestantes: i vine-
 am suam. i. in ecclesiam militantem: eius
 palmites sunt iusti a primo Abel vsqz ad
 vltimū electū. Et fm Cris. Loduere ope-
 rarios in vineam suam. i. acquirere recte vi-
 uentes in operibus iusticie: et sic iusticia est
 vinea et palmites virtutes. vel fm Basilii.
 Per vineam anima siue pscientia signifi-
 cat: in qua laborandū est: vt amputem⁹ pal-
 mites luxuriantes carnalis pcupiscentie. p
 hētiamus lapides superbie. et extirpem⁹ spi-
 nas auaritie. Per vineam etiā itelligere pos-
 sumus penitentiam. in qua per diuersas ho-
 ras operari pducitur. dñi alq in pueritia.
 alq in iuuentute. alq in senectute puerit:
 Ergo paterfamilias per dñationem erit per
 manifestationem pducere per multiplicem
 inuentionem. operarios. non tm locutores.
 qz melior est predicatio facti qz verbi in vi-
 nea sua. per bonoy meritoꝝ multiplicatio-
 nem. Sic Adā primo positus est in paradiso.
 sed qz no coluit: est eiecetus. sic populus in
 daicus in speciali cultu diuino positus. est
 eiecetus. Sic et nos modo positi sumus. et si
 neglexerimus. similiter prostuemur. Ruina
 precedentiu admonitio debet esse sequen-
 tium. Conuentione aut facta cū operariis
 et denario diurno. Ista conuentio est vite
 eterne pro labore promissa. que quideꝝ vi-
 ta eterna dicit denarius. Primo ratio no

minis. Denarius enim a decem dicit. ex eo
 qz olim decem nimos vsuales valebat: in
 quo significat preciu pro vsu et obseruatiā
 decalogi pmissum. Et ideo illa vita denari-
 us dicit. qz pro decalogi obseruatione dat.
 Secūdo ratione figure: qz in denario est fi-
 gura spherica et rotunda. vbi no est inuenire
 principiu et finē. in quo significat vite eter-
 nitatis: et plena eternitatis possessio. Tertio
 ratio imaginis in denario enim imago re-
 gis est scripta in quo anime ad deū notat
 pformitas plena. imago eny dei in beatos
 imprimi p assimilatiōes ad deū et transfor-
 mationē in ipsum. Quarto ratio scripture
 in quo notat plena sciētia et cognitio veri-
 tatis. que ibi erit in beatis. Et vocatur iste
 denarius diurnus. tum qz tota vita homi-
 nis. tota etiā vita p̄sens reputat quasi vna
 dies. in qua nunqz a bono opere est desiste-
 dum. tū qz no nisi operanti in die gratie et
 no in nocte culpe reddit. tum qz in die glo-
 rie primo dabitur. Et misit eos in vineam su-
 am: quasi ab initio misit aduocandū homi-
 nes ad fidem redēptoris et inuitauit ad vi-
 uendū iuste et bene operandū. Et egressus
 per maiorē manifestationē. circa horā ter-
 tiam. s. a tēpore Noe vsqz ad Abrahā: vi-
 dit p miserationē alios stantes in foro otio-
 sos. et illis etiā ad vineam inuitatis merce-
 dem promisit. fm Criso. Per forū mūdus
 accipitur in quo calānie. iniurie. p̄tentōes
 diuersoy negotioꝝ difficultates semper ta-
 multuose. et omnia venalia sunt. In isto fo-
 ro: anime hominū venales exponūt. Mer-
 catores duo sunt: deus et diabolus. Quidā
 sic cecl. sunt vt vendant propriā animā dia-
 bolo p vili precio. qz pro modica presentis
 vite delectatione vt gulosi et luxuriosi: qdaz
 pro honoribus et gloria mundi: vt superbi
 et vanegloriosi: quidā pro diuitiis et bonis
 tpalibus vt raptōes et auari. Talē merca-
 torē sagiamus: et vēdamus aias n̄ras xpo.
 qz nos emit sanguine suo p̄cioso. Otiositas
 ē debiti opis defectus. An fm Cris. Pctō-
 res mortui sunt. no octoſi qz diabolo seruit.
 mortuū ē: qz opus dei no opat: otiosus ē qz
 aliena tollit mortuū ē: qz sua no dat: otiosus
 est. Coluisti vitē misericordie si das seiano. si
 seianas. et si nemini das otiosus es: et sic de
 aliis. Iteꝝ aut erit p aplioꝝ manifestatiōes
 circa sextā. s. ab Abrahā vsqz ad Moysen.

et circa nona. scilicet a Moysse usque ad Christum. et se-
cit similiter inuitado et mercede promittendo:
Circa undecima vero. in ultimis temporibus. scilicet
a tempore Christi usque ad fidem mundi: erit per clarior
re manifestatione. cum Christus apparuit et inue-
nit alios stantes non proficietes. non se humiliantes.
scilicet gentiles. et dixit illis. Quid est in loco tam
periculoso. tam transitorio. tam fetido. stans. cur
potius ire deberetis: quia vita brevis via longa.
virtus debilis. tota die cum habeatis tempus
oportunitate mercedis securitate et immensi-
tate. otiosi vobis nihil proficientes. primis
non subuenientes. hostibus non resistetes: et
posterum non providetes. cum multa mala do-
cuit otiositas. Quasi dicat dominus otiosis. Cur
tanto tempore pro salute vestra negligitis labora-
re. Dicunt ei quia nemo nos perducit. id est nullus pro-
pheta. nullus doctor ad nos instruendum ve-
nit dicit illis. Ite et vos scilicet gentiles in vineam
meam. mente credendo. ore confitendo. opere labo-
rando. quod secundum Crisostomum. Qui non operatur in hoc se-
culo. non manducat in futuro. Immo dies iste est
dies operationum. dies qui sequitur est dies feriarum.
et interponit hic particula copulativa. scilicet et quia ge-
ntiles in diebus adiuncti sunt: ut una ecclesia ex
duobus fieret. Ista parabola principaliter et con-
ter exponitur. secundum diversas etates ut iam visum
est supra. Moraliter autem potest exponi de vo-
catis ad gratiam. secundum diversas etates hominum:
et sic in mane seu in prima hora intelligitur
pueritia. in tertia adolescentia. in sexta iu-
uentus seu virilis etas. in nona senectus. in
undecima senectus seu decrepita etas. In qui-
bus qui in bonis operibus laborare negligit. to-
ta die. id est tota vita otiosus stat. Ergo quolibet
tempore qualibet etate vocat deus homines ad
gratiam et gloriam. quia semper aliquis ad vitam bonam
perducantur et a deo premiantur. Si. n. vera non
quam sera erit penitentia. Nota hic verbum cuius-
dam hominis sibi ipsi opponentis et dicentis. Iam
es in hora nona. quod igitur otiosus. Nunc es in
undecima. quod igitur stas. quam aliam expectas.
Sed nec in undecima. quod igitur stas. quam aliam
expectas. Sed nec in undecima homo dedigna-
bitur fructu tuae. secundum Iheronimum. Sex sunt etates
hominis. Prima etas est infantia. et pertendit in
septem annos. Secunda est pueritia. tendens usque
ad quatuordecimum annum. Tertia est adole-
scentia que pertendit usque ad vicequingentesimum
annum. Quarta est iuventus finiens in
quingentesimo anno. Quinta est senectus. id est

gravitas. que est declinatio iuventutis in senec-
tute. non dum senectus. sed iam non iuventus. que
etas a quinquagesimo anno incipiens: in se-
ptuagesimo terminatur. Sexta est senectus.
que nullo annorum tempore determinato
finis. sed post illas quinque etates quantum
cumque vite est senectuti deputatur. Senectus au-
tem est pars ultima senectutis dicta quod sit ter-
minus sexte etatis. Septima vero est inge-
te animarum usque ad diem iudicii. Et tunc in
resurrectione erit octava etas. Cum sero sa-
ctum esset. id est cum finito opere. finis mundi vel
vite huius advenit. ubi secundum Crisostomum. considera
quod non maneat. imo sero reddit mercedem. quia
solum remunerat presentem operarium et si
deleat. dicit dominus vinee. id est deus pater. qui dominus
est. procuratori suo. scilicet Christo. pater enim omnia de-
dit in manus eius. Voca operarios et non otio-
sos ante tribunal. et redde illis mercedem. scilicet
eterna voca inquit eos de labore ad requies.
de merore ad iocunditatem. de bello ad pacem.
incipiens a novissimis usque ad primos. De-
narius datur primo novissimis. quod secundum Augu-
stinum. Licet deus omnibus simul: illi tamen qui post unam
horam vel paucas ipsam recipiunt. dicuntur
prius recipere quam illi qui post multas horas
expectauerunt. et postea receperunt. Et secundum
Crisostomum. Iusticia fuit omnibus reddere. sed novis-
simis primo. hoc non fuit iusticie contrarium. sed misere-
cordie officium. dum tamen aliis reddat. Vbi secundum
Eundem. Ut ostendat deus incestimabilem mi-
sericordiam suam. Primum novissimis reddit
mercedem. postea primis nimiam enim misere-
cordiam ordinem non asperit. Dominus ergo mi-
sericordia que in suis donis plus aspexit cor.
et presertim operis et temporis. supplet in nobis dam-
na ipsius operis et temporis. Vbi Bernardus. Exag-
gera quantum vis merita et extolle sudores.
melior est misericordia domini super vitas. ex ea
sane operis et temporis damna mihi resar-
tito. Et sic ex precepto patrisfamilias accepe-
rant novissimi. et similiter primi singulos de-
narios. id est singula premia iuxta conven-
tionem. scilicet eternitatem seu vitam eternam.
secundum Augustinum. Iste unus denarius qui omni-
bus datur est una vita eterna que ab omni-
nibus precipitur. que equalis erit omnibus
longior nulli brevior. quia in eo non vitat un-
quam alio minus seu prolixius merito: tamen dicer-
sitate fulgebunt alii magis alii minus. Dic
ergo denarius unus est in se multiplex

ppter differentia accipientium. qz ibi erunt
 multe diuersitates meritoꝝ. Et accipientes
 primi murmurabāt aduersus patremfami-
 lias dicentes. Vt nouissimi scilicet gentiles
 vel martyres vel in bonis seruētes: vna ho-
 ra fecerunt. qz modico tempore labores su-
 stinnerunt. deuotio enī voluntatis tēporis
 spaciū breuitauit. cū merito passioes xpī. et
 pares illos nobis fecisti. s. in p̄mio qui por-
 tauimus pondus diei et estus. pondus diei
 significat opus iustitię: estus vero calorē tē-
 ptationū. quas p̄stat malignitas demoni
 cupiditas temporalis: delectatioes motuū
 carnaliū. Portauimus ergo pondus qz iu-
 stitiam seruauimus et nō succubuim⁹. Pōt
 dici qz ista murmuratio: erit admiratio de
 tanta dei bonitate in sanctorū remunera-
 tione. Vbi notandū qz duplex ē murmur. s.
 conuersionis et admirationis. Nunc vero
 sancti nō murmurāt tanq̄ de alioꝝ gloria
 cōquerentes. sed quia vidēt qz deus t̄z co-
 piose remunerat tarde venientes: q̄ sibi lō-
 go tpe fulentes: quasi murmurare d̄cunt.
 dei super hoc liberalitatē et misericordiam
 admirantes: qz illi nouissimi. q̄ si p̄ nihilo et
 sine labore vitā eternam vident acquirere.
 Vñ et petrus murmurare potuit. qz latro ci-
 tins ipso ad regnum p̄uenit. Vbi sciendū
 qz ista retributio iusta est quātum ad prece-
 dentes. qz dat eis pretium cōuentum: et mi-
 sericordia quantū ad sequētes. qz p̄ modi-
 co labore equalē prioribus accipiunt mer-
 cedem. Non igitur iniuste agitur cū p̄mis.
 sed misericorditer dispēsat cū ultimis. Ad-
 nerat primos per iusticiam: extremos secun-
 dū sui bonitatem. Et equalē accipiunt pre-
 miū. vt ostendat s̄m apostolū. qz nō ex ope-
 ribus saluati sumus. Itaqz nō quotitates
 nec quantitatē operū vel laborū s̄ potius
 eoz et caritatē attendit d̄s in remuneran-
 do: qz non considerat quantū vel quādū
 operatus fueris s̄ ex quanto. Hinc etiam
 colligit qz sera p̄nia si fuerit vera nec tollit
 gratiā nec d̄minuit. Et s̄ postremi eqliter
 remunerentur cū primis. nō tamē stulte d̄s-
 seras cōuertī. vel bene operari. vsqz ad vn-
 decimā horaz et ultimū t̄pis: ne tunc nimis
 oneratus peccatis. hēns cor impenitēs er-
 onerari nō possis. vel si penitens. ad multā
 p̄ peccatis satisfactionem tencaris. Si t̄n
 vsqz ad vndecimā distulisti. b̄n viuere: nec

tunc deside sed magis q̄ prius exercitatio
 ni anime intende. vnde Tullius. Senibus
 labores corporis minuendi: exercitationes
 anime augende videntur: et ita nihil magis
 cauendū est senectuti. ne languori desidie-
 qz succedat. Moraliter isti murmurantes
 figurā tenēt quorū p̄a claustratū. qui eo qz
 diutius fuerunt in claustro murmurant si
 eis preponant iuniores vel parificent. Vñ
 docentur h̄ seniores claustrales nō debere
 murmurare: si videāt aliquos iuniores eis
 equari. vel etiā i officijs preferri plus hono-
 rari. Itē dat h̄c documētū. qz religiosi nō
 debēt facere cōparatioes sui ad alios q̄ si
 ipsi plus seruiant deo q̄ seculares qz sepe
 videmus qz q̄daz seculariū equant meritis
 quorūdam religiosorū. vel etiā eos excedūt
 p̄ meritū. At ille respondēs vni eoz dixit.
 qz aūt vni dixit: o h̄ dixit. Vel vni. qz vna
 et equalis erat oibus occasio murmurādī.
 amice. nō facio tibi iniuriā. quia iniuria nō
 habz locū vbi est mera gr̄a. Et ideo si facit
 et dat gratiā vni: nō facit iniuriā alteri. Nō
 ne ex denario et p̄ mercede cōuenisti mecū
 a principio: Tolle qd tuū est. q. d. paratus
 sum tibi reddere mercedē tuā. et vade: itra
 in gaudium domini tui. An nō s̄z mihi qd
 volo facere: quasi diceret: sic. qz volūtas dei
 nullo mō distorta esse potest. Unde signan-
 ter dicit quod volo: qz enī vult. iō licitum.
 nos quia licitum ideo volumus. Et ne non
 solū licita: s̄ etiā benignitate plena ostēda-
 tur voluntas diuina: addit. An ocul⁹ tuus
 .i. cōsideratio tua neq̄ est et inæqualis. quia
 ego bonus sum. s. natura bonitatē meā ha-
 bundantē cōmunicās. Vñ dicit neq̄ nō p̄
 pter culpā. sed ppter p̄siderationis inæqua-
 litatē. qz illa admiratio p̄cedit ex cōpara-
 tōe diuine iustitię. magis q̄ etus misericor-
 die infinite Vbi Greg. Stulta est qd hōis
 p̄tra dei bonitatē. Cōquerendū quidē est
 si nō daret qz deberet. nō si dat qz nō debz.
 Unde et Cris. De ei⁹ dato nemo iuste mur-
 murat qz amplius dat q̄ homo desiderat.
 Ultimo cōcludens parabolā. dicit. Sic. s̄z
 vt ostensū est erunt nouissimi primi et p̄mi
 nouissimi. vt nulla sit differentia temporis
 clausa. Sepe enī illi qz ad vniām tarde ve-
 niunt. citius remunerant. q̄ illi qui tēpesti-
 ue veniunt qz citius de corpore exeunt. vel
 sepe illi qui tarde ad p̄niam veniant tpe.

precedunt alios in seruoze sicut in itinere
 cōsuevit. vt q tardius erierant velocitate
 morā cōpensant. Vel illi q sunt nouissimi i
 oculis suis sunt primi in oculis dei. vel illi
 qui nouissimi iudicio hoīum sepe sunt pri/
 mi iudicio dei quia deus nō cōsiderat exte/
 riora hoīs: sed interiora cordis. Quāntis au/
 tem audiaris in parabola oēs accepisse sin/
 gulos denarios. nō tamen putes oēs ad fi/
 des vocatos vitā eternā accepturos. vnde
 addit sūta valde metueda. multi enī v pri/
 mis. de tertijs. sextis. nonis z nouicissimis:
 sunt vocati. sed ad fide z meritū. s; de hīs oī/
 bus pauci sunt electi ad beatitudinis pre/
 miū z regnum. Multi sunt de ecclesia mili/
 tante. q non erant de ecclesia triumphāte.
 In quo paucos ostēdit eē eos q saluantur
 ad comparationē eoz qui per singulas ho/
 ras vocantur. quia s; Gregorium ad fidē
 plures veniunt. plures ecclesie parietes im/
 plent. sed ad celeste regnum pauci predi/
 cuntur. Hoc figuratur de filiis israel. quoz
 multi ad terram promissionis fuerunt vo/
 cati. sed pauci ad intrādū fuerūt electi. Et
 similiter de gedecone qui plures ad bellan/
 dum vocauit. sed paucos elegit quos secu/
 durit q; lata est via a spaciōsa porta q dū/
 cit ad perditionē. z multi sunt q intrant p/
 eā. sed arcta est via z angusta porta q dūcit
 ad vitā. z pauci sunt qui intrant per eam.
 Dupliciter autē vocat nos deus. In presen/
 ti ad laborem in futuro ad requiē. Vñ ne/
 cesse est vt quicūq; futuram remuneratio/
 nem desiderat. presentem non refugiat la/
 borez quia illi qui pro deo fideliter susci/
 piunt laborem. feliciter perueniēt ad remu/
 nationem. quando audient deum dicen/
 tes. Venite ad me oēs qui laboratis z one/
 ratī estis. z ego reficiam vos. Et tāto maio/
 rez remuneratiōē accipiēt quanto maio/
 rez laborem sustinēt: q; teste apostolo. Unus
 quisq; mercedē s; laborez suum accipiet.
 Dēs ergo q vocati sumus. nouimus vtrū
 vero electi adhuc ignoramus. Et iō tanto
 sollicitiores esse debem; in bono opere. quā/
 to inexorabiles nos esse scimus de voca/
 tione. Vñ Greg. Duo ergo sunt que solici/
 te pensare debemus. Primū est vt de se q;
 q; minime presumat. q; z hī tā ad fidem vo/
 catus sit. vtrū p; henni regno dignus sit: ne
 scit. Secūm vero est vt vnusq; q; proximum

quē iacere fortasse in vicis cōspicit: despe/
 rare nō audeat q; diuine misericordie diu/
 tias ignorat. Quid enim sit hodie aspiciū;
 sed qd cras futurus sit vnusq; q; nescimus.
 Plerumq; z q post nos venire cernitur p/
 agilitatē nos boni operis antecedit. Et vix
 enī cras sequimur: quē hodie perire videba/
 mus. Vñ z Cris. Hec parabola posita ē. vt
 q tarde p;uertunt nō disperent: sed audisio/
 res fiant: qm in hac vita nō ē ita sera p;na
 quin si corde pfecto fiat. possit tāto seruoze
 pcedere. vt mereat multis prioribus nō sic
 feruentibus in premio anteferri. Hec Cris.
 Nullus ergo desperatōni. nullus locus re/
 stat excusatiōni. siquidem in omni etate et
 in omni hora peccator suscipitur. peccator
 enim quacūq; hora cōuersus fuerit z inge/
 muerit: vita viuet z non morietur. Et q; in
 certa est in omnibus etatibus cuiuslibet ho/
 ra vocationis sue: paratus vnusq; q; debet
 esse in bona operatione. vt sicut incertus ē
 eritū: sic certus sit in bono opere aīus ne
 forte si q; pōt nō vult bonū operari: tūc in/
 cipiet velle q; non erit posse. Debemus er/
 go oī die sic viuere tanq; illa die morituri.
 vt sic residuum temporis nostri possim; ex/
 pectare securi. Vñ Seneca. Sic ordinādus
 est dies omnis tanq; cogat agonez atq; ex/
 pleat vitam. Ille beatissimus z securus sui
 possessor est qui crastinum sine sollicitudine
 expectat. In cetera mala hoc h; stulticia
 propriū q; semp incipit viuere. Quid est
 turpins q; senex viuere incipiens. Cōfide/
 ra q; pulchra res sit: cōsumare vitam ante
 mortē. Deinde expectare secure reliquā sui
 tēporis partes. Nullus enī vitam in crasti/
 num spectat. Non enim viuunt. sed victuri
 omnia differunt. hec Seneca. Multum q;
 pe inuat ad vincendam delectationem pec/
 cati recordatio mortis z finis nostri. Vnde
 sapiens. In omnibus operib; tuis memo/
 rare nouissima tua: z in eternum non pecca/
 bis. Et Grego. Nil tamen ad domandum
 desideriorum carnalium appetitum valet.
 quantus z vnus quisq; mortem penset. Et
 Ber. Saluberrimum est remediū redeun/
 di ad dominum. habere pre oculis mortez.
 Multum etiā inuat nos desides z pigros:
 sed iesum z studiosos aspiciere. si volumus
 non desides fieri z pigritari. sed seruere po/
 tius. z proficere inde enim exempla z bona

multa poterimus reportare.

Oratio.

Emine Iesu xpe summe pater fami-
 a lias tu me primo mane in vineam
 tuam dixisti. dum mea iuuentute mea
 ad fidem et tuum seruitium misericorditer
 vocasti. et ad laborandum pro denario vite
 eterne mecum conuensisti. sed ego miser to-
 ta die vite mee otiosus steti. et negligenter vi-
 uendo debitum meum non feci. Domine quod bonum es
 et misericors. fac me saltim in undecima hora
 resipiscere. et dignos fructus penite facere. ut
 apud te mercedem quamtulacumque merear in
 uentre. Amen.

De villico iniquitatis. Capi. xv.

¶ **E**inde ponit pa-

rabolam secundum reze gestam de villico in-
 quitatis diffamato apud dominum suum et dis-
 sipatione honorum suorum quod ea inutiliter in
 illicitis consumperat. et superfluis. non timens
 offendere dominum suum. Que parabola sicut et
 predicta spiritualiter pertinebat ad discipulos. quod
 officium villicationis et periculum reddende ra-
 tionis. maxime pertinet ad platos. est enim
 villicus proprie gubernator et custos ville. sic
 hic accipitur pro iconomo. id est procuratore et dis-
 pensatore. qui. scilicet. uniuersam substantiam do-
 minus dispensat. iconomus est enim tam pecu-
 nie quam frugum et omnium que domus possidet dispen-
 satorum signatus. Hic timens amoueri ab of-
 ficio et egere. clam fecit misericordiam cum de-
 bitoribus domini sui. ut cum amoueret reciperet
 eum in domos suas. memores sui beneficij. Et
 id dicit. quod habet quidam erat diues qui habebat
 villicum et infra. et in fine applicat parabolas
 ad propositum. dicens. et ego uobis dico etc.
 Similiter enim habet quidam. id est ipse deus pro no-
 bis humanatus diues quod gloria et diuitie in
 domo eius. habet villicum. id est dispensatorem cui tra-
 didit bona ad dispensandum. Idcirco ergo
 dominus. scilicet christi triplex est villicus. scilicet. in spiritualibus
 platos. in temporalibus princeps terrenus. in
 utrisque quilibet christianus. Quilibet enim homo
 est villicus dei cui triplex villa commissa est gu-
 bernanda quod fructus cuiuslibet ville prudenter
 debet dispensare. Prima villa est mun-
 dus iste. cuius fructus sunt bona temporalia. que
 quilibet custodire debet. ne mali rapiant et ut sibi
 commissa. suis dominus sui distribuatur. Secunda
 villa est corpus proprium quod est custoditum

ne quando ingrediatur mors ad animam
 per portas sensuum. Bona etiam ipsius cor-
 poris ut sanitas fortitudo etc. ad dei fructum
 et honorem sunt dispensanda. Tertia villa
 est anima. que a prauis cogitationibus est
 custodienda. cuius omnes virtutes debent
 distribui ad cognitionem et honorem et amo-
 rem dei. Et hic. scilicet. triplex predictus villicus
 diffamatus est apud illum. scilicet. deum quia ni-
 hil latet eum. quasi dissipasset bona ipsius. ma-
 le eis utendo. scilicet. res temporales in illicitis et su-
 perfluis exponendo corpus suum volupta-
 tibus dando. animam immundis cogita-
 tionibus implendo. Et benedixit ipsius quod
 bona nostra dei sunt auctoritate. sed nostra
 sunt utilitate. Sit autem hoc diffamatio vel ac-
 cusatio remorsu conscientiarum. vel euidencia
 operum. vel per angelos qui nobis ministrant.
 et omnia opera nostra deo renunciant. Et vo-
 cauit illum. scilicet. inspirationibus interioribus pro-
 dicationibus exterioribus. euidencia bene-
 ficij multiplicibus flagellis. et inueniendo
 timorem eterne damnationis et ait illi cum an-
 te mortem corripiendo et monendo. Quid hoc
 audio de te bonorum dispensatore. Redde
 rationem villicationis tue. et dum uinis cogita-
 qualiter debes operari. Et enim reddere ratio-
 nem aut in uita aut post mortem. Jam enim
 multa. scilicet. a tempore mortis tue non poteris
 villicare nec quicquam boni agere. Tunc enim
 non poterit quod deo satisfacere de rebus per
 elemosinas. nec de corpore per ieiunia. nec de
 anima per orationes. Tria uerba dicit hic christus
 peccatori magne angustie et anxietatis. que si
 continue insonaret auribus nostris. nullo modo
 peccaremus. Primum est rigide reprehensio-
 nis cum dicitur. Quid hoc audio de te sic di-
 tatio gratiarum muneribus. sic preuenio be-
 nedictionibus dissipatore rerum mearum tibi
 commissarum. Quid hoc audio clamorem de
 terra resonantem tam horribilia scelera. tam an-
 tiqua uicia. qui tanta bona dissipasti. quod tem-
 poralia male expendisti. corpus ingnasti et
 animam peccatis iueterasti. Secundum uerbum est
 anxie timoris cum subdit. Redde rationem vil-
 licationis tue. O uerbum strictum. o uerbum an-
 xiam. o uerbum durum discussionis distri-
 cte tunc facende. quasi erigetur a nobis ratio de
 occultis cordium cogitationibus de oculo ser-
 monibus. de nostris operibus. tunc aper-
 ti erant libri celestes tunc apertus erit liber

conscientie in quo legitur memoria quequid homo cogitauerit: dixit et fecit. tunc examina bunt omnia. et tunc discutiet de tota vita nostra. Tertia verba est amari doloris cui additur. Jam non poteris villicare. In futura enim vita tollitur omnis villicatio hominum. ita ut ulterius nec bene nec male possit operari. Magnus igitur est dolor anime quando proximante hora mortis audit sibi dici. quod ulterius non possit villicare. Puto quod totum mundum daret si sibi concederetur spatium vnius hore quo peniteret. et aliquid boni ageret: sed non datur. quia tempus illud est reddende rationis: sed non exercende villicationis. audiamus ergo haec tria verba seueri iudicis. et ante iudicium placemus cum ut non pereamus. Timens autem villicus de vocatione in morte vel in iudicio: et reddenda ratione ait intra se in sua cogitatione. Intra se loquitur qui nullam amicum inuenit cum quo consiliari possit. Quid faciam quia dominus auert a me villicationem. id est. villarum predictarum custodiam. sciam rerum quae corporis et anime et hoc erit in morte. Sepe enim contingit quod tales timore mortis ducunt ad penitentiam et ad cogitandum de vita futura. Sic semper cogitare debet peccator secundum Job. Quid faciam cum surrexerit deus ad iudicium. et cuius adherit. quod respondebo illi: Non ait quod dicam sed quod faciam. quia apud districtum iudicem non excusant verba suauis: sed facta meritoria. Fodere per penitentiam non valeo. id est. proprio labore et penitentia non possum de peccatis satisfacere et ad vitam beatam venire. medicare per orationem erubescio quia verecundum debet esse huiusmodi diuitibus petere suffragia spiritualia. et non reprehendere in temporalibus. In alia vita anima non potest operari. opera quibus adiungetur ad gloriam. vult Crisostomus. Alia penitentia huius exercitium mandatorum: futura pro solatio. Si nihil operatus es huius: frustra in futuro speras. Item nec ipsa potest ab aliis medicando impetrare. quia non dabitur ei. Quasi signum sunt virgines fatuae. que petentes oleum a prudentibus sunt expulse: sed nec diues epulo mendicans guttam aque meruit recipere. Scio quod facias quia. scilicet. antequam tollat per sententiam mortis a villicatione. debita relaxabo debitoribus domini mei. et distribuas eis de facultatibus ipsius. ut cum amotus fuero a villicatione. scilicet. in morte recipiant me in domos suas. id est. per eorum merita

et suffragia recipiar in vita beata. ne cogar fodere aut mendicare frustra. Et in domos pluraliter propter diuersitates premium. quia sibi mansiones multe sunt. In has domos nullus potest ingredi. nisi per ostium misericordie vel spiritualis vel corporalis. In cuius signum salomon in ingressu sancta sanctorum. fecit duo ostia de lignis oliuarum: per oleum enim misericordiam designat. Nota quod mansiones celestes sunt pauperum. quia illis date sunt: pauperum enim spiritu est regnum celorum. Unde si diuites illud habere volunt. oportet ut a pauperibus emanent. Diuites enim habent domos in terra: pauperes in celo. libenter ergo diuites recipiant pauperes in domos suas in terra. ut a pauperibus recipiantur in celo. Unde Augustinus. Prebe terram et accipe celum. Ubi considerandum est. quod ut supra dictum est. tres velle commisit sunt homini. scilicet. mundus: corpus: et anima. quorum fructus debet dispensari ad honores dei. Corpus namque suum debet distribuere ieiuniis: vigiliis. et ceteris laboribus pro deo assumptis: et tunc sanitas fortitudo pulchritudo que sunt bona corporis. optime erunt dispensata. Si vero corporis labores sustinere non possit. dicens cum hoc villico fodere non valeo saltem bona anime que sunt amor. cognitio: et memoria: ita distribuatur orando. meditando de lege domini. et cum ceteros etiam inimicos amando. ut orationibus sibi recompensetur. quod laboribus efficere non potuit. Esti rursus orare erubescit. utpote quia nescit: dicens quemadmodum et hic villicus dicebat. mendicare erubescio. Qui enim orat mendicat quia suffragium petit. tunc certe non restat. nisi ut prouideat sibi taliter de bonis terre velle domini. scilicet. de bonis temporalibus elemosinas largiendo quod talis dispensatio omnem defectum excuset corporis et anime. Ieiunium enim quod distribuit bona corporis: et oratio que distribuit bona anime: atque elemosina que distribuit bona mundi sunt opera quibus habetur vita eterna. Conuocatis itaque singulis seorsum his ab illis debitoribus domini sui. quia religiosi et pauperes quantumcumque iusti sunt debitores dei: fecit circa eos misericordiam de bonis temporalibus sibi traditis ad dispensandum dantes ipsis oleum et triticum: oleum quippe compassionis

et triticū subuentiōis. ad hoc ergo tēdit ista pabola vt sicut dedit de bonis dñi oleū et triticū. sic et nos demus paupibus de bonis a deo nobis traditis oleū cōpassionis interioris et triticū subuentiōis exterioris. qz bonor nobis dator nō dñi. sed tm̄ dispēator es sum⁹. In hoc autē q plus dedit de oleo q̄ de tritico. significat q plus debemus cōpati affectu. q̄ possum⁹ subuenire effectū. Et laudauit dñs villicū. nō dñs oīum. villicū iniquitatis. i. villicū iniquum. nō q aduersus eū fraudulēter. sed pro se prudēter. s̄m prudentiā huius seculi. nō tm̄ bñ vel meritorie egisset. Ad enim laudauit eū de fraude q̄ fecit. s̄ de prudētia et ingenio quo sibi in futurū p̄sperit. ē nāqz prudētia q̄daz sibi ipostex prudentia. Sic diuites huius mūdi nō sunt laudabiles de deceptōe in illicitis actibus. s̄ de hoc q prudēter se conuertūt ad distribuendū bona i p̄s opib⁹ vt p hoc p̄uideant sibi in futurū. qz s̄m Ambro. Sola misericordia ē comes defunctorū. Cui etiā prudētissime nō solū dñs villicū s̄ etiā dñs oīum applaudere videt subitigēs ad qd hāc similitudinē dederit. Quia iniqui filij huius seculi et tenebrarū. i. hoīes tpalibus intenti et amatores mūdi. prudētiores sunt filij lucis in generatione sua carnali. i. in secularib⁹ ad que vident genitū. i. magis astuti et seruidi sunt in carnalibus et teporalibus negotijs agendis q̄ filij lucis et vite eterne. i. hoīes spūalibus deputati et amatores celestiu sunt in spūalibus negotijs exercēdis. Prudētiores sunt illi in malo q̄ isti in bono. Vix. n. inueniunt aliq qui tantā prudentiā et cura habēt in acquirēdis bonis eternis et p̄manentibus. quantā calliditatē et sollicitudinē isti habent in acquirēdis bonis tpalibus et fugitiuis. Pro his enim die noctuqz vigilāt. angustiant laborant. et modis oībus tales diuitias coacquare nō cessant. sicut bubo et cattus clar⁹ vident de nocte q̄ homo nō ad legendum litteras. sed ad capiendū mures. sic filij seculi acutius vidēt q̄ filij lucis. nō ad sciendū legē dei. s̄ ad acquirēdū bona mūdi. Audiant hec filij lucis et a filijs tenebrarū. s. huius seculi vincit erubescant. Iō enī hec scripta sunt vt audiēdo prudētiores fiāt. Ad autē vt iniquitatis villicū imitando fraudē vel iniusticiā in aliquo agāt. Ubi Beda. Qu

diāt sapientes huius seculi. vt stultā sapientia deserere. et sapientē dei stulticiā discere queāt quātū eoz sapientia diuina equitas estimauerit. quos nō vere prudētes sed in generatione sua prudētes esse cōmemorat. Iuxta hoc q̄ alibi dicit. ve q sapientes estis in oculis vestris. et corā nobismetipsis prudētes. Necnō et amatores vite eterne filios lucis appellando nō aliud eos q sapientes sunt vt mala faciāt. Bene autē facere nesciunt q̄ filios esse tenebrarū arguit filij autē lucis et filij huius seculi vocant. quō filij regni et filij p̄ditionis. Cuius enim qsqz agit opera eius cognominat et fili⁹. Hec Beda. Sed heu nos (vt ait Hier.) Fernētissimi sumus in terrenis frigidissimi in celestib⁹. et summā in rebus paruis exhibeatis alicritatē. ad maiora tepescimus. celerē habitudine finē res sine fine querūtur. celestes diuitias imortales honores pigra quadā diu similitudinē negligimus. Hec Hier. Ubi notandū q̄ quedā est sapientia nocua. et ista est carnalis quā habēt auari in acquirēdo diuitias. superbi in acquirēdo honores. in ruriōsi in acquirēdo delicias. Ubi Jacob⁹. Nō est ista sapientia desursus descēdēs. sed terrena quo ad auaros. aialis quo ad lurrariosos diabólica quo ad supbos. Quantū autē ad istā sapientia. vep est q̄ filij hui⁹ seculi sunt prudentiores filij lucis. qz filij lucis eā asperrant et figiūt. Secūda sapientia est supina: que est de ipertinētibus ad salutē. Ista sapia ē mūdāna et secularis sine sit philosophica et phisica siue sciētia legū et decretalū. que pro tanto dicunt supsiue qz sine illis pōt salus esse. Quantū etiā ad istā sapientia filij seculi sunt sepe prudentiores q̄ filij lucis. qz viri spūales p̄curant de talibus scientiis. Tertia sapientia ē necessaria: que est de erpedientib⁹ ad salutē. et ista ē sapientia diuina que p̄sistit in vera dei et boni cognitiōe. Quantū autē ad istā sapientia. filij lucis sunt prudentiores q̄ filij huius seculi. imo in rebus diuinis filij seculi vident esse stulti filij autē lucis sunt valde sapientes et prouidi. Qui autē sunt filij seculi non apparet manifeste. sed tm̄ pōt de hoc aliqua cōiectura haberi. Una est qz cōster filius habet inclinationē ad artificium patris. Et ideo quādo persona tota est mūdāna et ad negocia mundi inclinata. signum

est q̄ p̄tinet ad filios seculi. Secunda cōiectura ē. q̄ filius assumit arma patris: sic p̄sona q̄ in seipsa assumit arma mundi que sunt supbia. auaritia. gula. luxuria. hec videntur p̄tinerē ad generationē mundi. Filij autē lucis similiter cognoscunt duplici cōiectura. Prima ē q̄n p̄sona cum ol deuotōis sustinet uisitacionē dei. qua uisitat̄ p̄ flagella: vel alio quocunq̄ modo ⁊ quando non permittit aliqd̄ in corde suo quod est contrarium deo. signum est q̄ est filius dei. Secunda coniectura est quia comuni pulchritudinem comedant libenter cibum quo cōsueuerunt uti parentes eorum. ⁊ in ipso potissimum delectantur: sic quādo homo libere degustat celestia que fuerunt cibus xp̄i. et ei sapiunt talia. ac cōtinue conatur qualis impleat voluntatē diuinā: iste ē p̄p̄rie filij dei. Deinde quasi a minore infert condēdo propositum. Et ego uobis dico facite uobis. i. ad uestram utilitatē amicos de māmōna iniquitatis. i. de temporalibus diuitiis. s; nō eo modo quo fecit uillicus iniquitatis. non defraudando aliena: sed largiendo uŕa ut cū defeceritis meritis p̄p̄riis ⁊ p̄siti uita: recipiant uos in eterna tabernacula. id est p̄ sua merita ⁊ suffragia impetrēt quod deus uos finaliter recipiat ī uita beata. Ad hoc tabernacula p̄pheta suspirans ait. q̄ dilecta tabernacula tua. quasi diceret dñs. Si sibi in futurū etiā cum dolo ⁊ fraudolenter prouidens laudat: multo magis laudādi eritis si sine dolo ⁊ legitime uobis prouideritis. Ubi Greg. si nos eorū. i. pauperū amicitias eterna tabernacula acquirimus dātes: p̄sere debemus. q̄ patronis potius offerimus munera q̄ egenis bona largimur. Māmōna māmōne lingua syra diuitie dicuntur ⁊ māmō māmōnis Sathanas q̄ opibus se/ducit appellatur. Et est aduertendū q̄ nō dicunt hic diuitie iniquitatis q̄ inique et de malo acquisite: de illis enī nō p̄cepit dominus fieri elemosinā cū nunq̄ bonus usus iustificet male acquisita. Et ideo talia sunt restituenda nō in elemosinis dāda. Potest etiā de diuitiis in quo. affectu vel actu male acquisitis fieri elemosina ut de acquisitis per meretricium vel lenocinium. vel diebus festiuis laborando vel huiusmodi. Si uero diuitie nō de malo sunt acquisite nihilominus dicuntur māmōna iniquitatis. plurib⁹

de causis. Primo q̄ nō sunt se diuitie. nec seruant q̄ p̄mittunt: sed false. quia fallunt ⁊ decipiunt. Promittunt enim securitates ⁊ dant timorem. facietatē ⁊ dant esuriē. stabilitatē ⁊ dant subitā detectionē. Secūdo q̄ iniqui in eis confidunt ac sp̄e ⁊ finē in eis cōstitunt. Tertio quia iniquus mammon fessit eis qui tēptat hoīes cupiditate ut seruiant auaricie q̄ est idolorū seruitus ⁊ sepe faciunt hoīes iniquos ut semp̄ desiderent amplius. Quarto q̄ sunt multax iniquitatum materia: p̄pter diuicias enī multa cōmittuntur iniqua ⁊ expendunt in multis illicitis ⁊ superfluis. Quinto q̄ ut plurimū acquiruntur inique: in pluribus enim p̄decessoribus necesse est aliquē reperiri qui iniuste usurpauerit aliena. vñ uulgata cōi dicitur inia. Omnis diues aut iniquus est. aut heres iniqui. Sexto dicuntur māmōna iniquitatis. i. inequalitatis quia inequaliter possidentur. nam vnus h̄z ad superhabundantiam. alius ad sufficiētē. alius ad necessitates extremā. alius ad totalē penuriā. Septimo quia iniqui retinetur q̄ enī ultra necessaria uite retinetur. nec proximis necessitatibus erogatur. pecunia ē iniquitatis. id est contra equitatem: in ea enī nō seruamus equitatem quā proximo debemus: quem sicut nos diligere iubemur. Pauperes ergo recipient nos in suas domos celestes. si nos receperimus in nostras domos terrestres. Unde Augu. omnia bona sua dedit deus duobus hominibus. diuitibus terrena. pauperibus celestia. Sed deus uolens utrunq̄ saluare. constituit ut hic diuites in sua hereditate recipiāt pauperes. ⁊ pauperes in sua hereditate eos collocent. ut uterq̄ per alium collocetur. Hec Augu. Et si non omnes pauperes possunt nos recipere in domos celestes: tamē quia largimur his recipiemur ab angelis ⁊ sanctis quia largiendo pauperibus angelorum nobis ceterorumq̄ sanctorum gratiam cōparamus: ⁊ quibus bonum sit eligere pauperes bonos ⁊ alii preferre in datione elemosine. tamen q̄ dat indigenti peccatori: non quia peccator sed quia homo est non peccator: nutrit sed iustum quia culpam non diligit. sed naturam. Qui autem elemosinam accepturus est attendat bene si indigeat. alioquin non accipiat ne rapinam committat. Uñ dicit.

21: 33: 48 6

Monache si egres & accipias: das poti⁹ q̄ accipias. si autem nō egres & accipis rapis. Porro non indiget monachus si habeat q̄ nature sufficit. Et hanc sufficientiā apostol⁹ certa diffinitio describit. habētes inqt ali mēta & quibus tegamur his cōtēti sumus. Uñ in collatione abbatis Abzabe. Noueris aut te ex hoc nō leui affici detrimēto. qz cū sis sani corporis ac robusti. stipe susten⁷ taris aliena. q̄ iuste solis est debilibus attributa. Misericordie ergo operib⁹ insistam⁹ qz multa bona & in vita & in morte nobis i de cōparamus. Uñ Hieron. Non memini me legisse male mortuū qui libent⁹ exercuit opera pietatis. h³ enī multos intercessores & impossibile est multorū p̄ces non exaudiri. vñ & leo papa. Quicqd in cibos pauperū in curationes debiliū. in precia captiuorū: & in quēlibet opera pietatis impendit non minuitur sed augetur. Nec vnq̄ apud deū perire poterit. q̄ fidelis benignitas eroga nerit: dūz q̄ cuiqz tribuit: id sibi ad p̄missū recōdit. Beati. n. misericordes: qm̄ ipsoz. miserabit deus. Nec delictorū memoria erit vbi testimonium pietatis affuerit. hec leo papa. religiosus vero & qui non habet unde possit elemosinaz dare materiam: nihilominus ex corde pōt facere elemosinam: deo valde gratam videlicet ad hoc voluntatē habēdo. seu etiam illatas sibi iniurias primo indulgendo. vel aduersitati aliene ex corde compatiendo. Igitur o monache. o clerice. o layce. dū vniū cogita qualiter de beas operari. ut scias & habeas qd in iudicio possis respondere. vbi audies redde rationem villicationis tue. Villici enī sum⁹ nō domini rerū temporalium s̄ spūaliū nobis ad necessarios vsus proximorum cōmissarū. Et si eas primis nō distribuimus aliena retinemus. Uñ Crisost. Opinio q̄daz erronea aggenerata mortalibus auget crimina minuit bona. Ea vero ē opniari. q̄ ea que cunqz possidemus in vsu vite. possidemus vt dñi. Et ideo etiā oportune ea apprehendimus tanq̄ bona precipua. Sed p̄trariū est. Non enim nos domini in vita p̄siti collocati sumus in p̄pria domo sed tanq̄ hospites & aduene quo nolumus ducimur et quo non putamus. & qui nunc locuplex est in breui fit mendicus. Ergo quicqz sis no

stitorū vsus & breuis sibi iura concessa sunt. Abiecto ergo ab anima domini fastu. sumas humilitatem & modestiam villici. Hec Crisost. Attende & aliud quod tibi dices. Jam enī nō poteris villicare & opari. Uñ Crisost. Quotidie talia per effectus nobis ex elamat deus ostēdens nobis seruentē i meridie sospirate plus q̄ ad vesperscat exant mē. & aliū inter prandia expirantē & diuerfimode ab hac villicatione discedimus. S³ fidelis dispensator. qui de p̄pria dispensatione cōfidit. desiderat cū paulo dissolui & esse cū xpo. Is autē cuius sunt vota terrena anriat in exitu. Hec Crisost. Cogita etiā q̄ tunc fodere nō valebis & medicare erit confusionis. Unde Beda. Ablata q̄ppe villicatione fodere nō valemus qz finita hac vita in q̄ tantū licet operari: nequa q̄ ultra bene cōuersationis fructū ligone deuote compunctionis s̄ inquirere. Mendicare cōfessionis est: illo. s̄ pessimo genere medicandi. quo vrgines ille satue medicasse ferunt. et de quo salomon ait. p̄pter frigus piger arare noluit: medicabit ergo egestate & nō dabitur ei. Hec Beda. Ut aut idē dicit Beda. si hi q̄ prebent elemosinā de iniquo mamona. faciunt sibi amicos a quibus in eterna tabernacula recipiantur. quāto magis hi q̄ spūales largiunt epulas. qui dant cōseruis cibaria in tempore suo: certissime debēt spe summie retributionis erigi. Postq̄ ergo dominus p̄missit de dispensatione pecunie corporalis: subdit de dispensatione pecunie spūalis: dicens. Qui fidelis est in minimo et in dispensatione minimo op. s̄ spūaliū fidelis est. Et qui in modico. s̄ in carnalib⁹ iniquus est. vt nō bene p̄ necessitate proximorū expendat: & in maiorib⁹. s̄ in spūalibus iniquus est. vt non p̄ vtilitate cōi diuidat. q. d. Qui bona tēporalia que sunt minima bene dispensauit in elemosinis & in alijs p̄s vsib⁹: dignus est vt sibi committatur dispensatio spūalium que sunt maiora: qz fidelitas dispensationis prime: ē argumentum fidelitatis secunde. Et qui modica. s̄ bona tēporalia nō bene dispensauit: sed in illicitis consumpsit vel male retinuit: indignus est vt sibi cōmittatur dispensatio maiorum. s̄ spūaliū quia infidelitas prima est argumentū secunde. Hic habes argumentum q̄ auarus nō est bonus predicator vel prelat⁹. vnde sub

ait. Si ergo iniquo māmona. s. in bonis tē-
poralibus et diuitijs fideles nō fuistis dispē-
sando que sunt magis bona s̄m apparen-
tiam: q̄ s̄m veritatem. q̄ verum est. s. bona
spiritualia. que sunt vera bona. q̄s credit
vobis. i. tradet vobis ad dispensandū. q. d.
nullus sapiens. Unde habes exemplum de
quodam ep̄o. qui quattuor saccos tradidit
ad custodiendū nepoti suo: et quia male cu-
stodiuit: ideo curas aliarum tradere sibi no-
luit. Et si in alieno fideles nō fuistis. s. vt tē-
poralibus que sunt aliena a nobis. q̄ sunt
extra nos. quod verum est. s. bona sp̄alia q̄
sunt habentibus intrinseca. quis dabit vo-
bis ad dispensandū. q. d. Nullus sapiens
hoc faceret. Qui enim fidelis non est in dis-
pensatione bonorū fortune et diuitiarū cor-
poraliū. que respectu spiritualiū false diuitie
sunt: et a nobis aliene. q̄ extra naturam
nostram sita nihil enim intulimus in hunc
mūdum et nihil hinc auferimus. possuntq̄
nobis auferri etiam nolentibus: dispensa-
tionem bonorum gratie et diuitiarum sp̄a-
liū que vere diuitie sunt. et nostra q̄ pprie
hoī deputata: ad ea enim habenda nati su-
mus. nec p̄t nobis auferri nolētibus: nul-
lus enim credere vel dare debet: q̄ in eis
etia infidelis esset. Unde Ambro. Aliene a
nobis diuitie sunt: q̄ preter naturam sunt.
Neq̄ nobiscū nascunt. Neq̄ nobiscū tran-
seunt. Neq̄ enī nostra sunt. q̄ non possum⁹
auferre nobiscū. Sola virtus est comes de-
functorū: sola nos sequitur misericordia. Et vt
dicit Augu. Pōt hō inuitus amittere bona
tēporalia. nunq̄ autē nisi volēs pdit eterna
s̄m Bedā. in minimo ē fidelis. q̄ h̄ viscera
pietatis et opera misericordie. dādo elemo-
sinas et diligēdo p̄imos: i. maiorē ē fidelis
qui oīo adheret creatori et vniū sp̄s cū eo
desiderat fieri. S̄ qui fratrem nō diligit quē
videt. nec egeni miseret quō diligit deum
quē nō videt. et quō seipsū dō tribuet. val-
de ergo p̄siderandū ē in electione platorū
et p̄positoꝝ. quales in medico fuerunt et qd
pietatis et misericordie habuerunt. quoniam
qui in modico fideles non sunt. in magnis.
quoq̄ fideles non erant. An̄ p̄cipit aposto-
lus thimotheo et tito. vt in eligēdo ep̄o sem-
per p̄considerent si fidelis fuerit et non aua-
rus in dispensatione rei familiaris. Sepe. n.
auar⁹ i erogatione pecunie corporalis. au-

rus est in erogatione talenti sp̄ialis. vt nil
fere faciat. nisi p pecunia vel p personis. et
iuxta acceptiones personarū. Comittat enī
eum sepe auaritia et cupiditas vsq̄ ad sp̄i-
ritualia. Et ideo tales si p̄mouent in eccle-
sia. nō est ex dei ordinatione: s̄ magis ex per-
missioe quadā diuina. Demus igitur alie-
na. vt suscipiam⁹ nostra p̄beamus parua:
vt recipiamus magna. seminemus in b̄dici-
tione vt metamus benedictionē. sed q̄ par-
ce seminat: parce et mettet. Si bene dispen-
samus bona minora. s. fortune et nature me-
rebitur promoueri ad bona maiora. s. gra-
tie et glorie.

Ratio.

Omīne iesu x̄pe. aīam meā fac v̄r-
d tutū villā. ne villicus tuus rō mea
dissipet bona tua mihi credita. q̄
post mortem nescio quid meritorij faciam.
Remitte mihi centū cados olei. quos tibi
debeo per cōtēplationē. et centū choros tri-
tici. quos tibi debeo p operationē et amicit-
tū pauperes qui te diligunt. et tibi p̄formā-
tur. fiant mei apud te intercessores. aduo-
cati et patroni. vt cū defecero proprijs meri-
tis. et ab hac vita. recipiar meritis eorum et
suffragijs in domos suas. s. in eterna et dile-
cta tabernacula. Amen.

De diuite epulone et lazaro medico ad
ianuam eius iacentem. Capit. xvi.

Pharisei autem qui
erant auari. audientes dñm iesum
de cōtēptu mūdi. et p̄tra auaritiarū disputā-
tes. ac homines ab appetitu diuitiarum re-
trahentem. et ad faciendum elemosinas in-
ducentem deridebant eum quasi irrationa-
biliter loqueretur. et p̄traria legi p̄phetisq̄
preciperet. vbi multi dirissimi deo placuisse
leguntur. et obseruatoribus legis bona tem-
poralia p̄mittuntur. non attendentes q̄ i
lege carnalibus minora p̄pter regnū eter-
num. et in euangelio sp̄ialibus maiora pro-
pter regnū celozū iure precipiuntur. Et tō
inter legem et euangelium. sicut promissio-
nū ita et p̄ceptorum debere esse distantia:
Ibi nāq̄ dictum est si volueritis et audierit-
is me. bona terre comedetis. hic vero bea-
ti paupes sp̄itu: qm̄ ipsorum est regnū ce-
lorū. Itē lex nō p̄mittebat temporalia tan-
q̄ principale premiū. Et ideo vbiq̄q̄ i sa-
cra scriptura p̄ actibus virtutū p̄mittunt

bona tēporalia. sub illis intelliguntur bona spiritalia et eterna tanq̄ principaliter promissa nec tēporalia sic promittunt ad malam vsum sicut pharisei ista ad defensionē sue auaritie male inducebant: sed ad bonum: quia illi qui bene vtunt diuitijs non seruiant eis nec deimōi p̄ eas tēptant. s̄ magis ecōuerso diuitie seruiant ipsis: quia sunt eis iuuamenta virtutis: et tales fuerūt abrahāam et alij diuites qui deo seruiant: et placuerunt in eis. Unde occurrit ei dñs p̄futans et redarguens eos de vana gloria et de auaritia. dicens. Vos estis qui iustificatiōe vos coram hoībus. auariciam vestrā predicto modo false colorādo et opera vestra vobis ab hominibus videantur faciēdo. Deus autē (cui omnia nuda et apta sunt) nouit corda vestra. et iniquitatem ibi latentem. qz q̄ hominibus et in reputatione hominū qui vident in facie: altum est. i. apprensens iusticia et nō existens. in re abhominatio est apud deum. et in reputatione dei qui videt i corde. qz simulata sanctitas duplex est iniquitas. Est enim et simulatio et iniquitas. Audiant hoc ypocrite et ambitiosi qz quāto magis apparent et se exultant apud homines. tāto magis abhominabiles sunt apud deum. Igitur qz deus videt corda et p̄ sequeus etiā facta quantūcūqz secreta: studendū est cuiuslibet etiā cum solus fuerit: vt et cogitando et operando mala declinet et bona faciat. Si enim deū presentem. et oīa videntes et vindicantem semper cogitarem aut vtr aut nunq̄ peccarem. Uñ Boetius. Aduersamini vitijs. colite virtutes ad rectas spes animū subleuate humiles preces in excelsis porrigite. magna vobis est necessitas iudicis probitatis. cū ante oculos agitis iudicis cuncta cernētis. Qz ergo pharisei coram hominibus se iustificabant et iustos esse ostendebant: peccatores quasi infirmos contēnendo et elemosynarū remedia negligendo. q̄ iuste h̄ auaritia et auara altitudo dānanda fit. in sequēti dominus docet exempla q̄ maxime inducitur ad prouocandum homines ad opera misericordie. et diuite propter defectū pietatis et misericordie dānato et nō dicitur hic q̄ sit parabola vel similitudo. qz est rei geste narratio. Unde s̄m quosdam diues iste nabalarat. quē Dauid occidere volebat: quia vi-

ctualia sibi et suis negauerat. Dicit ergo homo quidam. vbi notādū qd̄ homo potius sonat hic in vitiū q̄ in naturā: vt dicat homo ab humo. i. humo adherens p̄ amorem terrenorum. s̄m Greg. Nō exprimit nōmē eius qz nō erat a deo per approbationē cognitus s̄m q̄ dicit saluator reprobatur. nūquā noui vos. Unde quasi ignotus apud deū nomine nō designat: neqz nominatur a deo: qz nomen quesierat a mūdo. Homo ergo quidā erat diues. nō tam a possessōe diuitiarū: q̄ ab amore earū: ecce sup̄fluitas in sensu: et cōcupiscentia oculoꝝ: et indubatur purpura rubea desuper p̄pter inanē gloriam et bisso albo desubtus ad carnem propter mollitiem: ecce excessus in vestitu: et superbia vite. et epulabat̄ quotidie splendide. seruicūdo gula magis q̄ nature: ecce excessus in victu et cupiscentia carnis. s̄m q̄ vestimenta ita et epule. Ad mollitiem et luxuriam cultu regio dissoluebat carnes exterius. ac cibis et potibus renouebat interiorius. Et erat quidam mendicus nomine lazarus. Diuiti adungitur pauper. qz alter alteri confert. sed differenter. quia diues cōfert temporaliter et pauper: et pauper spiritaliter diuiti. Unde Criso. Dum diues sustentat pauperem. sustentatur a paupere Exprimitur autem hic nomen pauperis. qz deo per approbationē erat cognitus. sicut et Moysi dixit. noui te ex nomine. Unde et pauperibus humilibus dicitur. gaudete et exultate. qz vestra nomina scripta sunt in celis. et Lazarus pauper et humilis nominatur: diues vero nec nomine dignus habetur. Nomina bonorū scripta sunt in libro dei. et nomina malorū in libro diaboli. In quo pensandū est. quāto interest inter publicam legem mundi et benignā legem dei. Nam diuites sunt mundo celebres per nomina sua. sed pauperes latent nec nomē in mundo habent. Mos est dicēdi. Quādo de vrbe p̄fecti sumus: obuiauit nobis talis comes vel dñs. Ecōtra de paupertate dicitur nobiscū vnus pauper agebat iter. Sed in euangelio est mos strarino. qz pauperis nomen exprimitur. diuitis vero nomen tacetur. superbos diuites per iudiciū reprobationis deus nescit humiles pauperes p̄ iudiciū approbationem nosci. Cominus aspicit hos: et cernit arcet illos. Diuiti-

bus sunt nomina in culmine mundi: et pauperibus sunt nomina in aula dei. Qui iacebat ad ianuam eius viceribus plenus: ut ex vicinitate magis appareret duritia diuitis. ex eundo et reuertendo cum videntis: et patientia pauperis ex visioe diuitis. Ubi Criso. Infelicissime holum morte corporis tui vides iacere ante ianuam: et non misereris. Si dei precepta non consideras saltem miserere conditionis tue: et time ne et ipse talis efficiaris cupiens saturari de micis. non dicit de precioso que cadebant de mensa diuitis. quod dammodo dicens ad diuitem. Sufficit mihi melle mense tue quas abiciendo proicis inde. Prebe de superfluo elemosinam fac de non damno lucrum in quo nimia duritia apparet. eo quod perire permittebat. Unde pauper subleuari poterat. Et nemo illi dabat. quod tali domino talis familia. Et ideo confomabantur ei in mentis duritia. Cum ergo ante ianuam iaceret. ex visioe pauperis diuiti non misereris. cumulus damnationis inferatur: et rursus ex visioe diuitis temptatus quotidie pauper probatur. Que ad maiorem ipsius probationem paupertas: simul et egritudo et visio diuitis copia. et nulla sibi adhibita consolatio afficiunt. Ubi Criso. Egrotatio habet aliquod solatium si opes habet. Si autem ad infirmitatis magnitudinem accedat et paupertas: duplex est infirmitas. Quanto ergo in isto pena est. in quo inter tanta vulnera non meminit dolores plagarum sed famis. Sed et canes veniebant et lingebant ulcera eius. Unde talis pietas et lingendo ulcera pauperis: arguit duritiam diuitis: quod magis curiales erant canes pauperis: quam copiam dominus. Et nec a se canes remouere poterat nec visitator erat qui remoueret. Qui etiam si mordendo punissent: non esset qui illos amouisset. Factum est autem ut moreretur mendicus in patientia que opus perfectum habet: portaretur in animam ab angelis in sinu abrahe. de mendico diuites factus. id est ad requiem et limbum sanctorum patrum. ubi de se sedebant ante iustorum morientium antequam generale impedimentum glorie per passionem christi esset amotum: qui secundum Augustinum. Ideo abrahe dicitur est. non quod ipsius tamen sit: sed quod ipse multarum gentium pater sit: quibus ad iustitiam positus est. Ubi Criso. Non succederat ad portandum angelus vnus pauperes: sed

propterea plures veniunt: ut choros leticie faciant. Gaudet vnusquisque angelorum tantum vnus tangere: libenter talibus oneribus pregrauantur: ut ducant homines ad regna celorum. Adortus est autem diuites: quod diuitie non possunt a morte saluare et sepultus est in inferno. id est in profunditate penarum inferni. de diuitie mendicus factus. Diuites iste in diaboli parrochia: nus ad cimiterium infernale a demonibus est deductus et ibi est sepultus. Ibi sepellitur parrochiani diaboli sine thure. et sine aqua benedicta. admodum asini. Unde in Hier. De quolibet reprobo dicitur: sepultura asini sepelitur. Sepultura asini est talis quia excoelatur: et pellis a domino possidetur. carnes a canibus lacerantur. ossa pluuia et grandinibus derelinquunt. Sic quasi aliquis moritur iniquus. pariter possidet substantiam terrenam. vermes lacerant carnem suam: supplicia infernalium lacerant et animam: que naturam ossis habebit. quod consumi nunquam poterit. Et notandum quod pluribus modis cognoscitur aliquis cuius parrochianus sit. scilicet si ab eo baptismum suscipiat. si ei primitias et decimas reddat. si eius missas et horas audiat. Qui ergo aqua concupiscentie baptizatur in qua character diaboli imprimitur. De quo in apocalypsi dicit: qui iniqua operum et consumationem tanquam primitias et decimas diabolo reddit vel bona temporalia in illicitis consumit: qui lasciuia cantilenis et erroneis carminibus. seu verbis detractoris et malis intendendo tanquam horas diaboli audit. diaboli parrochianus se ostendit. et in eius cimiterio sepelietur in morte. sicut etiam diuites iste est sepultus. Sed qui baptizatur aqua penitentiae. ubi imprimitur character christi. scilicet thau. de quo dicit in ezechiele. qui iniquitatem et consumationem bonorum operum christo reddit. qui eius sermones et verba libenter audit deportabitur ab angelis in requiem christi: cuius parrochianum se ostendit. Merito autem pauper portabatur ab angelis. et angelica ei deputabatur officia: cui iam crudeliter denegata sunt humanitatis obsequia: et merito diuites sepultus est in inferno ut sustineat cruciatum nolendo. qui in presenti vita crucem portare noluit penitendo. Etenim autem oculos suos spirituales. non corporales. quod

ibi erat anima eius nō corpus. cum esset in tormentis multiplicibus qz eius oculi aperti crāt penā: qui ante clausi fuerāt p culpā: vidit Abrahā a longe qz multū etiā ante apertionem ianue celestis distabat status electoz a statu reproboz. In tñ qz impossibilis erat trāsitus ab vno in altum ⁊ Lazaz in finem eius ad cumulū sue pene. quē in p̄speritate positus dedignabatur videre. Si nus abrahe de quo hic dicit. ante possessio nez erat in limbo inferni: sed modo est in celo. Sicut enim trāsatus est abrahā de limbo: sic ⁊ finis ip̄suis cū eo. Erat nāqz in superiorī margine inferni: locus aliquantulū habens lucē. pro spe future claritatis. sine omni pena materiali. in quo erant ale electoz vsqz ad descensū christi ad inferos. s. ad eundem locū. qui locus propter sui trāquilītatem finis est dicitur: sicut ⁊ fin⁹ maris dicitur locus quietus a ventis ⁊ tēpestatibus. ⁊ dicebat abrahe qz ipse fuit prima via credendī ⁊ primus publice predicauit fidem vnus dei. Hunc locū appellauit Job tenebras respectu visionis diuine: vel pro tedio expectandī saluatorem dicens. in tenebris strauit lectulā meā. s. m. Bedā. Si nus abrahe est requies beatoz pauperum quoz est regnū celoz quo post hanc vitā recipiuntur. Et s. m. Augu. Sepultura inferni penaz pfunditas est. que sup̄bos ⁊ im̄sericordes post hanc vitā vorat. Qui in presenti volūt tenere locū primū: in futuro retrudent in locū nouissimū. Ubi Criso. Si ent aut pauperi dū viueret. grauiozem penā reddebat. iacere ante ianuam diuitis. ⁊ aliena bōa prospicere: sic diuiti mortuo agebat exercitiū acutibus in gehēna. ⁊ prospectus delectationis Lazari: ne sola tormentoz natura sed ⁊ collatione honoris illius tollerabilis sentiret supplētū: aliozū diuitie cozuz qui in paupertate sunt tormēta sunt. Et ipse clamās pre dolore: dixit. pater Abrahāā miserere mei. Hunc sero ⁊ p̄nihilō patrē vocat. quem in operibus misericordie imitari noluit ⁊ petit misereri sui. qz nec suimet misert⁹ est. nec Lazari. Et mitte lazaz vt intingat extremum digiti sui in aqua. ⁊ refrigeret linguā meā: qz crucior in hac flāma. Lazaz petit mitti sibi estuanti: cui ipse micas panis noluit mittere esurienti. Vocat aut extremū digiti sal. modicum

suffragiū meritoz: ⁊ guttā aque modicā: qd refrigerantis misericordie. Unde notā dum qz lingua ⁊ digitus methaphorice dicunt in animalibus separatis. quales erāt anime lazari ⁊ diuitis. sicut enim in deo qz sp̄ritus est manus dicit virtus eius operatiua. similiter in Lazaro h̄ per digitū inteligitur virtus eius auxiliatiua. ⁊ p̄ linguā diuitis virtus conceptus mētis expressiua. Unde nō in vera s. imaginaria lingua p̄nitur: dum per imaginationē in memoriaz peccata lingue renocat. Et similiter plura alia. de quibus hic dicitur mētaliter fieri intelligunt. Quānis anime corpora nō habeant: tñ in mēbris pati dicunt: quia erate a corporibus tales affectus in se sentiunt p peccatis: ac si in corpore paterentur in mēbris. In lingua ergo cruciari dicit. i. in alia que pro peccato lingue amplius torquebatur: qz p̄ eā plus peccauerat s. m. duo officia nature: in quibus lingua deseruit. s. gustū ⁊ loquelā in quibus epulones frequenter offendunt Per linguā quidem in officio gustus peccauit: qz epulabat quotidie splendide. ⁊ similiter in officio loquē. quia iter epulas splendidas magis relaxatur lingua ad loquendū inepta. Et ideo expedit valde in mensa sobrietatē ⁊ silentiū obseruare. Unde Basilius. Quantū possumus delicias mundi ⁊ ciboꝝ epulentia fugiam⁹ ne quādo cruciati in flāma queramus guttas aque ⁊ nullum refrigerium consequamur. Plenus nihilominus: vt visum est. iste diues fuit vitis. In eo enim erat auaritia: qz diues erat. nō quia diuitias haberet sed qz auare retinebat ⁊ illicite expendebat. Itē in eo fuit vana gloria. quā habuit in vteno veste preciosa. Hoc autē qz grande sit peccatum patet ex hystoria romanoz vbi legitur qz ille qui primus apud eos purpura indutus fuit a flumine percussus interfuit. Non debet homo de vestibus gloriari. imo magis dolere respiciendo ad peccatū suum. nam ante peccatum veste non indigebat: qz decore innocentie indutus erat s. perdita innocentia. aduenit dei ira. ⁊ tunc fuit vestis sibi facta. ad cooperiendum miseriam peccati ⁊ defectum nostrum. Unde in Genes. Fecit quoqz deus ad e ⁊ vroz eius tunicas pelliceas. s. extra paradisum post lapsum ⁊ peccatum. In signum huius

aliqui religiosi non vtuntur nisi pellibus. in memoriam transgressionis primorum parentū. et in signum mortalitatis. quia pelles sunt de animalibus mortuis. Quattuor autem modis potest esse reprehensio circa vestes. Primo quando sunt nimis pretiose. Secundo quando sunt curiose. Tertio quando non sunt statui persone convenientes. Quarto quando quod habet diuersa vestium mutatoria. ita quod a tineis demoliantur. et christus in pauperibus nudus relinquitur. Item fuit in eo peccatus gula. quod epulabatur quotidie splendide. Facit autem gulosis inuariatam naturam. Nulli enim animalium tam magnum corpus habent. dedit natura tam paruum os et collum sicut homini. ut per hoc ad cibum et potum parcitatem et temperantiam nos moneret. Erat et sine misericordia. quod uicerosi pauperis noluit misereri. Et ideo frustra misericordiam petiit. quod misericordiam non fecit. Et ideo etiam tanquam a deo non cognitus caret nomine. quod deum cognoscere noluit in paupere. Non enim reprehendit ex eo quod diues erat: sed quod diuitias auare retinebat. et nihil pauperi dare uolebat. ac eas in vestibus curiosis et epulis delicatis male expendebat nimisque diuitias amabat. et circa eas corpus suum posuerat. nec reprehendit ex eo quod aliena abstulit. sed quod sua non dedit. nec dicitur quia quæpiam oppressit sed quod in acceptis rebus se extulit. Unde Crisostomus. Non autem quod diues erat torquebatur. sed quod misericors non fuit. Non accusatur quia res alienas tulerit. non quod adulter fuerit. non quod aliquod malum fecerit. sola in illo eodem naturæ superbia. Unde et Gregorius. Vinea colligenda est. quia pena mulctandus sit. quod aliena diripit. si inferni damnatione percutitur: qui propria non largitur. Hec Gregorius. Pensent ergo non solum seculares sed et religiosi. quod temporalia illicite sibi attrahunt vel detinent. quia pena puniendi sunt. si donant quod propria non dedit. Qui enim aliena seu illicite acquisita et reddenda detinent. contra dei mandata peccant. sine quibus nemo potest ad vitam ingredi vel saluari. Et tamen multi credunt. sed stulte. quod reatu tamen iniurie non obstante a se ipsis requiescant in pace. Nam quod conscientia sepe format. secundum id ad quod homo afficitur. Ideo multi pecunias et temporalia nimis diligentes. de illi de acquisitis conscientiam non faciunt: sedque dei precepta contemnendo. et per consequens

mortaliter peccando. deus grauiter offendit. et omnia sua in bonis exercitiis perdere non metuit. Et maxime hoc attendat omnis terrarum. et potentes. qui parum timent terras aliorum sibi attrahere et minus potentes vi vel dolo opprimere: nec ad deum cuncta clementer curant respicere. Si arbores solum in altum et non in latum crescerent. nec se dilatarent. vna aliam non impediret. sed quia crescunt in latum et se dilatant vna impedit aliam. ita quod vna quandoque abscondit propter aliam sibi vicinam. Sic reges et potentes qui habent et querunt dominum. si solum crescerent in altum versus celum. et erigerent se ad deum. vnus non impediret alium. et quia dilatant se plus debito ad terrena. propter hoc vnus alium impedit et aliena sibi attrahit. ac ea sepe hereditibus suis relinquit. Sed non gaudeant de hoc vel glorientur. quod veniet tempus quo ipsi tanquam parrochiani diaboli cum diuine in inferno sepultura a se sepelientur. et alii per eos iniuste oppressi ad requiem cum Lazaro suscipientur. Audiant hoc terreni et misericordes quos puluis terre nunc excecavit. quod veritas tunc intellectus eis dabit. Unde Augustinus. Audiant ista diuites. quod nolunt esse misericordes. audiant irrogari sibi supplicia. quod nolunt erogare subsidia. audiant pauperum refrigerantem. audiant diuitum penis grauioribus estuantem. Pensent ergo pro diuitibus penes refrigerantem: pro paupertate: pro purpura flamma. reflectio pro nuditate. ut salua sit equitas stare. et non mentiatur modus illius mensure in qua inquit mensura mensi fueritis. ita metietur vobis. Ideo negatur misericordia diuiti. quia ipse dum videret. noluit misereri id rogans diues. non exauditur in tormentis. quod rogantem pauperem non exaudit in terris. Et iterum regnum celorum veritate attestante. videlicet non diuitum sed pauperum esse. Si igitur regnum est pauperum restat ut infernus sit diuitum. Quisquis igitur vis regnare cum christo. elige paupertatem cum ipso. et requiescas cum Lazaro mendico. Non enim potest gaudere cum seculo et regnare cum domino. Qui igitur vult epulari cum diuine. preparat se inter epulas vermibus gerere. In qua pro gaudio momentaneo ardebit perpetuo cum capite suo diabolo. Infelix commertium. pro tam breui gaudio celesti priuari a regno. Felix paupertas per quam

celestis acquiritur hereditas. Felix cōmer-
 tium pro perituris eterna suscipere: ⁊ q̄ in-
 effabile bonum est sine fine cū xp̄o regna-
 re. Ecōtra ineffabilis miseria p̄petua pati
 sup̄plia. Hec Aug. Unde ⁊ Cris. Instrui-
 mur aut q̄ sit vtile in diuitijs non confide-
 re. Ecce diues indiget paupere: qui quādo-
 q̄ esuriebat. Mutantur res ⁊ notificat oī-
 bus quis esset diues ⁊ quis esset pauper. si-
 cut enim in theatris cum aduersa scit et
 astantes recedant. ercutes ⁊ amictum in-
 duentes. qui reges ⁊ pretores nisi fuerant.
 omnibus vultibus videntur vt sunt: sic ad-
 ueniente morte ⁊ soluto spectaculo: vniuer-
 sis laruis egestatis ⁊ diuitiarū depositis. et
 solis operibus d̄iudicatur qui tā vere sint
 diuites. q̄ paupes: qui gloriosi. que inglorij
 Hec Cris. videt etiam esse de statu hominū
 sicut de ludo scacoz. In illo enī ludo sunt
 reges ⁊ milites. senes. ⁊ iuuenes. magni et
 parui. ⁊ cetera h̄mōi. quozum ipso ludo cō-
 tinua sit de loco in locum mutatio. ⁊ quasi
 quedam mutua adinuicē oppugnatio. s; cō-
 pleto cursu ludi ⁊ t̄pis: oīa p̄iciunt ī saccū.
 ⁊ maiora queq; ⁊ magis graua cadunt in
 pfundū. Sic diuersarū cōditionū homines
 in diuersis locis ponunt. ⁊ frequēt de lo-
 co in locum mutantur: ac sepe mutuo se im-
 pugnant: ⁊ sibi inuicē aduersant. sed cōple-
 to cursu eozū mittuntur in terre saccum: et
 maiores ac de onere peccatoz magis gra-
 ues: descendant cū diuite in inferni abyssus.
 Et dicit illi. s. diuiti abrahaz. Fili. s. generis
 imitatioe ⁊ vocat eum filium vt dolor eius
 angeat de perdita hereditate: recordare. s;
 melius est p̄uidisse: q̄ recepisti bona ī vi-
 ta tua. i. illa q̄ vera ⁊ sola putaueras eē bo-
 na. s; tpalia. que sepe danē quibusdam in si-
 gnū diuine reprobatois: ⁊ hoc sibi dicit ad-
 angmentū sue pene ⁊ infelicitatis. vt cogi-
 ter statuz p̄terite felicitatis. q̄ vt dicit. Boe-
 tius in oī aduersitate fortune infelicissimus
 est genus īfortunū fuisse felicem. ⁊ Lazarus
 similiter mala. s. transitoria recepit in vita
 sua. nō mala s̄m estimationē suā: s; diuitijs
 q̄ iopiā ⁊ famē. ⁊ egritudinē estimabat ma-
 la. Et hozū recordatio maloz fuit Lazaro
 cōsolatiois augmentū. Vñ Boetius. Dul-
 tior est apum magis labor. Si maius ora p̄-
 us sapor edat. Forte diues iste aliqd bonū
 habuit. q̄ felicitas trāsuentis vite remune-

rauit: ⁊ Lazarus aliqd malū q̄ ignis ino-
 ple purgauit. Et iō s̄m Greg. si honore vel
 diuitias seu aliqd aliud exterioris boni vel
 prosperitatis in hoc mundo accipimus: p̄-
 tinescere debemus. ne nobis pro quozun-
 dam nostroz actuum bonoz recōpensatio-
 ne d̄is dederit. ⁊ a retributioe boni int̄ms
 repellat. ⁊ si paupes forte reprehēsbiles
 cōspicimus d̄spicere nō debemus. q̄ fortas-
 se eos caminus paupertatis purgat. Ita
 bēt iusti bona mundana: s; in recōpensatio-
 nem meritoz suozum non recipiunt. q̄ ad
 eterna sanctis desiderijs estuantes. que ad
 sunt minima bona reputant. Iniusti vero
 oī gaudia suaz felicitatē trāsitoriaz putan-
 tes. exteriora sola summa bōa estimāt. Vñ
 Cris. Dicit etiā recepisti bona in vita tua.
 quasi debita. quasi dicat. Si qd bonū fecisti
 vñ p̄miuz debetur: oīa recepisti in illo mō-
 do. epulas: didatus. oblectatus: successio
 p̄sp̄eris. h̄ autē si qd malū cōmisit. vniuersa
 recepit. paupertate. fame. ⁊ extreme oppres-
 sus miserijs: ⁊ vterq; vestrū huc nudus ac-
 cessit. h̄ quidez de peccatis. p̄pter q̄ ⁊ cōso-
 lationē sortitur. tu vero a iusticia p̄pter q̄
 ⁊ imitigabile perfers penam. Unde sequit.
 Nūc aut h̄ cōsolatur. i. eterna cōsolatioe p̄
 modica tribulatione. ⁊ propter merituz pa-
 cientie. tu vero cruciaris. i. eterno cruciatu
 p̄ temporalī delectatioe ⁊ propter defectuz
 misericordie. Et enim dicit Greg. Iustus ē
 vt is dolorem inueniat q̄ relicto vero gau-
 dio in se ⁊ in mundo gaudia vana q̄rebat
 Vñ. Ber. Quātos inquit videtis ⁊ ipsi la-
 zaros esurientes nudos. egrotos: ⁊ plus de
 sumentis vestrīs. plus de eozum saleris. q̄
 de istozū miseris cogitatis. Sed ad tremē-
 dum abrahe iudicium veniamus. Nō enī
 abrahe. sed d̄ni sententia est. Memento in-
 quit fili q̄ recepisti bona in vita tua ⁊ La-
 zarus similiter mala. Nunc aut h̄c consola-
 tur. tu vero cruciaris. Hecine cruciatuum
 causa tota est. q̄ ī hoc seculo bona recepit.
 Ipsa plane neq; enī ad hoc nos paradī-
 so voluptatis animaduersio diuina electis
 se videtur: vt alterum sibi h̄c paradīsum
 adiuentio humana pararet: sed vt in cine-
 re ⁊ cilitio miseriaz sine subuersionis deplō-
 raret. Eteram si sic cruciandi sunt. qui ī vi-
 ta sua bona receperunt ⁊ habentibus con-
 solationem presentem vt repositum est sem-

posternum. quisnam eorum poterit esse finis. si secundum multitudinem consolationum suarum. dolores apprehenderint animas miserorum. Consequens enim videtur ut bona omnia et omnem seculi huius recipientibus consolationem. nihilominus uniuersam ve et uniuersi maneant cruciatus. At vero et illud eque ex eadem abrahe sententia conuenienter dicitur eos qui contrario ducti spiritu vite sententia omnia bona respiciunt et eligunt mala: omnia bona dicit et omnem habituros consolationem. Et iterum. Si de penarum diminutione. solatiu prebere volueris: crudelis ero et non misericors. Quanta enim subtrahas de pena: tanta de corona furabor. Tanta minus erit de fructu. quanta de semine subtraxero. Renuat ergo consolari anima nostra huiusmodi consolatione: sed memor sit dei et ioculetur in eo. Apud ipsum namque ipsa quoque tribulatio magna quedam consolatio poterit inueniri. Hec Ber. Sic ergo huius vite felicitas diuitem infelicem fecit. quia ut dicit Aug. Nihil est infelicius infelicitate peccantium: qua penalis nutritur iniquitas. et mala voluntas velut hostis interior roboretur. Unde Seneca. Bene tibi formulas dabo qua te metaris qua te perfectum esse iam sentias. Tunc habebis tuum bonum cum intelliges felicissimos esse felices. Et iterum. Nihil est infelicius et dementius eo. cui nihil unquam euenit aduersum. non licuit illi se experiri. Et iterum. Te iudico miserum. quia non fuisse miser: transisti sine aduersario vitam. neque scit: quid tu potueris nec tu quidem ipse. Hec Seneca. Infelicitas vero huius vite. Lazarum purgavit et felicem fecit. Pluribus quippe modis purgamur in ista vita. Quibusdam enim est purgatio cruciatus corporis: quos eis mali inferunt. aliquibus afflictiones carnis. quas sibi ipsi per seculum. vigiliis et alios labores ingerunt. quibusdam vero carorum vel rerum amissio. aliquibus dolores vel egritudo. quibusdam vitius vel vestitus egestas. aliquibus ipsius mortis acerbitas. Deinde subiungitur. Et in his omnibus id est inter hec omnia que petis. unum est quod impedit. scilicet quod inter nos et vos chaos magnum firmatum est. id est distantia magna meritum et statum. firmata est. rigore diuine iusticie: ut impossibilis sit transitus ab uno statu in alium. Ideo subdit.

ut hi qui volunt hinc transire ad vos non possint. neque inde hinc transire. quia anime separate sunt extra statum meriti et demeriti. Unde Criso. Videre possumus. transire non possumus. et nos videmus quod facimus. et vos videtis quod perdidistis. et nostra gaudia accumulatur vestra tormenta. et vestra tormenta accumulatur nostra gaudia. Hec Criso. Quod dicitur velle venire ad locum electorum. si esset possibile non est dubium: sed quod electi vellent ire ad locum damnatorum: non videtur. Unde est dicendum: quod non vellent ire illuc ad manendum: vellent tamen illuc venire si esset possibile ad propinquos suos liberandum. Istud tamen velle intelligitur. secundum voluntatem naturalis compassionis. non autem secundum voluntatem deliberatam. in qua conformantur simpliciter diuine iusticie et dispositioni diuine voluntatis. Noli ergo diuitem imitari in superbia vite. quia ut dicit Greg. Illuc eos a sorte humilium iudex separat. qui se hic in superbia eorum exaltat. Neque in concupiscentia carnis. quia ut dicit idem Greg. Non possunt qui huius voluptatibus sue carnis seruiunt: illic in ouis grege numerari. Neque in concupiscentia oculorum. quia ut idem Greg. Testes regnum celorum percipere nequeunt. qui hic toto desiderio terra querunt. De qua auaritia etiam Crisostomus hoc loquitur dicit. Ubiqueque abieris phylargios et auaros paruos videbis. et nunc quidem audient: chaos est inter nos et vos. Nunc autem iste maledictus in ignem eternum. qui paratus est diabolo et angelis eius: et ubiqueque abactos eos aliquis videbit. et nusquam locum habentes que in gehennam. Que itaque recte fidei nobis est utilitas ad salutem: hunc cum audierimus. Illuc est stridor dentium et tenebre exteriores. et ignis paratus. Hoc autem sunt inimicie. acensationes. detractiones. pericula. sollicitudines. insidie. et ab omnibus odio haberi: etiam ab his qui videntur adulari. Phylargium denique uniuersi simul contristant: et improperium ultimum est auaricia. Si enim pecunias despiciere non sustinet. quod superabit unquam concupiscentiam et glorie insaniam et furores et iram. Hec Criso. Postquam ergo: ut dicit Greg. Ardenti diuini de se spes tollit eius animus ad propinquos quos reliquerat recurrit. Unde sequitur. Rogo ergo te pater ut mittas eum in domum patris mei. Habeo enim quos fratres ut stetur illis ne et ipsi veniant in locum

eum hunc tormentorum. Non dicit hoc ea
estate ductus quā ante mortem nō habuit:
nec postea acquisiuit. sed timore seruilī ne
in ipsorum consortio eius pena augetur.
quia fuerat eis occasio peccandi. tam ratio
ne diuitiarum quas eis dimiserat ad abu-
sum. tum exemplo male vite q̄ eis dederat
ad sequendum. Unde Greg. Quia in re no-
tandam est. ardētī diuiti quanta supplicia
cumulantur. Ad penam nāq; suam et co-
gnitio seruatur ⁊ memoria. Cognouit enim
Lazarum quē deseruit: ⁊ fratrum suorum
meminit quos reliquit. Et enī peccatores
in supplicio amplius puniuntur: ⁊ eorū vī-
dent gloriam quos contēperunt. ⁊ de illo-
rum pena torquentur. quos inutiliter ama-
uerunt. Petenti autem diuiti ut Lazarus
mitteretur. ab Abrahāam protinus respō-
detur. habent Moysen qui docuit morā/
lia ⁊ agenda. ⁊ prophetas qui docuerunt
mīstica ⁊ credenda: ⁊ ista sufficiunt ad sa-
lutem. Ideo sequitur audiāt illos. Ex hoc
patet q̄ iste diues ⁊ fratres eius erant de
gente iudeorum. quia gentiles non habe-
bant doctrinam Moysi ⁊ prophetarum.

Et enim dicit Criso. Vocat hic Moysen
⁊ prophetas. scripta moysayca ⁊ pphetica.
Sed ut dicit Grego. Qui dei verba despe-
rerat hoc audire non posse suos sequaces
estimabat. Unde sequitur. At ille dicit Nō
pater Abrahāam: sed si quis ex mortuis ie-
rit ad eos penitentiam agent. In quo im-
plicatq; extra penitentiam erant ⁊ per cō-
sequens in via veniendi ad inferni tormen-
ta. Quasi diceret plus credent mortuo q̄
scripture moti ex nuntio. sic mirabiliter eis
apparente. sed mox diuiti sententia veraci
respondetur. si Moysen qui fuit tante au-
toritatis. ⁊ prophetas qui fuerunt tante
sanctitatis: non audiunt: audita interiori.
neq; si quis ex mortuis resurrexit. credēt ei.
Voc patuit per effectum quia Lazaro re-
surgenti ⁊ christo testimoniam perhibenti
non crediderunt: sed magis eum occidere
voluerunt. Similiter nec christo resurgenti
crediderunt. sed magis falso suaserunt ip-
sum non resurrexisse. ⁊ corpus a discipulis
suis furatum fuisse. Unde Greg. Quia ver-
ba legis despiciunt: redemptoris precepta
qui ex mortuis resurrexit. quanto difficilio-
ra sunt: tanto hec difficilius implebant.

Tibi ⁊ Crisosto. Considera q̄ quisq; mor-
tuis seruus est. Quenq; vero dicunt scri-
pturē: dicit dominus. Unde ⁊ si resurgat
mortuus. ⁊ si celsus descenderet angelus
omnibus magis sunt digne fide scripturē.
Nam angelorū dominus visorū ⁊ mor-
tūorum iudex eas instituit. Dec Criso. Dec
ergo premissa considerantes: toleremus ea
qui temporaliter molestant: ⁊ refrenemus
nos ab his que temporaliter delectant. ut
etiam dicit Hiero. Miseric delictis ⁊ deli-
ctis miseris commutantur: ⁊ in nostro arbi-
trio est: vel diuitem sequi vel Lazaro. Unde
⁊ Crisosto. Si quando egrotamus. si pau-
peres sumus. si frigore conficimur. si hospi-
tium non habemus letemur ⁊ gaudeam⁹.
Lazarum cogitemus. accipiamus mala in
vita nostra. ⁊ diuitis nos tormenta terreāt
⁊ pauperis exempla prouocent. Deprece-
mur dominum ut latronem ⁊ istum Laza-
rum pauperem imitemur. si persecutio ve-
nerit: imitemur latronem: si par fuerit: imite-
mur Lazarum. Et egestas propter christus
bene tolerata facit martyrium. Et iterum:
Sed dices non est aliquis qui hic ⁊ illic ve-
nia perfruat. hoc quidem difficile est ⁊ de
numero impossibilium. Nam ⁊ si paupertas
non urgeat: urget tamen ambitio. Si egritudo
non stimulet. ira inflāmat. Si tēptatō-
nes non sperant emergunt sepe cogitatio-
nes inique. Non est anteq; paruus labor ira-
cundiam refrenare. cōpescere illicita dehide-
ria: ostentationes sedare. despectionem re-
mittere: vitam asperam ducere. talia vero
agentē impossibile est saluari. Dec Criso. Si
ergo tpales miseric terrēt. aut delictis dele-
ctant: eterne tibi in mentē veniant: ⁊ oculis
tuis occurrāt: ut sic facilius tpales miseria
perferre ⁊ eternas enadere. ac tpales deli-
ctis fugere ⁊ eternas psequi merearis. Ut
Greg. Si bonū diligit: mens i bonis melio-
ribus. i. celestibus delectet. si malū metuit
mala ale eterne pponant. Et dū illic esse
aspicit: ⁊ amplius q̄ diligit. ⁊ amplius q̄
pimescat. hinc oīo nō adhereat. Ut ⁊ Au-
gu. In presentī vita ⁊ delictis tēporales dul-
ces sunt ⁊ tpales tribulationes amare sunt
si q̄ nō bibat tribulatiōis poculū: metuēs
ignē gehennalē. Et q̄ nō ptenat dulcedi-
nem seculi inhians bonis vite eterne. Et ite-
rū si forte tēptant fluctus pcupiscencie in/

De resurrectione Lazari.

res ergo eius curacione fratris sui desiderantes miserati nuntia ad iesum. ut ipsas a dolore et illius a longore liberaret: dicentes. Domine ecce quem amas infirmus. Nichil amplius mandant ei. sufficit enim amanti insinuare necessitate amici absque alienius petitionis addita merito spali. Qui enim proximum in necessitate viderit. nec ei succurrit: amicus eius non est: nec enim diligit. Unde Augustinus non dixerunt veni et sana. non ausi sunt dicere. ibi iube et fiet. sed tamen ecce quem amas infirmus. quod dicitur sufficit ut noveris. Non enim amas et deseris. Unde et Crisostomus. Per hoc enim ad miserandum volunt attrahere christum. Ideo nates non fuerunt ad christum: sed mittunt: quia considerabant de christo vehementer. et quia in actu detinebant. Et secundum theophylactum. quia mulieres erant. quas non decet de facti domum exire. Magna autem spes de christo habebat diligebat enim christus Martha; actiosas et Mariam contemplativam que tristes erant et Lazarem qui in figura penitentium languerat. quique ei officium humanitatis sepe exhibuerat. Hoc addit evangelista. ad ostendendum quare non oportuit quod Martha et Maria iret personaliter ad christum. quia christus erat familiaris Lazaro et eius sororibus. et ibi frequenter veniebat ad hospitandum. unde Augustinus. Ille languens iste tristes. omnes dilecti. Habebat ergo spes quam diligebant ab eo. quod erat dolentium consolator: languentium sanator. Spirituali lazarus qui interpretatur a deo aditus. penitentis significat vitam: in die enim salutis. hoc est in die patris quam verus sol illuminat. auxiliatur deus et adiuvat. Martha autem provocans interpretatur. que signat vitam activam. in qua tantum virtutis delectatione: que exempli boni ostentatione. semper homo ad meliora provocatur. Maria vero interpretatur illuminatrix. et signat vitam contemplativam qua homo illuminatur secundum illud apoclypsus. mulier amictus sole et luna sub pedibus eius. luminare noctis huius vite. quod splendor huius mundi signat sub pedibus pietatis. hec tria sunt que dominus libenter visitat. scilicet penitentes activos et contemplativos. Penitentes in gratia expunctionis: activos in profectu virtutis: et contemplationis in puritate veritatis. Hec nota quod illi qui christo proximi sunt dilecti. quandoque plus infirmantur. et graviora mala sustinent quam alii. Sicut enim medicus timens de morbo periculoso. ut si acuta inducit tertianam: ut acuta euset: sic

christus inducit infirmitates corporales: ut morbus anime periculosus declinetur. quia sumus proximi ad peccandum et ad malum faciendum. Unde Hugo. presciens dominus quosdam multa posse peccare. flagellat eos ne peccent quia utilis est eis frangi languoribus ad salutem: quam remanere incolames ad damnationem. hec Hugo. sed attendant hi qui infirmantur vel tribulantur ut se corrigant. quia ille qui facit sagittam vel lapidem post signum quanto facit frequentius tanto propinquius. ita quod in fine. quicquid signum tangit: sic post nos qui in mundo sicut sagitte signum sumus. mors vel deus facit frequenter per infirmitates et tribulationes: sed quanto frequentius facit post nos: tanto directius et periculosius nisi corrigamur. Quia ergo dominus per nuntium sororum lazari accepisset eum infirmari: dixit infirmitas huius non est ad mortem. id est ad detinendum eum in morte: sed pro gloria dei. scilicet ut glorificetur filius dei per eam. in ostensione virtutis sue: et per resurrectionem lazari declararetur in christo veritas deitatis. et huius erat finis infirmitatis. Et mansit adhuc duobus diebus trans iordanem in eodem loco. ubi erat expectando mortem lazari. qui in eodem die mortuus fuerat. quo dominus nuntium recepit distulit sanare ut possit resuscitare. Ad maiorem enim miraculi certitudinem et evidentiam expectavit ut illius quadriduum compleretur ac mirabilius et gloriosius suscitaretur. Unde Crisostomus. Mansit duobus diebus. ut scilicet exprimeret quod sepeliretur. ut nullus posset dicere quam nondum defunctum eum suscitavit sed stupor fuit et non mors. Et postea inter alia dixit discipulis suis. lazarus amicus noster dormit: sed vado ut a somno eriscem eum. mortem eius vocat dormitionem et somnum quia cito erat surrecturus. Unde secundum Augustinum. domino qui poterat suscitare dormiebat: alius mortuus erat. quia tam facile immo facilius est christo suscitare mortuum de sepulchro quam alteri dormientem de lecto. Ubi sciendum quod somnus accipitur multis modis. quandoque pro somno nature. Unde in Job securus dormias. quandoque pro somno mortis. Unde apostolus. nolimus vos ignorare de dormientibus. quandoque pro negligetia. Unde in psalmo. Ecce non dormitabis neque dormiet. quandoque pro somno culpe. Unde apostolus. Erurge qui dormis. quandoque

quiete contemplationis. Unde in cantu/ eis. Ego dormio et cor meum vigilat. quan/ doq; pro quiete future glorie. Vñ in ps. In pace in idipsum: dormias et requiesca. mors vero dicitur somnus propter sp̄e resurre/ ctiois. Et ideo mors p̄uenit appellari dor/ mitio. ab eo tempore quo x̄ps mortuus ē et resurrexit. Discipuli autem intelligentes de somni dormitione. et timentes reuerti in iu/ deam ubi volebant eum lapidare: dixerūt ei. Domine si dormit saluus erit: dormitio enī infirmi. signum est salutis. Unde Criso. Discipuli autem impedire voluerūt ei⁹ ad uentum in iudeā. Vñ dixerūt. Dñe si dor/ mit saluus erit. Solet enim esse somn⁹ egro/ tantiam salutis indicium. Quasi dicant: si dormit. nō igit̄ vtile est q̄ tu vadas ad ex/ citandā eā. stultū enim erat ire per tot sta/ dia vt lazary a somno excitaret. Tunc ergo dixit. eis iesus manifeste Lazarus mortu⁹ est: et gaudeo. s. nō de morte eius absolute: sed ppter vos. i. ppter edificationē et vtili/ tatē vestrā. qz nō eras ibi. vt credatis. s. am/ plius et fortius q̄ prius. et ex miraculo su/ mētes experimentū diuinitatis mee. in illi⁹ resurrectione. in fide magis roboremini eu/ las mortē etiā ego absens vobis anuntio et reuelo. Vide mirabilē bonitatē ac dilectio/ nez et solertīā domini circa discipulos. qui idigebant adhuc maiorī roborē et virtute. Vñ Augu. Gaudeo inquit pro vobis. nam cum illic nō extiterim cōfert ad maioritatē fidei vestre qm̄ si astissem egrotantem cu/ rasset. q̄ eēt modicū signū ad mee virtutis indicium. Quia vero me absente superuenit mors. poti⁹ in fide mea. corroboramini euz videbitis me posse et defunctū putrescentes resuscitare: et fm̄ Cris. dicit hoc. vt iā incipe/ rēt admirari. qz dñs poterat dicere mortuū q̄ nec viderat nec audierat. vt cognosce/ tes eū nil latere: magis in eū crederēt. Per/ rexerant ergo dñs et discipuli eius et vene/ rūt ppe bethaniam: q̄ erat iuxta hierusalē q̄ si stadys quindecim. de qbus octo faciūt vñū miliare: nec statim intrauit. ostendens se ad miracula faciēda nō ingerere: et vt p/ barei deuotio feminariū sanctarū sibi occur/ rentiū. s. Marthe et Magdalene. Ubi duz adhuc essent extra castellum. Martha au/ dīuit quia iesus venit. Ipsa enim curā do/ mus habebat. Et ideo primo nuntiatuē ei

aduentus x̄pi per aliquem qui eum preue/ nerat: dimittensq; sororem suam et iudeos qui de hierusalem et alijs vicinis locis ad consolandum eas venerant. quia nobiles dñe erant. sola iust: et x̄po reuerenter et deno/ te occurrit. vñ et Theophi. Primo itaq; nō pandit sorori. volens astantes hoc latere. q̄ bus notum fore aduentū x̄pi nolebat. Vñ et Cris. non aut̄ assumit sororem obuiā x̄po vadens. Vult enim singulariter x̄po loqui. et q̄ factum est ei annūtare. Cū vero eā in bonā sp̄e duxit. tunc abijt: et vocat Mariā. Hec Cris. Martha ergo dixit ad iesus. Do/ mine si fuisses hic. localiter presens: frat̄ me us non fuisset mortuus: cū mors locum ha/ bere nō debeat ubi est vita. Et post dialo/ gum de resurrectione cum dño habitus. abi/ it. et vocauit Mariam sororem suam filētio dicens. magister adest et vocat te. Ubi An/ gu. aduertendum q̄ suppressam vocem fi/ lentium vocauit. Ideo autem occulte soro/ rem vocat. quia si scīssent in dei x̄pm ad/ venire: recessissent et non fuissent testes mi/ raculi. Hec Angu. Maria vero vt audīuit surgit a quiete cōtemplationis: cito per de/ siderium cordis: et venit ex magna deuotio/ ne ad eū extra castellū in locū ubi et Mar/ tha occurrerat. in dei ergo. hierosolimitē et aliq̄ q̄ in domo erāt cū vidīssent Mariā se/ stinanter abire: secuti sunt eā. credentes qz iret ad monumētū vt ibi ploraret: et nesciē/ tes q̄ illic iesus eēt. Diuina aut̄ prudentia factū est vt eaz sequerentur: qz fm̄ Augusti: Hec occasio fecit vt plures ibi essent. qm̄ la/ zarus suscitatus est: vt tā grande miraculū q̄riduani mortui resurgentis: testes pluri/ mos inuenirēt. Maria ergo cū venisset ubi erat iesus videns euz: cecidit ex deuotione ad pedes eius. apud quos misericordiam et peccatorū veniā se nouerat alias cōsecu/ tas. et dixit ei sicut et Martha dixerat: domi/ ne si fuisses hic nō eēt mortuus frater me⁹. Et hoc aut̄ q̄ Maria sic festinavit ad euz. p̄ fm̄ Augusti. q̄ nō illā preuentisset Mar/ tha: si ei notus fuisset aduentus iesu. Per/ hoc etiā q̄ Martha et Maria obuiauerūt dño. nō expectantes aduentum ipsius. dāf̄ intelligi. q̄ cum volumus deo reconciliari: debemus ei occurrere per penitentiam. an/ teq̄ ad nos veniat per vindictam: qz nos peccatores sumus: et meruimus percuti: sed

et penam. Cessat autem. ut dicit Ambrosius. divina vindicta si confessio praecurrat humana: et cum volumus Christo fratercum vententem anticipemus. non expectantes quod ipse nobis descendat: sed nos potius ad eum festinamus. Iesus ergo ut vidit Mariam. et iudeos qui cum illa venerant plorantes de morte amici. fremuit spiritu et turbavit seipsum humanam demonstrans affectum in luctu amicorum. Fremebat extra sonum lugentis emittens: turbabatur intus misericordiam conditionis humanam considerans. Turbavit se quem alius turbare non potuit. Nos turbamur ex necessitate: ipse autem ex voluntate. Sic omnes defectus huiusmodi suscepit: quia voluit. Unde Augustinus. Turbatus est Christus quia voluit. esurivit quia voluit. in illius potestate erat sic vel sic affici vel non affici. Et nota quod fremitus consurgit ex indignatione ad oblectum. Iste ergo fremitus Christi procedebat ex indignatione eius contra diabolum. per cuius suggestionem mors intravit in mundum. quem erat cito debellaturus. Turbatio autem illa: procedebat ex compassione lazari et sororem eius. quia ut verus homo ex quadam naturali affectione flebat cum flentibus. ut nos instrueret quod aliorum miseriam compati debemus. Iste tamen passiones et consimiles non erant in Christo vitiosae: sed magis virtuosae quia non erant praevinientes iudicium rationis: sed magis sequentes et per ipsum exercitate. Iste vero fremitus et haec turbatio nos docet quid nos quoque in tali re agere debeamus quando vel pro nobis ipsis vel pro aliis in peccatis turpiter degentibus deum oramus. Est autem fremitus impetus ire contra vitia praeimpens turbatio vero quedam tristis cum gemitu cordis commotio. Et quia fides de Christo Christus est: in corde fremit Christus et turbatur in homine quando peccator computat quae bona accipit. quae mala reddit: et de peccatis se inculpatur et reprehendit. Et dixit eis Iesus. ubi posuistis eum. Interrogat nec ignorat in quo misericordie immittit se huiusmodi peccatorem nescire: cuiusmodi per Lazaram significat. ubi Glossa. Qui absens scilicet mortuum scilicet ubi esset sepultus. Sed sic dicens. signat se quasi nescire perditum hominem. Unde dicit non novum vos. et Adam ubi es. Dicunt ei. Domine veni et vide. Venit dominus per compassionem

et vidit oculis misericordie: quod ut ait Augustinus. Videt dominus quando miseretur. Et affectum suum lacrymis demonstrans. Iesus lacrymatus est humanitus ex pietate. misericordie docens hominem propter peccatum fletibus indigere: et significans eos qui peccati morte sopiunt. ut reviviscere queant plangendos esse. Unde albertus. Quia fons pietatis erat flebat pro parte humanitatis. quem resuscitare poterat per potentiam divinitatis. et Beda quare autem fleuit Christus. nisi quia hominibus flere docuit. Lacrymatur igitur et nos pro nobis. et oibus illis quos in fetore vitiorum facere sentimus si forte nostris lacrymis nos et eos dominus resuscitare dignetur. Ut autem ait Augustinus. Legitur Christum super Lazarum fleuisse in orationibus pernoctasse. ex itinere fatigatum fuisse: nunquam autem risisse aut prosperatum fuisse. Unde et Crisostomus. Flentem quidem illum frequenter invenies: nunquam vero ridentem: sed nec leniter saltem sub ridentem vel gaudentem. Et nota quod dominus non fleuit Lazarum mortuum: sed ad huius vite miseriam et eternas resuscitandum. Unde nec pro nostra nec pro aliorum morte tristari debemus. Quomodo enim ab eo promissa honorabimur: ad quem venimus inuiti. Nam secundum apostolum. Quodam iustitiae reddet dominus his qui diligunt adventum eius. Et quid tantopere vitae desideremus in qua quanto magis quod fuerit tanto maiori sarcina peccatorum oneraturus erit. vel certe dominus mortuos fleuit. quod homo peccando incurrit ac miseriam et erumpnas humano generi pro culpa indictas. Si enim peccatum non peccasset: sine dubio mors secuta non fuisset. Secuta est ergo mors etiam corporis quod praecessit mors aeternae. Et Iesus rursum fremens in semetipso etiam indignatur contra malitiam iudeorum. de factis suis inique murrantibus venit motus misericordiae. et compulsus compassione. ad momentum quod erat spelunca. habens lapidem superpositum. Et dicitur momentum quasi monens mentem. scilicet illius qui aspicit. ut per anima sepulti oret. ac de morte propria precogitet. et ad eandem se disponat. Rursum fremuit ut det intelligere eos qui a peccatis debent resurgere. in continuo luctu persistere. sed illud. Christus. tota die commotus tristatus ingrediebar. Sepe ergo se plorat peccator. sepe fremat Christus et turbet in hole.

si vult renouare. Et iussit iesus tolli lapidē superpositum. vt oēs viderent mortuū fetū dūz et corruptū. sed p̄tendebat Martha dicens ad eū. ((Dne iam fetet quadriduā⁹ enim est)). Timebat remoto lapide potius fetorem excitari. q̄ fratrem resuscitari. Quasi diceret. Licet aliqui resuscitari sint mortui recenter et post paululū. tñ q̄ iam quadriduāns ex fetore resolutus resuscitet. nō ē sic auditiū. Et hoc videt̄ processisse ex admiratione Marthe et eius ignorantia. qz eius dē virtutis ē suscitare recenter mortuū et q̄ driduāns. Adde mirabilem amorem istarū sororū erga dñm iesum. nolebāt enī q̄ etiā fetor nares eius tangeret ad modicū. Deinde sublatō lapide ((iesus elcūatis oculis) Hic elū patri p̄ eranditiōe sua. gratias egit ad fidei edificationē vt circumstantes hoc audientes. et virtutē dei in eo vidētes. crederent eum filium dei. vñ Hylarius. Non p̄cegit. nobis orant̄ ne filius ignoraretur. Cū enī sibi non p̄ficeret deprecationis fmo. ad p̄fectum tñ nostre fidei loquebat. Non inops ergo auxilii. sed nos sumus iops doctrine. Iō etiā orant̄. vt in necessitatib⁹ ad orationis suffragiū eē recurrēdū nos doceat. Et notandū q̄ orare patrem et erandiri conuenit xpo ratione humanitatis i qua ē minor patre. nō autē rōne diuinitatis. in q̄ est ei equalis. Oraturus vero gratias p̄ er auditione egit. qz iam se auditiū cognouit. **Uñ Origines.** Erat enim oraturus pro resurrectione Lazari. sed p̄ueniens illi⁹ orationem. q̄ solus bonus pater est erandit̄ dicēda. Pro impletione ergo oratiōis subdit gratiarum actiones dicēs. ((Pater gratias tibi ago. quoniam erandisti me)). **Hec Origenes.** per hoc. q̄ iesus oculos leuat in celum. ostendit nobis formam orandi. que est per elenationem mentis in deum. Unde instrumur vt in oratione lenemus sursum ad deum oculos mentis nostre. erigendo et remouendo illos a presentibus rebus. memoria cognitione et intentione. Oculos. etiā ad deum leuamus. quando nō confidentes de meritis nostris. de sola misericordia dei speramus. Per hoc autē q̄ in principio orationis gratias agit datur nobis exemplum. vt cui⁹ orare volumus anteq̄ futura petamus. pro receptis beneficiis deo. gr̄as referamus. Deus enim ex gratiarum actio

ne de p̄teritis prouocatur. ad p̄stenda beneficia sequentia facilius. Deinde ((voce magna)) potius virtute quam clamoris intentione ((clamauit. lazare veni foras)) et licet quantum ad corpus de sepulchro ad quantum ad animam de inferno. et sic lazarus vocis sue virtute suscitauit. **Ubi s̄m Origines** est considerandum. q̄ mora tollendi lapidem ad iacentem ex fetore defuncti causata est. Et ideo tandū resuscitatio fratris dilata est. quem dñm christum per se ha detinuit. sed statim cum christi mandatum obediendo erequitur frater resuscitatur. vt per hoc discamus. nihil interponere inter iussa xpi. et executionem ipsorum. si cupimus q̄ statim sequatur salutis effectus. **Sedm illud psal.** In auditu auarū obediuit mihi. Et nota q̄ vox xpi magna dicitur p̄pter virtutis magnitudinem. nam tanta virtus eius fuit q̄ suscitauit lazarus a morte quemadmodum suscitatur dormiens a somno vel sopore. **Uñ etiam ista magna presentatina est illius vocis magne q̄ erit in eōi resurrectione.** per quē omnes de monumentis resuscitabuntur. **Tāta enim erat p̄tus huius vocis xpi vt absq̄ temporis ditione. vitā cōferret sicut erit in resurrectione eōi.** quando in lectu oculi mortui audientes turbam resurgent. **Clamauit inq̄ lazare veni foras.** que s̄m August. et proprio nomine vocat quia tanta erat p̄tus vocis ei⁹. q̄ pariter omnes mortui cogerebantur erire. nisi per expressionem nominis virtutem suā ad vnum determinasset. Et non solum suscitatus est lazarus sed ((prodit)) et exiit licet esset ligatus manus et pedes iustis) id est fasciis quibus antiq̄ mortuos inuoluebāt ((et facies eius sudario ligata erat)) ne scilicet horrorem faceret. In quo virtus diuina et miraculi certitudo declaratur. **Ideo enī ligatum et coopertum resurgere iussit.** vt miraculum magis approbaretur. **Unde domini discipulis p̄cepit.** vt cum quifors ligatus apparebat soluerent et finerent abire vt per opera vite ostenderetur vere suscitatus et non fantastice. **Hic est notandū q̄ mors anime. ē anime adeo derelictio dā nosa.** q̄ fit per peccatum mortale. quo deus repellitur ab anima. **Unde s̄m Augustinū** mors anime fit. cum deserit eam deus sicut corporis cum id deserit anima. **Quattuor**

autem progressibus moris anime perficit. et sic quadriduanus mortuus dici meretur. Prima est quasi titillatio delectationis in corde. Secunda consensus. Tertia factum. Quarta consuetudo. Sed de^o ab hac morte animam ad vitam resuscitat per gratiam. qua anima deo reconciliatur. Quia sicut corpus vivit ex coniunctione anime. sic anima deus vivere ex unione dei per gratiam. et hec vivificatio significat in resuscitatione Lazari de sepulchro. In resuscitatione enim lazari plura facta sunt que mystice ad resuscitationem peccatoris concurrunt. Nam eo ordine quotidie peccator resuscitatur. quo Lazarus resuscitatus dicitur. et talis sit quotidie processus in resuscitatione anime a morte peccati. qualis fuit in resuscitatione Lazari de fetore sepulchri. Primum ergo quod requiritur ad resuscitationem peccatoris. est notitia divina actualis. qua deus respicit peccatorem in aliquo tempore certo. et hec significatur per hoc quod sorores Lazari miserunt nuntiam ad Iesum sibi de infirmitate Lazari notificando. Secundum est auxilium quod deus porrigit homini: ut liberum arbitrium moveat in deum: ut anima per peccatum a deo averta. convertatur ad ipsum. Non enim est volentis velle neque currentis currere: sed miserentis dei. hec donare. Et ideo requiritur auxilium divinum. ut nos melius ad gratiam disponamus et hec correctio divini auxilii signatur per hoc quod Iesus ad Lazarum ire est dignatus. Tertium est motus liberi arbitrii nostri quod secundum Augustinum. Licet de^o creavit te sine te. non tamen iustificabit te sine te. Et ideo ex parte nostri requiritur motus liberi arbitrii: qui duplex est: unus quo movetur super peccatum ut. scilicet. peccatum displiceat. alio quo movetur in deum per fidem et spiritum. quo deum sibi reconciliari desideret. et hi duo motus notantur per occursum duarum sororum. scilicet. Marthe et Marie. ita quod primus motus intelligatur per Martam que prior occurrit. secundus per Mariam que venit vocata per Martam. Sic enim hec ex primo motu provocat secundus. Quartum est cognitio peccati. in qua deus querendo reducit hominem. ut homo se cognoscere studeat: que de^o querendo quasi nescire se significat et hoc significatur per hoc quod interrogavit ubi cum posuerunt. Quintum est gratia contritionis:

que sequitur motionem liberi arbitrii et cognitionem peccati. et hoc significatur per lachrymationem christi que quidem lachryme processerunt ex fonte divine misericordie. et his lachrymis quotidie peccator perfunditur. cum sibi hec gratia infunditur. Christus enim non est lachrymatus pro morte Lazari corporali. sed pro morte peccatoris spirituali que in Lazaro representabatur. Caveat ergo peccator ne lachrymas christi contemnendo gratiam sibi evacuet: sed potius cum christo flente peccata sua desinat. et sic effectum lachrymarum christi suscipiat. Sextum est propositum cavendi peccata in futurum. Et hoc notatur in eo quod precepit amoveri lapidem. Tunc enim lapis de sepulchro tollitur cum durities prepositi peccandi et moles male consuetudinis de corde amovetur. Et cum lapis deponitur. tunc fetidas cadaveris detegitur. Unde dixit Martha. Domine iam fetet. sic duricia cordis amota. videtur vitiositas peccati. ex quo sequitur peccati abhominatio. et concipitur propositum ulterius non peccandi. Septimum est gratie infusio qua iustificatur impius. et hoc notatur cum clamavit voce magna dicens Lazare veni foras. Clamor magnus significat magnitudinem divine virtutis. que erigit in iustificatione impij. quia secundum Augustinum. Maior est iustificatio impij quam creatio celi et terre. Vocem enim magna clamavit quia difficile surgit que moles male consuetudinis premit. sed tamen post magnam vocem surgit id est per magnam dei gratiam vivificatur et iustificatur dum penitet. datur etiam per hoc intelligi quod christus vocat peccatorem foras extra de conversatione peccati et de occultatione eius per confessionem facientiam sacerdoti. Et tunc ergo est peccatorum confessio. quam deus administrat voce magna clamando. id est magna gratia vocando. Et hoc notatur in eo quod Lazarus prodijt de sepulchro. Prodire enim est de occulto per confessionem venire. Sed ad huc peccator non est totaliter solutus atque superveniat absolutio sacerdotis que significatur per hoc quod prodijt ligatis manibus et pedibus. Novum ergo est sacramentalis absolutio. que significatur per hoc quod christus dixit discipulis absolute enim. Potuisset qui

dem immediate simpliciter verbo ipsummet sol-
ne sicut fecit ipsum de monumento prodire
sed voluit suos discipulos in hoc coopera-
tores habere quia vult hoc ministerium sa-
cerdotibus cōdicare. Suscitatur iesus. quia p-
scipsum viuificat interius. soluunt discipuli
quia ministerio sacerdotū absolunt viuifi-
cari. xps enim per se intus viuificat. ministris
potestatem soluēdi tribuit. Mortuus ergo
pcedens adhuc ligatus est. cōfiteō adhuc
reus. Et autē absoluantur peccata ei^o. mi-
nistris mandat vt illuz soluant. Sicut ergo
dñs Lazarus suscitauit. priusq̄ a discipulis
solueret. sic in cōfessione peccatū dimittit et
peccatorē viuificat. priusq̄ a sacerdote ab-
soluatur: cui tamē postea se ostendere tene-
tur. Decimū et vltimū est satisfactio. que si-
gnatur in hoc q̄ iesus subdidit. finite eum
abire. Non dixit facite eum ad sepulchru
redire Sic sacerdos debet principalit̄ pro
satisfactione instigare hominē. q̄ de sepul-
chro et de profundo peccatorū et male con-
suetudinū longe abeat. et nullatenus reci-
diat. et amplius nō peccet. Dixit enim fini-
te abire. non stare vel tacere sine exercitio
sp̄iali. quia in via dei stare retrocedere est.
sed debet ambulare de virtute in virtute.
Item mystice per lazarus languentes signi-
ficari etiam potest grauem temptationem
patiēti. et per eius sorores persone pro ei^o
alleviatione deuote xpm p̄cantes. que non
semper eranduntur sed talis patiēti ali-
quando p̄ actum peccati mortalis mori p-
mittitur ab eo qui est tante bonitatis et po-
tentie. q̄ scit et potest bona de malis elicere
In hoc autē quod dominus vadit ad euz
suscitanduz. ostenditur eius clemētia iquā-
tū homines in peccatis existentes et quasi
mortuos. ac per se ad deum accedere non
valentes. misericorditer preueniendo attra-
hit. et peccatorē non solum mortuum per
culpam: sed etiam aliquando setentem per
infamiam. et sepultum sub lapide per obsti-
nationem sic reducit ad vitaz gratie: q̄ nō
solum tollitur obstinatio et mors culpe. sed
etiaz fetor infamie. et reducitur inauis odor
bone fame. nulla enim desperationi dat oc-
casio. cum lazarus iam fetens et quadriva-
nus resurrexit a mortuis et monumento. Lo-
cus autē infirmi erat bethania que inter-
pretatur domus obedientie per q̄ datur i-

telligi q̄ si infirmus sit deo obediēs. potest
ab eo facili curari. Et s̄m Anselmum In
bethania (q̄ domus obedientie interpre-
tatur) lazarus suscitauit: ostendens omnes
qui bone voluntat̄ studio hunc mūdo mo-
rientes in finē obedientie requiescunt i vi-
tam eternam a deo resuscitandos. Ista au-
tem bethania erat marthe et Marie p̄ q̄
duplex vita. i. actiua et contemplatiua signi-
ficatur. vt sic per hoc intelligi datur: quod
per obedientiaz homo perfectus in vita ac-
tiua et contemplatiua redditur. Dicitur au-
tem de Lazaro. quod postea nunq̄ risit. nisi
q̄ in gestu signa locosa ostendit. pro eo q̄
vite huius erant quas mortuus euase-
rat redditus fuit. Magis enī quā ante se-
ctus amator vite illius. penitēbat eum vite
istius. Unde Augustinus. Si possē^o ex-
citare homines et cum ipsis pariter excita-
ri. vt tales essemus amatores vite permanē-
tis. quales sunt homines amatores vite sa-
cientis. Creditur autem hoc factum ea die
qua in ecclesia solet legi. scilicet feria sexta
ante dominicam de passione domini. Mo-
numentuz vero lazari demonstrat ecclesia:
Ibidem in honore beate Marie magdale-
ne constructa. et grande monasterium ma-
gna oliuarum silua circumdatum. vbi erat
abbatia sancti lazari cum abbatisa et mo-
nialibus ordinis sancti benedicti. (Multi
ergo) iudeorum (qui viderant) mirabi-
lia (que fecerat) iesus (crediderūt in eū)
Nec mirum. quia illud signum fuit diuine
virtutis manifesto ostensiuuz. et tale miracu-
lum non est a seculo auditum. scilicet quod
mortuus quadrivanus in monumento re-
suscitaretur ad vitam. Unde s̄m Augusti-
nus excedit omne miraculum q̄ iesus circa la-
zarum fecit. quez ab ipso inferno in quiliuo
destructa lege tartarea redire ad superos
iussit. Quidam autem ex ipsis iudeis abse-
runt eadem die ad phariseos. et nunciaue-
runt eis que fecit iesus. et celebris erat s̄mo-
de eo apud multos. alq̄ bono alii malo ze-
lo. mori nunciauerūt. quia sicut ex signis vi-
sis boni conuertuntur et proficiunt ita fre-
quenter mali obdurant et deficiūt. Boni q̄
dem nunciauerūt eis. vt mitigarēt eos cir-
ca iesum et puocando vt crederent. mali ve-
ro vt cōcitarent eos contra iesum. et p̄dēdo
vt sentirent. per bonos illi signantur. qui bo-

De conspiratione pontificum et phariseorum Jesum.

na in aliis sicut in se amant. et oia in bonis interpretantur. per malos aut illi qui videntes seruatorum dei opera odij insequuntur et infamare conantur. Oratio.

Enigmissime iesu q quadriduany
b lazarus iam scitente a sepulchro re
suscitasti. et a vinculis solvere ac li
bere abire fecisti moneantur obsecro visce
ra misericordie tue super me miseru. peccati
delectatione cōsensu. et perpetratōe mor
tuum mole male cōsuetudinis oppressus et
sepultu. iamqz quadriduany et fetidum. et
me a sepulchro vltiozi resuscita. vt per con
fessionem foras veniam. resuscitatum a vin
culis peccatorum et mortis solue. solutu ab
oi seruitute liberum in libertatem glorie si
liorum dei ire concede. Amen.

De conspiratione pontificum et phariseorum contra Jesum. Capit. xvij.

p **Ikedictio itaqz mi**

raculo de suscitacione lazari publi
cato. pontifices qui erant maioris auctori
tatis et magis litterati. et pharisei qui vide
bantur p alij religiosi. ex quibus factu cop
grauius erat. moti sunt ad tractandum pu
blice de morte xpi et ira et inuidia qua v
fama et gloria eius habebat. et ad hoc facien
du ((collegerunt concilium)) sabbato mor se
quenti aduersus iesum. timetes si dimitte
rent eu sic viuentes et signa talia faciente p
ipsu amittere et locu et gentem eo q ois tur
ba post eu iret. ei qz crederet. et ipse sacra co
ru vana et abolenda esse doceret. Conciliu a
conciliatio est dictu. qz conciliati et congregati
erant in vnum malu cōsensu. Et hoc erat
primu conciliu q habuerit ptra iesum. Pri
us quidez qrebant eu interficere. nuc autē
iniam firmauerunt. et querentes conciliu ap
te de morte ei tractauerunt. Videbat enim
xps a populo tanqz regē honorari. et qz mā
datu romanor erat. vt nullus nisi per eos
deberet rex noari. ois eni q se regē facit cō
tradicit cesari. id timebat q si xps tanqz re
gē haberent romani ipsos rebelles repu
tarent. et venientes ptra eos ciuitate et locu
vstrueret. Vel timebat etiā. ne si xpi doctri
na pcederet. tēplū et vniuersa religio. ac re
nerētia ei vilsperderet. et iudei nulli momē
ti sserent. Et id romani ciuitate eis auferret
eosqz seruitute dispergerent. Vel certe time

bant. ne si ois in xpm crederet. nemo rema
neret q aduersus romanos ciuitate. tēplū
qz defenderet. qm ptra ipsu tēplū. et cōtra
suas paternas leges. doctrinā xpi esse sen
tiebant. Pontifices et pharisei sibi psulebat
nec in credere volbant. Plus enim pdidi
boles cogitabat. quo alteri. xpo nocerent
vt perderent qz quo sibi cōsulerent ne peri
rent. Timebat et cōsulebat. Sed trepidane
runt timore. vbi nō erat timor. Si eni xpo
credidissent si euz nō occidissent nec locum
nec gentem amississent. Sed qz xpm occide
re nō timuerunt et locu et gentem pdiderunt.
Nam et romani post domini passionē et glo
rificationē tulerūt eis locu et gētē. expugnā
do occidendo et transferēdo. Temporalia p
dere timuerūt. et eterna nō cogitauerunt. et
sic vtraqz amiserunt. Que vt fugitari ege
runt hec qz regerūt nō effugerūt Quid vo
bis psuit o insani iudei. q tantu scelus cō
misisistis. Nunqd qz xpo dno. vt docuit fui
re noluisistis. id dno caruisistis. Dnqz enim illi
seruunt reges. qbus vos seruitis. facti estis
mali serui bonor seruor xpi. Per quos cō
terit cōtumaciā vestra p ipsos dissipat cōsi
lia vestra. p ipsos retribuit scelera vestra in
capita vestra. Ipe autē dñs que interemi
stis nō vos suos. sed liberos eē cupiebat. qsi
dicebat. si vos filius liberauerit. vere liberi
eritis. Nos aut dñm deum regem. et ipsam
veraz libertate nō solu repudiastis. verum
etiā negare cupietes clamastis nō habem
regez nisi cesarē. Cōsidera quot sunt hodie
hoies etiā religiosum habitū gestates. q in
deos imitādo tpalia pdere mensit. et eter
na nō attēdūt sic q vtraqz si imerito amitt
tūt. Sunt. n. pleriqz etiam religiosi. q tpalia
qsiqz minus iuste et obliq acquirētes. vel
sic acqista possidentes. ea dimittere trepi
dant. et pro his eterna amittere non formi
dant. Et qz nuc cum iudeis tenebras dil
gunt interiores. s. culpe. id tunc cum eis i te
nebras mittent exteriores. scz gehēne. Reli
giosus ergo cupidus vel vanus est lamēta
bilis. quia miserabilior est quodāmodo ob
bus creaturis. s. carnes deo et mūdo. Tunc
((Cayphas)) quia pontifex fuit. quid eis fa
ciendum erat. decreuit. et propter auctori
tatem officii locutus est dicens. ((Expedit vt
vnus homo)) etiam si bonus et iustus esset
((p populo moriatur)) et populi cōseruatio

neq̄ & non tota gens pareat) si ille in vita maneat. quia bonuz commune magis ē eligendum q̄ particulare. Hic patet manifeſte. q̄ passio inuidie & inuoluntatis contra iesum. & passio timoris perdendi gentem & locum subuertebat in eis rationis iudiciū: quia in nullo casu licitum est interficere innocētem & iustum. per hoc enim non procuratur sed magis destruitur cōmune bonum. Propter q̄ iudicio dei illud maluz q̄ credebāt per mortem xp̄i euadere. s. destructionem loci & gentis hoc per mortem xp̄i incurrant: quia in penam huius peccati. romani locū & gentem destruxerunt. q̄ per Tytum & vespasianum anno. rlii. post passionē xp̄i est factum prophetizauit autem Cayphas vtilē humano generi mortem xp̄i licet nesciens. Quāuis enim esset intentio Cayphe. dare solūmodo cōsiliū de morte xp̄i. p̄ temporalis periculi euasione. circa populuz in eorum. tamen verbū suuz sic sonabat ((q̄ xp̄s erat mortuus p̄ gente)) & populo: & q̄ sic protulit fuit prophetia quodāmodo de futuro. q̄ xp̄s erat mortuus pro salute spiritali. non solum iudeorum. sed etiam omnium gentiū: qui credituri erant in ipsum & per fidem congregandi. Unde Theo. Hoc ipse quidē parua dixit intentione: sed tamē spiritus sancti gratia ore eius vsa est ad future p̄sagium. Hec Theo. Non tamen sequitur q̄ quicūq; prophetat sit p̄pheta. nam quandoq; alicui conceditur actus alicui rei cū tamen conditio ei non p̄cedat. Unde Origenes. non quicūq; prophetat p̄pheta ē sicut non quicūq; ius prosequitur iustus ē. s. qui facit aliquod opus p̄pter humanaz gloriā. Hec Origenes. Expediens autem & necessarius fuit xp̄m pro nobis pati & mori ratione tripli. Primo ad ostendēdum circa nos iudiciū diuine dignationis & pietatis. Secundo ad exoluendum pretium nostre redemptionis q̄ fuit preciosus imacu / lati iesu xp̄i sanguis. Tertio ad prebendū exemplum nostre imitatiois. vt sequamur vestigia eius. Insuper & alia ratione tripli ei expediebat xp̄s mori. Primo quia homo mortuus erat. Et ideo expediebat vt christus mortem nostram destrueret & homines viuificaret. Erat autem homo mortuus quādrupli morte scilicet nature. culpe. gehennę. & ex p̄suatione visionis diuine. Primā

destruxit per suam glorioſam resurrectionem. secundam per sui sanguinis effusionē. tertiam per inferni expoliationem. quartam per sue visionis restitutionem. Secundo qz homo erat perditus. ideo expediebat vt christus ad nos veniret. ac mortem subiret. et sic hominem perdituz inueniret. Tertio qz homo erat a deo diuisus & dispersus. id ē expediebat vt xp̄s homines in vnum congregaret & ad deū renocaret. Cayphas ergo p̄phetizauit quidem. i. vba p̄pheticę protulit. nec tamē erat propheta quia inspiratio nem p̄pheticam non accepit. & donū p̄phetie nō habuit. sicut & balaam. Vñ s̄m Augustinus. Docemur etiam hoīes malos p̄phete sp̄a futura p̄dicere. q̄ tamē euāgelista diuisio tribuit sacramēto. i. virtute ipsius sacramēti. s. summi sacerdotis qz Cayphas nō a semetipso hoc dixit. s. cū eēt pontifex. i. summus sacerdos anni illius. & ministeriuz habens in manibus non meritis suis p̄phetizauit & sp̄itu dei locutus est. quia ipso ignorante dictam p̄pheticam protulit. non ratione meriti sui: s. dignitatis officii & forte vinctio pontificalis contulit ei. quendam sensum p̄phetandi. Vñ Crisostomus. Vide anteq̄ quāta spiritus sancti virtus est. a mente enim mala valuit verba proferre p̄pheticę. Et de etiā quāta est pontificalis virtus potestatis. Pontifex enim effectus & si indignus existens. p̄phetauit nesciens qd diceret. Bre enim solum vsa est gratia. cōtaminatus cor nō cōtigit Hec Crisostomus. ob quā auctoritate solum credimus malū p̄latuz exaudiri. & forte quia p̄co ecclesie est. & in eius voce dicimus cum multe auctoritates faciant in p̄trariam. vt illa q̄ suis p̄mitur aliena nō diligit. & huiusmodi. Dicitur autē Cayphas fuisse pontifex anni illius: quia s. deus constituit summū sacerdotē vnam cui mortuus vnus succederet. per ambitionem tamē postea euenit vt plures essent. & per annos singulos suis vicibus ministrarent. ((Ab illo ergo die)) quasi vtili accepto cōsilio ((cogitauerūt)) magis diffinire q̄ p̄s ((vt xp̄m)) q̄ citius possent ((interficerent)) & dicentes vt inuentus duceret in hierusalē s. enim ante habuissent instinctū & voluntatē interficēdi ip̄m. tñ ex p̄silio Cayphe diffinierunt firmo p̄posito. hoc q̄ citius possent adimplere. ¶ paruum cōsiliū. o pessimi duces popu

illo consiliarij nequissimi. Quid agitis mi-
seri? Quid vos furor eragitat tātus? Que
ordinatio est hec? q̄ propositum? que cau-
sa accusationis dñi nostri iesu chri? Nōne
ipse in medio vestrum est quē tñ nescitis &
itelligit omnia verba vestra & scrutatur re-
nes & corda. Sed sic fieri oportet. vt delibe-
ratis. qz tradidit eum pater suus in mani-
bus vestris. Quia ergo iesus iam destinat⁹
erat morti. ideo ab ipso sabbato quo consi-
lium collegerāt inchoamus memoriā domi-
nice passionis in diuino officio: maxime in
hymnis & subticem⁹ gloria patri in introi-
tu missæ & responsorij. & quasi post horam
eiusdem concilij publicum luctum incipiēs
ecclesia. & suo cōpatiēti domino sicut mē-
bra capiti ex tunc quasi lugendo recitat ve-
rillum regis. misterium crucis. clauos & lan-
ceam perforati corporis: & his similia vsqz
ad diem passionis. nondū. tamen plene qz
nondū traditus erat dñs in lanstrarū ma-
nus. Unde dominicā & ebdomadam illaz
de passione domini appellamus. Diuulga-
tum autem fuit istud consilium de occisiōe
chrisi habitū. Sed sapiens dñs volens da-
re locum ire. & etiam qz nondum erāt om-
nia cōpleta. nec dum venerat hora ei⁹ qua
tradendus erat & crucifigendus post consi-
lium cantius se obseruans. ((palam apud
eos ambulare desist. neqz ad aliquā ciuita-
tem populatam abiit. Sed in regione iur-
ta desertum)). vbi pauci de iudeis erant. &
non frequentia insidiantium. in ciuitatem
effrem que erat parua & parum populata.
ac magis secreta. & ibi morabatur cum disci-
pulis suis. vsqz ad tēpus sue passioni ppin-
quū. Sed stetit ibi paucis diebus cum ipsis
discipulis se occultans ad tēpus. Ubi Cri.
Ipsi autē quā omnes letabant & festum cele-
brabant. tunc occultant & in periculis sūt:
sed tñ pmanebant cū eo. fm illud. vos estis
q̄ permāsisistis mecum in tēptationib⁹ meis.
Et sic fugit dominus ante faciē nequissimo-
rū seruoꝝ & hoc nō fecit ppter potentie de-
fectū sed vt alijs daret viuendū exemplū.
Unde Augu. Nō qz potentia eius defece-
rat. in qua si vellet palā cum iudeis puer-
saretur. & nihil ei facerent. sed exēplum disci-
pulis demōstrabat. in quo apparet nō esse
peccatum. si fideles eius oculis psequentiū
se subtraherent. & furorē sceleratoꝝ latēdo

potius euitarent. q̄ se ostendēdo magis ac-
cenderent. fm Ezig. Honestū & laudabile
est imminente iam periculo & agone consisten-
ti iesum. nō euitare confessionem nec recu-
sare subire mortem gratia veritatis. s; nul-
lus debet tradere occasionem tante tēpta-
tionis. & hoc propter duas ratiōes primo qz
valde presumptuosum est periculis se inge-
rere ppter experientiam proprie virtutis:
que & quādoqz fragilis inuenitur. & propter
futuri euentus incertitudinem. secundo ne
nos ingerentes persecutoribus. occasiones
prestemus eis. vt magis impij & noꝝ fiat:
& nos de eoz delicto demus responsū &
inamus penas. ((Proximū autem erat pa-
scha iudeoz)). Hoc subditur ad ostenden-
dū qz chrisus paruo tempore in ciuitate se
occultauit qz ante pascha in hierusalē ve-
nit. ((Et ascenderant multi de regione hie-
rosolymam ante pascha vt sanctificarent))
& mundarent seipos orationibus & sacrifici-
is ante festum. ad digne comedendum
agnum pascalem. quē nullus comedere de-
bebat nisi mundus. Preceperat enim do-
minus per Moysen. vt vndiqz de tota iu-
dea conuenerent ante pascha in hierusalē
& ibi fm legem ante esum agni paschalis
se mundarent vt sic purificati & solēnitati
& esui agni mundi interessent. Unde Theo-
philus. Ascenderūt autem ante pascha vt
purgarentur quoniam quicūqz peccave-
rāt pascha non celebrabant. nisi prius expi-
arentur balncationibus & ieiunijs ac rasu-
ra. qui etiam quāsdā deputatas oblatiōes
asserendo. Hec Theophilus. Ubi informā-
tur qui debent communicare. quia cōfessio-
ne oratione & ieiunio ante debent purifica-
ri. Si enī hoc fiebat de agno figurati. mul-
to magis se debet homo sanctificare bonis
operibus ad digne recipiendū verū agnū
imaculatum corpus chrisi. Sed iudei obli-
ti sunt sanctificationis. tractabant de nece
verū agni. & ipsum agnum ad immolandū
((querebant)) in ipso loco orationis festo.
sanguinem innocentem miscere cogitātes.
Unde Crisosto. Hi venerant in exteriori-
bus se mundare. & in interioribus per homi-
cidium & sanguinem se coinguinare. Ipsi
diabantur ei & tempus festi. tempus facie-
bant occisionis. Hec Crisosto. Querebant er-
go iesum & colloquebantur adinuicem in

templo stantes. ((Quid putatis qz non ve-
nit ad die festu)) qz enim mirabant qz i ta
ta pgrega: sione ad docendū nō venerat. id
querabant. nō quidē bene et ad honorādū
sed male et ad occidendū. sed est notandū
qz qsi est dies festus et agit sancte semp dñs
est in die festo fm illud: vbi duo vel tres cō-
gregati fuerint in noīe meo. in medio eorū
sum. et id nos pgregati in domo dei. quera-
mus iesum mutuo nos pfolando et exhorā-
do. vt ad die festū nostrū veniat. et nos sua
pntia sanctificet. qñ vero nō recte agitur se-
stū tunc nō venit iesus fm illud isaie. festi-
uitates vestras inferā. Et subdit euāgelii/
sta quasi rñdens qōni eorū. ((Dederāt enī
pontifices et pharisei mandata. vt si qs co-
gnouerit vbi sit iesus indicet)) potestati pu-
blice ((vt apprehenderēt eū)). s. ministri po-
testatis ad occidendū. ppter hoc. n. ab eis
sicut ab igratis et obstinatis recesserat vsqz
ad tps qd sue passioni dispositū erat: s. vt
ait Aug. nos q scimus vbi xps est: qz ad v-
tēra dei patris indicem? iudeis: vbi sit: vti
nā apprehendant eū p fidē. Conspice igit
pdictos nepharios i suo pñlio pessimo estu-
antes. et dñm iesum ac discipulos tāqz pau-
peres et ibecilles recedentes. Quid tūc pu-
tas magdalena dñsse. Sed et qualis ani-
mi mater dñi iesu erat: cū sic eū recedere vi-
deret. et audiret eam quare: qz. s. eū occidere
volebant. Potes hic meditari dñam et so-
rores eius tūc cū magdalena remansisse et
dñm iesum eas oēs de cita sua puerhōe tūc
pfolatū fuisse. Cōsidera nūc. quō dñs suos
aduersorios (quos solo nutu pdere pote-
rat) tanqz imbelles recedendo declinabat
nec se saltē verbis excusando defendebat.
eius mansuetudinē et humilitatē imitādo
oēm deponere amaritudinē et furore. quia sic
et corporis et anime habebis requiem.

Oratio.

Emine iesu xpc magni pcellū ange-
le. q conciliū malignātūz q te fidel
pmisisti nec illis resistere p potētias
sed magis cedere p patientiā voluisti. ne v-
relinquas. me in errante iudicio aut noxiō
pcelio mei arbitrij vel hoīum. neqz in pote-
state aut tēptatione demonū sed tu ipse ele-
menter me intus et foris dispone et rege. ac
dirige in viā salutis eterne. Da mihi domi-
ne. vt gequid q me dyabolice aut humane

mollitur aduersitates: rediganē ad nihilū
vt illesus et de omni periculo ereptus. lectus
tibi referam actiones gratiaz. Amen.

De decem leprosis a dño curatis.

Capitulum. xix.

Actum est autem

cum cōplerent)) et appropinquaret
((dies assumptionis)) dñi iesu a mūdo ad
patrē. p passionē et mortē nō diuertit s. ((fir-
mauit faciē suā)). i. voluntatē. nā p faciē
designatur animi volūtas. in locū passiois
((et vt iret in hierusalem ((qz ibi oportebat
verū agnū imolari. vbi figuralis agnus so-
lebat offerri. Assumptionē iesu dicit Lucas
nō solū fm tps. quo assamī debebat p pas-
sionē de hoc mūdo ad patrē. qz oportuit
pati xps et ita intrare in gloriā suā: sed etiā
fm pceptū de agno paschali. q decimo die
mensis primi assumebatur. de grege. et ad
domū inferebatur. et huabatur vsqz ad ve-
sperā. xix. diei. et tunc imolabatur. In hūc
modū xps decima die. i. ramis palmarū ve-
nit ad locū passiois. i. in hierusalē. vbi tāqz
verus agnus erat. p nobis imolāndus. man-
sitqz ibi et circa. vsqz dū passus est vt sic ve-
ritas figure rñderet. Ex quo py qz tps sue
passionis puidit quasi dens. et q spōtaneē
nō coacte est passus. vñ firmavit. i. nō leni-
ter voluit. sed firmiter et pstanter disposuit
vt iret in hierusalē ad sustinēdū mortē. vt
osideret se spōte passū. et suo exēplo disci-
pulos animaret ad passionē. Sic et in om-
ne opus bnñi firmus et stablis debes assu-
mere: nec pp tēptationes ab eo dimittere.
Instante ergo tpe passiois quo trāsmigra-
turus erat de mūdo ad patrē: prestat do-
sum galilee. et faciēs in hierusalē puerit. ac
firmata et ipterrita mēte. locū quo pati de-
creuerat: petit. Nō huc et illuc ibat sed iter
versus hierusalē tenebat. Quā q supius plu-
ries excitauit et hortat⁹ est discipulos et ali-
os ad martyrū et sui sequelā pbo. hic hoc
idē facit sacro. eos tanqz magister et ductor
pcedēs. et quasi facto suo dicēs. ((Si quis
vult post me venire: abneget semetipsum et
tollat cruce suā et sequatur me.)) Appropi-
quāte ergo tēpore passionis sue dñs iesus
qui pluries fugerat: icēpit reuertī. Sicut. n.
in superiorib⁹ ad nostrā instructionē vsus
est prudentia. osidens qz pro loco et tēpore

D

De samaritanis dño hospitii negantibus:

harozem persequentia cante debemus de/
clinare ita nūc vitur fortitudine: qz debito
tempore iminēte sponte redijt vt se passioi
offerret. et in manibus persequentia trade/
ret. sic alias fuit vsus temperantia cū sugit
honorē: qñ turbe voluerunt eum facere re/
gem et econtrario fuit vsus iustitia. cū volu
it tanq̄ rex honorari quando populus cū
ramis arborū occurrit eidem: Satis tamē
modeste eundē honorē voluit. et ideo asel/
lum ascendit. Istis igitur quatuor virtuti/
bus vsus est dominus virtutū ppter n̄az
instructionē. a quibus oēs alie p̄tates mo/
rales descendūt et deriuantur ppter q̄ rar/
dinales a p̄ncipales esse dicunt. Non er/
go estimandus est fuisse inconstans vel vari/
us. sic nec aliquis alius qui s̄m diuersos ca/
sus in diuersis se exercet virtutibus. Et sa/
ctū est dñi pascha celebraturns iret in hie/
rusalē (transibat p̄ mediā samariā et galileā)
Samarita erat terra gentiū. galilea iu/
deoz. Et id̄ x̄ps vadens ad passionē. trāsit
per gentes: et iudeos: dans intelligere q̄ fru/
ctus sue passionis in oēs erat saturus atqz
fides nois eius post mortē et iudeos et gen/
tiles vnā debebat efficere populum. Quia
ergo erat discordia inter iudeos et samari/
tanos. ipse inter vtrosqz et per mediū vtri/
usqz terre trāsiit. vt tanq̄ mediatoz eos pa/
cificaret: qui ad salvandos gentiles et iude/
os venerat. Et ingressu cuiusdā castelli in
terminis samarie (occurrerunt ei decē vi/
ri leprosi) qz audierant samā de mirabili/
bus x̄pi. In ingressu vrbis et tñ ante ingres/
sum occurrerunt ei. qz r̄ta legis Mosaiice
quasi imundi: erant ab vrbibus et oppidis
exclusi: nec poterant cū alijs cōmorari. con/
uersabantur autē adinucem. qz cōmunitas
passionis fecerat eos vnanimes. et prestola/
bant simul transitū iesu solliciti. donec ad/
uenientē eū viderent. (Qui steterūt a lon/
ge) tñ ppter x̄pi reuerentiā. tñ qz nō debe/
bant appropinquare hoibus ne eos infice/
rent eo q̄ lex iudeoz leprā imundā nō tan/
gendā iudicat. Lex euangelica leprā nō ex/
ternā sed internā esse imundā affirmat. Et
s̄m Theophilū. A longe stant quasi vere/
cundātes de imunditia. putabant enim q̄
x̄ps eos quēadmodū alijs fastidiret. Sic er/
go abstiterunt loco: sed facti sunt p̄rimi de/
precando. prope enim est dominus omni/
bus innocantibus eum in veritate. (Et se/
uauerunt vocē suā) ex magnitudine affe/
ctionis et magno desiderio sanitatis (et cla/
mauerunt dicentes. Iesu p̄ceptor misere/
re nostri) qz solo p̄cepto et verbo potes/
nos curare. Si iesus: ergo vult: si p̄ceptor
ergo potest. si misericordiā inuocant. ergo
se miseros et indigētes ostendunt. et sic peti/
tio fuit digna et ex parte petentium qz misere/
randi et ex parte eius a quo petebatur qz
iesus volens et p̄ceptor potens s̄m T̄rt̄
Dicunt nomen iesu et iustificiant rem. Nā
iesus interpretatur saluator. Unde sequit̄.
(Quos vt vidit) benignitatis et cōpassio/
nis. et misericordie oculis: (dixit. Ire osten/
dite vos sacerdotibus.) Lex enim p̄cepit.
vt emundati a lepra sacerdotibus se p̄sen/
tarent: nō vt sacerdotes eos emundarent:
sed vt eos mundos esse iudicarent. et vt mū/
dati pro sua emundatione sacrificiū in lege
determinatū offerrent (et dum irent) vt sa/
cerdotibus se demonstrarent (mūdati sūt
Iuxta fide et obedientia ad x̄pm merito de/
congruo. sed diuina virtute effectiue. Qua/
tuor ex causis mundati sunt anteq̄ ad sa/
cerdotes p̄uenirent. Primo qz x̄ps noue/
rat sacerdotū superbiam. contempserunt enī
eos aspicere. ne ergo scandalizarentur: p̄ue/
nit eos sanare. secūdo bonū obedientie ip/
sorum hoc meruit. tertio. hoc meruit eorum
fides. quarto voluit ostēdere qd non virtu/
te legis aut sacerdotū erant mundati: sed
dei imperio. (Unus autem eorum) qui sa/
maritanus et gentilis erat. vt se mundatus
vidit suā sanationem virtutis x̄pi deputans
(redijt) cuius magna voce (deum) ex fidel/
et deuotionis magnitudine (magnificās)
et tanq̄ gratus beneficiā recognoscens (ce/
cidit) p̄c̄ humilitatē (in facie ante pedes
iesu per deuotionē et reuerentiā exhibens
(et adorauit eū. gratias) pro beneficio ac/
cepto sibi (agens.) Ubi exprimitur fides
eius et deuotio. ac beniuolentia et grādis af/
fectio. Dedit autē ei fidutiā appropinquādi
dño. tā suscepta purgatio. Ceteri vero q̄ in/
dei erant permanserunt ingrati. nec ad agē/
dū grās sunt reuerfi. qz deceptis sacerdoti/
bus quibus se representauerant quiaqz do/
ctrine x̄pi et miraculis detrahebant. s̄m eo/
rum informationē attribuerunt suam sana/
tionem obseruantie legis. cum se sacerdoti

bus innocantibus eum in veritate. (Et se/
uauerunt vocē suā) ex magnitudine affe/
ctionis et magno desiderio sanitatis (et cla/
mauerunt dicentes. Iesu p̄ceptor misere/
re nostri) qz solo p̄cepto et verbo potes/
nos curare. Si iesus: ergo vult: si p̄ceptor
ergo potest. si misericordiā inuocant. ergo
se miseros et indigētes ostendunt. et sic peti/
tio fuit digna et ex parte petentium qz misere/
randi et ex parte eius a quo petebatur qz
iesus volens et p̄ceptor potens s̄m T̄rt̄
Dicunt nomen iesu et iustificiant rem. Nā
iesus interpretatur saluator. Unde sequit̄.
(Quos vt vidit) benignitatis et cōpassio/
nis. et misericordie oculis: (dixit. Ire osten/
dite vos sacerdotibus.) Lex enim p̄cepit.
vt emundati a lepra sacerdotibus se p̄sen/
tarent: nō vt sacerdotes eos emundarent:
sed vt eos mundos esse iudicarent. et vt mū/
dati pro sua emundatione sacrificiū in lege
determinatū offerrent (et dum irent) vt sa/
cerdotibus se demonstrarent (mūdati sūt
Iuxta fide et obedientia ad x̄pm merito de/
congruo. sed diuina virtute effectiue. Qua/
tuor ex causis mundati sunt anteq̄ ad sa/
cerdotes p̄uenirent. Primo qz x̄ps noue/
rat sacerdotū superbiam. contempserunt enī
eos aspicere. ne ergo scandalizarentur: p̄ue/
nit eos sanare. secūdo bonū obedientie ip/
sorum hoc meruit. tertio. hoc meruit eorum
fides. quarto voluit ostēdere qd non virtu/
te legis aut sacerdotū erant mundati: sed
dei imperio. (Unus autem eorum) qui sa/
maritanus et gentilis erat. vt se mundatus
vidit suā sanationem virtutis x̄pi deputans
(redijt) cuius magna voce (deum) ex fidel/
et deuotionis magnitudine (magnificās)
et tanq̄ gratus beneficiā recognoscens (ce/
cidit) p̄c̄ humilitatē (in facie ante pedes
iesu per deuotionē et reuerentiā exhibens
(et adorauit eū. gratias) pro beneficio ac/
cepto sibi (agens.) Ubi exprimitur fides
eius et deuotio. ac beniuolentia et grādis af/
fectio. Dedit autē ei fidutiā appropinquādi
dño. tā suscepta purgatio. Ceteri vero q̄ in/
dei erant permanserunt ingrati. nec ad agē/
dū grās sunt reuerfi. qz deceptis sacerdoti/
bus quibus se representauerant quiaqz do/
ctrine x̄pi et miraculis detrahebant. s̄m eo/
rum informationē attribuerunt suam sana/
tionem obseruantie legis. cum se sacerdoti

bus ostendebant et non virtuti christi. licet a principio fideliter et deuote petuissent ab eo sanari. ((Et dixit iesus. Nonne decem mandati sunt et non est vbi. sunt.)) Non interrogat dominus quasi nesciens. sed interrogans querit quasi ignorans et de eorum ingratitudine dolens. et eos regrendo ostendit sibi ignotos sicut reprobatos. Sicut enim ingratus non recognoscit dei beneficium. ita nec deus notitia approbationis recognoscit ipsum. recognoscens vero se: recognoscit et ipse. vbi Beda. et merito eos saluator quasi ignotos vbi sunt inquit. Scire. n. dei eligere. nescire: reprobare est. Hec Beda. Magis autem dolendum est de eo qui alios incurrit ingratitudinis culpam: quod de beneficio perdit. et ideo quasi plangendo subditur. ((Non est inuentus qui redderet et daret gloriam deo nisi huius alienigena)) alterius. scilicet gentis que non erat de iudeis. et hoc dictum est vel a christo. et tunc erant hebraei quasi lamentantis. vel dictum est ab euangelista. in passionem iudeorum. que non sunt reuerfi ad christum et nota que in hoc que iste alienigena redit. et alii qui erant israelite redditum neglexerunt. per figurata sunt vocatio et fides gentilium. que veteri deuote erant ad fidem christi. ac repudiationem et perfidiam iudeorum qui in suo errore erant remaneri. His autem et in his et in omnibus quos sanauit in corpore. sanauit et in anima: sed hi postquam fuerunt sanati in corpore et iustificati in anima. ac boni facti postea corruerunt a gratia et facti sunt mali et ingrati. Deinde eorum ingratitudinem magis percutat. dum alienigenam qui redierat laudando commendat: que. n. humiliter ante deum infirmitatem suam cognouit. ideo dominus consolans eum dixit. ((Surge)) sepe a peccato in quo iacuisisti cessando. et vade de virtute in virtute in conuersione quam incepisti perficiendo: que fides tua. qua intellectus deo subdidisti. te saluum fecit. et ad salutem non solum corporis. sed et anime reduxit. que ipsa est initium iustificationis. et dat fiduciam regni celestis. Vbi Beda. Si autem fides saluum facit eum. qui se ad agendas saluatori gratias inclinauit. ergo perfidia perdidit eos. que de acceptis beneficiis deo gloriam dare neglexerunt. Mistice per lepram que est corruptio carnis. signat peccatum mortale que est corruptio anime. Primo que conuersionem in lepra vox efficit inualida. sic in peccatore vox est inualida. quia deus peccatores non audit. et cum

multiplicant oronem non exaudit. Secundo que in leproso corpore multa ulcera minuta dura et rotunda crescunt sic in corde peccatoris multe conpunctiones et anxietates diuersorum peccatorum et circumstantiarum surgunt minuit semper affectionem hominis ad deum. et reddat hominem durum et rebellem deo et eius mandatis: et per hoc sunt corda hominum peccatorum rotunda et ductilia. scilicet ad voluntatem dyaboli. Tertio que eorum anhelitus corrumptur. et eius fetore sepius alii inficiunt. sic operatio et conuersatio peccatoris: ita est corrupta que conuersantes infirmant ex vitio eorum conuictu. Quarto que lepra quanto studiosius reprimatur tanto plus turpius postea ebullit. sic peccatum quanto plus occultatur tanto fortius crescit et ideo turpius apparebit. Per denarium vero numerum vniuersitas significatur numerus. namque sequentes usque ad centum sunt ipsius. et partem eius replicationes: et sic sequenter per decem leprosus occurrentes. christo significat vniuersitas peccatorum penitentium. Vel leprosi signant eos que peccat per decem precepta decalogi. varietate peccatorum quasi maculis lepre distincti et resipiscunt valde deterior est lepra anime quam lepra corporis que peior est corruptio spiritus quam carnis. Debet autem peccator volens sanari et a peccatorum lepra curari. eo modo se habere quo se habuerunt isti leprosi. Primo itaque venire debet ad iesum per fidem non. n. abhorret plus dominus aspice maculam lepre nostre. que per nobis in cruce vel leprosus reputatus est. Secundo debet stare. surgendo a peccatis. et cessando ab eis. Tertio debet stare a lege. suam vilitatem humiliter considerando. et valde erubescendo. Quarto debet leuare vocem. scilicet de profundo corde et contritionis verba propedo et peccata sua non aliena persistendo. Quinto debet dicere iesu precepto: dei misericordiam implorando. que maxime est peccatoribus opportuna. In hoc autem que dominus videns leprosus. dixit eis. ite ostendite vos sacerdotibus: manifeste a domino iesu confessio precipitur. per quam lepra interior salutis ostenditur. Ne si eis diceret. Ite a contritione ad confessionem: ostendite vos sacerdotibus Quia licet peccata remittantur in contritione dicente propheta. Dixi. i. firmiter statui persistebo et tu remisisti mihi: tunc tenetur homo ea persistere. Vbi dum ierem mandati sunt in viam: que deus virtute contritionis peccatorem mundat interius priusquam a sacerdote absol-

uatur exterius et nihilominus se sacerdoti bus ostenderunt. Sic et tu et habes maculam lepre ex aliquo crimine. dum vidente te domino oculis misericordie vadis ostendere te sacerdoti per confessionem vocis. obuiat ipsa salus et sanaberis a lepra transacte iniquitatis. Non tamen idcirco obmittas te offerre illis. quorum iudicio mundus habebis. alioquin ex contemptu et negligentia imundus remanebis. Quasi autem qui rediit. vniuersalis ecclesie unitate seu illos qui in unitate ecclesie sunt designat: quod per beneficio gratie gratias referre non cessat. nouerit vero quod remanserit. illos. qui extra sunt exprimit seu qui post acceptam remissionem criminum a perfectione decalogi per unitatem subtractam deficiendo. gratias per gratiam reddere continent. Decem igitur mundatur: sed unus gratias refert. quod multi in confessione mundant. sed non omnes dominus laudant. Qui. n. tanquam canes reuertunt ad vomitum hi sunt non enim. qui post acceptam unitatem non laudabant dominum. Et quod pauci sunt respectiue. qui grati sunt de beneficiis largitatis diuine remanent in reperta sanitate. id est tamen vnus reuertit deus gloriam deo. Deo enim gloriam dare est precepta peccati sui curatione in bonis operibus perseverare. Et hoc est samaritanus qui interpretatur custos. nam illi sunt grati deo quod se custodiunt a peccati reciditio. Et est alienigena dicens. cum apostolo. non habemus hic manentem ciuitatem: sed futuram inquitimus. Hinc colligitur quod hi qui deberent esse magis grati domino et familiares. ut fratres plati et diuites. quibus sciam dedit vel opes. magis sunt et ingrati. seseque elongant ab eo. nec referunt sibi gratias sicut simplices et pauperes quibus tot bona non prestitit: quasi diceret. Labia nostra et diuitie a nobis sunt: gratias enim dominus est. Ipse autem vnus gratias agendo faciem cecidit quod sola unitas ecclesie cadit in faciem adorans. Unde est. quod quicquid prestrati oramus. vbi quatuor prehendimus. infirmitatem corporis. quod de puluere sumpti sumus: infirmitatem animi. quod casum ex nobis non erectionem a nobis: sed a deo habemus. erubescitiam de malis: quod per multitudinem peccatorum oculos ad celum leuare non audemus. prudentiam. quod in faciem cadimus et videmus vbi cadimus. id est quod in terrenis affigimur. Quicquid vero flexis genibus ut salomon: sed erecto capite et leuata facie oramus. quasi dicentes per desiderio prece trahere

me post te. Quicquid autem stantes oramus. nos spiritus in celestibus habere designantes. et quasi dicentes nostra conuersatio in celis. est et illud in domum domini letantes ibimus. In primo ergo exprimitur additioem nostram: in secundo desiderium. in tertio spiritus. In memoriam quoque resurrectionis dominice tempore paschali. et diebus dominicis. exemplo sanctarum mulierum inclinatis in terram vultibus oramus nos: terram et puluerem esse cum abraham recolentes. Unus ergo reuersus. in faciem ad pedes et sic cecidit. ac nobis humilitatis et penite exemplum ostendit. vbi secundum Bedam. In faciem cadit quod de perpetratis malis erubescit. Ibi. n. homo cadit vbi profundior. Qui in faciem cadit: videt quo cadat: quod retro lapsum suum non videt. Boni ergo in faciem cadunt quod humiliat se in his visibilibus ut ad invisibilia erigant. Mali retro cadunt quod cadunt in invisibilibus vbi modo non videtur quod eos tunc sequatur. Ad pedes etiam iesu cadit et gratias agit qui se ad percipiendam dei beneficia humiliat. quod nihil sibi virtutis attribuit quod bona habet et de misericordia dei se habere intelligit. Et secundum eundem quod deuotus ante dominum cecidit: surgere et ire precipit. quod quod infirmitatem suam agnoscens humiliter tacet per diuini beneficii consolationem surgere ad fortia opera. et crescentibus quotidie meritis ad perfectionem passum proficere iubet. Hunc autem fides saluam facit. que ad gratias agendas inclinatur. et contra perfidia illos datur quod de acceptis beneficiis ingrati sunt. et deo dare gloriam negligunt. In hoc ergo capitulo ingrati de beneficiis reprehenduntur a domino. Multum est laudabilis virtus gratitudo. et valde acceptabilis deo gratiarum actio ac detestabile vitium ingratitudo. Quasi Augustinus. quod melius a lo geramus aut ore preamamus aut calamo exprimamus quam ut deo gratias agamus. hoc nec dici breuius nec agi fructuosius potest et iterum scio quod ingratitudo displiceat tibi quod radix est totius mali spiritualis. et ventus vrens et criccus omne bonum. obstruens fontem diuine misericordie super holer. qua et mala mortua iam reuertuntur ne ultra bona adipisci scatur. Quasi et Ber. Dignum est semper gratias agere quod deus nunquam cessat benefacere. Et iterum Disce in referendo gratiam non esse tardus ut segnis disce ad singula dona gratias agere. diligenter inquit considera quod tibi apponunt. ut nulla videlicet dei dona obita gratiarum actio frustrant non grandia non mediocria. non pu-

Alla. Dentq; subemur colligere fragmenta ne peant. i. nec minima beneficia oblitisci. Nūquid nō perit qđ donat Ingrator? In/ gratitudo inimica est alic. et inanis meri/ toꝝ virtutū dissipatio. bonoꝝ dispsio bene/ ficioꝝ pditio. Ingratitudo est ventus vres & siccaans sibi fontē pietatis. rorem miseri/ cordie fluente gratie. Qualis vero debeat ois grāꝝ actio docet idem Ser. dicens. Nō tm̄ verbo & lingua sed opere & virtute eribi/ beamus nosmetipsos gratos. nō enim gra/ tiam dictionē sed gratiaꝝ actionē erigit a nobis dñs deus noster. Uñ etiam Crisost. Agamus igit̄ ei iuges grās: & nō mō: vbi his nostris: verā etiaꝝ operibus nostris. Imo ipis principaliter impleamus. Agamus vero gratias. Nō de pprijs tm̄ verā etiaꝝ de alie/ nis bonis. Ita. n. & inuidiā poteramus ex/ tinguere. & alere caritatē. Neq; iam illis po/ teris inuidere de quoꝝ bonis grās deo re/ ferendo letaris. Quid igitur magnū repo/ seit. qui p̄ liberalitate in nos sua solūmodo gratos sibi esse nos p̄cepit. Ingratitudinis aut vitii ex arrogantia potissimū gigni so/ let. cū se aliquis dignū esse beneficijs estimat. Humiliatus vero atq; p̄tritus. nō p̄ bonis solū: sed p̄o his que p̄traria estimant esse grāꝝ actiones misitet deo. & qđcunq; patie/ tur nihil se dignū estimabit passum cē. Hec Criso. Et hec est magna cā. quare deū non diligimus. qđ ei beneficiā si recognoscimus. Uñ Hiero. Uis scire. quare deū nō diligis. qđ eius beneficiā nō recognoscis. Quāto magis in bonitate eius ascendis tanto plus i amore eius inardescis. hec Hiero.

Oratio.

O mine iesu xpe. de tua pietate cōsi/ sus: ad te piā medicū ego quasi le/ prosus. varietate pctōꝝ respus cō/ fugio. ad te fontē misericordie. ego imundus maculis vitioꝝ curro. & supplet te exoro. qđ tennis digneris meā sanare infirmī statē la/ uare seduratē. & me dirrigere ad salutē. Da mihi vt emp beneficia tua in corde habeā & de vniuersis grās tibi agā. Sz qđ homo mortalis cinis & puluis. nec vnum p̄ mille grās referre sufficit. referant tibi grates. p̄ me virgo maria & oēs ciues supercelestes. atq; ois creatura qui diuine laudis sit ma/ teria. Amen.

De samaritanis hospitii dño negati/

bus.

Capitulū. rr.

I autem aduen/

tus dñi iesu nō latet (misit nunci/ os) iinos. s. iacobū & iohānem (an faciem suā) in ciuitatē samaritanōꝝ. vt ibidē ho/ spitiū & cetera necessaria que nō magni cō/ stabant sibi prepararent. Hec ciuitas sama/ ria nūc sebasten dicta iā peccatis exigenti/ bus. nec vnicā habet domū nisi tm̄ duas ce/ clestias. vnā in monte. vbi quōdā fuit regis palatiū. secūda in honore sancti iohānis baptiste. i qua sepultus fuit inter abdiā et helyseā. Samaritani vero qui emulaban̄ tēplo hierosolimitano. & inuidebāt euntibꝝ in hierusalē adorare. qđ videbāt xpm̄ cū di/ scipulis h̄re faciē seu vultū. i. pretendere si/ militudinē & signū euntis in hierusalē ad festū paschale cā ofontis faciente. id̄ eos ex emulatiōe p̄pter locū adoratiōis noluerūt hospitio recipere. qđ dicebāt locū adoratio/ nis esse apud eos in monte garizim. & non in hierusalē. Unde supra mulier samarita/ na quasi emulādo dixit dño. Patres nr̄i in monte hoc adorauerūt. & vos dicitis. quia hierosolimis locus est: in quo oportet ada/ rare. Itē qđ ex vestimētis xpi & discipuloꝝ eius cognouerūt samaritani. qđ fuerūt in vbi/ indei aut̄ erāt samaritanis odiosi. eo qđ p̄re/ nebant eos nolētes cōmedere & bibere euz eis: nō. n. coutunē iudei samaritanis. sicut & hebrei egyptijs. Uñ Hiero. Hostili inter se samaritanū atq; iudei discordant odio. U/ dentes itaq; dñm ad hostes suos p̄gere. sa/ marite eum recipere noluerūt. Quāq; alia subiciat̄ intelligētia qđ voluntas dñi fuerit nō suscipi a samaritanis. qđ festinabat hie/ rusalē pati & sanguinē fundere. nec occupa/ tus susceptione samaritica. & doctrina gen/ tis illius. passiois differret diē. ad quā ve/ nerat sustinendā Hec Hiero. Sicut at̄ dño in hierusalē tendenti resistērūt samaritani. sic si mens tua i celū tendat habebis semp q̄ riras. odia: & bella gerāt: nō tm̄ irrepāt vī dicta menti tue. sed quātum poteris stude/ utilis esse. Uñ sunt versus hierusalē ciues gentes odire fordeses. Quotquot nō recipiē/ menibus illa suis. Si ergo i his qđ fm̄ deuz opari desideras. aliquos tibi obistere seu te impedire videas. noli p̄tentionibus deseri/ re. sed teipsuz in teipso restringe. & te cū deo

B ij

tno recollige. sibiq; dicas. Dñe vim patior
 rñde pro me nec de hoc contristeris. q; ni/
 hil possunt. nisi q; deus scit finaliter p bo/
 no tuo eẽ expedies: Imo q̄q; ad pñs nō vi
 deas: videbis finaliter. si tñ patienter pora
 neris q; illud in quo tibi eos spediamentū
 p̄stare credebas. erit tibi iunamẽ ad tuũ p
 positũ erequendũ. sicut de ioseph z multis
 alijs est factũ q; s̄m Criso. si lege xp̄i custo
 diri volueris. necessitatẽ qdẽ nullã. q; te ab
 obseruatõẽ eius impediãt. aliqñ patieris.
 Si etiã in his q; s̄m deũ desideras. te vide
 as quodãmodo diuinitus impediri. vel per
 infirmitatẽ vel quocunq; alio mō p̄tingẽte
 de hoc nullaten⁹ p̄turberis. s; totũ eq̄nimit
 ter feras z te ex toto illi p̄mittas. qui meli⁹
 nouit q̄ tuipse qd tibi expediãt. qui te ad
 se p̄tinue subleuat dñmodo te ipsam ex to/
 to illi cõmittas. quãuis forte hoc ipse nō vi
 deas. Ad hoc ergo sit totũ tuũ studium. vt
 teipm in pace z cordis tranquillitate possi
 deas: z p quocunq; ecuntu nō doleas. nisi
 de solo peccato pprio vel alieno seu etiam
 de his q; te inducerent ad peccatũ: z q; pos
 sent alsenare seu elongare a deo. vel mediũ
 facere inter te z ipsam deũ. quis enim tibi
 occurrens aduersitas eius natu z puiden
 tia gerit cuius virtute res create sunt: z in
 suo esse p̄seruant. Cum igit̄ tribulatio ad/
 uenerit eri obuiã hospiti tanto benigne eũ
 recipiendo: z dic corde locundo. Bene ve
 nerit amica mea tribulatio. Qui. n. aduer
 sa libenter pro deo patit. xp̄o passo assimila
 tur. z iō ab eo tanq; a cõsimili nexu dilecti
 onis p̄cipuo p̄stringit. Porro de inuolũta
 rijs tribulatiõib⁹ scire debes q; i; inuolũta
 riũ inq̄ntum huiusmodi nō sit meritoriuũ. ve
 rũtamẽ si prudens alius hoc q; inuolũtarie
 illatũ est. volũtarie pati voluerit. z volũta
 tẽ suã hactenus rebellẽ ad virgã dei ineli
 nauerit. virtatẽ facies ex necessitate. hand
 dubiũ qn salubre z meritoriuũ fiet. z ad spi
 rituale virtutũ incrementũ p̄ficiet. hoc q;
 ante pestiferẽ videbat. Patiamur ergo li
 benter z voluntarie: q; vera salus nostra ẽ
 in cruce. nec extra eã aliqua salus inuenit̄.
 In quacunq; n. aia crux. i. tribulatio nō ẽ.
 nulla patia ẽ z ubi patia nō est vera salus
 nō est. Cor. at patiens ẽ. cui gaudiũ ẽ q; de
 spiciẽ. z q; i penis z qbusq; aduersitatibus
 letat̄. exultas p eo q; passioni xp̄i z humili

tati sue aliqd adicere valeat. z q; habeat.
 vñ deo aliqd sacrificet. Et iō oēs penas et
 aduersitates occurrẽtes vnias eã penis z
 aduersitatibus xp̄i z ex vnide ipoz dulce
 scant. z iō in sũma patia redoleãt. Oia er
 go q; tibi aduenerint sine leta siue tristia. ex
 nimia caritate a deo tibi esse donata certis
 sine scias. z olo credas q; oia ex tãto amo
 re xp̄i tibi pueniant. vt nihil aliud tibi. aut
 aliter euenire velles. aut velle deberes. z iō
 p singulis ei gr̄as z laudes agas. Frat̄ ita
 q; ((Jacobus z Johãnes)) S samaritanos
 voluerũt ignẽ est celo ad p̄sumẽdũ eos im
 petrare dicentes. ((Dñe si vis: dicimus vt
 ignis descendat de celo)) .i. de alto sicut ful
 gura z huiusmodi q; oia veniũt de celo ae
 reo. z p̄sumat illos te recipere nolentes. S
 quãta fiducia eoz in dño erat q; solo s̄bo
 se posse credebat. vt ignis de celo descende
 ret. ac h̄mõĩ vindicta q; laudata est i helya
 in istis ẽ a dño reprobata. q; hoc nō appe
 tebat ex caritate z amore correctiõis eozũ
 vel sintende in illis malit̄is sicut ille. sed ex l
 paciẽtia potius z indiscretione z appetitu
 vindictẽ. In quo inuuit dñs. q; nō valet ze
 lus. nisi sit discreta voluntas. Unde verbis
 apostoli Petri. ananias z vroz eius erant
 mes ceciderunt. nō odio sed iusta vindicta
 z Paulus quẽdã peccatorẽ tradidit satha
 ne interitũ carnis vt aia esset salua. vñ Be
 da. reprehẽdit in istis dñs nō exẽplũ pp̄he
 sancti: s; volũtatẽ vindicãdi. q; adhuc erat
 in rudibus. aia duertens eos nō amore cor
 rectionẽ: sed odio desiderare vindictã. Bee
 Beda. Vñ dicit eis. ((Mesitis enim sp̄s
 estis)) .i. sp̄s sancti q; bonus ẽ z suavis. hoc
 est bene recognoscitis: cui⁹ sp̄ũ signati estis
 z iō vultis p odiũ exercere vindictã. q; non
 i; dei finis. In nouo. n. testamẽto q; ẽ amo
 ris p̄cedendũ est suauiter z benigne. non si
 cut in veteri testamẽto q; est timoris. ubi p
 cedebat aspere z rigide. Vñ glo. Litus spi
 ritu signati estis. eius z acta imitemini. n̄sc
 p̄te p̄solantes z in presenti patiam habẽtes
 sed i futuro iuste indicãtes: cũ sedebitis su
 per sedes duodecim. Et subiungit dñs ((fill
 us hoĩs nō venit aias p̄dere)) per rigores
 iustitiẽ. statiz iherẽdo penã mortis. sicut vos
 vultis quĩmo p̄ditio ẽ ex vobis ((sed venit
 saluare)) aias p misericordiã z pene relaxa
 tiõẽ. sic expedit miseris. saluãt enim me

hinc elementa quae sentit. Et in hoc datur exemplum platis ut non statim cum impetu peccantur sed magis tempus et locum expectent. nec semper in peccatis vindictam exerceant. Unde Ambrosius. Quod vero discipulos increpauit. quia ignem super eos descendere gestiebant qui non receperat spiritum ostendit nobis non semper in eos qui peccauerunt vindictam. quia non nisi amplius prodest clementia. tibi ad patientiam. laqueus ad correctionem. Denique samaritanis cunctis crediderunt quibus hoc loco ignis ardetur. Quis autem nec in hos in deuote deum refutantes propositum commouetur. ut ostenderet. quia non habet ultionis studium perfecta virtus nec villa sit iracundia. ubi plenitudo est caritatis. nec excludenda infirmitas: sed iuuanda. Procul a religiosis indignatio. procul a magnanimis cupiditas ultionis. procul etiam a prudentibus perfratata commotio. et incanta simplicitas.

Hec Ambrosius. Per Jacobum et Iohannem qui ad huc imperfecti erant significatur homines imperfecti querentes nimis digne vindicari sed magister perfectionis prohibet hoc fieri. Et quia samaritanis noluerunt deum iesum et discipulos eius intra ciuitatem suam recipere ad hospitandum (abserunt in aliud castellum.) Circuibat enim dominus iesus ciuitates et castella predicando et faciendo miracula. sicut supra dictum est. Unde nunc. quomodo dominus iesus cuius est terra et plenitudo eius. exclusus ab uno loco. patienter fert: et transit ad alium et habe patientiam. si similia tibi euenerit. Imo gaude. quia data est tibi in tantillo imitari dominum tuum. Hec igitur omnia considerantes. omnem amaritudinem et iram a nobis excludamus. et non viciscentes nos ipsos deo totum committamus. Unde Crisostomus. Nunquam infidiamur alijs quam aduersus nos ipsos acutimus gladium et profundiorē nobis ipsis plagam damus. Sed contristauit te quod et vis in eum viciscet. Ne viciscaris. Ita enim vindicare poteris si non vendicaueris. non si vendicasti. Quia non vendicatis deum et constituis inimicum. vindicaris autem non adhuc. Mibi enim vindicta et ego retribuam dicit dominus. Si famulos habemus et si ad iniuriam dissidentes non nobis litē commiserint sinuenda. et si infinite accesserint. non solum non vindicamus sed et anxiatur dicentes. et flagellum totum vobis committere oportebat: quia vero te ipsum preueniens vindicasti ne me molestes de reliquo. multo magis deus qui enim

clauit sibi cedere omnia hoc dicit. Qualiter autem non inconueniens est. si a pueris quod nostris tantam expectamus obedientiam. oratori vero non cedemus ea quae volumus famulos nobis cedere. Si enim. (dic mihi) odis eum qui peccauit. cuius gratia et ipse peccat et in eisdem causis. Conuictus est. ne reconuictus. percussus ne repercutias contristauit. ne reconuictus. quia nullum lucrum si factus es illi rursus par. Ita enim. confundere poteris. si cum humilitate seras et mansuete: ita confundes abscondere poteris ab ira. nullus malo malum sanatur. sed bono malo.

Oio.

Domine iesu xpe qui samaritanis hospitem spiritum tibi negantibus non te vendicasti. sed patienter serens. humiliter ad alium locum declinasti. presta mihi indigno o dulcis hospes ale. ut vitis eunctis expulsi. gratias tibi in corde meo hospitium valeam parare et si quod ob mea demerita ibi receptus non fueris noli mihi trahi. et a fratre tuo in ira declinare. aut vindictam de me sumere sed tu qui non venisti animas perdere. sed saluare: recedat me tibi per tuam misericordiam. et da ut tibi per dignam preparationem cor aperiam. tibi quoque placeat ad me seruam tuam intrare et me misericorditer benedicere.

De petitione filiorum zebedel.

Capitulum. xxi.

Quod ascendit iesus in iherosolimam que respectu totius terre promissionis. sita est in alio. et propter hoc ab alijs partibus illuc venientes: habent ascendendo. et precedebat discipulos suos. ut sicut Theophilus ostenderet. quod ad passionem precurret et non refugit mortem pro nostra salute. Illuc ibat passurus pro nobis et nos precedens et nos instruens quod ipsi in operibus post se sequi debeamus. et sequentes discipuli timebant quia nondum perfecti usque ad tolerantiā martyrii erant. Et ut dicit Beda memorat sermonis eius. quo se passurum multa a sumis sacerdotibus et scribis. et occidendum esse praesertim. metuens ne vel ipsi cum eo occiderent. vel saltem ille cuius vita et magisterio gaudebat. inimicorum manibus occideret. Et diuertens se a via (assumpit) et ad pretem traxit seorsum et secreto (duodecim discipulos suos) tanquam perfectiores et primum platonum gerentes. non infirmos qui possent scandalizari. quia

P uij

noluit omnibus secreta sua misteria indicare. et tunc eis iam quarta vice misteria sue passionis et resurrectionis predixit. quia ut dicit Theo. Conueniens erat passionis misteria propinquioribus sibi reuelare. Ubi et Criso. oia gloria dei. et ois salus hominum in christi morte posita est. Nulla enim res est que amplius ad salutem hominum pertineat. quam mors ipsa. Nec est aliud aliquid. propter quod magis deo gratias agere habeamus. quam propter mortem ipsius. Ideo cum plurima turba fidelium sequeretur eum in via. duodecim apostolos solos tulit in secreto. et illis tantummodo mortis sue anteciauit misteria. quia semper presertim or thesaurus in melioribus vasis includit. Et notandum quod christus passionem suam et mortem pluries discipulis suis predixit. Primo postquam Petrus confessus fuit eum filium dei. Secundo postquam transfiguratus fuit in monte. Tercio ibidem postquam curauit lunaticum. Quarto in presenti loco. Quinto in monte oliueti. dicens. scitis quia post bidentium pascha fiet etc. Et hoc fecit propter plura. Primo ut colloquendo eum carissimis amicis suis. reuelaret illis secreta sue mentis. quia secreta misteria sunt tantum maioribus reuelanda et detegenda. cuiusmodi erant apostoli. Secundo ne de morte laboretur: sed mortis ingiter meditationem haberent ut exercitati expectatione. eum veniret persecutio et crucis ignominia. facillius ferrent. et non turbarentur vehementer quia tribulatio precognita et expectata leuior: Inuenitur. vel videntes eum mori ignominiose non scandalizarentur. Tertio ut non dubitarent eum resurrecturum sicut predixerat: cum viderent ea que de passione sua predixerat impleta. Quarto ut scirent quoniam passionem puenit. et spontaneus ad eam accessit. Quinto ut essent testes. quod scilicet pateretur et voluntarie. utpote quod puenit mortem et potuisset fugere. Distincte frequenter predixit discipulis passionem suam. per hoc significans. quod multoties esse passurus in membris suis. vnde in actibus. sanle sanle quod me psequeris. et Petro imminente passione sua dixit. vado romam iterum crucifigi. Et quoties et quantum hodie vobis in electis suis patitur. qui pro malis multipliciter et crudeliter septus affliguntur. (Et ait illis) spalliter tanquam suis secretariis et amicis. (Ecce ascendimus hierosolimam) ad locum passionis. quasi diceret. iam in proximo est

ut patiar quoniam tribulatio prima est. et attende quod et supra. Et hec facit mentionem. de loco passionis. scilicet hierosalem. quia secundum scripturas. in medio terre operaturus erat salutem. Terra autem hierosalem in medio mundi est apposta. cui ab oriente adiacet arabia. que tempore filiorum israel solitudo erat vastissima. id est desertum. heremus terra inuisa et inaquosa. in qua detinuit eos dominus quadraginta annis. manna ad manducandum eis pluens. et aqua de rupe producens. quam arabiam mare mortuum dixerunt a iudea. A meridie vero adiacet egiptus. et sic filii israel de egipto ad iudeam redeuntibus. magnus erat circuitus: quia per arabiam circumduxit eos dominus. Ab occidentem quoque adiacet mare magnum. et a septentrione syria mare cyprum. In hoc ergo quod dicit ecce ascendimus hierosolimam apparet voluntas. patiendi quia sponte sua venit ad passionem ubi Criso. Nec si dicat. videte quia voluntarie vado ad mortem. nemo me vocat hierosolimam. nemo admonet. nullius potestatis preceptum timeo. nullius violentie necessitate compello. Cum ergo videritis me in cruce pedem ne estimetis me hominem esse istum: nam etiam posse mori hominis est. velle tamen mori hominis non est. hec Criso. hec dominus ostendit quod in prelatibus esse vigor ad tolerandum martyrium si necesse sit pro grege sibi commisso. et hoc docet per exemplum sui. qui voluntarie venit in hierosolimam ad suscipiendum mortem pro salute mundi. Et subiungit. (Et consumabuntur oia que de filio hominis). id est. regni per prophetas (sunt scripta). et bene dicit oia. nam tria predixerant de christo. scilicet. quod esset acturus: quid passurus. quod pro utroque recepturus. congrue agit se filium hominis nolat. ubi se passurum predicat. ut intelligat quod secundum humanam naturam non secundum diuinam passurus erat. Deinde explicat que ventura super eum erant. et seriatim ordinem passionis enarrat. (Tradet. n.). scilicet. a iudeo principali b. sacerdotum et scribis et senioribus. et p. dem nabit potestate interficiendi: eo quod iudicium sanguinis esset eis ablatum per romanos qui eis dñabant. ideo subiungit. (Et tradet eum) scilicet. principes et scribe cum accusatione criminum (gentibus). scilicet. pylato phari et suis ministris romanorum ad perficiendum illud quod ipsi non poterant. scilicet. mortem christi. et ipsi gētes illud ei verbis et prumelibus. et psuadet eum oris immunditibus. et flagellabunt eum virginis et no-

dls ⁊ occidunt eū crucifigende clavis fer/
 reis. Inuria nimia vbi sū tradunt veritatē
 fatui illudunt sapiam rei flagellant Inocen/
 tiam. miseri pspūit gloriā. mortui occidunt
 vitā. Unde Ber. ben frēs carissimi libertas
 captiuoz tradit gloriā angeloz illuditur.
 speculū sine macula ⁊ candor lucis eterne
 pspūitur: vñs olum flagellat. ⁊ vitā hoīnz
 occiditur. Quid instat nisi vt oēs eamus. ⁊
 eū eo mortamur. Et iterū. Tradit tanquā
 reus. ad illudendū tanquā fatuus. ad fla/
 gellandū tanquā malefactor. ad pspūendū
 tanquā vilis. ad occidendū tanquā pzenarica/
 tor legis. hec Ber. Nōstice vñs tradit a sy/
 moniacis illuditur ab hypocritis. flagellat
 a tyrānis. cōspūitur a blasphemis. occidit
 ab hereticis ⁊ apostatis. Et ne apostoli ei⁹
 morte audita obsorberēt p tristitia ⁊ tur/
 barentur eū viderēt morientē. nūciat eis
 suā resurrectionē. ad eoz consolationē di/
 cens. ((Et tertia die resurget)) ecce tēpus ⁊
 gloriā resurrectionis. q̄ passioni annectit. vt
 tā cita ⁊ certa resurrectio scandalū crucis
 euacuet. Ideo et passio ⁊ resurrectio iun/
 guntur. vt in passione natura humanitatis ⁊
 in resurrectione natura diuinitatis pprobe/
 tur. Et vt dicit Aug. Passione oñdit quid
 sustinere p veritate: resurrectione. qd sparc
 in tribulatione debeam⁹. Sequere ergo nūc
 ⁊ tu cū discipulis. ⁊ associa vñm tuum ad
 ignominia passiois. vt tandē puenire me/
 rearis ad gloriā resurrectionis. Quia s̄m
 apostolum. si cōpatimur ⁊ glorificabimur.
 Predixit ergo eis. ⁊ passiois sue penā ⁊ re/
 surrectionis gloriā. vt eū morientē cernerēt
 etiā resurrecturū nō dubitarent ⁊ eius re/
 surrectionem fiducialis expectarēt. Ne ipsi
 nihil hoz intellexerūt. s̄. manifeste ⁊ pfecte.
 qz adhuc rudes erāt ⁊ ipse cūius rōnez
 triplicē assignat Beda dicens. Discipuli eu/
 sus vitā maximā desiderabant. mortē eius
 audire nō poterant. ⁊ quē nō solū hominē
 inocentē: sed ⁊ verū deū esse sciebant. hunc
 nullatenus mori vel posse putabant. ⁊ qz p
 pabolā eū sepe loquentē audire p̄sueue/
 rant. quotiens aliqd d̄ sua passioe dicebat
 hoc nō ita vt sonabat intelligendū: s̄. amo/
 re dictante ad aliud qd allegorice referen/
 dum esse credebant. hec Beda. Et nota qz
 sicut xp̄s assumpsit discipulos ⁊ duxit eos
 hierosolimū ac secreta eis reuelauit. sic sp̄i

ritualiter adhuc assumit discipulos. ⁊ ducit
 hierosolimū. qm̄ vocat hōlez ab amore mū/
 di. ⁊ ducit ad religionē: in qua est pacifica
 p̄uersatio. sicut ⁊ hierosolima interpretatur
 pacifica. in qua religione multa secreta eis
 reuelat. ⁊ illa quāz que enumerat de xp̄o.
 sp̄ialiter p̄tingunt religiosis. q̄ ⁊ xp̄s patit
 eis. Primo moriātur mūdo. qm̄ amor secu/
 li funditus in eis extinguitur. ita qz parētes
 diuitias. delicias. honores. ⁊ oīa q̄ in mūdo
 sunt ppter xp̄m p̄tēnunt. Secūdo illudantur
 qz iam ab hōibus infatnantur. ita qz religio/
 osus pōt dicere illud. ps̄. videntes me deri/
 serunt me locuti sunt labijs ⁊ mouerunt ca/
 put. Tertio flagellantur linguis detrahē/
 tīs qz heu tā vbi pueniūt seculares. semper
 rodūt ⁊ flagellāt religiosos p detractiones.
 Quarto crucifigūtur a seipsis. qm̄ totūz cor/
 suū ad crucē xp̄i p̄fugiūt ⁊ cogitātes d̄ pas/
 sione xp̄i carnē suā crucifigūt et affligūt te/
 tanquā et disciplinis et similib⁹. Quinto ter/
 tia die resurgēt qz terminata oī miseria ad
 eternā leticiā pueniūt. Prima qdē dies est
 fidei xp̄iane q̄ habuerunt in seculo. Secūda
 dies est religiosis sancte. q̄ seruierāt deo. s̄. i
 hīs duabus diebus adhuc mortui sūt. Ter/
 tia hō dies ē glorie in q̄ ab oī miseria resur/
 gunt. Poteris etiā predicta de xp̄o enume/
 rata et aliter accipe et sic orare. Ignosce mi/
 hi o munditia sūma qz ego corpus tuū indi/
 gne sumendo toties tradidi te libidinosis
 motibus meis tanquā incircūcis. Ignosce
 mihi o sūma vitas. qz ego totiens illi tibi
 votū meū transgrediendo et p̄mis men/
 tiendo. ignosce mihi o vera patientia: qz to/
 tiens flagellauit te. peccata mea iterando ⁊
 te offendendo. ignosce mihi o sūma patien/
 tia. qz ego totiens faciem tuā p̄spui qm̄ veri/
 tatis cognitionē q̄ de te habui. p turpitudi/
 nem sedani vite mee. Ignosce mihi o vera
 vita. qz ego te toelens occidi. qm̄ per pecca/
 tā mortale te ab aīa mea expuli. fac me ter/
 tia die resurgere p veram cōstitutionē. purā
 p̄fessionē. ⁊ dignā sanctificationē. Et qz
 vñs iesus dixit die tertia resurrecturū: filij
 zebedei putantes iminere regnum iesu in
 israhel. ⁊ eam illico in proximo regnaturum
 tēporaliter ⁊ in pace sicut dāuid ⁊ salomō
 regnauerunt. ac cōplendū in primo aduē/
 tu: qz promittitur in secūdo. suggererūt ma/
 tri sue. vt peteret manus sine nomine. quo

concessio peteret eis confessionē a dextris et
 a sinistris eius in regno suo. i. q. essent colla-
 terales et maiores pre ceteris in regno suo
 post eū q. enim erant eius cognati germā-
 volebant post eū esse primi. nec mirū si ta-
 lia apostoli credebant et appetebant q. ad-
 huc carnales erant. et nūdū pfecte illumi-
 nati. nec pfirmati p grāz spūs sancti. Et ait
 Criso. intra tps vocatiōis apostolorum et pas-
 sionis dñi mortuus est zebedrus. et sic ista
 secuta est iesum cū filijs suis. Seru fragilis
 et iam etate defecta xpi vestigia sequebat.
 q. fides nunq̄ senescit. et religio fatigatiōez
 nō sentit. hec Cris. Tria autē petit q. deside-
 rant matres filijs. quietē. cū dicit ((dic ut se-
 deant hi duo filij mei)) honores. cū subdit
 ((vnus ad dexterā tuā et ali⁹ ad sinistrā))
 diuitias cum addit ((in regno tuo)) et vt di-
 cit Criso. alij filiis suis militiā cōparāt. alij
 diuitias. alij honores. nemo filiis suis cōpa-
 rat deū. Perditiōe filiorum magno p̄cio com-
 parant. salutē autē illoz nec dono aspiciere
 volunt. sed si viderint illos honoratos letā-
 tur. si viderint pauperes tristantur. si vide-
 rint peccantes nō tristantur. vt ostēdat. q. z
 corporum amatores sunt nō animarum. hec
 Criso. In tribus autē deficiebat ista mulier
 in ordine. in intentione in materia. In ordi-
 ne erat peruersitas. q. ante meritū petebat
 premium: dic inquit. vt sedeant q. nondum
 laborauerant. In intentione carnalitas. cre-
 debat enim hoc sibi deberi ex lege carnis.
 ideo dicit hi duo filij mei. s. consobrini tui.
 In materia vanitas. q. pompaz querebat.
 ideo subdit. vnus ad dexteram tuā et vn⁹
 ad sinistram tuā in regno tuo. Et ait Cris.
 Nō solum predicans discipulis suis de pas-
 sione sua futura. sed etiaz aptans petiture
 mulieri locum. declinauit seorsum ab itinere
 donec mulieres retro venientes occurrerēt.
 Nec etiam credibile est mixtū cū ipso am-
 bulasse mulieres. sed longo interuallo sepa-
 ratim inter se ambulant. xps cum discipulis
 suis primi. sequentes autē de longe mulie-
 res. Et cum mater fm informationem filio-
 rum peteret p eis. iesus nō respondit matri
 pro simplicitate eius. sed filiis per eā peten-
 tibus. qui verba posuerunt in ore matris.
 Sciebat enim ipsam missam a filiis. et infor-
 matā de petitione faciēda pro eis propter
 q. eis imputauit. q. q. p alios facimus quo

dūmodo p nosipfos facimus. Unde rīdēs
 duobus filiis quozū p̄silio mater petebat.
 ostendit eos errare. dicēs. ((Nescitis qd pe-
 tatis)) .s. meditate matre vestra quā submissi-
 stis. Quasi diceret. Prelationē queritis in
 celo. que nulla ibi erit. et male q̄ritis. regna-
 re enim vultis q. nō meruistis. et nec honoz
 sed onere peruenitur ad regnū q. queritur.
 Attendant ergo qui regnū celoz a dño pe-
 tunt. et partū per hoc laborāt. q. xps suis di-
 scipulis et nepotibus rīderit. Unde Beda.
 nesciunt qd petūt q. sedē glorię a dño: quā
 nōdum merebant. Inquirunt. desiderabāt
 enim regnare sublimiter cū xpo. sed prius
 erat pati humiliter p xpo. Vbi et Criso. itel-
 ligere ergo debemus et nos. vt nō illud ex-
 audiat. q. ipse nobis expedit cognoscit. Et
 iterū. nō enim soluz debemus cogitare que-
 lem gloriāz psequamur. sed quo enadam⁹
 ruina peccati. q. et in seculari bello q. semp
 de p̄da victorie cogitat. difficile vincit. Tō
 petendum erat. da nobis exēplum grē tue.
 vt oē malum vincamus. hec Criso. p istos
 qui petierunt a xpo p ceteris discipulis ho-
 norari. eo q. erant eius p̄sanguinei. signifi-
 cantur ambitiosi. qui habentes platam cō-
 sanguincum. volunt p hoc in ecclesia pre ce-
 teris pmoueri. Quibus bene rīdetur ne-
 scitis quid petatis. Hā honores ecclesie si
 sunt dispensandi ex propinquitate sanguis
 sed ex idoneitate psonaz rōne sciētie et vir-
 tutis. Et vniuersaliter d. omnibus ambitio-
 sis optime pōt dicit. q. nesciunt qd perant.
 q. tales si pmouentur male intrant et possi-
 dent. Cognoscens igitur dñs eoz ignoran-
 tiam et errorem. q. indiscrete petebant. p̄sa-
 mentes puenire sine merito ad gloriāz tan-
 tam. reduxit eos ad viam. s. ad humilitates
 et nos inuitat ad eā per quā venit ad sub-
 limitatē. potius q. per ambitionē. Vbi ostē-
 dit. q. in prelatis debet. esse tenor humilita-
 tis. q. nō debent appetere. vel gaudere pre-
 esse alijs. vnde dixit eis. ((Potestis bibere
 calicem quez ego bibiturus sum)) idest pas-
 sionem martiriū et mortē crudelem sustine-
 re propter deū: quā ego p vobis et multis
 ex caritate passurus suz voluntarie. ac si bi-
 bam illam vt delectabilem calicem per q. q.
 debeo venire ad regnum. non temporale vt
 creditis. sed eternum. Per calicē vere vbiq̄
 passio et martirium intelligitur: tum quia

sicut passio cum mensura bibitur. eo quod non permittit dominus hominem temptari supra id quod potest. tum quia cito sicut potus transiit: illud enim quod in presenti est tribulationis momentaneum et leue est: tum quia delectat. nam passio et tribulatio a fidelibus pro consolatione recipitur. et in ea gloriantur. Est autem multum delectatus: qui non potest bibere potum de quo bibit dominus suus. Hanc autem passionem quam Mattheus calicem vocat. Marcus et calicem et baptismum nominat dicens. Potestis bibere calicem quem ego bibo: aut baptismum quo ego baptizor. scilicet vobis. baptizari. scilicet propter me? Tincturam sanguinis sui in sua benedicta passione pro peccatorum emundatione. vocat hic baptismum. Unde Theophilus. Calicem autem et baptismum crucem nominat: calicem quidem tanquam potum dulciter ab ipso susceptum. baptismum vero tanquam emundationem nostrorum facientem peccatorum. hec Theophilus: quasi diceret eis. Nunc humilitatem passionis exaltari non poteritis si vultis conregnare crucifixo in cumbit vobis tollere crucem eius exemplo quia nemo nisi tollat crucem suam per martyrii passionem. vel proximi compassionem vel carnis mortificationem. regnabit cum crucifixo. Ubi Gregorius. Jam locum celsitudinis querebant ad viam illos veritas reuocat. per quam ad celsitudinem venirent. Ne si dicatur. Jam vos locus delectat celsitudinis: sed prius via creet laboris. per calicem pertingitur ad maiestatem. Si mens vestra appetit quod demulcet prius bibite quod dolet. Sic per amare poculum confectionis. pervenit ad gaudium salutis. Ubi et Crisostomus. Per modum interrogationis attrahit eos ut ex edone que est ad ipsorum auditores fierent: ac si dicat. vos de honore. et coronis loquimini. ego autem de agnitionibus et sudoribus disputo. Ad. n. est hoc pretiorum tempus: sed occasio. preliorum et periculorum. Et iterum. nunquam nesciebat dominus. quia passionem ipsius poterant imitari. Sed ideo eis dicit. ut domino interrogate et eis respondentibus. omnes nos audiamus: quia nemo potest cum christo regnare. nisi passionem illius fuerit imitatus. sicut apostolus. si cum mortui sumus. et putamur. si sustinemus. et coregnabimus. Res enim pretiosa. vili pretio non comparatur. Magnum labo-

rem non necesse est nobis impendere: si volumus ad regna celestia pervenire. Passionem autem domini desideramus suscipere nos debere non solum persecutionem gentilitatis sed omnem laborem et molestiam quas patimur pro peccata certantes. Nam si gentiles defecerunt qui persequantur: nihilquid ideo prompta voluntas fidelium. debet sine fructu et sterili permanere. Ideo et si gentiles non habes qui te persequantur: habes principem gentilitatis: dyabolum. qui hominem persequi non cessat. Si ergo principem potes vincere in peccato. non est magnum superare principes eius in corpore. Ecce ostendam tibi magnam et insufferibilem persecutionem in corpore tuo: Incipe resistere desideris tuis. et tunc. intelliges quod fortes sunt spiritus desideriorum malorum qui te persequuntur. Hec. n. pugna periculosa. et hec est gloriosa victoria: quod potuerit odire quod amat et amare quod odit. Hec Crisostomus. unde et Hieronymus. Non solum effusio sanguinis pro nomine christi martyrius reputatur: sed devotum quoque mentis servitium quotidianum martyrium est. Illa corona de rosis et violis. ista de liliis. (Et illi respondentes dixerunt ei. Possumus) loquitur sicut Ierpeus proprie fragilitatis. quod per effectum patuit. quia in passione christi fugerunt per timorem mortis. Ubi Crisostomus. Responderunt autem tam prompte expectantes in eo quod petierunt exaudiri. (Iesus autem ait eis. calicem quidem meum bibetis) et baptismum quo baptizor: baptismum scilicet. passionem propter me sustinebitis. vel actu vel voluntate. Nam dissimiliter passi sunt. unus sustinendo actu. alter affectu: unus occisus. alter in ferventis olei dolium et etiam in erulum. quod est quedam mors civilis missus. Ubi Crisostomus. Dominus autem eis propheta magna bona. id est. martyrio dignos efficiendos. Deinde dominus subiungit. (Sedere autem ad dexteram meam) in gaudio eternitatis (et ad sinistram) in usufructu humanitatis (non est meum) ex ordine iusticie que respondet meritum (dare vobis) ratione consonitatis. vel sicut adhuc estis indispositi: quia ex superbia regnum terrene queritis (sed quibus) ex merito ordine (partem est). id est. pro merito ab eterno dispositum (a patre meo) Ieronymus. scilicet humiliter et ad hoc dispositi sic vos aliquid critis. Preordinavit enim deus quod nullus

ad regnū pueniat nisi bñmeritus et dignus fuerit. Nō est. n. psona p acceptor deus. vs. f. psonaliter aliquē accipiat sine meritis. I dā do salutē eternā: qz h̄y Aug. Dilectio equalis facit nō acceptare psonas. Un̄ Beda. n̄ est meū vobis dare. i. sup̄bis. hoc. n. adhuc erant alijs pat̄r̄ ē. et vos alijs estote. i. h̄uiles et vobis pat̄r̄ est. Un̄ et Crisost. Paratū est q̄ppe regnū celoz deū diligētibus sicut cō uiniū pat̄r̄ amicis mūdū p̄tinentibus: sicut domus dei vel hospitale pat̄r̄ pauperib⁹ q̄ nō habent domos alias veris humilibus sicut puulis pat̄r̄ cibis et vestitus miser/cordisā egenis ipendentibus sicut paratur honor p honore. bonū p bono finaliter p/seuerantibus sicut opar̄is pat̄r̄ merces red dēda in sero post opus. (Et audientes decē) Alij. s. apostoli (indignati sunt de duob⁹ fratribus) q̄ se a decē sepauerāt trahentes xpm seorsū et ignorantēs mēsurā suā volebant soc̄is suis p̄ferri. qz adhuc ip̄i decem erāt carnales sicut et illi duo alijs. Ubi Cris. quēdamodū isti carnaliter petierūt sic et illi carnaliter p̄tristati sūt. Nā sicut isti si sp̄ritualiter sapuissent nō fuerant petitori ut essent sup̄ oēs. sic et illi si sp̄ritualiter intel/lerissent nō fuissent tristati an̄ se eē aliquos nā velle qdem esse an̄ oēs vituperabile est sustinere aut alterā sup̄ se. nimis est glorio sum. et iterū si indignati sunt. qz isti an̄i sūt hoc per matrē petere. quāto magis turba/rent si petitiō eoz fuisset suscepta. Et i deo neqz dixit nō sedebitis. ne duos p̄funderet neqz dixit sedebitis. ne ceteros irritaret. s; tanq̄ benignus pater sic respondit. ut iter fratres p̄cordia nō romperet. et oēs sperare faceret dicens. nō est meū dare s; p̄is. nam q̄ vni aut duobus sp̄ualiter nō p̄mittitur a cunctis sp̄a. h̄ Cris. Ut aut̄ dicit Theo. tunc sic imperfecte se habebant apostoli. s; postea in p̄matibus sibi cedebant adinuicem. Uide qz et hoc q̄ pcurabat p̄motio duoz frat̄r̄. alijs decē apostoli fuerūt indignati. sic est de multis hodie eo ipso q̄ vident alios p̄moueri inuidēt statim et indignant̄. hu. nullis aut̄ dñs ac pius p̄r et mitis magister. nec cupiditatis et ambitiois duos arguit postulantes nec decē reliquos indignationis increpat et liuoris: sed ipse misericors et benignus. qui est par n̄ra vtraque faciens vnū. quos ad apostolatū vocauit/

rat: et affectu se tuncos aspexit. duos p̄ su/ perbā postulationē: decē per indignatiois turbationē. ad se tanq̄ ad salutis medūm quo mitigarentur tanq̄ ad pacis vinculu quo vnirent tanq̄ ad virtutis magistrum quo instruere vocauit. ut ab errore reuo caret. ut pacē reformaret. ut regulaz debite p̄lationis crudiret ut nō ess; venarius sine binario caritatis. et utrosq; reprimēs cepit eos docere de humilitate per q̄ honore celestis acquiri et terrenus p̄tinitur: dicens. ((Reges et dñicipes gentiū dñant)) violenta dñatione et potestatis ambitione ((eozū)) videt populoz subditoz est h̄ relatio ad intellectū ((et qui maiores sunt potestate ex ercent in eos)) scilicet humiliantes eos per suā potentia et angariantes. Quasi diceret Apud terrenos habet locum dominatio et dominij exercutio. qz desiderare p̄matū et vsurpare honore gentiū est. et nō tm̄ regere suos subiectos: sed etiā violenter eis dñari Un̄ Criso. Ostendit aut̄ in hoc quod gentile est p̄matu cupere: et sic gentium comparatione eoz aīam esnuantem p̄uertit. Et qz nihil sic corda hominū ab unitate pacis separat sicut sup̄bia. ideo dominus ad humilitatē eos reducit docēs hos et illos non vētaros ad regnū usq; p humilitatē. ((Nō)) inquit ((ita erit inter vos)) sicut est inter mundi huius potestates. ut ille ceteris dominetur qui maior ceteris videt. Histori/ tas. n. in regno meo nō eodē mō acq̄rit̄ sic in regno terreno qz i regno terreno acq̄rit̄ p ambitionē et potestate. sed in regno meo acq̄ritur p̄mo mō. s. p humilitatē. Quasi diceret. Vos more seculariū petitis et vultis p̄ p̄lationē venire ad requiē et regni possessio nē. cū ecōtra ad sūmam virtutē ascendat. nō impado. sed ministrado. et id nō ita erit inter vos sicut inter eos. Nā in regno terreno p̄lati sūt dñi. sed vestrū regnū nō est terrenū: sed sp̄uale. vñ per oppositū v; i vobis esse: qz p̄lati ecclesie sunt ministri. Un̄ Eri/ genes Inter vos aut̄ q̄ estis mei nō erunt h̄. Quonā q̄ p̄ncipes sunt sp̄uales. p̄ncipatus eoz in dilectioe subditoz v; esse positus. nō in timore eoz: p̄o. ali. vñ subdit ((s; q̄cuq;)) siue nobilis siue ignobilis ((voluerit iter vos maior fieri)) sanctitate et dignitate ((sit vester mister)) nō p̄matū ambiendo: sed humiliter ministrando. et se in obse/

quibus humilitatis exercendo ((et qui voluerit inter vos primus esse)) .i. primatum habere ((erit vester seruus)) et omnium nouissimus non ex conditione. sed ex caritate non ex puillanimitate: sed ex humilitate. Ubi Beda. In quo docet eum maiorem esse qui minor fuerit. et illam diuinam fieri. quod omnium seruus sit. Frustra igitur aut illi immoderata querant: aut isti dolent super maiorum desiderio. cum ad sanctam unitatem virtutum non potentia sed humilitate veniatur. Ubi etiam Criso. Fructum humilitatis posuit primatum celestem: et in primatu terrestri fructum posuit passionem celestem. ut quicumque desiderat primatum celestem: sequatur humilitatem terrestrem. quicumque autem desiderauerit primatum in terra: inueniat passionem in celo. ut iam inter seruos christi non sit de primatu certamen. nec festinet unusquisque eorum. quanto alius maior appareat: sed quanto in feris videatur. Quoniam non qui maior fuerit in honore. ille est iustior. sed qui iustior fuerit. ille est maior. Conuersatio ergo melior est desideranda. non dignior gradus. Et opus quidem desiderare bonum est. quod nostre voluntatis est et nostra est merces. primatum autem honoris concupiscere vanitas. est enim consequens iudicium dei est. propter quod ex primatu honoris nescimus. si mercedem iustitie mereamus. neque enim apostolus laudem habebit apud deum quod apostolus fuit. sed si opus apostolat^o bene impleuit. Primatus etiam fugientem desiderat. desiderantem se horret. Volens ergo dominum decem illoz ambitionem extinguere. et istorum decem apostolorum inuidiam. introducit differentiam inter principes mundiales et ecclesiasticos. ostendens quoniam primatus in christo nec ab aliquo appetendus est non habente nec alteri est inuidendus habenti. quam principes mundi. id est sunt. ut dominentur minoribus suis. ut seruificent eos. et comedant eos. et ut usque ad mortem amputant vitam eorum. ad suas utilitates et glorias. Principes autem ecclesie sunt. ut seruant minoribus suis et ministrant eis quicumque acceperunt a christo. ut suas utilitates negligant et illoz periret et si opus fuerit. neque mori recusent pro salute inferiorum. Si ergo haec ita se habent. seculares quidem primatum desiderare. et si ratio non est vel causa est. quia si iustum non est vel utile est. Primatum autem ecclesiasticum concupiscere. neque ratio est neque causa: quod neque iustum est neque

utile. Quis enim sapiens vltro se subicere festinat. seruicium. dolorem. laborum. et quod minus est. tali periculo. ut det rationem pro omni ecclesia apud iudicem iustum nisi forte quod nec credit iudicium dei. nec timet. ut abutens primatu suo ecclesiastico seculariter conuertat eum in seculare. hec Criso. Et quod in moralibus magis mouent facta quam verba. id est qui cepit facere et docere ex his que egit demonstrat quod docuit. ut si dicta suspenderent erubescerent ad opera et inducit suspensus exemplum. sine dat seipsum eis in exemplum dicens. ((Sicut filius hominis non venit in mundum ministrari)) et ministerium ab alijs accipere vel temporaliter dari. Mattheus. non legitimus discipulos esse discalceasse. non manicas cum lauaret tenuisse. non genibus prostratos ante eum hoc vel hoc egisse. vel aliud huiusmodi sibi fecisse sed omnes simul comedebant: sibi que sine prelatione seruebant. Erubescant ergo qui hec a seruis suis querant: quod in hoc christum perire contendunt. ((Sed)) potius venit ((ministrare)) et ministerium alijs impendere. Sicut patet in lotum pedum. in distributione panis. in restitutione sanitatum. in discursu ad predicandum. Ubi Origines. Nam et si angeli et Martha ministraverunt ei. non tamen ideo venit ut ministraretur. sed ut ministraret ecclesie. ergo principes imitari debent christum accessibilem et pueris manus imponentem et discipulis pedes lauante ut et ipsi similiter faciant fratribus. Non autem tales sumus ut et principum mundi excedere superbiam videamus. vel non intelligentes vel contententes mandatum christi. et querimus sicut reges actus precedentes. et terribiles nos et accessu difficiles maxime pauperibus exhibemus nullam affabilitatem habentes. vel habere ad nos promittentes hec Origines: Et non tamen predicto modo ministrare venit. sed etiam dare animam suam id est vitam. redemptionem pro multis id est pro his qui credere voluerunt. Pro oibus quidem quantum ad sufficientiam sed pro multis non pro omnibus quantum ad efficaciam. Non solum ergo quodcumque ministerium exhibuit christus. sed ministravit nobis id quod sanctum est preciosum et extreme caritatis. scilicet seipsum in pretium nostre redemptionis. Unde Bernardus. Bonus minister. qui carnem suam in cibum. sanguinem in potum animam ministrat in pretium. Unde et Be

da. et hoc quoque maioribus ecclesie precipue
genus ministrandi imitanda ostendens. ut
non solum misericordes elemosine doctrine
salutaris spiritualis exempli ministeria fra-
tribus impendamus verum etiam sicut ille pro
nobis animam suam posuit: ita et nos pro
inimicis animas ponere discamus. Unde etiam Criso.
Rex celorum existens. homo voluit effici et con-
tenti et conuicta pati. neque in his sufficit: sed
ad mortem venit: et animam dedit pretium redem-
ptionis pro multis etiam inimicis. Tu quidem
si humiliatus fueris. pro te ipso facis. ipse
autem pro te. Quamquam ergo humiliatus fue-
ris. non potes tamen descendere sicut domina-
tor tuus. Et iterum. Ad hoc enim ad imagi-
nem christi facti sumus ut imitatores efficiamur
voluntatis eius et conuersationis. Sed in hoc
sumus imago eius. ut quoniam ei bonum videtur
et apud nos sit bonum. et quod ei malum videtur
et apud nos sit malum. Quicumque autem domino hu-
miliato tacite studet non imago eius. et
qui domino paupertatem amat diuitiarum ama-
torem in hoc seculo. repellit a se christi similitu-
dinem. Non est verus discipulus qui non imi-
tatur magistrum. nec est vera imago qui similis
non est auctori. hec Criso. Humilia igitur te ipsum
et imitari magistrum et dominum tuum. Vituperabi-
le. n. valde est: ut discipulus se erigat ubi ma-
gister se inclinat. et quod seruus sit superbius ubi
dominus est humilis. quia non est discipulus super
magistrum. nec seruus super dominum suum. Quia
enim homo pro superbia cecidit necesse est ut pro
humilitatem resurgat.

Oratio.

Domine iesu christe qui pro nostra salute
calicem passionis bibere et baptis-
mo sanguinis perfundi voluisti: et non
temporaliter dominari et ministrari: sed humili-
ter seruire et ministrare ac vitam tuam pro no-
stra redemptione dare venisti. Da mihi mi-
sero pro meo modulo tuo calicis et baptismi
cum patientia et gaudio spiritus participem fieri.
et te magistrum ac dominum in humilitatis ope-
ribus imitari. et non solum in operibus mis-
ericordie ministerium proximis impendere:
sed etiam vitam si necesse est pro eis pone-
re: et tandem ad regnum electis tuis para-
tum feliciter peruenire. Amen.

De vno ceco ante ingressum hierico
illuminato.

Capitulam. xxij.

Actum est autem

ut appropinquaret dominus iesus hie-
rico) que est urbs inter galileam. unde ascende-
bat et hierusalem quo ibat distans duabus
leucis a iordane. et septem ad hierusalem. et
sit ad eius partem orientalem. Hec ciuitas
quondam nobilis. nunc autem humilis ad so-
lum destructa est: et sola domus raab in si-
gnum fidei remanet. etus enim adhuc parie-
tes sine culmine durat. Iuxta hierico fons
est dulcis ad potandum. pinguis ad rigandum
qui quondam amarus ad potandum et sterilis
ad rigandum. per helyseus senatus est. hie fons
sub monte quarantane oritur. et deinde hie-
rico que duobus miliaribus inde distat de-
rinatur. Ad hanc ergo ciuitatem dominus decli-
nauit. ut secundum Hieronymum sanaret in ea mul-
tos male habentes. Et tunc (cecus quidam
qui sedebat iuxta viam mendicans cum tur-
bam pterentem audiret et iesum transire)
perciperet misericordiam cum clamore. non tamen
exteriori: sed etiam interiori petebat dicens:
(Iesu fili dauid miserere mei.) In quo
cecus iste utranque naturam in christo percipit. scilicet
humanam in eo quod dicit iesu fili dauid: a da-
uid enim carnem suscepit. Diuinam in eo quod
dicit miserere mei. proprium enim est deo misere-
ri creature sue quam perdidit. secundum illud psalmi-
ste. miserationes eius super omnia opera eius.
Ubi Cyrillus. Iste cecus iudaisimo nutritus
non ignorauit quod de progenie dauid deus hie
carnem nasceretur. et ideo ei ut deo et homini
loquitur. Et licet increparetur a turba pre-
terente. et doctrinam christi auscultante. ipse tamen
multo magis clamando petebat sibi misereri
timens ne ex increpatione impediretur au-
ditio. et ex auditio petitionis sue. (Iesus)
vero tandem propter suam benignitatem (stetit)
quia cecus cum sequi non potuit (et insit eum
adduci ad se) ne turba prohiberet. et ut oc-
casionem sanandi haberet. Magne pietatis in
christo signum fuit. quoniam ipsam cecum expectare vo-
luit. et ad se adduci fecit. Ubi Cyrillus. Si-
stet autem christum vocat. et inuocantes in fide respicit.
Et ideo merito vocat cecum et accedere iussit.
ut. scilicet. qui prius fide eum retigerat. appropin-
quet et corpe. Sic deberent facere nostri prin-
cipes. cum viderent pauperes querentes. scilicet. sta-
re et facere vocari ad se ut audiret eorum queri-
monias. Facerentque eis iustitiam expedire.

(Et interrogauit eum quid vellet) non quod hoc ignoraret: sed ut eius confessionem approbaret et secundum Ambrosium, ut sciremus nisi peccator non posse sanari, et ut cor eius ad officium exerceret, et lumen quod ex sua bonitate largiturus ei erat, ad sui petitiones tribueret: quod non sanat inuitos, sed voluntarios. Unde Augustinus, qui creauit te sine te, non iustificabit te sine te. Unde et Ambrosius, Unus oes homines saluos fieri: sed si accedant ad eum, non enim sic vult ut nolentes saluentur: sed volentes, non, nisi vera salus est si nolenti tribuat. Item secundum Cyrillum interrogauit ut sciret astantes: quod non pecuniam sed diuinam efficaciam a deo petebat. Unde et hic domini clementia, quod non designatus est non solum stare: sed et alioqui personam vilem et pauperem. (Ut ille respondens dixit, Domine: ut videas) ubi miseria et necessitate suam insinuat, ac remedium et reuelationem nec aliquid aliud preter hoc postulat, voluit ergo dominus audire confessionem qui tamen non ignorat mentis intentionem, ut cognoscamus, non nisi peccatorem posse sanari ab infirmitate spiritus, unde hic cecum saluare noluit. Quod clamauit in generali miserere mei: sed postquam specialiter insinuauit miseriam eius reuelationem sibi misericorditer fieri postulauit, tunc enim sanauit. Petrus enim, ut videtur (et Iesus) verbo potentissimo quo dicit fiat et factus est (dixit illi respice) breue verbum: sed in operatione efficacissimum. Et quod in fide credentium verbum domini operatur, id subiungitur. (Fides tua saluum te fecit) per fide enim impetrat salus corporalis et spiritualis et eternalis (et peccatum vidit et sequebatur illum magnificans deum), id est, magnam dicens illum, non magnitudine molis sed virtutis. Non sufficit lumen recepisse nisi etiam lumen sequatur, ne ambulet in tenebris. Ecce ergo signum illuminatis profectum et in anima et in corpore. Unde secundum Cyrillum patet, quod iste cecus a duplici cecitate liberabatur, scilicet corporali et intellectuali. Neque enim eum ut deum glorificasset, nisi vere vidisset. Ubi et Theophilus, grata enim erat anima cecum, in eo quod sanus effectus Iesus non reliquit: sed secutus est eum. Et non solum fuit illuminatus cecus: sed et alius factus est occasio glorificandi deum, et omnis plebs illuminata est ut diuinum aliquid in christo cognosceret. Unde sequitur. (Et omnis plebs ut vidit, dedit laudem deo glorificando facta dei,

congratulado utilitati proximi. Hoc enim sibi retinet dominus de beneficiis suis, scilicet et gloriam, unde ait, gloriam meam alteri non dabo nobis autem reliquit utilitates. Et nota secundum glossam, quatuor causas istius laudis. Prima est pro exauditione clamoris istius pauperis. Secunda pro potentia et misericordia illuminantis. Tertia pro impetrato munere lucis. Quarta pro merito fidei eius qui illuminatus est. secundum Gregorium, quod carnales adhuc discipuli non valebant capere verba misterio, venitur ad miraculum ante eorum oculos cecus lumen recepit, ut eos ad fidem celestia facta solidarent. Et secundum Theophilum, Ne incessus domini esset inutilis fecit ceci miraculum, hoc documentum discipulis suis datus, ut in oculis firmus profectus nihil nobis otiosum. Distice secundum Gregorium, cecus a domino illuminatus, est genus humanum: quod in parente primo claritatem superne lucis ignorans, damnationis sue tenebras accepit. Hierico autem interpretatur luna que dum menstruis momentis decreuit, defectum nostre mortalitatis designat. Dum igitur conditor noster appropinquat hierico, cecus ad lumen redit, quod dum diuinitas defectus nostre carnis suscepit, humanum genus lumen quod amiserat, recepit. Qui eterne lucis claritatem nescit, cecus est. Si autem iam in redemptore credit, qui dixit ego sum via, iuxta viam sedet. Si vero credit et erogat ut eternum lumen recipiat, iuxta viam sedet et medicat. Quis ergo cecitatis sue tenebras agnoscit, quisquis hoc quod sibi vult lumen eternitatis intelligit, clamet medullis cordibus clamet et vocibus cordis dicens, Jesu fili dauid miserere mei. Illi autem qui Iesum venientem precedunt et cecum increpant, designant carnalium desideriorum turbas, tumultusque vitiorum, que priusquam Iesus ad cor nostrum veniat, cogitationem nostram dissipant, et voces cordis in oratione perturbant, ne Iesus ad cor illuminandum accedat. Sicut enim turba cecum impedit ne lumen corporale recipiat, sic spiritualiter turba fantasiarum et cogitationum frequenter impediunt ne lumen gratie recipiant. Sed in eo quod cecus quem turba increpat magis clamat, datur nobis exemplum, quod quanto plura nobis occurrunt impedimenta, tanto magis est clamandum, et quanto grauiori tumuli-

in cogitationum premium. tanto orationi attentius est insistendum. unde Hiero. Cōminantur autē multi ei vt taceat. qz peccata z demonia compescunt clamorē pauperis. Sed ille magis clamabat. qz grauesce te bello: manus ad lapidem adfutorij hoc ē iesum nazarenū cū clamore leuande sunt. Unde z Cyrillus. Incepabant eū vt taceret: sed per inhibitiones huiusmodi. nō impediebatur eius audacia. Nonit enī fides omnibus repugnare. z in omnia triumphare. Utile est enī pro cultu diuino pudorē deponere. Nā si causa pecunie sunt impudentes nōnulli. quare p anime salute non decet. bonam induere impudentiā. Sed cū cecus primo clamaret iesus transire dicitur eū autē multo magis clamaret. stat iesus qz cum adhuc turbas fantasmata in oratione patimur iesum aliquatenus transeuntē sentimus cū vero orationi vehementer insistimus deus in corde figitur. z lux amissa reparatur. et quo docemur quod si in oratione primo senserimus iesum nos quasi ptra seuntem post paululū instanter persecrantes sentiemus nobiscū stantes. Interrogat cecum quid velit vt eum ad orandū ercitet: qz peti vult hoc quod z nos petere z se pcedere prenoscit. Pius enī dominus sua dona gratuita. nra vult eē merita nec vult bonum nostrum inuitum z coactū. sed spōtaneum z voluntariū z quod nobis spōte largitur. vult nostris petitionibus retribuere. Et ideo qnīs sciat. quid nobis necesse sit. antequā petamus. importune tamē nos ad petendū inuitat: dicens petite autē z accipietis. querite z inuenietis pulsate z aperietur vobis. In ceci autē petitione discim⁹ qz in oratione nō aurū nō argentum nō fugitinos honores. nō longiturnam vitāz nō vindictā inimicorum. nō aliquod temporale. sed ineffabile lumen querere debemus hoc est vt ipsum qui illuminat oēm hominem venientē in hunc mundū videre possimus. iuxta q ipse admonet dicens. Querite primū regnum dei z iustitiam eius z hec omnia adicientur vobis. Ad illud lumen autem videndū profecto via fides est. qz si des eum saluū fecit. videns autem confessi puentem iesum sequitur: quando quis bonū q intelligit intuitu eius operatur z eū imitatur. Quanto ergo quisqz plus a deo

illuminatur. tanto amplius z perfectius in bonis operibus exercere se debet. sicut iste cecus recepto lumine. nō piger remāsit nec retro rediit. z hic tales non solū in deum p ficit: sed etiam alios ad laudem dei accendit. Vbi Greg. Si ergo fratres carissimi ce citatem iam nostre peregrinationis cognoscimus si credendo in redēptoris nostri misterium iuxta viam sedemus. si exorando quotidie ab auctore nostro lumen petimus si tandem lucem iam per intellectū videndo illuminati post cecitatem sumus iesum quē mente cernimus opere sequamur. Aspiciamus quo graditur z eius vestigia imitando teneamus. Ecce cum sit dominus z creator angeloz suscepturus naturam nostram in vterū virginis venit. Nāsci tñ p diuites noluit. parentes pauperes elegit. p sperari in mundo noluit. obprobria. irrisionesqz tolerauit. sputa. flagella. alapas. spineam coronā. crucēqz sustinuit. z qz rerum temporalū delectatione a gaudio eterno cecidim⁹. cū qua amaritudine illuc redeatur ostendit. Quid itaqz homo p se pati debet. si tanta deus pro hominib⁹ pertulit. diuerso quippe itinere ambulat. si gaudia delectationesqz appetit. cui dur suus viā amaritudinis ostēdit. Si ergo retributiōes gaudium in peruentione querim⁹. penitentiē amaritudinē in via teneamus. Sic itaqz fit vt nō solum nostra in deum vita pficiat: s; hec ipsa nostra conuersatio ad laudem dei z alios accendat. Vbi Grego. Vbi etiam q de ceco dicta sunt ad vnūquēqz peccatores hoc modo referri possunt. Qui enim criminale peccatum cōmittit in opere. cecus est in mente. Sed si iter veritatis ingredi cupiens p eterna vita ceperit cogitare. z ad deum post peccatum fendo z veniam petēdo redire secus viam sedet z mendicat. pretereuntes vero silentium ceco iponere volunt. qz imundi spīritus acius contra eum quem ad veniam redire viderint. p surgūt z ne peccator ad penitentiam redeat. ptra dicunt. Nec solum imundi spīritus: sed etiam ipsa consuetudo peccandi durius incipit rebellare. cūz senserit post assueta mala ad virtutes hominem velle redire. S; quo acius se sentit impugnari a malignoz spīritu temptatione: sen ab ipsa peccandi cōsuetudine. eo fortius debet exemplo huius

ceci pugnare in oratione. clamando per desiderium ad deū. clamor enim magnus magnū indicat desiderium. et vere expedit peccatori clamare: quia longe distat a deo. Longe enim a peccatoribus salus. Et secundum Hieronymum. Si ad primas lachrymas vel preces deus non exaudit. homo preces iterare non desinat. Magna enim munera sunt multis precibus comparanda. Neque enim divina pietas adiutorium se petenti negabit. si ille orando a petitione non desecerit. nec de suis meritis aliquid presumat: sed in illius misericordia confidat. cui per prophetam dicitur. In deo saltemus virtutem et ipse ad nihilum deducet inimicos nostros. Quanta autem misericordiam deus penitentibus exhibeat. quale auxilium pugnantibus contra peccatum prebeat. consequenter declaratur. Qui enim prius transibat propter temptationes quas in oratione patimur. si in oratione perseveraverimus: quasi stans nos ad se adduci iubet. quando tranquillitatem mentis redditam. dulcedine sue contemplationis vel tenuiter manifestat. et quia in oratione ante omnia eternam gloriam querere debemus recte et ceteris lumen a deo petisse ferat. Et quoniam quicumque non negligit penitere. de venia non debet desperare. recte dicitur si des tua te saluum fecit. Quacumque enim hora peccator vere penitendo ingemuerit. et puerius fuerit saluus erit. secundum Augustinum. Si hierico iannam: et ob hoc mortalitatem interpretatur. morti propinquas deus iudeis solis lumen euangelii iusserat predicari. quos significavit iste vnicus cecus ante ingressum hierico illuminatus. quem Lucas commemorat: a mortuis autem resurgens atque ascendens: et iudeis et gentibus qui duos populos significare videntur. duo ceci post egressum hierico illuminati. de quibus Matthaeus narrat.

Ratio.

Benignissime iesu non personas hominum respicis. omnes expectas creator omnium miserere redemptor. omnibus indulges salvator. Quis igitur estis sue salutis immemor tardabit ad te reverti. sic benignissime expectantem. sic ad ostium pulsantem et per gratiam introire volentem: da ergo domine deus meus mihi ceco et misero: ut a te vocatus aperiam tibi cor meum. peccatum inde expellendo. et per te gratiam recipiendo: ut illuminatus te sequar nunc in operi-

bis virtuosis. et post hec de tua visio semper gaudere merear in celis. Amen.

De Zacheo et eius conversio. Capit. 23.

o **Inde eadem die**

dominus iesus ipsam urbem (Hierico ingressus ambulabat) per eam: turba non modica stipatus. Hierico significat mundum quem intrauit in incarnatione. ambulavit in sua conversatione: sed preambulavit in sua passione. ex qua perambulatione facta est salus domus ecclesie. Abundus est perambulandus quia per eum est citissime transitum et nullo modo per inordinatum amorem vel affectionem est tibi sistendus: vel est inherendum. At enim est aliquis qui non inficiatur si circa mundi negocia implicet. (Zachens autem qui erat non tantum publicanus: sed et princeps publicanorum) et primus inter illos qui vacabant publicis actibus scilicet ex actionibus et vectigalibus que implicant ad peccatum. ac (dices) quia in acquirendo avarus et temporalibus implicatus. ex quo in eius vocacione appareret maior dei misericordia: et divine pietatis habundantia. Desiderabat ex devotione (videre. Iesum) beati enim oculi qui vident ipsum (et non poterat pro turba) sequente eum (quia statura pusillus erat et corpore secundum quantitatem et mente secundum humilitatem ex quo patet devotio popularium ad christum: quia tanta turba sequebatur eum. (Et precurrens) id est pro aliis currens (ascendit in arborem sic hominum: ut videret iesum) inde transirentem. Unde Beda. Que impossibilia sunt apud homines possibilis sunt apud deum. Ecce enim camelus deposita gibbi sarcina per foramen actus transit. hoc est dives et publicanus relicto onere divitiarum: propterea censu fraudem angustas portam arctasque vias que ad vitam ducit: ascendit qui mira devotione fidei ad videndum salvatorem: quod natura minus habebat ascensum supplet arboris: atque ideo iustus (cuius ipse arrogare si audeat) benedixit. Unde dominice susceptionis accipit quam desiderabat. Hec Beda. Sic hominum est arbor in solis modo similis. et aliis sicut. sed stipite distans et altitudine prestantis. Unde et a latinis celsa dicitur. et interpretatur ficus sativa: quia arbor est sterilis sicque dicitur sic hominum. sicut mortuus. Vel

o

scribitur sichomorus pro sichomoro vitio scriptor. Vñ fm Josephū potius deberet dici sichomorus qz cōponit ex natura fici quo ad lignuz: et ex natura mori quo ad folia. Sichomora quoqz dicitur quedam poma fici similia. Fructus aut mori liquores sanguini simile hz. Unde dicit q ostendit rāt elephātis sāguinē. vne et mori: ad acū dā eos in prelio. s. corporali. Et ideo morus crucē signat: cuius fructus ipse xps dicitur. in ea suo sanguine rubricatus: qui sanguis nobis per recordationē ostēsus. acuit nos in prelio spiritali. Dominica enī erit credentes alit. vt ficus: ab incredulis irridet vt fatua: quia iudeis est scandalū: gentib⁹ vero stulticia: sed credētibus virtus dei ē. Hec ergo arbor: in quā pusill⁹ statua zacheus: vt exaltari posset ascendit: arbor fidei et crucis est: ob quā multi venientes: et in eaz ascendentes quāvis statua paruuli fuissent: et nondū in scientia et perfectiōe multū creuissent. inde tñ iesum videre et cognoscere meruerunt. Huius arboris fructus sanguineus est. p quē martyres significant: q tam firmiter huic arbori inherēt: vt potius occidi et pprio sanguine eructari q̄ a sua arborē. id est a xpi fide et cruce valeant separari. Hāc debemus ascendere per fidē et meditationē. aliter iesum videre nō possum⁹: qz statua pusilli sumus. Nō enim sufficiūt nostra merita sine merito passionis crucis xpi. hanc pusillus vt exaltari possit ascendit. dum quilibet humilis et pprie infirmitatis p̄suis: terrena relinquendo: et prauos act⁹ deferendo altioraqz petēs. et in domino cōfidens in virtute crucis gloriatur. clamans cū apostolo mihi autem absit gloriari: nisi in cruce dñi nostri iesu christi. cui lignū crucis est gloria. salus vita. et per hanc laudabilem fatalitatē dñi cernere meretur. Nos enim inquit apostolus predicam⁹ xpm crucifixū. iudeis quidē scandalū. gentibus autem stulticiā. Ecce sichomoz a eadē et in lignū vbi pro te pependit iesus et videbis iesum. Unde Augu. Apprehendit zache⁹ sycomoz. ascendat hūilis: crucē parū est ascendat. Ne de cruce erubescat: in fronte illaz figat: vbi sedes pudoris est. Ibi oīno ibi in quo mēbro erubescit. ibi figat. vbi nō erubescat putas: qz irridet sycomoz. Et ipse efficit videre iesum. Hec Aug. Quicūqz etiā

humiliatur ppter iesum h infatuatur iuxta mundū: qui solus tñ sapiens est: qz qz stultū est hoibus. sapiētia est dei. et hic dñm videre meretur. Vñ Gregorius. Si veraciter sapientes esse: atqz ipsam sapiētia cōtemplari appetimus. stultos nos hūiliter agnoscamus relinquamus notā sapiētiam: discamus: laudabilem fatuitatē. Hinc euāgelice hystorie verba testant: qz zacheus euz videre pre turba nō posset sycomori arborē ascendit: vt transeuntē dominū cerneret. Sycomoz⁹ quippe ficus fatua dicitur. Pusillus. itaqz Zache⁹ sycomozū ascendit et dominum vidit: qz qui mundi stulticiam humiliter eligunt. ipsi dei sapiētia sublimiter cōtemplantur. Pusillanimitatem nāqz nostrā ad videndū deū turba spedit: quia infirmitatē humane mentis. ne luci veritatis intēdat. curarū seculariū tumultus premit. Sed prudenter sycomozū ascendimus. si prouide eam que diuinitus precipit stulticiā tenemus. Quid enī in hoc mūdo stultus qz amissa nō querere. possessa sapientibus relaxare: nullaz p acceptis iniurijs in iriam reddere. Imo et adiunctis alijs patientiā prebere. Quasi enim sycomoz nos ascendere dñs precipit: cū dicit. Qui auferit que tua sunt ne repetas et rursus. si quis te percusserit in dexterā marillam prebe ei et alterā. Per sycomozum dñs transiens cernitur: qz per hanc sapientem stulticiā. et si nec dum solide vt est iam tñ per p̄tēplationis lumen dei sapiētia. quasi in trāsitu videntur. Qui vero in elata ad cōspiciendū deum adhuc rogitationum suaz turba deprehensi sunt. sycomori arborē nō inueniunt. Hec Greg. Vbi et Theophilus. Sed facile hoc est ad moralem vtilitatem retorqueri. Quisquis enim pluribus in malicia preest. paruus est statua spūali. et non pōt videre iesum pre turba. Nam perplexus a passionibus et secularibus rebus. nō aspiciet iesum ambulātem id est in nobis operantem nullum opus eius cognoscens. Ascendit autem super sycomozum id est in per voluptatis dulcedinem que significatur per ficam depressam eam: et sic sublimior factus videt. et videtur a christo. Hec Theophilus. Per sycomozum etiam potest intelligi religio quā latini sycomozum eelsam nomināt. Est enim procerior et altior

mozo. Et habet fructus subdulces. qui nun-
quā ad maturitatem perueniunt. Sic stat⁹
religionis est altior: & procerior: qz in contē-
platione consistit. & status mundi transcedit.
Habet etiā fructus subdulces. fructus. s. ab-
stinētiarū. vigiliarū. ieiuniorū. & huiusmodi
qz de se sunt duri & asperi. tñ sunt subdul-
ces qz sustinent amore dulcedinis paradi-
si: & nunq̄ in maturitatē perueniunt: qz fru-
ctus maturi sunt dulciores. & vera religio
de mundana dulcedine nō curat. Sed sy-
como:ns ficus fatua dicitur: qz ad litteram
ingrediēs religionē fatuus reputat. Unde
potest dicere illud amos. Armentarius ego
sum vellicans sycomoros. Istam arborem
zacheus pusillus humilis. s. religiosus ascē-
dit ut videat iesum. s. ut lucretē vitā eternā.
que in visibō dei consistit: sed qz parvus alte-
nō potest ascendere sine scala vel gradib⁹.
Ideo sunt tres gradus in scala religionis
vnus est abrenunciatio pprie voluntatis
p votū obedientie. secundus est abrenuncia-
tio pprietatis exterioris p votū paupertatis.
tertius est pmissio ppetue castitatis. p
votū continentie. & istos tres gradus. tres aliq̄
gradus ex parte ipsius ascendētis pree-
cedunt. p̄mus est contēptus terrenorum. se-
cundus obliuio generis. tertius odium mū-
di. & ista tria fuerūt dicta abrahe a domi-
no. Egredere de terra. ecce gradū primum
& de cognatiōe tua. ecce gradū s̄m. & de do-
mo patris tui. ecce gradū tertium. & veni in
terrā quā monstrauero tibi. i. in religionē.
Hi sunt tres gradus qbus ascēdebat ad
thronū Salomonis. Iste thronus est reli-
gio in qua dñs residet tanq̄ in throno & ca-
thedra speciali. Unde & Petrus rauēnas
vocat religionem paradysum. que propria
mansio dei est. dicens. Iuxta sententiā cor-
dis mei. si paradysus in hac vita presenti
est: aut in claustro. aut in scholis est: quicq̄
enim extra hęc duo est: plenum est anxia-
te. inquietudine. amaritudine. formidine. so-
licitudine. & dolore. ((Et cum iesus venis-
set ad locum)) vberat sycomorus ((suspi-
ciens vidit zacheum)) non tantū visu cor-
poris: sed & respectu pietatis. approbans
illius deuotionem & desiderium. Bonum
fuit ei videre christum: sed melius videri a
christo. Ubi Beda. Vidit iesus videntes
se: quia elegit eligentem se & amatit aman-

tem. Hunc sane ordinem proficiēdi hoc
est super fidem dominice incarnationis ad
cognitionem diuinitatis perueniēdi sycō-
morum iesu faciem speculari. doctor egre-
gius ostendit. cum ait. Non enim indica-
ui me scire aliquid inter vos nisi christum
iesum & hunc crucifixum. Hęc Beda Lo-
gnoscens ergo & acceptans iesus deside-
rium zachei. cum ut descenderet vocauit:
dicens. ((Zachee festinans descende: quia
hodie in domo tua oportet me manere)).
In domo quidem materiali propter refe-
ctionem christi & discipulorum suorum: et
ad ostendendum benignitatem peccatori
reuertenti. & in domo conscientie spiritali
li per gratie infusionem necessariam pecca-
tori. Illud etiā dicit christus cuiuslibet no-
strum. Vult enim manere in domo con-
scientiarum nostrarum. Et ideo debet pre-
parari ad eum recipiendum. Unde de ista
dicit psalmista. Domum tuam decet san-
ctitudo domine. Gloria enim nostra hęc
est: testimonium conscientie nostre. Bene
debet domum suam spiritualem emunda-
re & ornare. qui vult tantum hospitem re-
cipere. scilicet regem glorie: quem nec celus:
nec terra potest capere. ut ibi maneat. id est
per gratiam inhabitet & non transeat. Ubi
Beda. Quod autē descendere de sycomo-
ro zacheus & sic in domo sua christo mansio-
nem preparare iubetur. hoc est qd apostol⁹
ait. quia & si cognouimus. s̄m carnem chri-
stum sed iam nunc non nouimus. Si enim
mortuus ē ex infirmitate. sed viuit & virtute
dei. Hęc Beda. Verba predicta dñi iesu
moraliter exponi possunt de fidelī anima.
que domus dei dicitur. qz in ea christus p
gratiam manere dignatur. & hoc hodie id
in vita presenti per gratie prelibationē. ac
etiā hodie. i. in eternitate per glorie beatay
fruitionē. Licet autē tps in qualibet fide-
li anima habitet p fidem specialiter tamen
ad hoc eligit mētes elenatas & abstractas.
Debet autē aīa talis esse abstracta triplici-
ter. s. a desiderio rerū tēporalium. a volu-
ptate delectationum carnalium. vel cōmo-
di corporalis. & a seipsa per abdicationem
pprie voluntatis. Per hęc enim tria ab-
strahitur anima ab omni impedimento salu-
tis. contra illa tria de quibus dicitur omne
q̄ est in mundo. aut est concupiscētia ocu-

De zacheo ⁊ eius conuasio.

lorum. aut concupiscentia carnis. aut superbia vite. Hanc triplicem abstractionem dicit saluator: dicens. Qui vult venire post me abneget se: quantum ad tertium: et tollat crucem suam: quantum ad secundum. sequatur me videlicet relictis omnibus. quantum ad tertium. Et hec triplex abstractio de zacheo cui hec verba dicta sunt. scilicet in domo tua o[mn]i me manere potest intelligi. Quamuis enim principium euangelij ipsum dicit appellauit. in processu eius verum pauperem christi factum esse commemorat. Nam in eo quod dicit ecce dimidium honorum meorum do pauperibus ⁊ cetera. innuit abstractionem primam. scilicet a rebus temporalibus. In eo autem quod zacheus ascendit in arborem sycamorū. significat abstractio a comodo temporalis. vel delectatione carnali. sycomorus enim sic fatua ⁊ signat carnalis delectationis dulcedinem. quod fatua est. quam ascendens per hanc abstractionem. sub pedibus depressit ⁊ calcat. In hoc autem quod ipse ad unam domus voces festinans descendit. ⁊ excepit illum gaudens inuast abstractionem proprie voluntatis. Et hec tria se invicem perficiunt. ita quod alterum sine alijs perfectum non est. Si enim quis sit abstractus a solitudine temporalium ⁊ sit deditus voluptati carnis. nihil valet: ⁊ sic intellige de alijs suo modo. (Et festinans descendit. Et excepit illum gaudens) ⁊ exultans de tanti hospitis aduentu. Jam enim quod dominum in cor suum susceperat zacheus. in domo eius dignatus est suscipi dominus. In quo facto dominus innuit. quod votis minorum annuit. ⁊ affectus pios persequitur ⁊ perficit. Vide hic benignitatem domini. Plus enim dedit zacheo quam ille desiderasset: quia dedit ei seipsum quod ille petere ausus non fuisset. Vide etiam virtutem orationis: quia desiderium magna vox ⁊ magna oratio est. Et ideo dicit propheta desiderium pauperum exaudivit dominus. Et alibi dominus ad Moysen. Quid clamas ad me: cum ille ore suo taceret: ⁊ tantum corde loqueretur. Tunc Augu. Tota vita boni christiani sanctum desiderium est. Quod autem desideras non dum vides. sed desiderando capere efficieris: ut cum venerit quod videas implearis. Hec est vita nostra ut desiderando erescamus. Tantum autem nos ereret sanctum desiderium quantum desideria nostra amputare mus ab amore seculi. Hec Augu. (Et videtur pharisaei ⁊ alij malignantes iudei: quod in

trauerat domum publicani (murmurabant dicentes. quia ad hominem peccatores dixerat)). Isti peccabant dupliciter. scilicet false iudicando de zacheo: quia iam peccator non erat: sed vere penitens. Et similiter de christo quia non mirum erat si diuertebat ad eum: quem iustificauerat quia cor penitentis est christi dixerat: ubi pascha manducat. Irrationabiliter etiam murmurabant quia nullus potest rationabiliter murmurare si medicus dignatur egrotum visitare. (Stans autem zacheus) ad obediendum domino promptus non titubans propter aliorum murmuracionem ⁊ detracionem sicut multi qui ad modicum verbum aliorum bonum deserunt iam inchoatum (dicit ad dominum. Ecce dimidium honorum meorum do pauperibus. Et si quid aliquem defraudavi reddo quadruplum). scilicet de dimidio residuo quod adhuc retinco. Lex enim in aliquibus precepit restituere duplum. in aliquibus quadruplum. in aliquibus quintuplum. Et ideo per hoc quod hic restitutio media exprimitur. alie due extreme intelliguntur. Et hoc autem quod dimidium honorum suorum dedit pauperibus patet quod non omnia bona sua erant male acquisita quia de illis non posset fieri elemosina. Sicut autem zacheus dicit do pauperibus. ⁊ reddo quadruplum: sic debent facere volentes dare elemosinam. vel reddere mala acquisita: dicentes do vel reddo. non dabo vel reddam seu in testamento meo ponam. Vbi Beda. Et hec est sapiens illa stultitia quam de sycomoro publicanus quod si fructum vite legerat: rapta videlicet reddere: propria relinquere. visibilia continere pro invisibilibus. etiam morti desiderare. seipsum abnegare. ⁊ eius qui needum videbatur vestigia sequi concupiscere. Hec Beda. Conspice igitur dominum ⁊ discipulos cum illis peccatoribus comedentes ac familiariter ⁊ domesticiter conuersantes: ut eos ad se attraheret ⁊ de peccatoribus iustos faceret. Et quia iudei murmurabant quod ad hominem peccatorem diuertisset. ⁊ cum eo maneret: ut ipsorum estimationem murmur redarguat ⁊ compescat: quem intus curauerat. etiam a culpa sanatum annuntiat: dicens. Quia hodie salus huic domui facta est) ⁊ omni egritudine. omni morbo. omni viciozū contagione fugata sanata est ⁊ tota interioriter ⁊ exterioriter sanctificata: quia per domini ingressum facta est zacheo salus. ⁊

q fuerat peccator per dñi redēptionē est iu-
stificatus. ⁊ salutem consecutus. qꝛ suscepto
medico salus factus ē ab auaricia ⁊ omni
morbo. Ubi Theophi. Ipsum zachēum si-
gnat ascensum fuisse salutē. per domū ha-
bitatorē designās sequit enim (eo q ⁊ ip-
se sit filius abrahe) Ad enī vocasset abra-
he filium inanimatā sabrteam. Hec Theo.
Uel eo q ⁊ ipse q huius domus habitator
est. iā nō pnblicanus sit. sed filius abrahe
factus scilicet nō natus idest nō secundum
carnem. sed secundū fidem. non genere. sed
fide ⁊ operā imitatione abrahe nāqꝛ filij
sunt quicūqꝛ abrahaā imitantur. ⁊ opera
abrahe faciunt. Zachē⁹ qꝛpe sicut ⁊ abra-
haam in fide creuit. ⁊ abrahaaz quidē an-
gelos. zachēus vero angelorum dominum
hospitio suscepit. Unde Beda. Filius abra-
he dicitur zachēus. nō quia de eius stirpe
generatus. sed quia eius est fidem imitat⁹
vt sicut abrahaā terram. cognationem do-
miniqꝛ patriam ob spem future heredita-
tis dño iubente deseruit. ita ⁊ ille q thesau-
rum in celis acquireret. bona sua pauperi-
bus percipiēdo relinquit ⁊ pulchre dicit et
ipse. vt nō solū eos qui iusti perseuerant. sꝛ
⁊ eos q ab iniusticia respiscunt. ad filios p-
missionis pertinere declararet. Hec Beda.
Et reddis causam. quare ad domū publi-
cāni diuertit. qꝛ hoc fecit vt medicus egro-
tūz curaret. ⁊ vt deus peccatorē iustificaret.
⁊ vt pastor ouem perditam reportaret. ⁊ vt
saluator q per culpā perierat saluaret. U-
ad hoc dei filius (venit) de celo in mūdūz
per carnīs assumptionem factus homo. (⁊
filius hoīs) idest virginis. vt querebat per
doctrinā ⁊ saluum faceret per gratiā q pe-
rierat per culpā scilicet ouem centesimam
dragmā decimā. filius iuniorē. Perierat. n.
in hōie innocentia nature. similitudo gra-
tie. adoptio glorie. ppter primū cōparatur
oui pdite. ppter sim dragme pdite. ppter
tertiū filio prodigo. Tria autē pdicta venit
iesus reparare. Uñ ait ⁊ alibi. Ad veni vo-
care iustos sꝛ peccatores ad penitētiāz. ubi
Crisp. Quasi diceret. Quid me criminamini
si rectifico peccatores. Tam enīz pcul est a
me odiū peccatorū qꝛ eoz causa aduene-
rim. Mā medicus venit nō iudex. ob hoc cō-
nūa sio languentium. pattozqꝛ setozem. vt
prestem remediū. Ubi ⁊ Beda: Pius sane

magister qui murmurantibus turbis sua
miseria nō dedignatur exponere a deo sci-
licet peccatorū penitentiā nō esse respiciēdā
vt ipse dei filius. ob hanc maxime quere-
dā sit destitatus ad terras. q vt pietatis sue
nobis dispensationē inculcet sepissime se si-
litum hoīs appellat. cōmendans solcite no-
bis q factus est benigne pro nobis. vt autē
dicit idē Beda. Distice zachēus (q inter-
pretatur iustificatus) credentē ex gentib⁹
populū significat. q per occupationē tēpo-
raliū depressus erat ⁊ minimus. sed a domo
no sanctificatus. qui intrantē hierico salua-
torē videre voluit. dum fidē quā mūdo at-
tulit participare quesuit. Hec Beda. Per-
ditatem etiam iustū. s. zachēum qui crebat
videre iesum. sed ipediebat p turbā ⁊ sta-
ture sue paruitatē intelligi potest quibet vi-
tes. qui de salute sua sollicitatur. sed p tur-
bationem fantasmatum circa negotia tpa-
lia. ⁊ p ppiā iperfectionē ipeditur ppter
q ascendere dy in arborē. i. ad xpm per ora-
tionē. que sū Damascenū est ascensus mē-
tis in deū. ⁊ sic iesum videre meret. ⁊ par-
tem bonoz suoz pauperibus dare ⁊ si quē
defraudauit feliciter restituere. Per phari-
seos autē murmurantes intelligi possūt ma-
ledicti bonoz opera deprauātes. ⁊ que be-
ne sunt in malum interpretantes. Sed de
his nō est curandum. nec ideo a bono ope-
re cessandum. Imo potius ⁊ fortius ei infi-
stendum. Et qꝛ erant ppe hierusalem. que
est caput regni. ⁊ existimabant aliqui pha-
riseoz ⁊ etiā discipuloz qꝛ statim. cuz esset
in hierusalem. manifestare regnū eius su-
per iudeos. a multis enim credebāt futu-
rus rex israel. sū q dixerāt magi. ubi est q
natus est rex iudeoz. ⁊ ipsi apostoli quere-
bant ab eo. dñe si i tpe hoc restitues regnū
israel ad hanc ergo errorem remouendūz.
inducit parabolam de homine nobili. qui
abūt in regionem longinquā. ⁊ dedit decem
seruis suis decem mnas ad negociandum.
Que qꝛ in snia pcorat cuz alia parabola
que infra de talentis dicitur. Ideo hec ibi
de simul cum illa coniungitur. Oratio.
Domine iesu chrisite q zachēum i sy-
d comoꝝ ascendentes misericorditer
respexisti ac cum ad te vocans ⁊ in
domum ipsius diuertens ab omni vitio sa-
nasti. pcede mihi pusillo ⁊ misero. vt in ar-
D ij

uorem penitentie ualeam ascendere: ubi me oculis misericordie digneris aspicere. et ad tuam gratiam vocare donans mihi ut domum conscientie mee ad te recipiendum dirigere preparem: et per te totus interior et exterioris perfecte saner. et qui uenisti de celis querere et saluare quod perierat in terris. tu me qui per culpam perieram regras bone pastor. et saluum facias pie saluator. Amen.

De duobus cecis post egressum hierico illuminatis. Capit. 24.

Hec egredien

te iesu cum discipulis ab hierico turbam multa desiderantia audire doctrinam eius secuta est eum. Paucissimi non audebant propter latrones ingredi desertum. Quia turba plurima sequebatur iesum sine sedule et studiose doctrine est indicium. Ubi Crisostomus. Testimonium studiosi agricolae est messis secunda: assidui assidue doctrinae documentum ecclesia plena. Neminem labor itineris impedit: quia amor spiritualis fatigationem non sentit. Neminem possessionum suarum sollicitudo retrahit: quia ingrediebantur in possessionem regni caelestis. Vere enim non habet super terram quod amet qui bonum caeleste in ueritate gustauerit. Sicut enim qui preciosum manducauerit cibum. postmodum ei haec esca condignata uidetur: sic et qui semel dulcedinem christi bene gustauerit terrenorum bonorum de cetero non multum sentit saporem. Nimirum est illa rosa in campis hierico. de qua sapientia loquitur per Salomonem. Sicut palma exaltata sum in caedes: sicut plantatio rose in hierico. Ergo haec est illa speciosissima rosa. sanctitate iusticie candida et passionis sanguine rubicunda. Sicut enim rosa antequam uideatur. sentitur et antequam inuentam tenetur in odoribus suis: sic et domino transiente de longe. duo ceci antequam uiderent diuinitatem eius fragrantiam senserunt. Hec Crisostomus. Unde sequitur. ((Et ecce duo ceci cecidentes secus uiam)) ut elemosinam peterent a transeuntibus non remote a uia salutis audierunt. Na transeuntibus ((quia iesus)) nazarenus omni flore uirtutum uernans ((transiret)) felix auditio: rumor lenis. Multi enim reges et prophete uoluerunt audire. et non audierunt. Et misericordiam cum clamore petebant. dicentes. ((Do

mine miserere nostri filii Dauid)) tua compassione nostram miseriam remouedo. Et cantant eum filium Dauid. quia credebant eum esse christum per prophetas promissum. et notum erat apud omnes iudeos quod christus de semine Dauid erat nasciturus. Quia magna desiderii intentione clamauerunt: et magno desiderio illuminari postulauerunt. cecidit Dauid fidelium per carnes deum etiam in eo esse nouerunt per inspirationem. Ubi Crisostomus: Opportune oblatis sunt ante faciem christi duo ceci. ut apertis oculis quasi testes uirtutis eius ascenderet eum eo in hierusalem. Ubi currentium strepitum audiebant. et personas non uidebant. nihil solum habentes de toto corpore praeter uocem. Et ideo quia pedibus eum sequi non poterant uoce sequebantur. Hec Crisostomus. De uno isto tantum. scilicet famosior Marcus mentionem faciens. de alio tacuit minus toto. Ubi Augustinus. Hoc autem factum et Marcus commemorat. sed de uno ceco factum. Nam duorum cecorum quos Mattheus interposuit. unum fuisse in illa ciuitate famosissimum. ex hoc satis apparet. quod in nomen eius et patris eius Marcus commemorauit. Barthimeus enim thimae filius ex aliqua magna felicitate delectus notissime et famosissime misericordie fuit. quod non solum cecus: uerum et mendicis se debat. Hinc est ergo quod ipsum solum uoluit commemorare Marcus: cuius illuminatio tam clara fama huic miraculo comparauit quam erat illius nota calamitas. Ubi et Beda. Et bene Marcus qui gentibus scribebat euangelium unum dicit illuminatus. ut eorum quos instituebat ad fidei saluationem figura congrueret. Mattheus uero qui hebraeis suum scribebat euangelium. quod in gentibus quoque uocibus erat praenuntium: recte duos dicit illuminatos: ut utrumque populum unum eandemque fieri gratiam pertinere doceret. quod etiam in sequenti lectione de asino in quo dominus sedere dignatus est eandem euangelicam suam scripturam curauit. Hec Beda. Barthimeus quoque filius pinguedinis interpretatur significat holoz in delictis carnalibus nutritus. Iob dicitur cecus. scilicet sapientie lumine priuatus: de qua dicitur in Job quod non inuenit in terra suauiter uiuentium: quia deliciae carnales hebetant intellectum. et talis cum audit saluatoris deus clamare per orationem deuotam ut ab eo recipiat sapientie lumen. quod dat omnibus assuetum

ter saltē de necessarijs ad salutē. **T**urba autē doctrinā xp̄i auscultans, vidēs sordidas vestes nō p̄sciētie claritatē (increpat eos ut tacerēt) q̄ p̄ clamorē suū turbā ab audiēdo xp̄i doctrinā ip̄ediebant. Et hi significāt eos q̄ a bono ope retrahunt alios. Habemus autē triplicē turbā ip̄edientem: vnā a carne aliā a mūdo tertiā ab inferno: q̄ carnalia desideria et p̄secutiōes. s. mūdi et diaboli nobis obstant ut taceamus a cōfessioe peccati ab edificatione prima a laude dei. Infelix h̄ turba omni bono obfistit. Turba desiderioꝝ carnis increpat alliscēdo. turba tyrānoꝝ mūdi increpat p̄sequēdo. turba demonū inferni increpat decipiēdo. Sed quo mō tacebunt in oratione ceteri p̄ ignorantia mentis. p̄cipue de proprio statu mēdici p̄ defectū virtutis et extra viā. s. salutis. (Ut illi magis) clamādo insistebant. donec strepitū turbe vicerēt timētes ne ex increpatione alioꝝ ip̄ediretur auditio et exauditiō petitionis ac vocē eorū et misericordiā petebant. (dicentes. Dñe miserere nostri fili David). In hoc et nos exhortamur ad orationis p̄tinationē. et i ca perseverantiā. Ubi Criso. Irritabant vetitū magis q̄ p̄cupiscebant. Talis est natura fidei: quanto magis vetat. tanto magis accendit. p̄pter q̄ serui dei in p̄secutiōib⁹ nō vincunt. Virtus enim fidei in periculis secura est: et in securitate periclitatur. Quid enim aliud sic vigorē fidei in oib⁹ laxat. q̄ longa tranquillitas. Et itē. Prīmū enī clamabant q̄ eccl̄ erat. Secūdo magis clamabant q̄ ad lumē accedere vetabantur. xp̄s autē permittebat eos vetari: ut plus eorū desiderij appareret. Hinc autē discē: q̄ si abiecti fuerimus cū studio accendentes ad deū p̄ nos ip̄i⁹ assequamur q̄ petim⁹. **Hec Criso.** Unde Augu. Bonos enim xp̄ia nos volentes facere precepta dei christianū malū et tepidū prohibent. clamēt tū illi nō deficient. Cū enim quisq̄ christianus cepit bene vivere. mūdiq̄ contēnere in ipsa sui nouitate patit̄ reprehēsores frigidos christianos. sed si perseverauerit. ip̄i iam obsequuntur. qui ante prohibebant. **Hec Augu. gusti.** (Et) quia pulsanti aperietur (stetit iesus) expectans eos: quia illi sequi nō poterant. (quo enim pergerent nō videbāt) **Et vocauit eos ne turbe prohiberent si nō**

vocati venirent. Et interrogauit eos quid vellent non tamen hoc ignorans. sed ut ex responsione et confessione cecorum. manifesta debilitas et virtus remedio cognosceretur: quia ad miraculorum operationē vult habere sanandoz confessionem. ut ex hoc magis apparcat euidentia miraculi ad aliorum utilitatem. Et cum illi dicerent. (Domine ut aperiat̄ur oculi nostri miserere eorum iesus.) fons vere lucis (tetigit oculos eorum. et cōfessim) idest subito (viderunt) ex quo patet: q̄ talis illuminatio fuit miraculosa non naturalis: quia natura non operatur in instanti. Ubi Criso. Tetigit autē ut homo carnaliter. sanauit ut deus. Et iterum. Quandū dixerunt fili David: suspensa est sanitas. mor ut dixerant domine. sanitas est infusa. quia saluare non poterat filius David: sed filius dei. **Hec Crisostom.** Spiritualiter s̄m Glosam. oculos tangit cum radīs sine lucis conscientiam illustrat. et cōfessim videmus ad deū contemplandum. ad nos cognoscendū. ad proximum iuandū. Notandum autē q̄ triplex est modus illuminationis. Illuminati enim leguntur aliqui verbi. sicut ceteris de quo dictum est supra aliqui tacti: ut isti de quibus fit hec mentio. aliqui vnguento. sicut vbi lutum fecit ex sp̄ato. Verbum est predicatio. tactus est interior in sp̄i ratio. vnctio sacramentoz institutio. Sic ergo illuminat per eloquia sacre doctrine. per carismata gratie. per sacramenta ecclesie. (Et secuti sunt eus) non tam pedibus q̄ virtutibus ac fide et moribus. quia illi qui a christo illuminati sunt corporaliter. ab ip̄o etiam illuminati sunt mentaliter. Quoscuq̄ enim christus sanauit corpore. sanauit. et mente. q̄ totum hominē simul fecit saluū. Unde Criso. Bonum munus obtulerunt christo sanati: q̄ secuti sunt eum. Hoc enim deus a te requirit. s̄m prophetā. sollicitū ambulare cū deo tuo. Et itē p̄misit eos seq̄: ut recēs miraculū ostenderet eū nō ex infirmitate mori. **Hec Criso.** In hoc autē q̄ secuti sunt eū. patet eoz gratitudo. q̄ nō reuoluerunt post beneficia donata eis a dño. q̄ tñ multi faciūt: q̄ post beneficia ingrati existētes: ad vomitū reuertunt: et ad malū redeūt. Ubi Cris. Sed nō illi fuerūt tales: sed et ante donationem fuerunt p̄sentis /

De effusione unguenti super caput iesu.

rabiles. et post baptizati grati. Vos et nos zelemur et si tardauerit donacione de? et si mihi sunt qui adducunt ne desistam? petentes. sic enim maxime deum attrahemus. Et de itaque et hic aliter vehementer eorum concupiscentia si inopia. non cecitas. non audiri. non a turbis increpant. non aliquid aliud prohibuit. Tale quod est anima fructus et laboras. **Dee Cri. Tu** ergo existens extra viam et cecus clama ad iesum. ut te illuminare dignetur ad ipsum videndum. ac fide et imitacione sequendum quod hoc precipue est nobis necessarium. ubi **Aug.** Tota igitur fratres opera nostra in hac vita est sanare oculum cordis vultu videatur. hoc sacrosancta misteria celebrant. ad hoc sermo dei predicatur. Ad hoc exhortationes morales idest pertinentes ad corrigendos mores. ad emendandas carnales concupiscentias. ad renouandam non voce tantum. sed mutata vita huius seculo. Ad hoc agunt quicquid agunt deinde sacrosancti spiritus ut purget illud iterum ab ea re. quae nos impedit ab aspectu dei. **Dee Ubi** et **Orig.** et nos ergo sedentes iuxta scripturam vitam et intelligentes in quibus cecum sumus. si ab effectu petierimus tangere oculos animarum nostrarum et recedet a sensibus nostris tenebra ignorantie. ut eam videamus. et sequimur qui dedit nobis posse videre propter nihil aliud nisi ut eam sequimur. **Dee Orig.** pro duos cecos istos significant duo populi. scilicet gentiles qui erant cecati per idolatriam et iudei per doctrinam puerilium mandatum dei transgressores propter traditiones hominum qui sedebant. secundum viam. quod videbant habere legis noticiam. sed vitam quae est christus ignorabant. quorum alter naturaliter. alter scripturae lege habebat. Qui audierunt de transitu iesu postquam exiit de hierico. scilicet de hoc seculo. sed iesu eorum oculos merales tangente. illuminati sunt. multi de iudeis et gentibus. plures eam per fidem et opera sancta sequentes. et prius quidem unus postea duos cecos illuminat. quod vult prius populum. deinde duos vocat. **Ubi Beda.** quod autem appropinquas hierico unum illuminauit. ac perficiens de hierico duos. hoc intimauit quod ante passionem suam vult tunc populo iudeorum predicant post resurrectionem vero atque ascensionem suam per apostolos et iudeis et gentibus diuinitatis suae. et humanitatis archetypa patet. **Dee Beda.** Plura ad expositionem et meditationem pertinentia supra de uno ceco posita. possunt hic applicari et eaduerbo. plura huius posita ibi aptari. **Oratio.**

De lucis et fons luminis dicit iesu qui
I duos cecorum ad te clamatum affectu misericordie misertus oculos eorum tangere et sic eos illuminare dignatus es. tangere quod oculos meos spirituales. et radios tue lucis concientiam meam illustra ad te contemplan dum ad me cognoscendum ad primum instruendum et inuadendum. Illustra cor meum lumine tue gratie diuine. ut te ductorem in omnibus vijs meis habeam. te imitando sequar et te quae es super omnia pre omnibus timeam et diligam tuamque in omnibus faciam voluntatem. Amen.

De effusione unguenti super caput iesu.
Capitulum xxv.

Propinquante
 tempore in quo dominus pati disposuit. appropinquauit ipse loco in quo eiusdem passionis dispensationem facere voluit. ut per hoc in timore et voluntarie et sua sponte patere et morte subiret. Igitur (ante sermone) solentis (pasche). scilicet sexta die ante pascha. scilicet sabbato ante ramos palmarum (venit bethaniam) Intel ligas huius diem pasche non quartadecima primi mensis in qua ad vesperam imolabatur agnus paschalis. sed quintadecima. scilicet illa in qua passus est christus. quae tota erat festiua et solentis. **Ubi Theo.** Decima autem die mensis agnum iudei capiunt imolandum in festo pasche. et tunc enim festiuitatis prebent solentia quapropter in die quae est nona mensis et praecedit sextam die ante pascha epulantur splendide. et erordium festi. hac die constituitur quo sit ut iesus quoque progens bethaniam coniuaret. **Dee Theo.** Iohannes autem venit bethaniam ut lazari resuscitatio renouaret ac memorie omnium artium imprimere. tur. et ut inexcusabiles iudei de morte tanti suscitatoris tractates confunderent et ex memoria miraculi ibidem facti. turba populi moueret ad eum honorifice recipiendum in hierusalem ante suam passionem. sicut fuerat predictum per zachariam prophetam dicentem. Exulta satis filia syon. iubilata filia hierusalem. ecce rex tuus venit tibi in pace. Scies ergo dominus iudeos perstrasse in morte appropinquante pascha in quo agnus paschalis imolabatur reuertendo venit quasi agnus ad victimam. ut sic agnus verus immediate post imolationem agni paschalis imolaretur pro nobis. ut veritas figure succederet et veram pascha haberem. Et erat in domo symonis presbiteri leprosi. tunc autem mandatum. quod iue

rat leprosus: et a dño sanatus. sed tñ adhuc
 p̄stinū nomen ad memoriā miraculī retine
 bat: vt virt^o curātis appareret: sicut adhuc
 dñs Matthe^o publican^o. Is eē publican^o de
 scribit. Hinc colligere possum^o. q̄ licet a petō
 nō mādātū fuerim^o: semp tñ ipsuz i memo
 ria ad penitēdā habere debem^o. Hunc sy
 monē leprosus tradit fuisse beatū Julianū
 sic postea vocatū: et factū cenomanēsez ep̄s:
 cui iter agētes dicūt p̄ noster: vt bonū ba
 beāt hospitā. (Fecerūt autē cenā) ibi dñs
 ((et Martha ministrabat: et lazarus)) iuitat^o
 a symone (vn^o discubētū erat) pie credē
 dā est q̄ cena honesta et absq; luru fuerit:
 quā fecerūt ei q̄ p̄dicatoz et amatoz p̄symōie
 extitit. Martha ministrabat ibi: q; h̄z quos
 dā domus Marthe erat possessioe s; symo
 nis habitatioe: alias ibi nō ministrasset vel
 pōt dici q̄ iste symon erat Marthe vicin^o
 et ppter hoc ipsa ministrabat in domo eius
 (sicut hoies solēt facere in domib^o amico
 rū suor) et maxime ppter reuerentiā ip̄s
 xp̄i cōmedētis ibidē. lazarus vero erat vn^o
 et discubētibus cū eo inuitatus a symōe
 et hoc factuz est ad declarationē veri mira
 culi de eius resuscitatione: vt ex hoc q̄ post
 suscitatioē cibum sumeret nō fantastica
 sua suscitatio eē pbaretur. Vñ Augu. Ne
 putarent homines fantasma eē factū. quia
 mortuus resurrexit. lazarus vn^o erat ex re
 cubentibus vnebat. loquebatur. epulabat
 veritas ostendebat. infidelitas iudeoz cō
 fundebatur. Et fm eundē. Lazarus dñs dis
 cubit in cōuiuio. cōuiuus interrogantib^o eū
 tristia loca: penarūq; sedes: atra nocte ob
 scuras indicant diligētī narratione p̄ or
 dīnē: et ita inferi longis tēporibus ignoratī
 tandē inuenerunt p̄ditore. Quō autē añ sex
 dies venit: hoc misterio cōuenit. primo qui
 dez quātū ad numerū. numerus enī sena
 rius p̄fectus est. vñ et deus opera creatio
 nis p̄fecit sex diebus. et ppter hoc decuit q̄
 sex diebus quodammodō cōplereē opus pas
 sionis. quo omnia sunt restituta. Secūdo
 quātū ad figurā q; decimā die mēsis p̄mi
 tollebat agnus et seruabat vsq; ad quar
 tamdecimā. vñ et dñs sexta die ante quin
 decimā hierusalem intrare voluit quāsi ad
 locum imolationis accedens. Quod venit
 bethaniaz que interpretat̄ domus obedien
 tiē etiā cōgruit misterio: primo quātū ad

causam passionis: q; fm apostolum factus
 est obediens patri vsq; ad mortem. Secun
 do ad fructū passionis que cōsequunt̄ illi
 soli qui obediunt ei: q; secūda eūdem apo
 stolum factus est oibus obtēperantibus s;
 bi cā salutis eterne. Vñ Hiero. Passur^o do
 minus p̄ omni mundo. et vniuersas natio
 nes suo sanguine redempturus venit. et mo
 ratur in bethania in domo obedientie. h̄m
 nulius ceruorū semp ad lectū suū redit. et si
 lius obediens patri vsq; ad mortē: obediē
 tiaz a nobis petit. Hec Hiero. Quō venit vbi
 fuerat lazarus mortu^o que suscitauit. signi
 ficat q; in domo obedientie illi qui sunt sp̄i
 ritualiter mortui in peccatis resuscitant̄ re
 ducti ad vitā iustitiē. q; fm apostolū vni^o
 hois obedientiam iusti cōstituuntur multī.
 Quō fecerunt ibi cenā dñs: cōuenit etiā mi
 serio: q; dñs in domo obedientie sp̄ialiter
 reficitur. delectatus in obedientia nostra et
 Martha ministrabat et satagebat circa fre
 quens ministeriū. p̄ q̄ significat̄ plati qui
 in ecclesiis ad ministeriū instruunt̄ h̄z illud
 apostoli. sic nos existimet hō vt ministros
 xp̄i et Lazarus resuscitatus erat vn^o ex dis
 cubentib^o p̄ que significat̄ subditi mini
 sterio platoz a peccatis ad statū iustitiē re
 ducti qui cū alijs iterū sp̄ialit̄ cū domino
 merent̄ epulari. Maria vero vixit caput
 et pedes iesu. et extersit capillis p̄ quā signifi
 cant̄ cōtemplatiui. de ea enī dñs alibi. q̄ se
 dens secus pedes dñi audierat verbus il
 lius. Vñ Alchuinus. Distice q̄ añ sex dies
 venit bethaniaz significat. q̄ ille qui sex die
 bus oia fecerat. et sexta die hominē creauit.
 ipsa sexta mundi etate sexta feria. sexta ho
 ra redimere mūdum venerat. Cena autem
 dñica fides est ecclesie q̄ per dilectionē ope
 rat̄. Martha ministrat cū fidelis aīa opera
 sue deuotiōis dño impēdit. Lazarus vnus
 est ex discubētibus cū h̄i q̄ post peccatorū
 mortē suscitati sunt ad iustitiā. vna cuz eis
 qui in sua p̄manerūt iusticia. et de p̄sentia
 veritatis exultant. et celestis gratie munere
 alunt̄. Et bene in bethania celebratur que
 interpretatur domus obedientie. nā eccle
 sia est obedientie domus Hec Alchuinus.
 ((Maria ergo)) accessit ad iesum tanq; ad
 fontem misericordie lanantem infirmitates
 nostras ((et fregit)). i. aperuit ((alabastrū))
 contentianz ((vnguenti nardi sp̄iciis p̄ciosi))

id est vasculum alabastrinum. s. p̄ridē v̄ ala
 bastro: q̄ est genus marmoris cādidū: et va
 rijs coloribus itertinctū. In quo bñ et incorru
 pte seruauit unguēta plenā unguento p̄cio
 so (et effudit) unguentū (super caput Iesu
 recubentis). i. ad mēsaꝝ sedētis. sicut effun
 ditur aqua roseacea p̄p̄ refrigeriū et odo
 rem (et etiā v̄nit inde (pedes eius) apud
 quos etiā altas t̄m̄ gratiā inuenerat (et ca
 pillis suis exertit). Ordine alio factū fuit
 q̄ h̄ scriptū sit: q̄ p̄mo lauit pedes et exer
 tit: et postea v̄nit. (Et domus impleta est ex
 odore unguenti effusi) q̄ enim de re aro
 matica erat. longe lateq̄ poterat odor eius
 diffundi. Nō ē verisimile q̄ esset aliqd̄ gros
 se: sicut unguēta cōmunē dicta: q̄ indecēs
 esset tale qd̄ ponere sup̄ caput hoīs seden
 tis in mēsa. Et iō dicendū q̄ hoc vocat̄ un
 guentū liquoz̄ p̄ciosus de re aromatica ex
 pressus sicut aqua roseacea exprimit̄ de ro
 sis. Alter dicit q̄ fuit lachryma fluens na
 turaliter v̄ arbore aromatica que ē multū
 p̄ciosā. et v̄z ad multa medicinalia. Dicunt
 etiā aliq̄ nardus est herba nigra faciēs sp̄i
 eas in cacumine. et p̄pter hoc dicit̄ nardi
 sp̄icati: q̄ de illis p̄scis extrahit̄ liquoz̄ p̄
 dictus per artificiū vel s̄m̄ alios fuit p̄ na
 turā. Aliq̄ dicit̄ q̄ est frutex vel arbor pun
 la: et inde fuit vel extrahit̄ liquoz̄ nō p̄di
 cto. Pistici s̄m̄ quosdam nomē est loci: vbi
 crescit arbor. Vñ talis liquoz̄ exprimit̄. sed
 melius dicit̄ pistici. i. fidelis. pistis enī gre
 ce fides ē latine hoc est dictū q̄ iste liquoz̄
 erat purus et verus non h̄ns aliquid aliud
 admixtū nec sophisticatus. P̄ciosi: q̄ va
 lebat trecētos denarios id est n̄mos vsua
 les. Erat enī ille liquoz̄ refrigeratiuus. et cō
 fortatiuus mēbroꝝ: et cōsolidatiuus. et val
 de odoriferus: valens ad allevationē labo
 ris. et p̄tra estū solis. et distēperitē aeris. et ad
 multa medicinalia. Ex quo p̄ p̄ciositas
 unguētū. et duotio ac p̄etas Marie q̄ labo
 ri xp̄i cōpatiēns. et pedes et caput ei⁹ v̄nit.
 et rem tam p̄ciosam in obsequium ei⁹ ex
 pendit. In quo et nos docemur. q̄ ea q̄ p̄
 ciosissima sunt apud nos deo offerre debe
 mus. Et q̄ talia vice peccatit̄ adhuc eri
 stens fecit in eadem domo ex contritione. s.
 quando conuersa est. et peccata multa ei di
 missa sunt eo q̄ multū dilexit. nūc iustificata
 et familiaris dño effecta facit ex deuotiōe

sed tunc tantum pedes v̄nit. et gradatim a
 pedibus ad verticem perueniēs. nunc et ca
 put et pedes ungere meruit. tunc v̄nit do
 minum unguento penitētie nūc unguento
 deuotiōis. Ibi rudimēta penitētū. Iste
 iustitia p̄secrarū designat̄ animarū. Dili
 gebat enim Iesum super oīa. et de obsequen
 do eidē nō poterat faciare. Flagrātia fidei
 caput dñi et pedes: quasi odore aromatum
 p̄fudit. qui diuinitatē et humanitatē ei⁹ di
 gna laude attollit. nūc de pedibus ad ca
 put ascendens. nunc ad pedes capite p̄ si
 dem descendens. s̄m̄ apostolū. caput xp̄i
 est deus. Ita q̄ caput xp̄i ungit. q̄ ad hono
 rez dei omnia opera sua facit. s̄m̄ illud apo
 stoli. oīa in gloriam dei facite. Qui vero ve
 stigia xp̄i sequitur: pedes eius ungit. Item
 caput christi ungit qui ipsum xp̄m venerat̄
 pedes vero qui eius fidelibus obsequitur.
 Vbi Augusti. Quēcūq̄ anima fidelis vis
 esse: cum Maria unge pedes domini p̄cio
 so unguento. Unguentū illud iustitia fuit
 ideo libera fuit. Unge pedes bene v̄nēdo
 dominica sectare vestigia. Capillis terge si
 habes superflua da pauperibus et pedes
 domini teristi. Capilli enim superflua cor
 poris videntur. Domus autem impleta est
 odore. mundus impletus est bona fama.
 Nam odor bonus bona fama ē. Qui male
 viuunt et christiani vocant̄ iniuriam xp̄o fa
 ciunt. De quibus dictum est. q̄ per eos no
 men dei blasphemant. si per tales nomē dei
 blasphemant. per bonos nomē dei laudat̄.
 Audi apostolū. Christi bonus odor sumus
 inq̄t in omni loco dicit̄ et in canticis cant
 eorum. Unguentū effusum nomē tuū. De
 Augu. Vbi et Beda. Mistice aut̄ h̄ deuot
 io Marie dño ministrantis. fidem ac pie
 tatem designat̄ ecclesie sancte. q̄ loquitur
 amoris canticis: dicit̄. Dū esset rex in accu
 bitu suo: nardus mea dedit odorem suum.
 Que nimirū verba: et semel inq̄ta litteram
 manibus Marie cōplent̄: et quotidie in oī
 bus suis mēbris spiritaliter implere nō de
 sinūt. que toto diffusa orbe gloriant̄ et dicit̄.
 Deo autez gratias qui semp̄ triumphat p̄
 nos in xp̄o iesu: et odorem noticie sue man
 festat p̄ nos in omni loco q̄ xp̄i bon⁹ odor
 sumus deo. Qui cum potentiam diuine vir
 tutis eius que illi vna cum patre est digna
 reuerentia cōsuetur. Laudet et predicat ea

put prolecto illius unguento perfudit p̄clo
so. Cum vero assumpte misteria humanita
tis eque digna reuerentia suscipit. in pedes
vtriusq; dñi unguentū nardiosticum. i. fidele
ac verum perfudit: q̄ illam eius naturaz q̄
terraz cōtingere hoc est inter hoīes cōuer
sari dignatus est: p̄ia p̄dicatione cōmen
dat ac deuotis veneratur obsequijs. Do
mus aut̄ impleta est ex odore unguēt. q̄ si
gnificat odores sanctitatis xp̄i implese ec
clesiaz ad quē odores oēs festinant. Ubi ⁊
Orig. Qui elemosinas. ⁊ alia huiusmodi q̄
ad utilitates hōium sunt. facit in xp̄ianos
pedes dñi vngit. qui aut̄ castitati studet. et
in letantijs ⁊ orationibus permanet. ⁊ cete
ris qui tantū ad gloriam dei proficiant. vñ
git caput xp̄i. aut doctrina que necessaria ē
hominib⁹. hoc est unguentum quo pedes
dñi unguunt. agnitio autem fidei que ad so
lum pertinet deū. est unguentum quo vngi
tur caput xp̄i. Capillis autē pedes extergit
q̄ ea que fluunt a mente tanq̄ capilli a ca
pite in obsequijs dei retorquet. vnde. in cā
ticis. Vulnerasti cor meū soror mea sponsa
in vno oculoꝝ tuoz ⁊ in vno erine colli
tū. hoc est caritate affecisti me. p̄ simplici
tate oculoꝝ tuoz me cōtemplantiā. ⁊ pro
pter simplicitatem tuarū cogitationū que i
me continue dirigunt. Hoc enim modo de
uotionis extergit a pedibus xp̄i. q̄quid in
eis est lassitudinis ⁊ tarditatis. quibus ad
nos aliqui tardat venire. Et notandum q̄
hac die. i. sabbato. Maria lauit pedes dñi
unguento in memoriā huius rei eodē sab
bato dñs papa cōsuevit vacare ⁊ intende
re pauperib⁹ dando elemosinas. ⁊ pedes
pauperū lanando. quia in cena domini p̄
pter officij magnitudinē ad hoc non vacat
intendere. ⁊ mandatū celebrare. Pauperes
enim sunt pedes domini sedentis i celo. ad
huc deambulantes in terra. Cuius rei oc
cupatione eadem die stationem ad missas
celebrandam non facit. sicut ceteris diebus
quadragesime facere consuevit. Et id̄ va
cat hoc sabbatum a proprio missae officio. In
dignabatur autem ⁊ murmurabat de hoc
facto Marie iudas schariōthis. dicens. ((
Ut quid perditio hec unguenti facta ē)):
Putabat enim unguentum perditum. pro
pter hoc q̄ non habebat apud se pretiū. in

quo verbo non solay increpabat mulierem
quare hoc faciebat sed ⁊ xp̄m qui hoc fie
ri permittebat. Ecce q̄ in obsequijs xp̄i po
nebatur perditum reputabatur. Simile ali
qui faciunt qui omne q̄ ex deuotione deo. i.
oratione vel meditatione impendit. perdi
tum esse dicunt. quia nos humilitati prox
imorum intendere non cernunt. Similiter si
aliquis religionem intrat. tales multi faruū
reputant. si autem actibus secularibus se i
plicet. talem prudētem esse dicunt. Uñ cō
ter dicit de persona cum debilis est ⁊ infir
ma q̄ nihil valet nisi ad dandum pro deo.
Res etiam sepe p̄ deo non dantur donec
deteriorare vident. Uñ dicit. panes tempe
ras vinum tonitrua vestem. Tinea paupe
ribus dat postea musca scintilla. ((Poterat
enī unguētū istud venundari plusq̄ trece
tis denarijs. In hoc insinuat̄ occasio vñ
ditionis xp̄i ab ipso iuda pro triginta dena
rijs venditi. Nam fm̄ quosdam. Consuetu
do xp̄i erat q̄ decimam partem corny. que
sibi dabant pauperibus erogabat. vel cui
iudas procurator dñi esset. credebat h̄ cō
suetudinem suam accipere sibi decimas da
torum dño. Et id̄ voluit vendi istud unguē
tum. vt haberet triginta denarios. qui sunt
decima pars trecentozum. propter q̄ inde
visum est. q̄ in unguento super xp̄m effuso
triginta denarios perderet. vnde ab illa ho
ra cogitauit vt christum triginta denarijs
venderet ⁊ sic predam suam recuperaret.
Uel fm̄ alios ibi triginta argentei pro qui
bus dominum vendidit. valebant trecenti
tos denarios vsuales. ⁊ sic recuperant̄ to
tum precium unguenti. ((Et dari pauperi
bus)). Ecce sub pretextu pietatis. zelat affe
ctum non pietatis cupiditatis. Hoc enī di
xit simulans pietatem ad operiendam suā
cupiditatem. Per hunc designentur detra
ctores bonozum operum sub spē pietatis s̄
nigrantes. ((Quidam etiam alij discipuli i
digne serebant)). ⁊ quasi s̄ perditio unguē
to murmurabant. Isti quidem moti picta
te propter pauperes indignabantur. nō in
tendentes esse perditum simpliciter. sed in
comparatione ad subleuationem pauperū.
Audierant enim a domino. misericordiam
volo ⁊ non sacrificium. Et ideo forte crede
bant q̄ dare pauperibus esset magis bo/

num. Judas vero motus cupiditate ppter
 lucra sua: quibus etiam sub pretextu. i. velame-
 to seu specie pietatis indignabatur. (Dice-
 bat enim hoc. non quia de egenis pertine-
 ret ad eum) .i. nō qz cōpateretur pauperi-
 bus vel curaret de eis sed quia volebat qz
 vnguentum nō fuerat sibi traditum: vt eius
 pretium furando sibi retineret. An Theo-
 phylus. discipuli plures mulierē arguerunt:
 eo qz sepe xp̄m audierant de elemosyna di-
 centem. Judas vero nō eadem intentione
 indigne talit. sed ppter amorem pecunie et
 turpe lucrū. Unde et Johānes. ipsum solus
 cōmemorat tanq̄ fraudulenta intentione
 mulierē arguentē cuius ex hac occasiōe fu-
 randi p̄suetudinē credidit intimandam.
 Hec Theophyl. Licet enī portabat ea que
 dabant pro xp̄sto ad dandā pauperibus.
 nō tñ hoc faciebat: sed sibi retinebat. An
 musitatio eius cum crimine ponit qz nō cu-
 ram pauperum habuerit: sed suo furto pro-
 uidere voluit (qz fur erat et loculos). (Id est
 bursas dñi (habēs: et custos eorū existēs))
 ea que mittebant in loculis donata: vel ele-
 mosynam a fidelibus ad vsum et necessita-
 tem discipulorū et pauperum furto asporta-
 bat. portabat quidē ministerio: sed asporta-
 bat furto. habebat loculos dominicos ad
 ea que dabant mittenda. et loculos pprios
 ad ea que furabat reponenda. Et s̄m Au-
 gust. Ea que furabatur dabat vxori et filijs
 suis. Sic multi habentes laculos et faculta-
 tes ecclesie. ea que diuino cultui et pauperi-
 bus erogare deberent subtrahūt: et sibi reti-
 nēt. ac inde distat et helyti fieri studēt. Mul-
 ti etiam bona ecclesie que sunt pauperum
 dant filijs et meretricibus: ac sacrilega cr-
 delitate surripiunt pauperibus et expendūt
 in illicitis. An de sacerdotibus belis legit
 quō filij et vxores eorū comedebāt illa que
 super altare ponebantur et rex credebat qz
 bel ea comedisset. Multi etiam custodes lo-
 corū monasterij existentes: bona ad vsum
 fratrum deputata. largiunt quibus nō de-
 bent: et magis in suis superfluitatibus q̄
 aliorum necessitatibus expendunt: ac alias
 illicite et male psumunt. Et qz omnes predi-
 cti loculos christi cū iuda fure portāt et eū
 in scelere sequant. Ideo etiam post eum in te-
 nebras demergantur. Dñs enī angeli mini-
 strāt de p̄cedēs infirmis loculos habebat.

in quibus oblata fidelis seruabant suorum
 et indigentium necessitatibus profutura.
 In signum qz ecclesia loculos erat habitu-
 ra: et in hic dat forma ecclesie seruandā ne-
 cessaria. Sane cū doceret vias paupertatis
 nō habebat loculos ppter propriā vtilita-
 tē: sed ad pauperū suorū sumptus et necessi-
 tatem. Unde Aug. habebat dñs loculos
 et a fidelibus oblata p̄seruans: suorū neces-
 sitatibus et alijs indigentibus tribuebat.
 Tunc primū ecclesiastice pecunie forma est
 instituta: vt intelligeremus qz precepit non
 cogitandū esse de crastino. nō ad hoc fuisse
 preceptū vt nihil pecunie seruaretur a san-
 ctis. sed ne deo propter ista seruati: et ppter
 inopie timorē iusticia deserat. Unde et Ni-
 colaus tertius. In declarādo regulā fratrum
 minorū. Dicimus qz abdicatio proprietatis
 omnium rerum tam in speciali. q̄ in cōmuni
 meritoria est et sancta. quā xp̄s viam perfe-
 ctionis ostendens et verbo docuit et exēplo
 firmavit. nec his quisq̄ putet obistere. qz
 interdum dicit christū loculos habuisse. Nā
 si christus cuius perfecta sunt opera: in suis
 actibus viam perfectionis exercuit. qz iter-
 dum infirmorū imperfectionibus p̄descēdēs:
 et viā p̄fectionis extolleret. et imperfectionum
 infirmitas semitas nō dānaret. Sic infirmo-
 rum personā xp̄s suscepit in loculis: sic et in
 nōnullis alijs nō tñ carne: sed et mente cō-
 descendit infirmis. Egit ergo xp̄s et docuit
 p̄fectionis opera. egit etiam in infirma. sicut
 interdum in fuga patuit: et loculis. s; vtrūqz
 perfecte perfectus existens. vt perfectis et im-
 perfectis viam salutis ostenderet. Hec Ni-
 colaus. Sed quare dominus furi loculos
 cōmisi. et auarum suam dispensatorem se-
 cit. Videtur enim qz ei occasionem peccandi
 dederit. Dicendū qz Judas p̄mo fuit bon⁹
 quādo vocatus fuit ad apostolatū. et offi-
 cium dispensationis sibi traditū. sed postea
 lapsus est in peccatum. Et quibus xp̄s sciret
 eum futurū furem et malū. tamen pluribus
 de causis tradidit sibi illud officium. P̄-
 mo vt eius ecclesia exemplo sui fures et ma-
 los cōpatitur tolleraret. Nō est enim bon⁹
 qz malos tolerare nō potuit. Secundo vt ei
 occasiōē p̄ditionis auferret. cū ex loculis
 mitigatibz p̄p̄sēctie haberet. Tertio vt
 doceret qz minoribus tēporalia sunt tradē-
 da. sed maioribus spiritalia cōmittenda:

Quarto vt nos instruens ostenderet: q̄ pa
rū tēporalia curaret. q̄n bursam pecunie fu
ri ⁊ deteriori tradidit. clauēs autē ecclesie
cū magna cranimatione cōmisit Petro: q̄
est contra illos q̄ suas animas: vel aliorū il
lis cōmittunt ad regendū. q̄bus boues vel
asinū nō cōmitterent ad vendēdū. Et pre
missis ergo patet q̄ xp̄s ⁊ discipuli eius de
elemosinis ⁊ oblationibus fidelium tanq̄
pauperes viuebant. Sed dñs pro Maria
rūditi. ⁊ eam more solito defendit. dicens. (*Quid molesti estis huic mulieri*). Quasi di
ceret sine cā murmuratis. (*Ep̄us enim bo
nū operata est in me*) ⁊ ergo nō debet eaz
reprehēdere. nō est p̄ditio vnguenti (vt vos
dicitis) s̄ opus bonū. i. pietatis ⁊ deuotio
nis obsequiū. An̄ de bono opere lapidatis
eam p̄tra rōnem ⁊ iustitiā. (*finite illā nūc*)
de hoc vnguento facere q̄ poterit. (vt i die
sepulture mee seruet illud) scilicet q̄ tunc
p̄ ipsa preparabit. illud enim reseruabit: q̄
nō potuit expendere: p̄cuenta acceleratiōe
resurrectionis mee. An̄ dimittēda est nūc
facere quod tūc facere nō poterit. Et illud
vnguentū in loco istius nūc in me expensū
tūc suabit. vel precepit p̄tē istius vnguenti
ad sepulturā suā reseruari. An̄ credendū ē
quod ipsa hoc fecit edocta a spiritu sancto.
Quia enim cognouerat eū in primo mortu
rū. ipso hoc dicente. ideo vnguentū para
uerat cuius partem nunc expendit. ⁊ partē
ad officiū sepulture reseruauit. (Nam pau
peres semper vobiscū habetis quibus be
ne facere potestis) ⁊ recuperare q̄ mō ne
glectū dicitis. me aut̄ nō semper habebitis
sc̄y presentia corporali ad habitandum vo
biscū in carne passibili. que indiget vnctio
ne tali. quasi diceret poterit recuperare ad
benefaciendū paup̄ribus. s̄ nō ad vngue
dū meuz corpus. Bonis ⁊ malis loquitur
de p̄tē corporis sui. sedet enim ad dexte
rā patris post quā in celum ascendit: ⁊ fm
corpus nō est hic qui presentia maiestatis
semper est hic. si tamen ad bonos pertinet:
semper habes xp̄m in presenti per fidem. p̄
signum. per baptismatis sacramētū. per al
taris cibum ⁊ potam. Unde alibi dicit eis.
Ecce ego vobiscum sum vsq̄ ad p̄santio
nem seculi: quia erit cum fidelibus presen
tia spiritali ⁊ sacramentali. (*Quod ha
buit id est q̄ potuit*) (*hoc fecit*) vel q̄ habu

it facere ex officio pietatis. hoc fecit in ope
re dietatis. (*Preuenit enim vngere corp̄
meum in sepulturam*) meam futuram desi
gnandam. quia i hoc facto prefigurauit eā
de propinquo futuram. Quasi diceret. fin
te vt faciat vīuo dum potest: q̄ volet facere
mortuo: sed non poterit. An̄ Alebn. signifi
cat se mortuum. ⁊ ad sepeliendum aroma
tibus esse vngendum. Ideo Marie cui ad
vnctionē mortui corporis preuenire non li
ceret. donatum est viuenti adhuc impende
re obsequiū. q̄ post mortem celeri resur
rectione preuenta nequiret. An̄ ⁊ Theop.
Preuenit ea quasi a deo ducta vngere cor
pps meū. in signum sepulture future. i. quo
proditorum confundit ac si ei diceret. Qui
consciētia mulierem cōfundis. que in sepul
turam corpus meū vngit. ⁊ teipsum nō cō
fundis. qui te in mortē trades. (*Mittens
enim hec vnguentum hoc in corpus meuz.
ad sepeliendum me fecit*) ⁊ per hoc meaz
sepulturam prefigurauit. Q̄ vos p̄tatis
esse perfectionem vnguenti. officium ē si si
gnificatio sepulture. Misterium est q̄ agit
i quo mors ⁊ sepultura mea cito fieri signi
ficat. In primo. n. passur̄ sum. ideoq̄ hoc
mibi obtulit ad sepeliendū. Nec Miruz̄ si
me vnguento pfuderit: ⁊ mibi bonū odorē
fidelis sue dederit. cum ego p̄ ea mor fustur̄
sum sanguinē meū. ⁊ daturus aiā meaz.
Patientia ergo dñi arguit iudā. auaritiē ⁊
nō pauperū cā dixisse q̄ dixit: sed obsequium
Marie cōmēdauit. ostendens q̄ esset mort
turus: ⁊ ad sepeliendū aromatibus vngue
dus. Tūc dixit eis Iesus opus hoc cōmemo
randum. in dulcedinem memoriā eius. i. ad
laudē eius recitandum tanq̄ factū virtuo
sum. (*vbicunq̄ in toto mūdo predicatum
fuerit hoc euāgelium*). i. hoc factū mulieris
pertinens ad xp̄i euāgelium. nondum enī
euāgelica erant scripta. Quasi diceret vos
insipienter eam reprehēditis. p̄ eo facto p̄
quo ipsa laudanda est in vnīuerso mūdo.
vbicunq̄ predicatum fuerit hoc euāgelium
.i. vbicunq̄ dilatabitur ecclesia per mūdum:
quia memoriale sempiternum habebit eē
hoc q̄ mibi fecit: vbi Theo. prophetat au
tem dominus consequenter duas prophe
tias. s. q̄ euāgelium eius predicabitur in
vnīuerso mūdo: ⁊ q̄ opus mulieris lauda
bitur. Dec Theophilus. Et hoc domini dī

etum iam patet adimpletum. Ubi Beda. Notandum autem quia sicut Maria gloriam adepta est toto orbe. quocumque ecclesia sancta diffusa est. de obsequio quod domino pia deuotione exhibuit: ita e contrario. ille qui obsequio eius detrahere temeraria lingua non timuit. perfidie nota longe lateque infamat⁹ et deo simul atque hominibus merito factus est erosus: sed dominus bonum laude digna remunerans futuras impij contumelias faciendo preterit. Hec Beda. Nihilominus tamen et iudas indignatus remansit. et ideo prodicionis causam et occasionem assumpsit. Hinc habemus argumentum quod maius bonum quandoque obmittendum est. pro minori bono quod iterum recuperari non poterit. Et preferit hic bonum quod videtur minus: et quod videtur minus. in genere dico non quo ad caritatem. Ubi sciendum quod multa bona opera sunt. de quibus si peteret prolium antequam fieri. non consulere quod fierent. quia forte posset fieri meliora. postquam tamen iam incipit fieri. non sunt prohibenda Et secundum Crisostomum. Forte iesus antequam effunderet unguentum eligisset potius illud dari pauperibus. nunc vero quia iam factum erat exprimit dicens finite illud. Item quandoque faciendum est illud quod est minus necessarium. et potest proponi magis necessarium. si remanet locus implendi quod est magis necessarium prolium si tollat locus faciendi id quod est minus necessarium: et imineat casus quod illud minus necessarium non posset alias recuperari. Et ideo forte dominus permisit sic fieri. unde et dixit quod pauperes non aut ipsam semper haberent. In hoc autem quod dicit pauperes semper habetis vobiscum. datur intelligi familiaritas quam diuites debent habere ad pauperes: quia pauperes maxime facti sunt propter diuites. Circa ista Anselmus. Ad sororem suam scribens sic dicit. Sande queso huic inter esse conuiuium. singulorum distingue officia. Martha ministrabat. discubebat lazarus. ungit Maria. hoc vltimum tuum est frange sibi alabastrum cordis. et quicquid amoris. quicquid desiderij quicquid affectionis habes. totum effunde super caput sponam tuam adorans in homine deum et in deo hominem. Si fremit si murmurat. si iudet proditor. si perditionem vocat deuotionem non sit tibi cure. Pharisens murmurat inuidens penitenti. Murmurat iudas de effusione unguenti: sed iudex accusatio-

nem non recipit. accusatam absoluit. Similitate inquit illam. bonum enim opus operatum est in me. laboret Martha. paret hospitium peregrino. esurienti cibum. sitienti potum. vestem argenti. ego solus Marthe et illa mihi totum prestat quod habet. a me quicquid optat expectet. Hec Anselmus. Conspecte igitur dominum iesum cenantem in domo symonis: cum illis amicis suis. quia forte conseruati vel multum domestici erant eiusdem. Symonis et conuersantem cum eis paucis diebus. scilicet usque ad tempus passionis sue: sed amplius in domo Marthe. Hec enim domus erat suum refugium speciale ibi cum discipulis suis comedeat et dormiebat. ibi et mater eius cum sororibus quiescebat: quam omnes multum honorabant et maxime magdalena que eas semper associabat. nec ab ea vllatenus recedebat. Lazarus quippe et Maria Magdalena et Martha: ex patre et matre geniti insignes et diuites fuerunt. et lazarus pars eorum que in hierusalem parentes habuerant. scilicet quosdam vicus et Maria Magdala castellum seu oppidum galilee ad duas leucas de bethsaida contra meridiem. et secundo miliario a stagno genezareth. et Marthe bethania in parte de hereditate parentum cessit et venit sed tamen propter hospitalitatis gratiam: simul cum Martha manebant quia ipsa prudentior ad dispensandum erat. Et ideo etiam in receptioe dominus sola. aliquando Martha legitur nominata: Conspecte etiam ipsam dominam quia de dilectissimo filio suo timore perterrita erat nec se ab eo illo tempore separabat. Et cum dominus defendens Magdalenam a murmure proditoris: dicens. mittens hec unguentum hoc in corpus meum. ad sepeliendum me fecit. an non credis quod huius sibi gladius matris animam pertransiret. Quia enim de morte sua christus dicere poterat. Similiter et omnes alij erant perterriti et anxij cogitationibus pleni. colloquentes adinuicem unus cum altero bincinde. in ore illorum qui habent dura et aduersa tractare. Conspecte ipsis. et tunc libenter cum eis conuerseris. (Cognouit ergo) propter famam publicam (turba multa ex iudeis) que ex tota terra venerat ad diem festum (quod illic). scilicet bethania (esset) iesus bethania enim prope hierusalem quasi ad duo miliaria erat. Et ideo de facili hoc cognoscere poterant (et vene-

rant illuc (non propter Iesum tantum. sed) etiam
 (ut Lazarum viderent) suscitatum. In hoc
 innuitur duplex causa. vna propter ipsum Ie-
 sum reuerenter visitandum. alia ut viderent
 Lazarum suscitatum. et hoc propter duo Pri-
 mo quia illud quod factum circa ipsum au-
 dierat. valde mirabile erat. et hoc homines vi-
 dere desiderant. secundo quia sperabant Laza-
 ro resurrexerit. aliquid de alia vita percipere
 et audire cuius cognitionis desiderium ho-
 minis est innatum. Curiositas tamen magis
 eos adduxit quam caritas. nec tantum amore du-
 cebant quantum admiratione quia sicut se cu-
 piditas hominum habet. noua videre et au-
 dire cupiebant. sed illa curiositas mala non
 erat ex qua ad fidem induci poterant. Nos
 ecclesia si cognoscimus Iesum obedientis ani-
 me domum. in qua inhabitet inuenisse. ve-
 nimus illic contemplatione. non propter
 hominem tantum quem in alia suscitatum vide-
 mus sed ut vitam bonam imitemur: et per
 hoc ad visionem Iesu perueniamus. (Lo-
 gitauerunt autem principes sacerdotum)
 volentes de manifestatione glorie Christi (ut
 Lazarum interficerent) ad occultandum mi-
 raculum. (quia multi) ex iudeis (propter illum
 abibant. et credebant in Iesum) conuersi si-
 gnificatio. et inducti ad credendum. In
 quo videbantur manifeste deo obuiare. ip-
 se enim uisificauerat Lazarum et isti volebant
 occidere eum et quo et maxima patet mali-
 gnitas eorum. Stulti et maligni iudei eum
 occidere volebant. quem nuper dominus suscita-
 uerat: ac si iterum eum resuscitare non posset
 Tunc Aug. E stulta cogitatio et ceca scintilla.
 Dominus Christus qui suscitare poterat mortuum: non
 posset suscitare occisum. Ecce utrumque fecit
 dominus: et Lazarum mortuum: et seipsum suscitauit
 occisum. Ubi et Crisostomus. Nullum autem miraculum
 Christi eos ita furere fecit. Hoc enim mirabili-
 erant. et coram multis factum est: et erat inopinabile.
 et mortuum quadriduanum videre ambu-
 lantem et loquentem. Ratio.

Domine Iesu Christus qui pro omni mundo
 passurus venire: et morari in betha-
 nia id est in domo obedientie. et ibi
 dem cenare uoluisti ac caput et pedes tibi
 ungi permisisti. da mihi ut in uera obedien-
 tia perseverando. per hanc tibi refectionem
 facere merear spirituale quia tu in nostra de-
 lectaris. et quodammodo pasceris obedientia.

Fac etiam me ibidem caput tuum et pedes
 ungeri. caput quidem diuine uirtutis tue
 potentiam digna reuerentia: et laude consti-
 tendo. pedes uero assumpte humanitatis mi-
 seriam similiter digne suscipiendo: uel caput
 te ipsum uenerando. et pedes tuis fidelibus obse-
 quendo ut tua gratia persequear sic agendo. Amen.

De sessione domini super pullum et as-
 nam.

Capitulum. xxvi.

Sequentabatur mi-

seria implebantur scripture per dominum
 Iesum instante tempore quo uolebat per pro-
 pheta sanguinis effusionem. mundo conferre reme-
 dium. (Igitur in crastinum). id est in die sequen-
 ti. dominica summo mane parauit se ad e-
 dum in hierusalem. nouo et incognito modo: sicut
 fuerat prophetatum. Imminente itaque
 paschali tempore quo immolabatur agnus. ipse
 tanquam uerus agnus ad locum passionis ac-
 cessit. pro salute mundi uoluntarie immolan-
 dus: factus ostendens quod erat paratissimus se
 humiliter et obedire usque ad mortem tremen-
 dibilissimam et acerbissimam pro omnibus secundum
 Bedam. Preceptum legis erat: ut decima lu-
 na primi mensis. agnus siue edus in domo
 recluderetur usque ad decimam lunam eiusdem
 mensis: quando ad uesperas immolabatur. Unde
 et uerus agnus ex omni grege sine macula
 electus pro populi sanctificatione immolandus
 ante quatuordecim dies. id est decima luna hierosoli-
 mam ascendit ut sic ueritas figure respon-
 deret. Cumque dominus Iesus progrederetur uellet ma-
 ter ut creditur pro affectu eum retinebat.
 Similiter et discipulis et alijs intollerabile
 uidebatur. quod illuc iret: et ut poterant eum
 retraherent. O deus quomodo diligebat
 eum. et quomodo erat eis amarus quicquid
 lederet ipsum. Ipse uero alter disposuerat
 qui uniuersorum salutem sciebat Lepit igitur
 ire. et illa parua sed fidelis discipulorum
 comitum post ipsum itercedere. (Et uenit
 bethphage) in medio itineris. que erat uel
 calus. seu uilla pua sacerdotum in latere et
 scensu seu decliuitate montis oliueti uersus hie-
 rusalem. distans uno miliario a bethania. que
 est in alto latere montis eiusdem. et uno a hie-
 rusalem unde bethphage locus sacerdotum
 bene domus bucce. seu maxillarum interp-
 tatur. quia maxilla propria erat pars sacer-
 dotum in lege: quoque erat predicare et prebui del-

proponere. Sacerdotes enim qui per ebdomadam in templo deserviebant. completo officio victis sine illuc ad manendum divertebat. ubi etiam pecora sua aiebant. Licet enim non habebant hereditatem ad excolendum habebant tamen domos ad nutriendam animalia. et ad manendum tempore quo non vacabant cultui divino in hierusalem. In hoc quo dominus venit in montem oliueti. significat quod per solam pietatem veniebat ad passionem et non per necessitatem. sicut Hieronymus. Iste mons vocatur mons olei crismatis et luminis. In quo significatur triplex effectus dominice passionis. in omnia venia indulgentie. In crismate unctio gratie. in lumine splendor glorie. Ibi ergo dominus expectans (missit) inde (duos discipulos) sicut Hieronymus. Et glosam hi fuerunt Philippus et Petrus quorum primus samariam quasi asinam. secundus Cornelium quasi asine pullum adduxit. Tales enim debent mitti ad predicandum. scilicet qui habent agnitionem veritatis seu sciam ad intelligendum et splendorem honestatis seu gratiam ad docendum. Petrus enim interpretatur agnoscens. Philippus os lampadas. Misit autem discipulos quasi disciplinatos. propter edificaciones exempli. scilicet duos propter firmitatem verbi. quod in ore duorum vel trium stat omne verbum. et pluribus alijs de causis destinavit hunc numerum sicut et binos misit ad predicandum. Unde Hieronymus. Misit duos propter societatem. propter duplicem humilitatem cordis et corporis. et propter duplicem geminam caritatem dei et primi. Et ite. Sine propter theoreticam et practicam. scilicet sciam et opera. Alii et Beda. Recte autem duo mittuntur. sine propter sciam veritatis et munditiam operis. seu propter gemine dilectionis dei videlicet primi sacramentum toto orbe predicandum. Unde etiam Hieronymus. Duos autem misit apostolos. quod per duo generalia mandata omne genus hominum de peccato absolvit. Quia diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo: et proximum tuum sicut teipsum. In his duobus videlicet peccata expellit. et omnia iusticia consumat. Aut certe illa duo. Quod tibi non vis fieri alteri non feceris et quod vultis ut faciant vobis homines. facietis eis. et vos similiter. Unde et Remigius. Duos quippe misit propter duos ordines predicatorum missos iudicis et gentibus. sicut duo sunt precepta caritatis. sine propter duo testamenta. sine propter litteram et spiritum.

((Et dixit eis. Ite in castellum)). scilicet in hierusalem (quod contra vos est). scilicet coram vobis est et vobis ex opposito positum. ad radicem alterius montis. scilicet syon. hoc etiam dicit quod traditio/nem futuram in hierusalem contra apostolos premebat. Et dicit castellum. quod versus sacre scripture est aliquando castellum pro civitate et civitatem pro castello ponere. Vel dicitur castellum propter loci situm et fortitudines. quod triplici muro ac propugnaculis et fortalibus ad modum castris clausa erat hierusalem. Vel vocat eam sic despectus. Jam enim nomen civitatis amiserat. quod ex libertate temporali in servitutem gentium redacta et romanis subiecta erat. Item de libertate spirituali redacta erat in servitutem peccatorum. et de frequentia populorum in paucitate habitatorum. et ideo dicitur diminute castellum. Item non vocat hierusalem civitatem quod non erat ibi civitas unitas. sed multiplex discordia inter eos. sed vocat eam castellum quod munita erat armis malicie contra christum. ((Et statim)). scilicet ante portam et in troitum civitatis ((invenietis asinam et pullum eius. super quem nullus sedit)) in bivio et loco publico alligatos. et administra panperum deputatos. Mos quippe erat in illis regionibus. ut in singulis civitatibus et viculis. asinus vel quodlibet animal ad opus vel ad sedendum aptum preparatum haberet pro pauperibus. quod propria iumenta non habebat. et si cui necesse est opere vel itinere unius diei. eo uteret de cuius sustentatione habitatores urbis commiter cogitabant. sed cui quis eo utebatur pro tempore illud pabulum ei dabat. et post versus ad locum determinatum reducebat. Mos igitur iste tunc hierosolymis servabatur. ubi in loco publico ligata erat asina. et cuius ea pullus. qui pariter ad opera communia nutriebantur. nondum enim quisquam eam ascenderat. et quod asina utebatur utriusque de pabulo providebat ((soluite et adducite mihi)) ubi Hieronymus. Ecce igitur quod humile et contemptibile animal christus rex regum elegit ad insidendum cum hierusalem ingredi ret. ((Et si quis vobis aliquid dixerit. dicite quod dominus)). scilicet omnium ((his opus habet. et confestis)) sine tradicione ((dimittet eos)) dicit enim Hieronymus. quod virtus christi movit et preparavit eorum. scilicet custodis illos aialtium. ut mor ad verbum eorum daret eis quibus ignotis. misit eam castellum mundus discipuli vero predicatorum mundus vero est et predicatorum. quod mundus

amat diuitias, honores, et delicias, e contra predicatorum predicant paupertatem, abiectionem, et asperitatem. **A**lma populus iudaicus propter stulticiam, pullus populus gentilis propter lasciuam et peccandi consuetudinem. **D**icit ergo discipulis. Ite ad predicandi officium, ad sacramentorum ministerium in castellum, id est in mundum qui multipliciter impugnat deum, scilicet erroribus in incredulis, fictionibus in hypocritis voluptatibus in impudicis, vanitatibus in superbis cupiditatibus in auariss et ambitiosis. **U**bi **J**ohannes. **T**otus mundus in maligno, id est in malo igne positus est. **Q**uia contra vos est dissimili puerfatione: tumida mentis obstinatione, pudibunda oris obiurgatione. **E**t statim inuenietis quia sine magna sollicitudine querendi, asinam alligatam et pullum cuius ea, quorum secundum **G**losam: **U**na ad iudeos, id est asina, alterum ad gentiles, id est pullus referunt. **I**gitur iudea secundum deum, et in spiritualibus mater est gentium, quia de sion exiit lex. **E**cce triplex insuria conditionis peccatorum que deus nos mouere ad querendum, bestialis similitudo quia de homine iumentum est factus. **E**t ideo dicit asinam et pullum eius: spiritualis ligatio, quia de libero factus est captiuus. **E**t ideo dicit alligatam talis multitudo, quia stultorum infinitus est numerus, et ideo dicit statim inuenietis. **I**bi quibus occurrit peccatores. **U**bi autem dicit **C**risostomus. **P**ropter quasdam similitudines animalibus his assimilati sunt homines, deum vel dei filium non cognoscentes. **E**st enim animal hoc imundum, rude, stultum, et infirmum, sic fuerunt homines ante christi aduentum, et alligati praua consuetudine peccati, quia vinculum fortius est ceteris: quia licet alia vincula vetustate putrescant et corrumpanitur, vinculum tamen peccati sua vetustate fortificatur, super quem nemo sedit, quia nulli vult obedire, soluite motus vestris, ab erroribus et peccatis enodando et extrahendo et solutos ostendendo, et adducite mihi in fide et moribus informado: ut soluti a vinculis me sequantur imitatio. **S**icut enim avis que portat secum vinculum non potest bene ad predam suam volare nec etiam post predam suam potest currere cunctis vincularum: sic nec peccator propter christum vinculo peccati ligatus, et si quis vobis aliquid dixerit imperdire vos volens, dicite quia dominus dicit cui omnia seruire debent, his opus habet et opera eorum deus derat, non propter suam necessitatem, sed propter no-

stram utilitatem. **A**ult. n. nostram puerfationem propter nostram salutem. **E**t **P**sestus, id est sine puerfatione dimittet eos: cognito mandato superioris. **M**oraliter castellum officio et suis apostolis: ac sine gratie muneribus puerfationem, potest dici eorum hominis peccatoris rationis et excusationibus: quasi muris et propugnaculis contra deum munitum, ac per turrem elationis, et per murum obdurationis, et per sciam pertinaciter firmatum. **A**lma in eo ligata est anima vinculis peccatorum spe dita, pullus lasciuus est affectus lubricus et malus. **D**uo discipuli sunt timor et amor ordinatus qui asinam et pullum soluunt, dum ea peccatis absoluunt, et usum desuper stratis vestibus sedere faciunt, dum eandem animam omnibus virtutibus et donis imbuunt. **U**bi **C**risostomus. **L**igata erat asina, id est diabolici erroris vinculo impedita: ut non haberent libertatem ire quo vellet. **M**agnum omnes homines antequam peccemus liberam habemus arbitriam si volumus sequi voluntatem diaboli an non: **Q**uia si semel peccantes obligauerimus nos operibus eius, iam omnino nostra virtute euadere non possumus. **S**ed sicut nauis fracto gubernaculo illuc ducit, ubi tempestas impulerit: sic et homo diuine gratie auxilio perditus pro peccatis non quod vult agit, sed quod diabolus vult. **E**t nisi deus valida manu misericordie soluerit eum, usque ad mortem in peccatorum suorum vinculis permanebit. **E**rgo nostra quidem voluntate et negligentia alligamur, pro dei misericordia absolui mur. **E**t sic homo priusquam peccet, liberam habet arbitriam, utrum velit sub regno esse diaboli, eum autem peccando tradidit se sub regno ipsius, iam non potest de potestate eius, sed prima voluntas eius in necessitate peruertitur. **E**t hoc est quod homines seculares et peccatores dicere solent. **N**unquid volumus esse sancti. **E**t quis non vult esse iustus: sed non possumus. **T**ertium quidem est quod dicunt: sed non habent excusationem, quia primum potuerunt non esse sub potestate diaboli si voluissent. **P**ostquam vero posuerunt thronum diaboli in cordibus suis, iam non potest eos de potestate diaboli eripere nisi solus deus. **D**ec **C**risostomus. **U**nde **B**er. **D**ifficilius prius res, et soli diuine virtuti possibilis, susceptum semel peccati iugum a cervicibus suis excutere, quam qui facit peccatum seruus est peccati, nec etiam liberari potest ab isto iugo nisi in manu forti. **D**ec est magna misericordia ma-

De die palmarum quod dominus sedit super pullum et asinam.

gnis necessaria peccatoribus. de qua dicit miserere mei deus secundum magnam misericordiam tuam. et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam. Hec Ber. Studeat ergo Iesus a diabolo: ut cito eius dirrumpat iugum: quod tanto facilius. quanto citius eius vitam euitat. ((Hoc autem totum factum est)) ut preter humilitatis exemplum in hoc facto ostensum. etiam ((adimpleret)) prescientie non effectus. ((quod dictum est per prophetam)) Zachariam. dicentem. ((Dicite filie syon)) . scilicet civitati hierusalem. hoc est habitantibus in ea. ((Noli timere primo exulta et in blla ubi dat securitatem. et excludit timorem humanum et servile.)) . i. Christus ((venit tibi mansuetus: sedens super asinam et pullum filium sub iugalis)) . i. asine sub iugo et onere posite et domite non super utrumque simul: sed successive. et bene dicit filium sub iugalis: quod populus gentium exemplo iudeorum credidit: vel a iudeis ad gentes verbis domini emanavit. In tali adventu et tam humilli significatur regis clementia: que subditis valde est accepta. Quasi diceret. Non veniet in fastu regis. propter quod posset eum odio suscipere. sed veniet in mansuetudine: propter quod est magis diligendus. Noli ergo timere regis oppressionem. sed exultans agnosce regem tuum mentes regentem et ad regnum celorum perducen-tem. secundum Crisostomum. Cetero fuerunt homines timere reges venientes propter novitates bellorum et exactiones. et servitutes atque iniusta gravamina sed noli timere hierusalem: quod iste rex veniens non est talis: sed mansuetus et humilis. non in multitudine exercitus. et equorum ingrediens. sed eam humilis turba asine insidens. Signum quoque adventus Christi in hierusalem ad redemptionem populi: sicut in Zacharia predictum. et celebri fama divulgatus videlicet. quod Christus venturus erat in hierusalem in paupertate et humilitate. sedens super asinam et pullum eius. Et ideo legisperiti hoc videntes in ipso completum. ostenduntur contemptores sue maiestatis: quod cum non receperunt: sed magis tanquam deceptores persecuti sunt. Hoc autem non solum impletum est: quod erat predictum sed etiam ante predictum est quod erat implendum. Unde etiam dicit. Ut adimpleretur hic: ut prescientum est. non effectum. Circa hoc autem quod hierusalem dicitur filia syon est sciendum. quod mons syon pars est sub

limior civitatis hierusalem versus meridiem: et aliquantulum etiam ad occidentem. in quo erat rupes precepta. que mello vocabatur: in cuius angulo quodam et colle satis eminente: erat arx et turris David. ad quam mille clipei pendebant. omniumque fortium armature ubi David habitavit. et eam civitatem David appellavit. Unde civitas hierusalem dicitur filia montis syon: quod in eo erat fortissimum civitatis. scilicet turris David. defendens et protegens civitatem sicut mater filiam. Quasi canis Arbs fortitudinis nostre syon. Et ergo propheta omnem excusationem ignorantie a iudeis auferret. cum dominus adventum predictum ceret. ipsam qualitatem domini advenientis ostendit ac si diceret. Dominus vos iudei quod ille adventus domini in carne venturus est. his signis regem vestrum cognoscite. Cum videritis eum venientem mansuetum. non superbum sed humilem: non armorum splendore terribilem: ut quondam ad vestram destructionem nabuchodonosor et antiochus venerunt: sed ad restorationem: non ut auferat a te temporale regnum atque terrenum: sed proferens tibi si credideris celestem et sempiternum: non ut ducat te in terram alienam vinculum: sed ut restituat te in propria liberum. Quod autem tuus autem tale est ac si diceret. Tuus inquam non alienus. non extraneus: sed proprius tibi promissus. ex te natus. et in te nutritus. et tibi hoc est ad tuam salutem et utilitatem veniens. venit inquam tibi. non sibi sicut prelati multi potius veniunt ad visitandum propter lucrum suum quam propter salutem subditorum. scilicet ut suas procuraciones accipiant. magis quam ut defectus corrigant. Quod vero subiungit mansuetus ostendit suam mansuetudinem non solum in verbis. sed etiam in subiugali seditione. Unde Crisostomus. Scitis autem propheta malicia iudeorum: quod contradicunt essent christo ascendenti in templum. Ideo ante premonuit ut per hoc signum cognoscerent iudei regem suum. dicens. ecce rex tuus venit tibi mansuetus super asinam et pullum eius. Cum ergo videritis eam in templo iudei: nolite dicere non habemus regem nisi cesarem nolite superbe agere contra eum. quia rex tuus venit tibi sedens super asinam. si intellexeris: tibi veniet. si non intellexeris veniet contra te. Id est si intellexeris veniet ut salvet te. et sub pedibus tuis subiciat gentes. Si autem non intellexeris.

veniet ut perdat te et de templo sanctitatis expellat: et aliam sponsam de gentibus castiorem inducat in cubiculum sanctitatis. Uis cognoscere mansuetudinem venientis, considera speciem aduentus eius. Non sedet in curru aureo preciosa purpura fulgens, nec ascendit super feruidum equum discordie amatorem et litis: qui glorie iactantia petus habet repletum, et gaudet ad vocem turbe: sed sedet super asinam tranquillitatis et pacis amicam. Non autem vides in circuitu eius splendentes gladios, aut cetera ornamenta armorum terribilium. Sed quid ramos frondentes, testimonia pietatis et pacis. Venit ergo mansuetus, non ut propter potentiam timeretur: sed ut propter mansuetudinem amaretur. **Hec Criso.** Mistice dicite o predicatores, filie syon, ecclesie militanti. Sicut enim hierusalem dicitur filia syon, quia ab hoc monte sicut a matre protegi videtur, sic ecclesia militans filie ecclesie triumphantis dicitur, quia ab ea sicut a matre protegitur. **Eccc rex tuus venit tibi, idest ad utilitatem tuam non suam: sedens super asinam et pullum, idest in precordijs vtriusque populi: quasi diceret, predicare mundo aduentum christi in carne: ut cognoscatur et credatur ut recipiatur et colatur. (Exeuntes autem discipuli) tanquam veri obediens, non refutauerunt hoc officium ut parum, sed fecerunt sicut precepit illis iesus, et addiderunt asinam et pullum, et imposuerunt super eos vestimenta sua: et eius desuper sedere fecerunt. Sic quoque ut dicit Basilus, decet nos et infima opera plurimo cum affectu et studio aggredi, scientes quod quicquid intuitu dei sit non est parum: sed dignum regno celorum. Vestimenta apostolorum quibus turpitudine carnis cooperit: et ornata sessio domino parat, apostolica instituta ac ex precepta ac doctrina virtutum significant quibus corda hominum instruerunt: ut deum habitatores habere possent, quibus receptis a iudeis et gentibus sedit in eis christus: quod nisi a istis instructa fuerit et ornata deum sessorem habere non mereat. **Ubi Ber.** Domino quoque sessuro super asellum vestes suas discipuli subtraherunt significantes saluatorem seu salutem nequaquam insidere nude aie, quam non videlicet vestitam inuenerit doctrina et moribus apostolorum. **Hec Ber.** Christus ergo super asinam**

et pullum dedit propter veritatem preallegate prophetie que hoc expresse dicit, et primo sedit super asinam, secundo, id est post aduentum turbe de hierusalem sedit super pullum: quod quia indomitus et lasciuus erat: et super eum nemo adhuc federat, nec adhuc applicatus humanis visibus fuerat, propter iniquitatem et incosuetudinem forsitan recalcitrabat, et ideo christus rex mansuetus descendit, et deinde super asinam sub iugo domitam iterum ascendens sedit. Hoc autem factum est in figura, quod per asinam significabat populus iudeus qui sub lege laborauerat, et iugum legis traxerat, ac multis vinculis peccatorum alligatus erat, per pullum populus gentilis qui iugo legis subiectus non fuerat, nec quis eius iugo domum cohercuerat, ac diuersis dogmatibus et erroribus subditus erat. Ad hoc ergo christus veniebat ut vtriusque populum sibi per fidem catholicam subiugaret. Sedens autem primo super asinam, secundo super pullum, deinde iterum super asinam significauit, quod de iudeis transiit ad gentes. Et iterum in fine mundi de gentibus transiit ad iudeos ut postquam plenitudo gentium intrauerat, omnis israel saluus fiat. Hoc miserum etiam notat in delatione missalis, a cornu ad cornu altaris. **Uel fm Glosam.** Non ad litteram super vtriusque in tam breui spatio sedit, sed spiritualiter intelligendum est, quod in precordijs vtriusque populi sedet. **Ubi et Criso.** Sedet super asinam et pullum eius: ut et in iudeis sederet: et in gentibus, sedere autem super iumenta est in precordijs eorum habitare, ut dicat illis christus, Tollite iugum meum super vos, et videte quod mitis sum et humilis corde, non est autem pretiositas. **Quod Mattheus** dicit asinam et pullum, ceteri autem tamen dicit pullum, quod vnus quisque dicit quod alius tacet et premitit. **Mattheus** quidem scribens hebreis hebreorum quoque eloquio recte asinam et pullum refert simul domino adductos. Sciebat enim noticiam dei venturam ad iudeos et gentes sed ceteri euangeliste scribentes ecclesie gentium greco sermone, solummodo mentionem pulli faciunt, quod quod gentium salutem specialiter respicit attendit. **Moraliter** per asinam potest intelligi caro nostra pigra, stolidi, lasciuia, ab anteriori debilis, id est ad spiritualia, a posteriori fortis, id est ad temporalia per pullum carnalis affectus et vanum desiderium nostrum, quod ligantur, id est voluptatum illecebrosis irretiantur, sed est

De die palmarum quomodo dominus sedit super viliam et asinam.

soluere et subleuare debemus: ut deus tibi sedeat. illique dicamus. ut iumentum factus sum apud te. onus tara et portabimus. et cedueris audiamus empti estis pretio magno portate christum in corpore vestro. Per illos ergo qui asinam et pullum ad christum deducebant. penitentes significari possunt qui carne sua dant deo per mortificationem: et animam per contritionem sicut. n. per asinam caro. sic per pullum animam designat. Ad ostendendam erga suam humilitatem et mansuetudinem dominus non super superbos et ferocissimos. sed humilis super humile et mitis super mitem animal sedit. quod non in superbis et asperis sed in humilibus et getis tamen regesit si curru vel eque utens. non scutiferos circumducens sed magnam utilitatem et mansuetudinem hic ostendens. ergo etiam in exterioribus necesse est ut humilitatem pretendas si christum sequi desideras. Igitur et in equitatura. in veste. in cibo in domicilio. et in omni apparatu. Et sic Christus. quod contingebat quosdam infirmos existentes sub iugali opus habere. et hoc mensura nobis sapientie posuit monstrans super equos et mulos. aut hos coniugantes ferri necesse non est: sed sufficit asino vti. et ultra non procedere. et ubique eo quod necessitatis est contentus esse. Interrogauit autem iudeos: quomodo rex super asinas delatus intravit hierosolimam. Sed non utique aliam habet dicere quam hunc solam. Hec Christus. ubi dominus non legitur alibi equasse vel mulam ascendisse: sed modo tantum asinasse. et tamen eadem ebdomada legitur morte turpissima condemnatus fuisse. Quod sicut de multis placet. quod cum equorum multitudinem equitant. et hoc de patrimonio crucifixi et bonis ecclesiasticis. hoc enim est contra christi exemplum hic eis ostensum. Item est contra illud deuterio. cum fuerit rex constitutus non multiplicabit sibi equos. Si non licet regi quatenus dominus pontifici. Si non laico quatenus dominus clerico. Si non de redditibus proprii patrimonii quatenus dominus de patrimonio crucifixi. Sed non superbiat quod equis vel curribus vehantur: quod et ligna et lapides. et alie res viles plerumque sic ducunt. Unde Christus. Quid tibi arrogas et magna sapientia homo. quoniam excelsus super equum ueheris: quod te trahunt mulas quadrigae. Et quale istud est. Nam et sara ita plerumque et ligna gestant. Speciosa veste circumdatis: sed respice pro cultu vestium virtutum decore fulgentem. et videbis te quidem pretrefacio iam feno simillimum. illam vero arborum

admirabiles fructus ferenti maximamque superbenti cernentibus voluptatem. Hec Christus: conspice nunc bene et considera quomodo dominus mundi incedebat. Quamuis enim in finissimum foret cum honorari honoris tamen tempore talibus deterrariis et falceris usus est et in hoc suo honore honorabilem pompam mundi non modicum vituperauit. Non fuerunt haec animalia ornata frenis et sellis deauratis et falceris sericatis. more stultitiae mundialis: sed quibusdam vilibus pannis et funiculis. cum tamen esset rex regum et dominus dominatum. In hoc ergo facto vtilis humilitatis exemplum dominus suis dereliquit: sed filii superbie per dolo parum hoc attendunt. Unde legitur quod cum eractus christianissimus imperator reuertens a cede cosdraes regis persarum. per portam per quam christus in die palmarum intrauit. in equo regis et ornamentis imperialibus decoratus ingredi vellet: repente lapides porte descenderunt. et inuicem quasi vnus partes se elanserunt. Super quo cunctis stupentibus. angelus domini signum crucis in manibus tenens super portam apparuit dicens. Cum rex celorum christus per hanc portam ad passionem intraret. non cultu regis sed humili asello ingrediens. humilitatis exemplum suis cultoribus dereliquit. his vero dictis angelus domini abcessit. Tunc imperator lacrymis perfusus discalciatus et usque ad camisiam spoliatus crucem domini accipiens usque ad portam: humiliter baiulauit. Adhuc lapides ad suum locum redierunt: et intrantibus cunctis ingressus patefecerunt. Adhuc semper remigium. saluator noster asino sedens hierosolimam tendit. quoniam ecclesie vniuersali: vel cuiusque aetate fidelis praesidens: et eam in hoc seculo: quasi iameta regit et post hanc vitam ad visionem celestis patrie introducit. Oratio.

Domine iesu christe qui ad passionem ad spontaneus aduenisti. adueni et mihi miserum per gratiam in corde meo. et qui me tunc reparasti per crucem. iterum laesum repara per eandem beatissimam passionem. largire mihi domine ut in omnibus humilitatem et mansuetudinem custodiam. ac tibi carnem et spiritum totaliter subiciam. et ut iumentum apud te sim. quatenus in me sedens. et me quasi iumentum regens. nunc ad intimum pacis gustum. superneque pacis desiderium ducas et tandem ad eiusdem pacis visionem introducas.

De gloriosa domini susceptione.
Capit. xxvj.

Cum appropin-

quaret iesus) ad descensum montis oliveti. multi descendunt cum eo: ex quibus plures de hierico fuerant eum secuti (substernebant vestimenta sua in via. Alii autem cedebant ramos) virides de arboribus) fructiferis: quibus mons oliveti positus est (et sternebant in ea) ut via ornarent: et ne in mentum in lapide offenderet: ne calcaret spinam: ne laberet in foveam. Mons enim oliveti mons uberrimus est: et decorus arboribus plenus. et maxime oliuay: a quibus et nomen accepit. (Turbe autem multe que venerat ad die festum) in hierusalem. de omnibus tribubus israel. quod omnes tenebant venire in hierusalem in paschali solennitate: ac pueri ac plebscula hierosolimorum: cum sciverunt Iesum advenire (tollentes ramos oliuay) et palmarum (extulerunt obuia ei) reuerenter usque ad montem oliueti. et ut regem cum hymnis et canticis: ac vestium suarum et ramorum stratione: ac leticia magna eum honorifice susceperunt: et ab illo loco usque hierusalem cum hymnis et laudibus deduxerunt. canentes. gloria laus et honor tibi sit rex christe redemptor. Quod divina dispensatione factus est: ad designandam victoriam quam christus erat in proximo habiturus: qua erat mortem moriendo superaturus. et trophæo crucis de diabolo mortis principe triumphaturus. Hec processio in archa federis prefigurata fuit: quod David in tabulo deduxit. Post lazari suscitatum et unguentum super caput Iesu effusum odore fame eius iam resperso in populo per circuitum prescians ipse turbam obuia sibi venturam ascendit a sellam ut inter applausus occurrentium populorum: mire preberet humilitatis exemplum. Inter alia quippe christi miracula maxime miraculum auditum de Lazaro ad hanc deuotionem et honorificam obuia-tionem eos commouit. quod secundum Augustinum. Inter omnia miracula que fecit dominus noster Iesus christus Lazari resurrectio precipue predicat. Istud enim euidentius et mirabilius signum erat. Et ideo ultimo ipsum reseruauit. ut magis eorum memorie imprimere. Miraculis ergo trahebantur qui verbis non monebantur. Ubi et sic. Pulchre autem turbas laudantes

deum: ad descensionem montis occurrisse legimus ut operatore misterij spiritualis significaret sibi venisse de celo. Ubi et Beda. De descendente etiam domino de monte oliuay turbe descendunt: quod humiliato misericordie autore. necesse est eos qui misericordia indigent eius vestigia imitari. Et autem turbe obuiares prescissent ad christum: facta sibi reuerentia prescissent alijs sequentibus ipsam et sic erat christus in medio eorum. Unde sequitur. (Turbe autem que precedebant: et que sequebantur clamabant. dicentes filio David osanna) quod est vox exultantium pariter: et laudantium: vel obsecrantium magis affectum indicans quam aliam quam rem significans. sicut racha interiectio indignantis dicitur nihil expresse designans: Unde secundum vocem neque grecus neque latinus interpretari potuit. sed secundum sensum interpretantur quidam saluifica: vel saluum me fac. Et est osanna verbum hebreum ex corrupto et in tegro compositum. Dicitur enim osanna. I littera subtracta quasi osianna. Osij ergo corruptum anna est integrum. Osij autem apud eos interpretatur salua vel saluifica: vel saluum fac et anna est interiectio obsecratis. sicut apud nos heu dolentis. Nam sicut apud nos a dolente dicitur heu. sic apud illos ab obsecrate dicitur anna. et valet apud nos utinam quod est ad uerbis optandi. Et ideo osanna tantum valet quantum utinam saluemur: vel obsecro salua. Et quod hec interiectio in latino non habetur eloquio posuit pro ea noster Hieronymus obsecro. Ubi in psalmo ubi. lxx. interpretes transtulerunt. O domine saluum me fac in hebreo scriptum est. anna adonay osiana. quod interpretes noster Hieronymus diligenter elucidans ita transtulit obsecro domine salua obsecro. Idem namque signat O domine per interiectionem obsecratis. quod obsecro domine per ipsum verbum obsecratis. Est ergo osanna quasi osianna. id est salua obsecro. et est una dictio vel due per subtractionem unius littere. et significat quod aduentus christi salus sit mundi. Cui enim salua sine saluifica clamabant. utique saluatorem credebant. Unde et conuertendo sermonem inter se subiungunt. dicentes. (Benedictus). id est gloriosus sit. vel secundum Bedam. Benedictus. id est ab omni peccato singulariter immunis. et immunis faciens (qui venit) per carnis assumptionem. id est incarnatus est (in nomine domini). id est in nomine patris

et a deo patre missus: ad explendū eius voluntatem: et ad glorificandū eum: quia filius non in nomine suo: sed in nomine patris venit. eum glorificādo. et in omnibus operibus nō suam sed patris gloriam querēdo. Unde alibi. Ego inquit veni in nomine patris. In hoc ergo consistēt et laudāt dominū aduentum. Benedictio nāq; que fit a nobis in deo cōfessio sola est: et laudatio bonorum: que prestita sunt ab eo. benedictio vero que fit a deo in nobis impletur dum eius beneficis implemur. Ubi sciendū qd benedicere est bonum dicere. aliter autem deus benedicit nobis. et aliter nos benedicitur deo. Deus enim benedicēdo nobis beneficium nobis impendit: et bonos nos facit. nam suum dicere est eius facere: qd ipse dixit et facta sunt. Nos autem benedicēdo deo. non eum bonum facimus: sed tantūmodo eius bonitatem confitemur et laudamus. Dicere enim hominis non est suū facere: sed tñi fateri. Et addunt ((rex israel)) . In quo consistentur eius potentiam. tamē dīnitate quia credebant ipsum regnātū et tñ tēporaliter. et liberaturam eos a tributo. Ipse autem venit ad regnandū spiritaliter. et ad liberandū totū genus hūmanū a diabolo: qd erat mānus illo. Ad litte: am ergo credebant qd venisset regnātū et tñ tēporaliter super eos in regno Dauid. et redempturus ipsos a seruitute romano: et restituere regnum temporale qd a romanis erat usurpatum. Cuius contrarium ipse dixit coram Pylato. regnū meum nō est de hoc mundo. sed supple de celo. Et id applaudebant ei tanq; suo regi. Unde sub iungunt ((et benedictus)) qd. s. venit ((regnū patris nostri Dauid)) qd scilicet restitutum est nunc in aduentu tuo. Quasi dicerent. hoc est de quo dictum est. dabit illi dominus deus sedem patris eius. si regem vero eum in testimoniū sue damnationis vocauerunt. Et hoc enim patet qd propriū dominum occiderunt. Ubi Augusti. Quid autem magnum fuit regi seculorum: regem fieri hominum Non enim rex israel christus ad exigendū tributum: vel ferro exercitum armandū. hostesq; visibiliter debellandos: sed rex israel qd mētes regat quod in eternum consulat. qd in regnum celorum credentes sperantes amantesq; perducatur.

Quis ergo rex esse voluit israel. dignatio est. non promotio. miserationis indicium non potestatis augmentum. Qui enim appellatus est in terra rex iudeorum. in celis ē dominus angelorum. Et iterū. Noli timere illum agnosce qui a te laudat: et noli trepidare cum patitur. qd ille sanguis funditur: per quem tuum delictū deleat et vita redimatur. Hec Augu. Deinde iterū verba cōuertentes ad ipsam repetunt ((osanna)) id est salua obsecro. His dicunt osanna: qd saluator est christus. s. m naturam vtrāq; s. m diuinam effectiue. s. m humanā meritorie. Et ad sciendū de qua salute intelligatur determinant ubi se velint saluari. s. ((in excelsis)) . i. celestibus non in infimis et terrenis. Salua in excelsis que prius saluabis ab inferis. Ecce duplex salua. vna in liberatione pene. alia in collatione glorie. ubi manifeste ostenditur: qd aduentus christi nō tñi hominum. sed totius mundi salua est. in celis et in terris. et terrena iungens celestibus: ut omne genu sibi flectatur celestium. terrestium: et infernorum: christus enim veniebat ad dandam salutem celestem et eternam. et forte licet sublimitatem regni eterni et temporalis petebant. tamē nescientes prophete eum regem celis et angelorum predicabant. Et hoc diuina ordinatione significabatur verbis laudantium. cum dicebant osanna in excelsis. qd est salutem eternam a domino petere. licet hoc nō intelligerent. sicut et cayphas dixit mortem christi futuram pro salute mundi. licet non intelligeret qd diceret. Ubi Crisostom. Et his ergo verbis colligimus. qd deus est. nāq; osanna saluos fac interpretatur. Salutem autem deo scriptura attribuit. Et notandum. quia qd dicitur in excelsis. signum est qd in inferioribus non est salua. sed multiplex periculum sed in excelsis. que sola celestia sunt salua sine periculo iuenitur. Vel in hoc qd dicitur hic in excelsis significatur per primum osanna: qd christus est rex in terra vniuersa per fidem et gratiam. et per hoc qd hic ad secundū osanna additur in excelsis. significatur qd non tantum in terris. sed etiam in celestibus christus regnat. quia per ipsius ea que in celis et in terris sunt restaurantur. Consideranda est autem iuxta ordinem personarum qualitas meritorum. Qui enim ve-

Alimenta sua super asinam imposuerunt, ut Iesus mollis sederet apostoli fuerunt, qui sua doctrina mentes hominum ut habitaculum dei essent preparauerunt. Per istos significari possunt, qui per suas exhortationes animas erudiant: a peccatis abstrahant: virtutibus ornant et componunt: ut sic sibi dominus sedeat et quiescat. Qui autem vestimenta in via strauerunt, ne pes asine impingeret: sancti martyres sunt, qui dum corpora sua animarum videlicet tegumenta propter deum ad supplicia tradunt: et proprio se carnis amictu cruunt: quasi vestimenta sua sternunt, iter simplicioribus suo sanguine ostendentes, per quod ad celestem hierusalem peruenire possunt. In via denique vestimenta sternunt: qui exempla martyrum secuti, corpora sua per abstinentiam edomant ut domino iter ad mentem parent, vel exempla bona sequentibus prebeant. Quia ergo vestimentum anime est corpus, hoc vestimentum substernimus aut per martyrium, aut per ieiunium, aut etiam per boni operis exercitium et exemplum, aut per continentie propositum. Vel vestimenta anime diuersorum locorum, sunt varietates diuersarum virtutum: que tunc in via sternimus quando ea in exemplis alijs prebimus, felix illius anima cuius virtutes perfundunt et extinguunt in alijs vitia contraria. Vestimenta etiam ob aduentum christi in via sternere est antiqua conuersationem peccati deponere. Qui vero ramos de arboribus cedebant et sternebant in via: ut iter asine planum et decorum redderent sancti confessores sunt, qui dum verba et sententias: vel exempla patrum precedentium de scripturis carpentes, in via dei ad auditoris animum venientis, humilis predicatione submitunt: quasi de spiritualibus arboribus ramos cedentes celestis patrie iter decorant. Vel per illos qui ramos oliue ferebant significatur, qui circa opera misericordie se exercitant. Oliua enim dei misericordias significat. Et per illos qui ramos palmarum ferebant significantur, qui circa victoriam temptationum intendunt, palma enim victoriam designat. Notat autem Bernardus hunc triplicem obsequium christo exhiberi. Primum quidem a iumento cui dominus infidet. Secundum ab his qui vestimenta in

via prosternunt. Tertium ab his qui ramos de arboribus cedunt. Prelati ramos de arboribus cedunt: cum de fide et obedientia abraham: de castitate Ioseph, de mansuetudine Moysi ceterorumque sanctorum virtutibus predicant. Seculares vero homines vestimenta prosternunt in via: cum expendunt in christi obsequium, non si quidem corpora: sed que adiacent et necessaria sunt corporibus quasi vestimenta, cum elemosinas largiantur de terrena substantia. Religiosi sunt iumentum iuxta apostolum glorifiantes et portantes dominum in corpore suo, hi sunt qui dicere possunt: ut iumentum factus sum apud te, et ego semper tecum. Etnones reliqui, ex eo quod habundat sibi mittit: et quasi sine labore obsequuntur domino. Solum vero iumentum semetipsum exponit eius obsequio. Omnes tamen si suo quisque fideliter intentus fuerit ministerio, procul dubio in processione sunt saluatoris, et cum eo in sanctam ciuitatem ingrediuntur. Tres enim propheta vidit saluandos. Pater in arche fabricam ramos cedentem, Job huius mundi substantiam bene dispensantem, Daniele in vili edulso et labore abstinentie factum quasi iumentum. Cuius autem in illa processione sit Iesus propinquior: cui de tribus ordinibus sit salus vicinior, facile credo quisque potest aduertere. Hec Bernardus. Turbe autem precedentes et sequentes, vtriusque testamenti significant fideles vna voce clamantes, processit quippe iudaicus populus, secutus est gentilis. Et quia omnes qui fuerunt vel sunt fideles, in christum mediatorem dei et hominum crediderunt et credunt: et qui preceunt et qui sequuntur clamant salua nos obsecro. Unde Beda, Sed qui precebat et qui sequebatur clamabat osanna. Et sana autem lingua latina, salua nos dicitur, ab ipso enim salutem et priores quesierunt et presentem querunt, et benedictum qui venit in nomine domini presentetur, quonia vna spes vna fides est precedentium atque sequentium populorum. Quae enim priores nostri ex iudaico populo crediderunt atque amauerunt venturum hunc nos et venisse credimus et amamus, eiusque desiderio accendimur ut eam faciem ad faciem contemplemur. Etiam et Liso, Qui precedebat seniores erat, i. patriarche, et prophete ceterisque sancti, qui ante aduentum christi de ad

De gloriosa et solemnī domini susceptione.

mentu eius et p̄dicerant et cognouerant. Sequentes aut̄ iuniores. i. apostoli. martyres ceteriq; doctores: q; post ascensu xpi de resurrectione eius et de ascensu vel de operib; eius p̄dicauerant et p̄dicant. Et diuersis q; de; in tēporib; fuerunt: tū in oibus vn̄ ex altationis spiritus fuit. Et illi q; de; p̄phetas de xpo venturo clamauerunt. b̄ndictus q; venit in nomine dñi. isti aut̄ laudantes clamant de aduentu xpi iaz adimpleto. *Osanna et̄. Hec Cris.* Facta etiā xpi q; q̄si media iter facta veteris testamētī. et noni sūt: ideo tā turba q; p̄cedebat q̄ ea q; sequebatur eū laudabat: in quātū facta xpi sunt regula et creplar̄ eorū q; in nouo testamēto sūt. et q; a patrib; veteris testamētī p̄figurata sunt. *Uñ etiā Ber.* P̄cedebant aliq; et viā dño p̄bant: ip̄i sunt q; viā parāt domino ad corda vestra. q; vos regunt et dirigunt vestros gressus in viā pacis. Aliq; sequebantur: et q; sunt q; p̄p̄te inscientie conscij de uote sequuntur et adherent semp̄ vestigijs p̄cedentiā. Erāt quoq; discipuli tanq; domesticij lateri eius adherentes. ip̄i sunt q; i claustris soli deo viuunt. semp̄ adherētes ei et eius b̄n̄placitū cōsiderātes. *Hec Ber.* Per istos etiā q; clamabant dicētes osanna filio Dauid et̄. significantur cōtemplarij ut qui magis deuotioni et orōni sunt intenti. In p̄missis ergo instrumur ut operibus et officijs que nobis magis competant instamus. Nō enī oibus oīa cōpetunt. Et id̄ in ista processione xpi nō vnus oīa faciebat. sed aliq; aīnā et pullū adducebāt. aliq; vestimenta sua eis sponebant. aliq; vestimēta in viā sternerant. aliq; ramos cedebant. aliq; iubilabant. Et ideo vnusquisq; illud officij; ob assumere. ad q; videt magis idoneum se eē. Surge igitur saluatoris filia tanq; vna de filiabus hierusalem intuens regem salomonē in honore quē sibi m̄r̄ synagoga i ecclesie nascētis ministeriū reuerent̄ exhibuit ut insidentē a selli tergo vn̄uersorū dñi; velut euz ramis oliuarū atq; palmarū pictat̄is operibus virtutūq; triūph̄is iugiter comisteris. *Uñ An̄.* insidentē a selli celi et terre dominum comisteris. tantaq; fieri pro te obstupescens pauperum laudibus tuas in seras clamans et dicens. osanna filio Dauid benedictus q; venit in nomine domini. Quod populus xpo cum laudibus obuia-

uit hoc oī per regem Dauid p̄figuratum fuit: cui populus post eedem golie obuians laudes exhibuit. Dauid xpm p̄figurauit qui goliam. i. diabolum aduersarium n̄m superauit. Hierusalem visio pacis interpretatur: per quā fidelis anima designat̄. Ad hanc saluator noster. oī hora paratus ē venire: et nos ei in occursum per contritiones debemus ire. Cui etiam laudes decantamus q̄si peccata nostra in cōfessione recitamus et ramos palmarum in manibus portamus. Insuper et vestimēta nostra in viā sternimus. quando temporalia pauperib; erogamus. et cū floribus ipsius honoramus. q̄si misericordie operibus et diuersis virtutibus nos ornamus. *Christū iesum* qui venit in nomine dñi b̄ndicimus. q̄si p̄ beneficijs nobis collatis gr̄as agimus. Regē euz et dñm p̄testamur. si oīa opera n̄ra cū timore dei et reuerentia operamur. *Pharisei* ergo inuidia cōcitati dixerunt ad semetipsos. i. inter se et ad inuicem. Videtis quia nihil proficimus laborando et faciendo p̄tra eū. Ecce mūdus totus post eum abiit. Sermo est hyp̄bolicus ad expr̄mendū q; multi sequebantur xpm p̄phetabat sed nesciētes. Per hoc enim significat̄ q; totus mundus erat cum secutus. *Hoc quidē s̄m Angu.* eū verbū phariseorū inuidētū. ut dicāt nihil proficimus. i. in malicia nostra. non valentes impedire eū. Et s̄m eundē. Quid mirū et qd̄ inidet ceca turba. q; post eū abiit mūdus. p̄ quē factus ē mūdus. *Cris.* aḡt vult. q; hęc sunt p̄ba phariseorū. credētū tñ occulte p̄pter metū iudeorū. et q; dicant hoc ut retraherent eos a persecutione xpi. Ne si dicerēt. Quātūcūq; insidiamini tāto hic augetur. et gloria eius intendit̄. Quid ergo nō desistitis a tantis insidijs. Quō quide; q; si idē est cū cōsilio gamalielis de quo habetur in actibus. ((Et qdam de turba)) phariseorū et inuidia q; p̄tra ipsum p̄ceperant deuotionē populi ad ipsū videre et laudē eius audire nō valentes ((dixerunt ei. Magister increpa)) et cohibe ((discipulos tuos)) et turbas te laudantes. Magistrū vocant quem tamē ip̄i docere volant. Quasi dicerent. Si tu iustus et bonus es. talem applausam sustinere nō deberes. *Uñ* fiat in ore tuorum laus tua. ideo eos increpa. *obi Beda.* Mira iudeorū demētia. quē magi

strum appellandus non dubitant. quia ve-
ra docentē nonerant huius ipsi discipulos
quasi melius edocit redarguendos autu-
mant. eūq; corrigere quos instituit suadet
quem signis approbantibus deum claresce-
re vident. Hec Beda. Dolabant isti de lau-
dibus xp̄i. et primo de hoc. q̄ turbe dicebāt
ipsum benedictum. cum ipsi reputarent eū
peccatōre. Secūdo q̄ turbe dicebant eum re-
gem. cū ipsi reputarēt eū valde ignobilē.
Tertio q̄ turbe dicebant eū venisse in no-
mine dñi. cum ipsi reputarent eū non esse a
deo vel missum ab eo. Quibus ipse respon-
dit et prophetizādo de futuro se rōnabili-
ter excusavit ((Dico vobis. q̄ si hī tacuerit la-
pides clamabunt)). Quod et factum est nam
quez homines vel timore vel p̄fidia cōfite-
ri trepidabant hunc durissima etiā elemen-
ta aperte p̄dicabant. Crucifixo enī dño. di-
scipulis et notis eius p̄ timore repressis. et
laudē xp̄i tacentibus. terra mota. petre scis-
se. et monumenta aperta quasi p̄hibētes
testimoniū sanctitat̄s ipsius xp̄i mortētis.
eū deum et totius mundi dñm clamabant
et p̄testabātur. In quo apparet duricia iu-
deorū et hostium q̄ elemēta cōpatiunt crea-
tori suo et recognoscūt eū. Vel mistice si ta-
cuerint hī. id est iudei lapides id est gētiles
ad modū lapidis duri clamabant laudes
xp̄i. q̄ factū est mortuo xp̄o. q̄ iudeis mutis
factis a laude eius. gentiles qui duri steri-
les et infructuosi erant. ac ligna et lapides
adorabant. ad xp̄m cōuersi ipsū laudabāt
et p̄dicabant. q̄ centurio et alii q̄ erant cū
eo. v̄sis tot signis. sanctitatē xp̄i p̄fessi sunt
dicentes. Vere filius dei erat iste vere hic
hō iust⁹ erat. Quotidie gentiles clamant.
et in xp̄i virtute laudari non cessant. iudeis
et magna pte cecatis et laudē xp̄i tacētib⁹.
Vel moraliter si tacuerint hī. id est clerici
lapides id est laici clamabūt. et deuz honis
operibus laudabūt q̄ etiā quotidie ī ple-
risq; videmus īpleri. Sed illi qui xp̄m cū
tanto triūpho susceperunt non diu post cō-
traria in eo fecerunt. Turba enim mobilis
est. et more fluctuam et ventorum mouetur.
Quē modo veneratur cōtra eū postea cla-
mat et insurgit. Unde Ber. ab eodē populo
in eodem loco et ipso tempore paucis die-
bus interpositis. primo cum tanto triūpho
suscepius postea crucifixus ē. Et q̄ dissimil-

le est tolle tolle crucifige eū et benedictus q̄
venit in nomine domini osanna in excelsis:
q̄ dissimile rex israhel. et non habemus re-
gem nisi Cesarem. q̄ dissimile rami virētes
et crux flores et spine. Cui prius vestimenta
prosternebant aliena. ecce suis elusi et sors
mittitur super ea. Te tibi amaritudo pecca-
torum nostrorum. p̄pter que diluenda tan-
ta amaritudo necessaria est. Hec Bern. Et
quāvis xp̄s sepe hierusalem ascenderit. nun-
q̄ tñ aliquem honores sibi exhiberi voluit.
nisi modo cū ad passionē tuit ut ex hoc de-
tur intelligi q̄ in morte sanctorum nō ē do-
lendū sed potius gaudendū: et q̄ sua pas-
sio erat sibi in gaudium et in magnā festi-
uitate et persecutiones. p̄pter xp̄m debemus gau-
denter appetere. mundanos autem hono-
res vitare: sicut fecit ipse qui regium hono-
rem fugit. et ad locum passionis gaudenter
accessit. Sed cur xp̄s vadens ad mortē tñ
honores recipere voluit. cum alias honore
regis respueret. Ad q̄ dicendū q̄ hoc ideo
fecit ut se non meritum pati demonstraret:
et ut ille qui est in magnis honorib⁹ vel di-
uitiis constitutus. semper memoriam mor-
tis habeat q̄ vadit ad mortē. et nihil hinc
preter saccum portabit secū et qui tenet cor-
pus suū in delitiis et ornatibus cogitet q̄
vadit ad mortē. vbi vermes corpus come-
dent et lacerabunt. Item ut doceret q̄ re-
gnum de hoc mundo non esset. ad q̄ profe-
cto triūpho passionis et gloria resurrectionis
peruenit. Hec Beda. Legimus in euan-
gelio Johannis q̄ refecte de quinq; pan-
ibus et duobus piscibus turbe. voluerūt ra-
pere iesum et constituere eum regem: sed ne
hoc perficere possent. ipse in mentem fugiē-
do predicauit. nunc autem vbi pass⁹ hie-
rosolimam venit non refugit eos qui se re-
gem factū qui agmine glorifico et h̄ymnis
dei filio ac rege dignis ad ciuitatem regiaz
ducunt non reprimit voces eorum q̄ regnū
patriarche Dauid in eo restaurandum et
p̄fice benedictionis dona recuperanda cō-
tinuant ut quid ergo q̄ prius fugiēdo de-
clinauit. modo libēs amplectitur. regnūq;
q̄ adhuc victurus in mundo suscipere no-
luit. iam exiturus per passionem crucis de
mundo non negauit suscipere: nisi ut aper-
te doceret q̄ non temporalis et terreni ī ter-
ris: sed eterni ī celo rex esset imperi: ad q̄

De fletu domini super hierusalem et ingressu in eam.

perfecto regnum per contemptum mortis et gloriam resurrectionis. et triumphum ascensionis perueniret. Hinc est enim quod post resurrectionem apparens discipulis ait. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. et cetera eiusdem loci. Vnde Beda:

Oratio.

Senerale glorie signum domine fecisti quasi ante sex dies pasche veniens in hierusalem. tue clementie et sereni vultus gloriam revelasti ut occurrent tibi omniam turbe cum floribus et palmis letantes. et quam videbant maiestatem confitentes. dicendo osanna filio David benedictus qui venit in nomine domini. Precor et obsecro domine per sacramenta et opera tua. noli me reprobare a pueris tuis: sed ostende mihi lumen glorie tue. ut repleatur os meum tua laude. et cantem gloriam tuam tota die. Amē.

De fletu domini super hierusalem et ingressu in eam.
Capitulum xxvii.

Admiscuit autem

dominus cum predicta leticia et fletum: nec sue miserationis oblitus. cum turba depromeret canticum. ipse super excidium civitatis assumpsit lamentum. Miserebatur enim eorum qui omnes homines saluari vult: quod nobis non patuisset nisi per aliquod humanum signum evidens fieret. Effuse enim lachryme sunt signum tristitie. Unde istud euangelium in mense augusto decantatur. quia civitas hierusalem in isto mense prius a Nabucho. deinde a romanis destructa fuisse innuit. Fleuit etiam. et tanto honore sibi exhibitio lachrymas voluit commiscere: ut ostenderet quod humana leticia cito in fletum converteret. et quod omnia gaudia et honores mundi lachrymis et doloribus sunt admixta. In celo quidem sunt omnia pura. in mundo omnia mixta. in inferno omnia ingubria: id est flebilis vel lutalenta: id est luto plena: sordida vel fetida. Item ad dandum exemplum prelati. quod quando assumuntur ad honores pro cura populi. potius debet flere suam imperfectionem: et populi defectionem: quam gaudere de sublimitate temporalium. Item ut leticiam mundanam salubri tristitia temperemus. Est enim mundana leticia sicut vinum

purum: quod cito inebriat. nisi temperetur meditatione mortis: vel recordatione adneris futuri. Unde Eccle. In die honorum ne immemor sis malorum. Ut ergo (appropinquavit) non solum corporis gressu. sed etiam compassionis affectu (hierusalem): in qua diu viguerat cultus diuinus (videns) non tantum oculo corporis civitatem et exteriorum eius pulchritudinem. Sed etiam oculo divinitatis ipsam impiam civitatem. in suam necem conspirantem: providens eius casum et subversionem. non de sua morte quam illi machinabant sed de illius ruina et perditione (flevit). id est fletu compassionis (super illam) tam propter mala culpe. que sibi multiplicata fuerant. tum propter mala pene. que super civitatem et populum futura iminebant (dicebat). Quia si cognovisses. scilicet ea que ego super te ventura cognosco (et tu). id est fletes mecum ruinas tuas que non exultas. sicut ego inquit fleo quod omnia video et futura cognosco. sic et tu fletes si nunc ventura videres. que non quod nescis quod iminet exultas. Quia fons pietatis erat. lachrymas continere non poterat. Nec edificia. planxit parietum sed subversionem animarum. Cum vero modo exultat ostenditur cum subditur. Et quidem in hac die tua. id est in hac tua prosperitatis claritate: et in hoc modico tempore tibi prospero. in quo facies voluntatem tuam. assunt tibi ea (que ad pacem tibi) sunt. non pectoris nec eternitatis sed temporis sola et modico tempore duratura. Et ideo nunc gaudes. quia imminet non vides. Cum enim se carnis voluptatibus daret. et ventura non prospiceret. In die sua que ad pacem ei esse poterat: habebat. Est namque mundana pax quam diligunt iniqui: ut sine timore peccent. et libere suis voluptatibus vacent. de qua in pollicitis dicitur. quod rubiginem contrahunt sicut ferrum pacem ducentes. Et attende quod tempus prosperitatis significat hic nomine diei singulariter: postea vero dies adversitatis pluraliter. quod modica sunt prosperitas in comparatione adversitatis. Cur autem bona presentia ad pacem habuerit manifestatur cum subiungitur. (Nunc autem) quasi modico presenti tempore prosperitatis et pacis (abscondita sunt ab oculis tuis) tam corporalibus quam spiritualibus. id est mala que ventura sunt tibi: presens enim prosperitas fa

est. ne cōsideretur & precauatur futura ad
 necessitatis: cito autem manifestabunt et in
 breui. quia gaudium hypocrite instar ē p̄
 eti. Si enim a cordis eius oculis magna i
 mminentia abscondita non esset. sic leta in p̄
 sentibus prosperis non fuisset. Cuius pena
 que de romanis p̄ncipibus imminēbat. ad
 iuncta: est cū dicitur. ((Quia veniet dies))
 tribulationum ((in te d. i. contra te)) & circū
 dabunt te inimici tui. i. p̄ncipes romani
 (Vallo) & circūta scilicet contestatura de
 lignis & p̄llis facta. & hoc factum fuit i
 v̄n dictam. quia caput xp̄i iudei circūdederūt
 sp̄inea corona. ((& circūdabūt te)) sua po
 tentia corporali. & hoc in vindictas. quia iu
 dei circūdederunt xp̄m in orto cum gla
 dijs & salsibus ((& coanguabunt te v̄ndi
 qz)) d. i. concludendo & prohibendo introitū
 & exitum ita vt nulla sit euasōis via. Tan
 ta autem fuit ciuitatis angustia. vt carnes
 filiorum manducarent. & hoc in vindictam
 quoniam fitienti xp̄o acetum in cruce dede
 runt. ((Et ad terram prosternent te)) tur
 res & loca munitiora diruēdo & cuncta edifi
 cia ad terram deiciendo & hoc in v̄ndi
 ctam quia corpus xp̄i mortuus. oportuit se
 peliri in terra ((& filios tuos)) i. iudeos ((q
 in te sunt)) geniti seu habitatores tuos pro
 sternunt ad terram. aliquos occidendo ali
 quos captiuando. & hoc in vindictas quia
 xp̄i filios apostolos persecuti sunt non reli
 quent in te lapidem super lapidem. i. fundi
 tus euertendo. & post omnia in perpetuum
 sunt dispersi. quia noluerunt sub alis xp̄i in
 fide ecclesie congregari. Cui etiam ex qua
 culpa fuerit pena illata subiungitur. eo q̄
 non cognoueris. quia malicia & inuidia ex
 cecante cognoscere noluisse tēpus visitatio
 nis tue. i. mei aduentus in carnez. Veni. n.
 v̄surns & saluatorus te. Quod si cognosce
 res. & i me crederes. esses pacata romanis:
 & ab omnibus erepta periculis. Si enī tē
 pus gratie in aduentu xp̄i cognouissent. xp̄o
 credidissent: nec supradictas calamitates
 sustinissent. sicut oēs q̄ in xp̄m crediderūt
 tunc euaserunt. Sedm̄ sensum allegorizēz
 ciuitas hec ē ecclesia que tempore anti xp̄i
 sic angustabitur. & p̄sternetur q̄ pauci au
 debunt se xp̄ianos confiteri. Quā ecclesiaz
 xp̄s visitat. quancūqz ad bonum eam ex
 citat. Sed ecclesia pro maiori parte non co

gnoscit hoc cum effectu. propter q̄ anti xp̄i
 persecutio super eam venit. ad purgationē
 electorum & damnationem reproborum. s̄m
 vero sensum morales. ista ciuitas est anima
 peccatoris. super quem siet xp̄s sietu cōpal
 fionis. si vero consideraret anima statū sine
 culpe. & quem statum penarum in futuro
 expectet: ipsa cum xp̄o semetipsam plange
 ret. Sed peccati delectatio tollit mortis re
 pentine considerationem: districti iudicū ti
 morem. & penarum inferni anxietatē. Que
 vallatur in morte. & angustabitur a spiri
 bus malignis. vt euadendum aditum iue
 nire non possit & eius filij prosternētur. i. co
 gitationes quibus promittebat sibi longas
 vitam. honores diuitias & huiusmodi fru
 strantur. & non relinquētur in ea lapis sup
 lapidem. quia omnis ab illa cogitationum
 suarum constructio dissipabitur: eo q̄ non
 cognouerit tempus visitationis sue. cui do
 minus eam inuitaret ad emendationes vi
 te. Unde s̄m Grego. q̄ iuxta hystoriam do
 minus semel egit. hoc quotidie per electos
 suos in ecclesia agit. Plangit enim repro
 bos qui nesciunt cur plangatur. sed in ma
 lis erulant & letantur. Qui si damnationē
 suaz. que eis imminet prenderent. semetip
 sos cum lachrymis electorum plangerent.
 Qui in perueritate sua diez suam h̄ habēt
 cum pace. quia transitorio gaudent in tem
 pore. & nulla ventura pene terrentur formi
 dine. Supplicia autem sequentia nunc ab
 oculis eorum abscondita sunt. quia futura
 que temporalem leticiam perturbant. pre
 uidere refugiant. Unde & si qua est p̄sentis
 temporis ita est agenda leticia vt nunq̄
 amaritudo sequentis iudicij recedat a me
 moria. Venient autem dies quando ad vi
 tionem & supplicia ducentur. quia non co
 gnouerant tempus visitationis sue: peruer
 sam ei animam deus visitat quotidie pre
 cepto. aliquando flagello. aliquando vero
 miraculo: vt et vera que nesciebat audiat.
 et aut dolore compuncta redeat. aut bene
 ficis denicta malum quod fecit erubescat.
 Sed quia superbiens. cōtemnit. & visitatio
 nis sue tempus non cognoscit: illis in extre
 mo vite inimicis traditur cum quibus in
 eterno iudicio damnationis perpetue socie
 tate colligatur. Unde cogitandum valde
 est quātūz erit nobis terribilis hora nostre

resolutionis. qui panis mentis. quāta tunc
omniū maloz memoria. que obliuio trāsa-
ete felicitatis: que formido et p̄sideratio iu-
dicis. Quid ergo esse nobis de presentibus
ad delectationē d̄y quādo simul cūctis trā-
scentibus nō valet transire q̄ iminet. quā-
do et hoc funditus finit q̄ diligit et illud in-
cipit. vbi dolor nunq̄ finitur. Præter hanc
sententiā Gregorij. Possunt predicta et al-
ter accipi. Mā moraliter in culpa peccatoz.
Primo vallatur p̄ hostis suggestionem ex-
teriorē. Secūdo circūdat̄ per interiorē
earnis impulsione. Tertio coangustatur p̄
dilectionis inflammationē. Quarto ad terrā
prosternit̄ p̄ p̄sensum interiorē. Quinto si-
l̄j occidunt̄ per operū bonoz mortificatio-
nem. Sexto oīno diruitur p̄ peccati perpe-
trationē exteriorē. In pena vero. Pri-
mo vallat̄ per exteriorē tribulationē. Se-
cūdo circūdatur per p̄p̄ij corporis infirmit-
tatem. Tertio angustat̄ per animi et p̄scien-
tiae anxietalem. Quarto ad terrā prosternit̄
tur per salutis desperatōez. Quinto silj oc-
cidunt̄ per propinquoz doloze et solati-
onem. Sexto totaliter euertitur per mor-
tem. In morte quoq̄ vallatur et circūdat̄
a demonibus. coangustat̄ a peccatis. De-
mones enim omnia peccata. nō solum ope-
ris verūctiam locutionis et cogitatiois ad
memoriam sibi reuocant vt ad desperatio-
nē trahant. Tunc etiā ad terram prosternit̄
tur. q̄ corpus incineratur. et anima in infer-
nū detruditur. et silj idest opera vel imita-
tozes etus vt sint secp̄ in pena sicut fuerūt
in culpa et lapis super lapidem nō relinquit̄
tur. idest cogitatio super cogitationem: que
p̄tra eum nō adducatur. quia fm̄ Grego-
rij. Ab anima p̄uersa omnis p̄structio co-
gitationum dissipatur. Tunc enī vt in. ps.
dicat. oēs cogitationes impioz peribunt. et
oēs machinationes cessabunt. Flenit ergo
nūc bonus dñs iesus: sed et pro summe pie-
tatis dulcedine reseranda. ipse sors totius
miseriordie. nō solum semel sed pluries fle-
nit. et ex illis p̄ssimis oculis. ad omnium ex-
piationē peccatoz lachrymaz suēta vber-
rime mādato effudit. Legitur enī dñm iē-
sum fleuisse. primo ex infantuli necessitate
in natiuitate. fm̄ illud Sap. Primā vocem
similē oībus emiit ploras. Unde cantat ec-
clesia. Uagit infans inter arta positus p̄se-

pla. Secūdo ex imenso amore. in Lazari sa-
scitatioe et nimia cōpassione. Tertio i hac
solēni processione. Quarto ex intimo dolo-
re in sua passione. preces cum lachrymis of-
ferens ad deum. Hec sunt quattuor flumī-
na de paradiso egredientia ad totius mun-
di abluionem refrigerationē. potationem
et secundationē. Hi quattuor fletus salua-
tozis. possunt referri ad quattuor species fle-
tus. que quasi quattuor flumī paradisi ani-
mā irrigant. et secundant. Primus est fletus
pro incolatu presentis miserie. Secūdus est
fletus cōpunctionis. Tertius cōpassionis.
Quartus pro dilatione patrie. Primus fle-
tus speciez significat fletus infancie saluato-
ris. Vbi Augu. Puer qui nascitur incipit a
ploratu. lachryme sunt testes miserie. non-
dū loquit̄ et iā p̄phetizat. Fletus in cruce
signat fletū cōpunctionis. quez debent ha-
bere illi qui sunt in cruce penitente. Unde
Augu. Sciat se culpabiliter dūp̄ qui deflet
morte amici del dāna rei gēporalis. et dolo-
rem peccati non ostendit in lachrymis. Fle-
tus super destructionē cinitatis. signat fle-
tum quo flere debemus super miserorum
calamitatibus. et animaz ruinis et perditio-
nibus. Unde Job. Flebā super eo qui affli-
ctus erat et c. Fletus sup̄ Lazarū qui ad vi-
tam erat reuocandus et cui gloria erat diffe-
rentia. signat fletum per dilationē patrie.
Unde psalmista. Deu mihi quia incolatus
meus plongatus est. In fletu aut̄ dñi ostē-
dit. quantū flere debeāt. qui peccāt. quan-
do sic fleuit. q̄ nunq̄ peccauit. Vbi Cassio-
dorus. Vbi princeps tanta afflictione plan-
gebat. q̄ illo flēte nō fleret. eo gemente nō
gerneret. Et notandū q̄ septem mala quasi
vētura sunt peccatozi. p̄ que si ea cogitaret
ad fletū incitari posset. Primū est spoliatio
omniū. que sit ei in morte. de quibus nihil
secum feret. Secūdū est occurus inimico-
rū. qui apprehendent eum inter angustias.
Tertium est amissio status penitendi. et mi-
seriordia p̄sequendi. Quartum est magna
p̄fusio eius confusionis causa poterit esse
operum denudatio vel beneficioz xpi ex-
probatio. vel dei et sanctorū derisio. Quin-
tum est separatio reproborum ab electis.
Sextum est exclusio a gloria. Septimū est
gehēnalis pene miseria. Et valde flendum
ē pro peccatis propter multa que peccata

inducant peccantibus. Per peccata enim
hō deū offendit: cōsōrtiū sanctorū ⁊ ange-
lorū amittit: suffragia ecclesie perdit. aīam
interficat: diabolo se subicit. ⁊ in infernū se
demergit. Cōspice igitur bene ipsam dñs se
sum nunc flentes. ⁊ si potes fleas cū eo. flet
enī largiter ⁊ fortiter. qz non simulate s; ve-
re de ipsis dolebat. Corde enī amaro dole-
bat ⁊ flebat illoz periculū eternale. ⁊ exci-
dium tpale. qz non cognouerunt tēpus vi-
sitationis sue. qñ p incarnatiōis misterium
visitauit eos oriens ex alto. vt ipsam dñm
ac predicacionem eius reciperent sed ma-
gis vsqz ad mortē eum psecuti sunt. **E** cor-
dard vesanū ⁊ impiū. ⁊ tanq; vera vita p-
nata. omnino plāgendū: cur more frenetici
flente sup te sapia pñs in tātis miseris le-
taris ⁊ rides. cōsidera lachrymantē medi-
cā tuā. ⁊ vt luctū vnigeniti fac tibi plāctus
amāz. Dedne quasi torrentē lachrymas. p
diem ⁊ noctē nō des requisē tibi. nec taceat
papilla oculi tui. Cōspice etiam discipulos
q; libenter ⁊ diligenter vadūt semp iuxta
eū. cū timore tñ ⁊ reuerentiā. Ipsi sui baro-
nes ⁊ milites. comites domicelli ⁊ dextera-
tores. Nec debes credere q; ipso flente aliq;
se potuerint a lachrymis p̄tinere. nobis fra-
tres iste lachryme dñi fiunt vt magistrum
imitemur. ⁊ ab hoc tāto p̄cepto nō disca-
mus. qd in nostroz inimicōz morte ⁊ rui-
na agere debeamus. **Uñ** ⁊ ipse ait. Diligi-
te inimicos vestros. bñfacite his q; oderunt
vos ⁊ orate p; persequeñtibus vos ⁊ calum-
niātibz vos. **Nō** tantum muros ciuitatis
periture. s; ⁊ aīaz ruinā ⁊ pditiōē flebat
iesus. nobisq; exēplū dabat. qd i tali nego-
cio facere debeamus. cū peccatorē aliquē
in eternam perditionē ruere videmus. De
tali enī dñi nostri iesu xp̄i exempla sequen-
tes. nos quoq; flere debem⁹: ⁊ tāto ampli⁹
flere. quāto ipse de seipso flere ignorat. Si
enī suas infirmitates intelligeret ⁊ calami-
tates q; ei superuēntre sunt cognosceret vti
qz ⁊ ipse plus alijs de se fleret. Iste flet⁹ do-
mini cōpacietis ciuitati. de miseria q; illi im-
minebat: p̄figuratus oliz fuit in lamentatio-
nibus **Ieremie**. q; desolationē eiusdē ciui-
tatis per romanos futurā flebat. Sic et
nos in afflictione primoz etia inimicōz
et cōpassione flere debemus: exemplo xp̄i q;
cōpassus est suis inimicis. Plus ē cōpati af-

flictis q; bona tpalia errogare: ⁊ impossibi-
le est illum gratiaz ⁊ misericordiā nō mere-
ri qui seit afflictis cōpati ⁊ eoz peccata de-
fiere. Intrauit ergo iesus hierosolimā cum
isto triūpho ⁊ honore turbaz. per supradī-
ctā portā aureā. q; est ad pedes templi a p-
te vallis Josaphat. **Hoc** fm **Cris.** Ipse sa-
ciebat: nō pompam quādam ostendens. sed et
pphetiam implens ⁊ discipulos pp mortē
contristatos cōsolans ⁊ mōstrans qm hie
pati volēs. **Ubi** **Rabanus**. h̄ introitus ei⁹
in hierusalem fuit ante quinqz dies pasche
vbi noranda est p̄cordia nō solū in reb⁹ s;
etia in tēporibus veteris ⁊ noui testamēti.
Decima enim die mēsis primū agnus qui i
pascha imolaret domum introductus iustus
est: qz ⁊ dñs decima die eiusdē mēsis. hoc
est ante quinqz dies pasche ciuitatem i qua
patere erat ingressur⁹. ((Et euz intrasset se-
sus hierosolimam)) vt exhiberet salarē ((cō-
mota est vnīuersa ciuitas. dicens. ((Quis est
hic)) p hoc significatum fuit q; intrāte iesu
hierusalem celestem. angeli dicturi erāt. qz
est iste rex glorie. **Uñ** **Orig.** Sed ⁊ quando
intrauit iesus hierosolimā viri admirātes
virtutes celestes dicebant. Quis est iste rex
glorie **Hec** **Orig.** Dicebant ergo qz ē hic.
Quasi dicerent. Iste nō ē talis ac tant⁹ q;
talia deberent sibi exhiberi. **Mirabant** enī
turbe frequentia nescientes de eo veritatē.
cui omniā cum laudibus occurrunt. **Unde**
Cris. merito cōmouebantur videntes rem
mirabilem. Homo laudabat quasi deus. s;
deus laudabatur in homine. **Puto** autem
q; nec ipsi qui laudabant. sciebant quid
laudabant. s; sp̄s subito ingressus in eos.
nesciēte aīa veritatis verba fundebāt. **Hec**
Cris. **Principes** itaqz sacerdotū ⁊ maiores
indignabant de reuerētia xp̄o exhibita. et
ob hoc tota ciuitas dicebat eē cōmota qz sa-
ctū maiorū dicebat esse factuz totius ciuitatis
vel alterius cōmunitatis. ((**Populi** autē))
.i. simplices ⁊ vulgares. qñ rationē de p̄re-
rio reddētes dicebāt. ((**Hic** est iesus p̄phe-
ta a nazareth galilee)) immo dux p̄pheta-
ruz. Et ideo. s. merito debet honorari. **Ecce**
cōfessio dei a minoribus incipit vt ad maio-
res perueniat. **Ubi** **Ihero.** Alijs autē am-
bigentib⁹ vel interrogantibus. vills plebe-
cula confiteretur. quia hic est iesus p̄pheta a
nazareth Galilee. **A** minoribus incipians

ut ad mala perueniant. Prophetam enim dicunt. quez moyses sui simile dixerat esse venturū: a Nazareth autē Galilee. quia ibi educatus fuerat. ut flos campi nutretur in flore virtutū. Hec Hiero. Et postq̄ dñs ingressus est hierusalem remisit a galia ad locum suum. Memoriam huius processions dominice recollit ecclesia illa die. Egredietur enim fideles cum ramis quasi obuiam domino. extra muros. vel septa vsq̄ et ad crucem aliqui vadunt in qua et ramos quos gestat affigentes deponunt: quasi diceret. ecclesia mihi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu xpi. Quando autē id eunt et vsq̄ ad crucē. Quasi sic ostendat eis nō esse sperandum in quantalibet gloria mundi. q̄ extrema gaudij luctus occupat. et de inde cum cruce in ciuitate regreditur pro eadem significatione: illa die gaudij processio. subditur euāgelium dominice passionis. forte quia et dñs exultationi inseruit lamentum. et nos processioni passionis. quia passio fuit causa euerisionis. pro qua fuit. In primo ergo bella acturus. et de hostibus triumphaturus. cū triumpho et gloria et ad Iherosolimam ciuitatem et ad locum certaminis domini venit et certus de victoria ante bellum. q̄ fieri non solet triumphum suscepit. Unde et rami palmarum cum quibus gloriose susceptus est. propinque victoriam super principem mundi signant. Hodie ergo mater ecclesia duas recollit processiones. Prima fuit. q̄ iudei xpm a monte oliueti vsq̄ hierusalem. cum ramis oliuarum et palmarum et magnis canticis associauerunt et ista processio magne reuerentie et honoris fuit. et hanc ecclesia in euangelio hodierno representat. Secunda est quia iudei christum ab hierusalem ad montem caluarie. cum magnis obprobriis et irrisionibus deduxerunt: et ista processio fuit magne ignominie et doloris. et hanc representat ecclesia in passione hodierna. In istis processionibus ostenditur magna in deis multiplicitas voluntatis. Nam in prima cum magna reuerentia et deuotione ipsum supra asellum posuerunt. in secunda ipsum cum magna ignominia in patibulo suspenderunt. In prima vestimenta sua in via strauerunt: in secunda xpm suis vestibus expoliauerunt. In prima ramos oliuarum et palmarum sibi obuiam portauerunt: in se-

cunda spinas acutissimas eius capiti affixerunt. In prima appellauerunt eum regem. in secunda negauerunt eum dicentes: non habemus regem nisi cesarem. In prima appellauerunt eum saluatorem. dicentes osanna id est salua obsecro. in secunda negauerunt ipsum saluatorem. q̄ dixerunt q̄ seipsum saluare non poterat. In prima dixerunt iesum esse benedictum. et in nomine dñi. s. patris venisse in mundum. in secunda dixerunt ipsum esse malefactorem. Et id se tradidisse eum et crucis patibulo affigendum. Ecce quanta instabilitas in istis fuit quia que tantum honorauerunt. post modicum ignominiose tractauerunt sed propter glorie processiones maiorem habuit et consequenti vituperio confussionem. Unde Bernar. quid fuit q̄ processione habere voluit: qui moriturus non uerat passionem. Processio quidem merito representatur hodie quia hodie facta fuit passio vero cur addita ē. quā scilicet feria constituta esse secutam: forte ut amariora cetera passio. quā processio processisset. Et iterum non sine causa tā noua processio mira quadam conditione additur passioni. Nam processio planctus habet. passio vero planctus. Videamus quid conferat ista coniunctio. Etiam ut dicam in nulla vnquam huius seculi leticia habere fiduciam. sciētes quā extrema gaudij luctus occupat. sed in die bonorum non in memores sumus malorum. His enim mixta ē passio seculi non secularibus tantum. sed etiam spiritualibus uiris. Ideo qui cepit passio facere quod docere: non modo uerbis sed etiam exemplis ostendens. q̄ ois caro fenit. et omnis gloria eius quasi flos fenit: processio uoluit gloria sublimari. q̄ sibi immūnere cognouit deum ignominiosissime passionis. spiritualibus autem spūalia comparantur. in processione quidem celestis patrie representamus gloriam. passione uero monstramus uiam in processione rapiemur in nubibus obuiam xpo in aera. quando suscipietur in celesti hierusalem xps dominus. applaudentibus et acclamantibus undique populis utriusque testamenti. quasi qui precedebant et qui sequebantur: benedictus qui uenit in nomine domini. In processione considerasti quo properandum sit. disce in passione quo cundum sit. Tribulatio enim presens uia uite est. uia glorie uia regni. Tollerabilem proinde laborem pas-

Sonis reddat gloria processionis. quoniam
 amanti nihil est difficile. **Beatus Bernardus.**
Oratio.

Omine iesu xpe. qui verbo et exem-
 plo magis docuisti nos flere quam ri-
 dere: obsecro te per beatissimas la-
 chrymas et oes miseratides tuas. doce me
 ut peccata mea et pericula imminencia sem-
 per videam et cognoscam ne inimici mei. scilicet de-
 monum suggestiones temporalium rerum.
 pulchritudines et carnales voluptates cir-
 cundent. coangustent. et ad terram proster-
 nant me: ut filios. scilicet sensus cogitatus et actus
 meos. et ordinem virtutum destruant. ut in-
 de laudem te et consistar nomini tuo altissi-
 me. Amen.

**De electione vendentium et ementium
 de templo:**
Capitulum. rrr.

¶ Enit autem iesus

directe (ad templum. et intrauit in
 ipsum). Ubi nota quod templum accipit ali-
 quando pro domo templi quod dividebat in
 duas partes una pars vocabatur sanctus:
 ubi prope hostium sancti sanctorum erat al-
 tare incensi seu thymiamatis auro tecum. me-
 sa propositionis et candelabrum: alia pars erat
 sanctus sanctorum. ubi erat archa testamēti
 et duo cherubini. Illam partem que diceba-
 tur sanctum intrabant quotidie sacerdotes
 ad offerendum incensum. et nulli alii. Intra
 sanctum sanctorum solus sumus pontifex in-
 trabat: semel in anno. Aliquando autem ac-
 cipitur templum large pro quadam platea
 quadrata ante templum. muro clausa: et dice-
 batur atrium sacerdotum ubi sub diuo erat
 altare holocaustorum ere coopertum. et istud
 intrabant non solum sacerdotes. sed etiam le-
 uite eos in excoiatione et ablutione hostia-
 rum et consimilibus adiunantes: vulgares
 autem homines illud non intrabant. sed ad
 hostiam illius atrii animalia viua sacerdo-
 tibus offerebant. Ista autem duo loca non
 intrauit xps. quia non erat sacerdos nec le-
 uita. Sed preter ista duo loca erant adhuc
 duo alia ubi homines sub diuo in oratione
 erant et in vno viri. et in alio mulieres ora-

bant: et ista atria vocabantur nomine tem-
 pli. et de hoc dicitur quod iesus intrauit in tem-
 plum dei. ac petrus et iohannes ascende-
 bant in templum ad horam orationis no-
 nam. Intrauit autem iesus protinus in tem-
 plum precipue propter tria. Primo scilicet Be-
 dam. ut doceret nos formam religionis quam
 sequamur scilicet ut quocumque pergimus.
 Primo donum orationis si tibi est ad eam
 et per orationes deo commendati sic ad age-
 da negocia secedamus. Secundo. quia lo-
 cus publicus erat ubi posset inueniri. osten-
 dens se non inuite. sed sponte pati. Tertio
 ut ostenderet quod ruina vrbis et populi pro
 qua fuerat. maxime et sacerdotum cul-
 pa fuit et inde radice perditionis processit
 hoc profecto innotuit. cum post malorum
 imminentiam enarrationem. protinus tem-
 plum ingressus est: ut de illo vendentes et
 ementes eleceret: in signum quod sacerdo-
 tes tanquam indigni essent de templo et officio
 eiciendi. Sicut enim templum est in ciuita-
 te. ita vita sacerdotum in plebe. Unde secundum
 Glosam. Simonia sacerdotum causa fuit
 destructionis iudeorum. Sacerdotes enim
 auaricie sue consulentes. in porticibus et
 atrijs templi hostias cuiuscumque generis ven-
 debant. ne venientes victimas non haben-
 tes: nihil offerent. si hostias presto non in-
 uenirent et hoc faciebat. ut vendita iterum
 oblata reciperent. Et ne pauperes non so-
 lum hostias. sed et unde emerent non habē-
 tes excusationem pecunie non habite pre-
 tenderent. posuerant tibi numularios quod mu-
 tuam sub cautione et spe alicuius doni pe-
 cuniam darent. Sed quia lex non patieba-
 tur ut a fratribus suis usuras acciperet: ideo
 quod non audebant dare ad usuram. dabant
 nomine collibitarum. ut sic pro numularijs
 collibistas facerent. Collibistas autem dicitur
 apud eos villa munuscula ut ceteris et
 vne passu. et pomorum: et his similia. Collibi-
 ste igitur. licet pro illa accomodatione pe-
 cunie non reciperent pecuniam ultra so-
 tem recipiebant tamen munera vel rensa
 quasi quod in nummo non licebat: in his rebus
 que nummas coemuntur liceret quod probi-
 buit ezechiel dicens. Usuram et omnem su-
 perabundantiam non accipietis. Sic et ho-
 die multi predictis sunt similes usuram et

symoniā sub nole caritatis vel gratitudi-
nis palliantes. Valde periculosum est ma-
nera accipere. qz hoc est libertatē vendere.
Unde Seneca. Quedā gratuita nobis vi-
dent. que carissime pstant. pro qbus nos
metipfos ipendimus. que emere nolemus.
Si nobis domus nostra pro illis esset dan-
da. si amenū aliqz fructuosissimuz prediuz.
Ideo nihil est cuiqz se vilis. nostri esse.
si ista nostra nō essent. Quisqz nostram tu-
tam agere vitā volet. ista viscata beneficia
deuictet in qb^o miserrimū fallimur. Sapiēs
cū pmo videt munuscula a theatro surgit.
z scit magna paruo p̄stare vilē predā ma-
gno leōmodo luimus. Beneficiū accipere.
libertatē v̄dere est. Hec Seneca. Tū Erī-
so. hoc est propriū boni filij. vt veniens pri-
mo ad domū curreret patris: z illi honores
redderet: qz genuit eū. Et tu imitator chri-
sti factus cū in aliquā ingressus fueris ciuit-
tatē primū ante oēm actū ad ecclesiā cur-
ras. z hoc erat boni medici vt ingressus ad
infirmā ciuitatem sanandā. primū ad origi-
nē passionis intenderet. nā sicut de templo
omne bonū egredit. sic de tēplo omne ma-
lum procedit. quēadmodū medicus quan-
do primū ingredit ad infirmū. de stomacho
eius interrogat z euz cōponere festinat: qz
si stomachus sanus fuerit: totū corpus va-
lidū erit. Si autē dissipatus fuerit totū cor-
pus infirmū ē. ita si sacerdotū integrū fue-
rit. tota ecclesia floret. Si autē corruptū fue-
rit. fides marcida est. Cor enim z stomach^o
sacerdotū intelligit. qz in rebus spirituali-
bus per eos totus populus gubernat. Si-
cut enim cor sapientie locus est. ita sacerdo-
tes receptacula sunt sapientie spūalis. Et si-
cut stomachus accipiens cibū. coquit cum
in semetipso. z per totū corpus dispergit. sic
z sacerdotes accipiunt scientiā sermonis p
scripturas ex deo z coquentes eā in se. i. tra-
ctantes z meditatēs apud se. vniuerso po-
pulo subministrāt. Videte ergo sacerdotes
quōd eos cōponatis in verbo z opere. qm̄ si-
cut in corpore aliqz infirmatum fuerit mē-
bruz. nō omnino languet z stomachus: Si
autē stomachus languescit omnia mēbra in-
ueniunt infirma: sic si aliquis christianoz
peccauerit nō oīno peccant sacerdotes. Si
autē sacerdotes fuerint in peccatis. tot^o po-
pulus p̄uertit ad peccandū. Ideo si vnus

quisqz xpianoz pro suo peccato dat ratio-
nē. sacerdotes autē nō tm̄ p suis. sed z pro
omniū peccatis daturū sunt rationes. Vidit
arborē pallentibus solijs: marcidā intelle-
xit studiosus agricola. qz lesionez in radice
habet. Nā vere quēadmodū cū videris ar-
borē pallentib^o solijs marcidā intelligis.
qz aliquā culpā hz erga radicē. Ita cum vi-
deris populū indisciplinatū z irreligiosuz.
sine dubio cognosce. qz sacerdotū eius est
sanū. Hec Eriso. Valde ergo desendi sunt
clerici. qm̄ cadunt: qz eoz casus est magis
periculosus. Tū Eriso. Nihil intm̄ destruit
ecclesiā dei sicut clericos laicis esse deterio-
res. Lernens ergo dñs in domo patris sui
negotiationē seu latrocinū. istiusmodi ar-
dore spūs p̄citatus ((fecit sibi flagellum de
funiculis: z eiecit)) ipse dñs templi ((vendē-
tes z ementes de templo)) cū hostijs suis ((
z mensas trapezetaz. z cathedras vendē-
tū colūbas enertit)) nec aliqz vas deo nō
dicatū. z sacratū mercandi gratia p tēpluz
trāsferri permisit. Interdixit qdē de vasis
mercationis z humanis vsibus applicādis
nō de vasis deo dicatis: qz vasa diuino cul-
tū deputata debebant ibi z non alia esse.
Ergo nec cophini: vel alia vrenilia cōmu-
nia p ecclesiā debent deportari. Tū Beda.
De vasis dicit illis. que mercandi gratia in-
ferebantur. Letez absit vt vasa deo dicata
dñs egeret de tēplo: vel introferri prohibe-
ret in tēplū. sed potius vbi futura sibi cra-
minis insigne p̄tendit exēplum. imunda z
p̄phana eliminat vasa de tēplo. ac ne am-
plius inferant p̄hibet qm̄ nō soluz de eccle-
sia omnes repellat ac deturbabit reprobos
vertētā ne vltra ad turbandā ecclesiaz in-
trent. eterno eos verberē cōpescit. Sed z in
presenti hec est vera domus. dñi. i. cor fide-
lium purificatio. vt nō tm̄ peccata q̄ inerāt
diuinitus imissa cōpunctio tollat: sed etiaz
ne vltra repputantē diuina in eius gratia p
seuerans adiunet. Hec Beda. Et h̄ fuit se-
cūda electio. Bis enim legitur dñm hoc se-
cisse ad significandū qz cōficiēdi sunt tales
ab ecclesia militante per sententiam z triū-
phante per penam. vbi Theophilus. Hec
etiam dominus fecit in principio predica-
tionis sue. z nunc iteraz illud fecit qz ad cri-
men z in maximam redargutionem iudeo-
rum redundat. quis non fuerunt ex priorū

admonitione castigati. et cum dominus hec totiens fecerit ipsi minime se correxerunt. Unde Criso. in quo minor est accusatio in deorum quam cum his hoc idem fecisset. morabantur tamen in sua demerita. Hec Criso. unde in prima electione electi tamen vendentes. et ex hoc nobis datur fiducia impetrandi ut quod non vellet dominus sibi nos orare nisi ipse vellet nos audire: hec autem durius arguendo. etiam ementes. qui numero erant plures. In prima etiam expulsiōe eos appellauerat negotiatores: sed ut statim patebit dans per hoc exemplum prelati quod durius debent arguere secundum peccatum proprium: quia grauius est ceteris paribus ratione ingratiitudinis. Hic etiam in prima electione seriositas et rigor et austeritas de christo exprimitur. quod nusquam alibi de eo legitur: quia secundum Criso. In proprijs in iurjs esse quēpiam patientem est laudabile: iniurias autem dei dissimulare nimis est impium. Unde christus iniurias suas patienter sustinuit. iniurias autem patris suam nullatenus dissimulauit. Hec flagellatio et electio malorum de templo. olim prefigurata fuit in heliodoro qui cum audacter manu armata templum intrasset. ut illud spoliaret: quidam aduenientes eum flagellauerunt. et tanquam mortuus reliquerunt. De heliodoro flagellatus fuit propter templi spoliationem: indei propter usure palliationes. Moraliter autem per hunc actum christi datur intelligi. quod deus quotidiē suam ecclesiam intrat. et qualiter ibi vnusquisque conuersetur attendit. Laueamus ergo ne in earisibus et fabulis vel alijs illicitis vacemus ne improvisus ueniens nos flagellet. et de ecclesia sua ac demum de regno eiciat et expellat. Nam qui peccata peccatū addit. quia si funem quo hic vel in futuro flagellatur vel ligetur connectit. funiculi ergo quibus mali eiciuntur sunt incrementa actionum malarum. quia funiculis peccatorum suorum vnusquisque constringetur. Unde Augusti. Ergo quando aliquid patiuntur propter iniquitates suas. hi qui vel sicte bone vel aperte male faciunt in ecclesia agnoscant quia dominus fecit flagellam de resticulis peccatorum suorum. et admonet eos ut mutent se. ne sint negotiatores: ne tandem au-

diant. ligate illis manus et pedes et proferte in tenebras exteriores. Hec Augu. In hoc quod dominus expulit de templo boues et oves et numularios et vendentes columbas enertit mystice designatur. quod prelati constanter debent reprimerē hipocritas. pelles ouinas simulantes tyrannos cornu sue potētie bonos ventilantes. usurarios et simoniacos bona spiritus sancti que per columbam intelliguntur vendentes. Maxime autem ex hoc factio domini enormitas symoniaci prauitatis ostenditur. quia nusquam alibi eorum aliter restitisse et alios spulisse vel eicisse narratur. Si igitur cum in hoc quoque imitari volumus si non aliter possumus: etiam uolenter symoniacos ab ecclesia pellere debemus. si tamen vires superant quibus hoc sine ecclesie detrimento facere valeamus. Audite hec symoniaci. audite negotiatores nefandis: aut negotijs cessate. aut de templo exite. Vos numularij estis. vos columbas et gratiam sancti spiritus venditis vos sine nullo et precio nihil agitis. Omnes quod de symoniaci a templo dei. vel ante humanos vel ante dei oculos efficiuntur et dei dono prouantur. Similiter clerici et religiosi. qui in templo dei sunt deputati. si secularibus terrenis negotijs se implicent. merito electionem a deo et eius indignationem timere debent. Quanta mala geruntur hodie in ecclesia que si dominus tunc inuenisset. utique grauius tunc puniisset. Unde Beda. eicit commertia rerum humanarum de domo illa in qua diuinas tamen res agi. hostias et orationes deo offerri: uerbu dei legi: audiri et decantari preceptum erat. et quidem credendum est. quia ea tamen uendi vel emi reperit in templo. que ad ministerijs necessaria essent eiusdem templi. iuxta quod alias factus legimus cum idem templum ingrediens inuenit in eo vendentes et ementes oues boues. et columbas que nimirum omnia non nisi ut offerentur in domo domini. eos qui de longe uenerant ab indigenis comparare credendum est. Si ergo dominus nec ea uolebat offerri. uidelicet propter studium auaritie: sine fraudis quod proprium solebat esse negociandum facinus quanta putas ad aduersione puniret. si inuenisset. ibi aliquos risui vel uaniloquio uacantes. aut alij cuiuslibet uitio mancipatos: Si enim ea

De duobus minutis vidue et de pharisei et publicani oratione.

que alibi libere geri poterant. dñs in domo sua videlicet temporalia negotia geri non patitur. quanto magis ea que nisi fieri licet. plus celestis ire merentur. si in edibus deo sacratis aguntur. Hec Beda. Moralit̄ tempore isto sancto appropinquate pascha te iudeoz idest cōsistentium ascendit iesus hierusalem. idest cor humanū vel animam sanctam et deuotā. per gratie sublimationē eleuatā. nam hierusalem in alto sita est. Unde dicitur ascendit. Templum in hierusalē est eminentior pars anime. puta superior pars rationis. que soli deo et ceteris debet intendere illuc ascendit deus per effectum sacramenti. vel etiam sua presentia spūali animā visitando. Sunt autē quatuor precipue que xps in tēplo spirituali nō patitur designata per quatuor que inuenit in templo materiali. et sunt quatuor defectus etiā in virtis religiosi quādoq; reperti. Primū est nimia sollicitudo temporalis. in acquirendo ipsa et p̄seruādo hoc significatur per es. q̄ xps effudit v̄ templo. Nō autē sollicitudo temporalis simpliciter phibetur. sed nimia et ne in tēplo sit idest i mente. que solis eternis debet vacare. vnde quando temporalia in hoc templo habentur. peccat mortaliter q; creatura ponit loco creatoris. et temporalia loco eternoz. Scdm̄ est incautus vsus temporalis. et incircumspecta consideratio de cuitandis periculis. q̄ significatur per bouem qui cū libēter herbas comedit quandoq; nocina in herbis absconsa deuorat et deglutit. sic plerūq; accidit cū vitimar temporalibus volendo accipere id quod ē necessarium. quia latet sub necessitate superfluitas et voluptas. Tertius est timor inordinatus et stolidus. q̄ signatur per ouem in qua plus abundat priuatio intellectus q̄ in alijs quadrupedibus est tempore tonitruū remanet sola et fuerit impregnata. abortit pre timore. Sic homines nimis timidi aborciunt fructū profectus spūalis. Quartum est inexpectatio vel tarda progressio in expletionē operū virtuoz. et hoc significatur per columbas q̄ nimis deliberat de volatu. collum vndiq; circūflectendo. et circūspiciendo. ad q̄ partē ire velit: sed sepe interim sagitta eā percutit. vel accipiter rapit. Sic accidit hominibus pigris et inexpectis. sed talia a xpo in suo ingressu a templo

anime expellantur. facit enim flagellam de funiculis tribus. quorum primus est insirmitas corporalis: secundus tribulatio cordialis: tertius ex instinctu diuino amonitio spiritualis. hoc flagello xps predicta quatuor ab anima fugat et eiecit. et nihilominus cathedras et mensas euertit ne faciles Igresum habeat. et dixit eis quos de templo eiecerat. Scriptū est. s. in Isasa. dom⁹ mea idest nomini et cultui meo dedicata domus orationis vocabit: nō rapine vel furti. nō negotiationis et vane locutionis vel spectaculi. Et ex hoc nobis datur magna fiducia Iperandi. Ut quid enim vellet dominus ibi nos orare nisi ipse vellet nos exaudire. In hoc etiaz ostendit se illis deū esse. quia templum solius dei est domus. Abi Amb; Deus enim templū suum nō merationis vult esse diuersoz. sed domiciliū sanctitatis. Et Orig. In quo nō debent vendere et emere: sed orationibus tantū vacare. qui congregantur in domo orationis. Nemo ergo vt ait. Aug. in oratorio aliquid agat. nisi ad q̄ factū est. vnde et nomen accepit. Sed hec nunc domus dei domus dissolutionis et cupiditatis potest vocari. Ideo subdit. Vos autē fecistis illam speluncā latronum. latrones enim nō curant nisi de lucris temporalibus quocūq; modo acquirant. et ideo in spelunchis se abscondūt. Unde Greg. Domus orationis speluncha latronū facta fuerat. q; ad hoc in templo assistere nouerant: vt aut nō dantes munera student corporaliter persequi. aut dantes spiritualiter necare. Templum quoq; et domus dei. est ipsa mens atq; p̄scientia fidelium. que si quādo in lehone primi peruersas cogitationes p̄fert. quasi in speluncha latrones resident. Et non iam domus orationis. sed spelunca latronis est. quādo relicta innocentia. et simplicitate sanctitatis illud conat̄ agere. non valcat primo nocere hec Greg. Spelunca latronū dicit̄ esse locus. vbi spolia que latrones rapiunt p̄gregant. et hoc fecerunt sacerdotes de templo. q; non curabāt de cultu dei. sed magis de excoziatione populū et hoc per abstintias varias et exquisitas similiter et hodie clerici plus curāt de suo lucro q̄ de ecclesie seruicio. sicut enim magni latrones in spelunchis suis existentes. quando sciunt transire aliquos parū habentes.

non erant de spelanchis sed mittunt famulos suos ad expoliandum illos. quando vero sciunt transire homines multum pecuniosos currunt illuc de primis ad illos. sic multi canonici et clerici. quando sciunt lucrum magnum currunt ad ecclesiam. sed quando lucrum est modicum remanent in domibus et se subtrahunt ac clericos suos ad ecclesiam mittunt. Et nota quadruplicem usum ecclesie. quia primo est domus reconciliationis. quo ad penitentes. Secundo illud Genes. non est hic aliud nisi domus dei et porta celorum. Secundo orationis. quo ad proficientes. sicut dicitur hic. Tertio instructionis quo ad perfectos secundum illud Isaie. Venite ascendamus ad montem domini et ad domum dei Jacob et docebit nos. Quarto. iubilatiois et laudis quo ad omnes: secundum illud psalmi. in ecclesiis benedicite deo et illud beati qui habitant in domo tua domine. sed sit spelunca latronum secundum quadruplex latrocinium vel scripturarum. quando corrumpunt ut ab hereticis. vel gratiarum quando sacramenta vendunt ut a symoniacis. vel prebendarum quam emuntur ut ab ambitiosis vel pecuniarum quando male expenduntur ut a voluptuosis. Vel secundum Hieronimum. Latro est et templum dei in latrocinium seu latronum specum convertit qui lucrum de religiosis sectatur. Hoc lucrum sectantur aliqui per studium scientie. ut questuarius advocati ad loqui per fortitudinem potentie: ut nobiles. aliqui per oblationem munerum. ut divites mundi. De his omnibus dicit Johannes quotquot venerunt fures sunt et latrones. ((Et accesserunt ad eum ceci et claudi in templo)) testes vocis et laudis puerorum. ((et sanavit eos)) ut quod pueri clamabant verbis et ore. ipse ostendit factis et opere quasi etiam testis ipsorum. Clamabant enim osanna. i. saluifica. quibus per opera respondit. quia salutem tribuit. Nec si diceret. Bene clamatis saluatorem. quia ecce do salutem. Moraliter ceci sunt ignorantes claudi vero rectitudinem iustitie dimittentes. et isti curantur per Iesum et per bona consilia et hortamenta sectatorum eius. Considera nunc quod dominus cum magno honore receptus. propter exhibitam sibi reverentiam non dimisit iustitiam. quia mox templum intravit. et omnes vendentes et ementes inde elecit. nec propter severam iustitiam

obmisit suam misericordiam. quia mox cecum et claudos sanavit propter quod datur intelligi quod iudei et prelati propter impensum sibi favorem non debent dimittere iustitiam rigorem. nec propter rigorem iusticie debent dimittere dulcedinem misericordie. ((Et dentes autem)) et admirantes ((principes sacerdotum et scribe mirabilia que fecit eis)) in tante multitudinis de templo ejectione. in cecorum et claudorum sanatione ((et pueros clamantes in templo)) ipsum. scilicet esse verum christum ((et dicentes osanna filio david)) ipsi enim pueri et cetera turbe eorum laudibus christum usque in templum deduxerunt moti contra ipsum rancore et invidia ((indignati sunt)) quia mali de laude honorum dolore consueverunt. ubi Crisostomus. Qui ingrediebatur ut homo laudabatur ut deus. Qui celabatur in carne demonstrabatur in voce quem malitia sacerdotum quasi homines blasphemabat. hunc innocentia parvulorum quasi deum exaltabat. Quantum autem ille glorificabatur. tantum sacerdotes invidia torquebantur. et illius honor fiebat illis tormentum. sic enim est res. quando boni in sua virtute laudantur mali in sua invidia cruciantur. Hec Crisostomus. cum manus non auderent timore populi in eum inscere. nec miracula manifesta impugnare arguebant tamen eum de applausu quem sustinebat circa se et testimonium populi atque puerorum clamantium osanna filio david vertebant in calumniam quod videlicet hoc non dicit nisi soli filio dei. Unde ((dixerunt ei. audis quod isti dicunt.)) Quasi dicerent. Talem laudem de te merito non deberes sustinere. quia si tu iustus et bonus esses tale gloriam et applausum declinares. Ubi Crisostomus. Et nimis hoc christi erat dicere ad eos. Non audistis quid hi dicunt. sicut enim deo cantabant illi pueri. Et iterum et vos videtis que ego facio. Illos loquentes attendistis et me facientem non considerastis. Ego factis interpretor voces illorum. hec Crisostomus. ((Jesus autem dicit eis utique)) scilicet audio et audire debeo. quia hoc est ex divina provisione secundum quod scribitur in psalmo. ((Nunquid enim legistis Ibidem)) ex ore infantium et lactantium perfecisti laudem.)) Et ubi dicitur profecisti. laus enim inchoata fuit a turbis in via. Profert autem de psalmo exemplum ut tacente domino testimonium scripturarum

firmaret dleta puerop. Quasi diceret. Vos qui estis legisperiti debetis scripturam hanc scire. et persequens me non reprehendere. Ubi Criso. Intelligimus quod infantibus dicitur. non etate sed simplicitate cordis. Infantes enim lactantes nec intelligere aliquid nec laudare possunt. Lactantes enim dicitur. quoniam quasi lactis suauitate ita mirabilem delectatione excitant: clamabant sicut scriptum est. sed exultans animam meam sicut ablactantes super matrem suam. Lac enim dicitur opus miraculorum. quod miracula nullius laborem videntibus ponunt. sed videntes admiratione delectant et ad fidem mollescit inuitant. Panis autem est doctrina proficere iusticie. que accipere non possunt nisi exercitati sensus circa res spirituales. Hec Criso. Et omnia simplex doctrina lac dicitur. quod delectat et facilius capitur. sicut lac inde dolore dentium sagitur.

Oratio.

Generale terroris tui domine signum fecisti quando flagello de funiculis facto. omnes de templo eiecisti. preterea dens in oculis flammam tue diuinitatis. precor et obsecro domine te. da mihi te terribilem presentem attendere. ut sancto timeam timore. Magna enim sunt iudicia tua domine et inscrutabilia. que cum considero contremiscant omnia ossa mea. quoniam non securatur homo viuens super terras. sed in futurum omnia reseruantur incerta. ut semper seruamus tibi pie et caste in timore. et exultemus tibi cum timore. Amen.

De duobus minutis vidue et de pharisei et publici oratione. Capitulum xxx.

¶ Sedes iesus contra

gazophilatium). i. diuitiarum repositorium (aspiciebat eos qui mittebant et ponebant numera sua) id est oblationes illud. Erat autem gazophilatium arca. foramen desuper habens. iuxta altare ad dextram posita in qua mittebant et seruabant pecunia pro sustentatione edificationis templi. et aliis que erant ad templum et ministerium necessaria. necnon pauperibus et viduis inde nutriendis. ac pro sacerdotibus et ministris. Dicitur autem gazophilatium porticus. ubi sales archa et oblationes seruabantur. et quoties alibi in euangelio dicitur hec locutus est iesus in gazophilatio docens in templo. Ubi

Beda. Quia sermone greco phylaxie seruire dicitur. et gaza lingua persica diuitie vocatur. gazophilatium locus appellari solet. quo diuitie seruant. quo nomine et archam in qua donaria populi congregabantur ad usus templi necessarios. et porticus in quibus seruabantur. appellabant. Hec Beda. (Et cum multi diuites multa mitterent. videns quendam viduam pauperulam mittentem eremum manna duo). i. duos nummos erecos. valentes quadrantem seu quartam partem sycli. scilicet obolos quinque. quos cum sudoribus ad viturnum victum adquisierat (dixit discipulis suis. quod plus omnibus misisset.) quod miserat de penuria sua et sibi necessaria omnia que habuit. et totum victum suum. id est omnia necessaria corpori. sine quibus non est viuere. se decetero in totum committens deo. Alii vero et superhabundanti sibi et superfluo miserunt: quod non debebant retinere sed erogare. Non dicitur quod miserunt habundanter. sed ex eo quod habundant illis. et ex habundanti. ad denotandum quod non dederunt totum superfluum sed partem modicam. Sacerdotes quippe qui erant avari docebant quod ille qui plus offerebat in templo absolute loquendo: plus habeat de merito quod falsum est. quod quantitas meriti non accipitur secundum quantitatem doni absolute sed per comparationem et facultatem dantis. et promptitudinem sue voluntatis et deuotionis. Unde huius doctrinam sacerdotum multi diuites iactabant munera multa et magna. sed secundum christi iniam (vidua hec pauper plus omnibus misit) non absolute loquendo sed considerata facultate et bona voluntate sua non effectu ponderis sed affectu deuotionis. non plus in quantitate sed in caritate. ut dicatur plus quia ampliori desiderio et seruire. quod enim potuit misit. et quod non potuit desiderauit. id est plus caritate. quod totum dedit. id est plus danti caritate. quod de sibi necessario. ite plus diuina acceptatione. quod christus plus approbavit. Prefertur ergo diuitibus vidua pauperula: quod plus est pauperi dare modicum. quam diuiti dare multum: sicut plus est puero ferre pondus puerum. quam forti viro ferre magni: et deus plus attendit dantis affectum quam donum: et plus ponderat quantitatem deuotionis quam muneris. Ubi Hieronimus. Nam quantum sed ex quanto dederis considerat deus et Gregorius. Longe magis et non substantiam pensat deus. nec propendit quantum

In eius sacrificio sed et quanto pferat. An etiam Criso. Nō etiā paucitatē oblati sed copiam affectus intuitus est deus. Quod ne quā tantū offerre sicut et vidua offert saltem totum superfluum. Hec Criso. Si autē bina minuta que vidua misit in archā. plus omnibus muneribus deo placuerunt. sic amor dei et primum omnia vincit qui semper in archa cordis seruari debet. per duo etiā minuta animā et corpus accipere possumus. que deuote deo offerre debemus. Moraliter autē hec vidua pauper dici potest. persona simplex carens diuitiis et scripturarū notitia. quā tū apud deū plus meret. orationibus et vita. quibus potentes in temporalibus et magna scientia. An casus Aug. legisset vitā Pauli simpliciter dixit. Simpliciter et indocti rapiunt celum et nos cum litteris nostris demergimur in infernū. Ista quoque vidua significat cuiuslibet fidelis animā. qui nūc debet se reputare viduā. quādiā est ab apleribus sponsi sui christi sepata. et sicut vidua duxit semper vitam lugubrem. et induit vestes viduitatis sue. sic anima deuota debet esse in luctu penitentię. et corpe et mente in humilitate. Hec debet offerre christo duo minuta. scilicet affectū cōpassionis verbi et facti. et quicquid verbi cōpassiuum bene valet factū. et quicquid melius est quā datū. An Theo. vidua ista anima hominis est relinquens sathanā cui fuerat adiuncta quā mittit in templi erario duo minuta. carnē. scilicet et mentē. carnē quidē per abstinentiā. mentem vero per humilitatē. vt sic audire valeat. quod totū victū suū posuit. nihil de suo reliquens mūdo. vbi et Beda. hic locus quidē mortaliter quidē lūmat quod sit acceptabile deo. quod quid bono animo attulerimus. Iuxta hō leges allegorie diuites iudeos designat de iusticia legis elatos. vidua pauper ecclesie simplicitatē designat que recte paupercula vocat. quod vel superbie spiritū vel peccatas teporalium. vel peccata tanquam mundi diuitias abiecit vidua vero quod vir eius pro ea mortē pertulit. hec in gazophylatiū era mittit duo mutua. quod in conspectu diuine maiestatis eā dilectione dei et proximi. seu fidei orationibusque munera desert. que considerata proprie fragilitatis minuta. sed merito pie deuotionis accepta cunctis superborū iudeorū operibus prestant. Et habundantia sibi inde mittit in munera dei. qui de iusticia sua pre-

sumens. hec apud se orat. quasi non apud deum. deus gratias ago tibi. quod non sum sicut ceteri hominum raptores. iniustus. Quem autem victum suū ecclesia in dei munera mittit. quod omne quod viuuit. nō sui meriti sed dei esse muneris intelligit dicens. deus propitius esto mihi peccatori. hec Beda. ((Dixit autē Itunc. ((Iesus et ad quosdā)) quasi singulares et se alijs proponentes ((qui in se confidebant)) et de proprijs meritis presumebant ((tanquam iusti)) per operibus suis exterioribus ((et aspernabant ceteros)) tanquam iniustos. et sic dupliciter superbiebant. scilicet quod de meritis confidebant. et quod ceteros despiciebant. et idē iusti nō erant. quod humilitatē sine qua nullus iustus est nō habebat. pabolā de phariseo apparente iusto. et publicano peccatore publicano ascendentibus in templū et orantibus. In templū ascendebant quia templum in alto situm erat et ascensus. xv. graduum habebat. vt oraret. quod hic est finis debitorum eundem ad ecclesiam. scilicet ad orandū nō ad psallendum. nō ad vanitates videndum. Phariseis quippe loquebat dominus. qui inde pharisei. id est diuisi dicuntur. quod apparetes iusti. se pre ceteris meliores esse putabant. His autē vnū phariseum dominus opposuit. in quo quasi in speculo ceteri quales erant videre potuissent. Et fortasse ipse presens ibi erat. de quo dominus ista dicebat. Vbi Theo. Causa igitur confidentiū in se nō autē totū attribuentium deo. sed ob hoc ceteros contemnentium pabolaz proponit. ostendens quod iusticia quibus hōlem appropinet deo. si tamen assumat supbiam. ad infimū deicit hōlem. Est autē superbia dei preceptus. Quotiens enim aliquis nō deo sed sibi ascribit bona que facit. Quid est aliud quā dei negatio. Hec Theo. phariseus superbus se iactabat et iustificabat. alios accusabat et se eis preferabat. dicens. ((Deus gratias ago tibi. quod nō sum sicut ceteri hominum. Ieiuno bis in sabbato)) id est septimana ((de cimas do oluz que possideo.)) Hec autē sunt inuidia supbie quā deus a longe cognoscit. sed nō ignoscit. De vtraque parte iusticie se laudat. quare vna est declinare a malo altera facere bonū. De prima se laudat dicens. nō sum sicut ceteri hominum. De sa dicens. ieiuno bis in sabbato. phariseus ergo bene dicitur quasi diuisus. quod gestu habitu. et conuersatione erat a ceteris distinctus. Unde

De duobus minutis vidue et de pharisei et publicani oratione:

dicebat non sum sicut ceteri homines. et verum dixit. non quidem in iusticia. sed in superbia. Male quippe incepit. debuit enim incipere a sui accusatione. sed illud puer. iustus in principio accusator est sui in medio supplicare et orare in fine gratias agere. Sicut sacerdos facit in missa sua. Primo enim accusat se in generali professione. Secundo deum suppliciter deprecatur multiplici oratione. Ultimo deo regratiatur. dicendo te missa est. vel benedicamus dño. et rideat deo gratias. Ipse autem non se accusauit sed laudauit. non deum rogauit sed laudanti in saltauit. nec gratias agendo dei dona sed sua merita pensauit: publice quidem arguere vitia oibus licet. nulli autem nisi paucis ut ad certam personam descendat. in quo phariseus irreprehensibilis erat. secundum Bedam. De verbis elati pharisei quibus humiliari meruit. possumus e diuerso humilitatis formam qua sublimemur assumere: ut sicut ille consideratis et peiorum vitis et suis virtutibus est elatus ad ruinam. ita nos non nostra solus pigritia. sed et meliorum virtutibus inspectis humiliemur ad gloriam. (Et publicanus) humilis (a longe stans) propter timorem. quasi non esset dignus appropinquare (nolebat nec oculos in celum lenare) propter pudorem quod indicabat se indignam pro verecundia peccatorum. quasi pro peccatis non audens respicere celum (sed percutiebat) propter contritionis dolorem (pectus suam) tanquam totius mali originem (dicens) pro humilem professionem. (Deus) qui omnia potes (propitius esto mihi peccatori) ecce sui accusatio et pura confessio. et ista faciunt ad peccatorum remissionem hec. n. sunt indicia humilitatis quam deus prope aspiciet et cognoscat. Merito autem peccator percutiebat. quia ibi peccauerat. ibi fons et fontana et origo mali erat. Ibi enim est cor bonorum olum atque malorum secretarium. Inde omnia bona et omnia mala procedunt. hoc ergo publicanus percutiebat. quia (secundum Augustinum) est arguere quod latet in pectore. et cui dentis pulsu occultum peccatum castigare. ac pectus percutiendo se de ipso quodam modo vindicabat. et dicebat. deus propitius esto mihi peccatori. non attendas huius prauitatis cordis consilia. dele peccata et propitius esto. nihil in me est unde tibi placere et veniam consequi debeam: quoniam corde et

corpore cogitationibus et operationibus tibi peccauit: Omnibus iniquior ego sum: et nisi per misericordiam tuam saluari non possum. Ideoque propitius esto mihi peccatori: Publicanus quasi publicus peccator dicitur. Publicani enim dicebantur exactores vectigalium publicorum et exactio tributi erat contra legem. ideo exactores peccatores vocabantur. Iste ergo sicut humilis appropinquare non audebat ut deus ad eum appropinquaret. non aspiciebat. ut aspiceretur. percutiebat pectus suam penas de se erigens ut deus parceret: confitebatur ut deus ignosceret. et non minus se accusabat. quam phariseus se iustificabat. Sed quo fructu quam mercede quod ignouit deus quod ipse agnouit et iustificatus inde recessit. unde sequitur. (Ambrósio): i. vere (dico vobis descendit). s. de domo dei (hic). s. publicanus (iustificatus. i. de impio per gratiam factus iustus (in domum suam ab illo). i. plus quam ille. vel ab illo. id est pro illo remanente in fecibus suis. et merito magis quam ille. quia habebat ille iusticiam suam presumptam. hic veram. ille apud se de operibus. hic vero apud deum ex fide iustificatus est. ille enim superbe de bonis gloriabatur. hic humiliter mala confitebatur. Sed secundum Augustinum. Melior est in malis factis humilis confessio quam in bonis superba gloriatio. Et hoc est argumentum. quod melior est peccator humilis quam iustus superbus: quia eo ipso quod peccator se humiliat. iam non est peccator. et iustus eo ipso quod superbit. iam non est iustus. Unde Augustinus. Enumerationi meritorum preferitur confessio peccatorum. propter quod dicitur. Sandium est angelis dei super vno peccatore penitentiam agente. quam super nonagintanovem iustis qui non indigent penitentia id est qui non reputant se non indigere illa. In quo miro modo reprimitur superbia humana. ut non de suis meritis homines presumant. Vbi Be. quantam venie fiduciam digne penitentibus prebet. quod publicanus qui reatum sue nequitie perfecte cognouit fleuit. confessus est. et si iniustus ad templum venit. iustificatus a templo rediit. Vbi et Ambrosio. Introduxit phariseum et publicanum in templo orantes. et docuit etiam si bona cetera habeat quod magis superbus offendet quam humilis. qui nulla virtutum dote subditus sit. Studuit enim diabolus supplantare

bonis operibus intentos. quantum labora-
uit phariscus ille ne raperet aliena ne in-
stus esset. ne adulteraret. ne peccaret sicut
publicanus. vt bis in sabbato ieiunaret. vt
decimas daret oñum que acquireret. Quis
nostrum hec fecit: Aduertit hoc diabolus.
& perfodit eum vlcere graui. vt mente car-
nis inflatus. in eo i quo laudabilis fore cre-
deretur isti irreprehensibilior iudicaretur.
Dec Amb. hic ergo ostendit. nō ex opibus
esse gloriantum sed humiliter in gratia cō-
fidendū. Unde Basilius. Luz accesseris ad
predicandū dominū prostrernere te humili-
ter in conspectu eius nec postules quicquā
quasi ex gratia meritorum tuorū. Et nō est
tibi conscientia alicuius boni operis. cela il-
lam. vt te silentiuz agente multipliciter tibi
restituatur a domino. Et peccata tua cito
produe in mediū. vt deleat ea deus. cū con-
fessus fueris ea. non tu iustifices orans. ne
sicut phariscus ille exas cōdēnatus. Me-
mento publicani. vt ista sicut ille veniam &
licitorum tuorum inuenias. Dec Basi. Ubi
& Criso. Seminas aurigas & duas bigas. i
stadio postas. sermo presens proponit. In
altera quidem iusticiam cū superbia. in al-
tera peccatū & humilitatem. Et vides bigā
peccati superare iusticiam non proprijs vi-
ribus: sed humilitatis coniuncte illam vero
deuictam. non fragilitate iusticie. sed mole
& timore superbie. Nam sicut humilitas p
sui eminentiā peccati pondus superat. & sa-
liens attingit deum. sic superbia ob sui mo-
lem de facili iusticiā deprimit. Si ergo plu-
ra facta strenue geras. putas autem te posse
presumere tota caruisti oratione: Si ve-
ro mille feras in conscientia fasces reatuū.
& hoc solum de te credas q̄ es infimus om-
nium. multā obtinebis ante deum fiducia. Dec
igitur fastus inflatio ab iphs celis pōt
deprimere non cauentem. humilitas vero &
ab ipso abyfso reatuū hominem sublima-
re. Dec enim pre phariseo publicanum sal-
uauit. latrone ante apostolos in paradisu
duxit illa: vero incorpoream ingressa est po-
testatem. Ceterum si iuxta delicta humili-
tas tam facile currit. vt superbiā iusticie
transcat. si iusticie contunxeris eā. quo non
sbit. Misit ipsi tribunali diuino in medio
angelorum. cum fiducia multa. Rursus si
fastus coniunctus iusticie eam deprimere

potuit. si contunxeris sit peccato. In quantā
gehennam detruhet. hec dico. non vt negli-
gamus iusticiam sed vt fastum vitemus.
Dec Crisost. Deinde sue sententie causam
assignans. scilicet quare publicanus magis
iustificatus descendit consequenter inferen-
do subiungit. (Quia omnis) generaliter
sine exceptione. siue laicus. siue clericus: si-
ue religiosus. item siue parus: siue medio-
cris. siue quantūcūq; magnus (qui se ex-
altat) superbiendo. sicut fecit phariscus (&
humiliabitur) & deficietur. vel in hoc seculo
per miseriam. vel in futuro per penam
eternam (& qui se humiliat) sponite per ve-
ram penitentiam & peccatorum confessio-
nem (& exaltabitur) in gloria per remunera-
tionem. Nam secundum Sap. ante ruinā
exaltatur cor. & ante gloriam humiliatur.
Et vt vulgariter dicitur. non est vallis que
non habeat collem. nec est collis qui nō ha-
beat vallem. Sicut ergo publicanus se hu-
miliando est exaltatus. ita & phariscus se
exaltando est humiliatus. Sicut enim i sta-
tera materiali vna parte depressa altera
elevantur. & e conuerso sic in statera diuine
iusticie decretum est. vt qui eleuantur per
superbiā in presenti vita deprimantur per
penam confusibilem in futuro. & e conuerso
qui se deprimunt in presenti ob dei reuerē-
tiam eleuantur in futuro ad gloriam.
Si ergo sic reprehenditur & confunditur.
qui superbe gratias agit. & cetera bona fa-
cit. quid de illo erit qui gratiam impugnat.
& non bona facit. Certum itaque tene su-
perbe. quia si humiliatus non fueris deo
velis nolis humiliaberis diabolo. Et ideo
caueat quisq; ne sibi superbia domine-
tur. quia (vt ait Augustin⁹) Ubi homini
eius auriga superbia est. necesse est enim
vt preceps eat. Si consideremus exitum
rei in lucifero superbiēte & christo hu-
miliante. in eua elata: et in virgine hu-
miliata: in diuite parurato: & in Lazaro
vicerato: in phariseo se extollente: et pu-
blicano penitente. videbimus manifeste
quam verum sit q̄ hic dominus dicit.
quia omnis qui se exaltat humiliabitur.
et qui se humiliat: exaltabitur. Et ideo
bene dicit quidam philosophus. Inter
sapientes sapientior est: qui humilior
est. hic autem versiculus. scilicet omnis

qui se exaltat humiliabitur. et qui se humiliat exaltabitur. totiens a dño in euangelio iteratur. vt deprimat superbiam q̄ sup oia vicia detestat. et humilitatē cōmendat. quam super oēm virtutē et sepius laudare dignoscit. Radix. n. oīum maloz supbia. et custos oīum virtutū humilitas est. Unde Theo. Quia enim superbia plusq̄ alie passionēs verat hōium mentes ideo crebrius de hac monet. Unde Criso. Simus itaq̄ humiles vt simus excelsi etenim cum habundantia multa humiliat despectio. Nihil enī ita deus auertit sicut superbiam p̄pterea et a principio oia fecit. vt hanc auferat passionē. p̄pter hoc mortales facti sumus. et in miseris et planctibus p̄pter hoc in labore et sudore in laboratione continua et miseria. Etenim a despectione peccauit primus homo. expectans dei equalitatē p̄pter hoc neq̄ q̄ habebat mansit habens: sed ab his cecidit. Tale enim quid est despectio. nō soluz nullo nobis adicit correctionem vite. sed et que habem⁹: abscedit. et his officit. sicut humilitas nō solū eoz que sunt nihil abscedit s̄ et que nō sunt adicit. Hęc itaq̄ zelemur hanc persequamur. vt et presenti potiamur honore. et futura fruamur gloria. Mistice p̄ phariseū iudæicus populus designat. q̄ ex beneficijs legis et p̄phaz susceptis. de sua sanctitate presumens. gentiles aspernabat̄ per publicanum vero gentilis. qui peccata sua apostolis predicantibus recognoscens humiliter ea cōfitebat̄ p̄pter q̄ gentilis iustificatus est per fidei xp̄i receptionem. et iudæicus dānatus p̄ suā obstinationē. Unde Beda. Tipice autē phariseus ē populus iudeoz. qui ex iustificationibus legis extollit merita sua publicanus vero gentilis est. q̄ longe a deo positus cōfiteatur peccata sua. quoz vnus superbiendo recessit humilitatē alter lamentādo appropinquare meruit exaltatus. Moraliter hī duo homines signāt vniuersitatē hōium. s. iustos phariseus. et impios publicanus. vterq̄ debent ascendere in templū ad orandū impius p̄ venia. iust⁹ p̄ perseuerantia. In templū autē spirituale q̄ est deus debemus ascendere orando. q̄ (sm Dam.) Oō est ascēsus mētis i deū et (sm Aug.) oratio est plus affectus mētis in deū directus. Principes autē sacerdotū. i. pontifices qui in spūalibus serant et

scribe qui doctrine legis et p̄phaz intende bant. Et principes plebis q̄ cū tpalibus dissonandis p̄fidebant. moti p̄tra iesum inuidia et rācore. querebant eū perdere. qui tñ venerat eos saluare. excogitantes diuersas vias et modos. quō possent illum occidere. Un Ber. Et bone iesu. totus mundus videtur p̄tra te p̄tasse. et hī in persecutiōe tua primi sunt. qui videntur regere populū. dirigere principatū. et nō inueniebāt qd facerent illi. i. cām rōnabilem eū occidendi. cui esset iustus et innocentissimus. nec etiaz auidebant timore populū q̄ oīs populus auidebat illū. et admirabatur super doctrinā eius. Un Beda. Querebant illum perdere. vel quia quotidie docebat in templo. vel q̄ latrones elecerat de templo. vel q̄ veniens illuc q̄si rer et dñs. a credentiū turba laudē hymni celestis accepit. vel q̄ suo magisterio neglecto plures ad eū audiendū cōstuerne cernebant. Ubi et Cyrillus. Decebat autē et his que xp̄s dixerat et fecerat. eū adorare vt deū. sed ipsi nequaquā hoc facientes: q̄ querebant eū occidere. Sed (vt. Ait Grego.) Redēptor noster predicationis verba. nec indignis nec ingratis subtrahit nā subdit. ((Et erat) tunc ((docens quotidie in tēplo)) reddens eis bonū p̄ malo. Quia enim erat primus passioni instabat docēdo. Ecce optima cōmutatio. q̄ de domo negotiationis. facta est scola veritatis. templū orationis. locus deuotionis. Ubi Greg. Nunc vsq̄ agit q̄ factū fuisse phibet. cū. n. mentē fidelium. ad canenda subtiliter erudit: et quotidie veritas in templo docet. Et stetit iesus publice in templo predicans populo. et rīdens principibus vsq̄ quasi sero et tota die ipse et sui tetunauerunt. ((Et circūspectis omnibus cum iam vespertina esset hora)) que erat hora declinādī ad hospitium. et nullus eū inuitaret vel colligeret. relictis illis ((exiit)) de ciuitate et rediit ((in bethaniam cū duodecim)) vt q̄ i vrbe magna nō inueniebāt. i. agro p̄uo haberet hospitium. ibiq̄ mansit apud Martham et Mariam et Lazaro. et docebat eos de regno dei Ubi arguit durities et ingratitudo iudeoz qui doctore quē gratiose et honorifice vt regem et gaudiose susceperant. et qui p̄ totam diem vsq̄ ad vesp̄ram eos doctrina paucrat. hospitio nō susceperūt. et famelicentem

nō pauerūt. circūspexit enim dñs. qui nō hñt
 de pprio vbi hospitaretur habuit. sed om-
 ni benivolentia indiguit si quis eum in do-
 mū suam vocaret aut reciperet. et nullus ē
 inuentus benedictione pacis xp̄i dignus.
 Unde in hoc q̄ dimisit eos corporaliter. ostē-
 dit factō eos ppter ipsoꝝ cecitatem esse di-
 mittendos a deo spiritualiter. Ubi Hiero.
 Vñc aut̄ intelligendū est. q̄ xp̄s fuerit tate
 paupertatis. et ita nulli adulatus sit. vt ī v-
 be maxime nullū hospitem nullāq; mansio-
 nem inuenerit. sed in vico puulo apud laza-
 rum sororesq; eius habitauerit. Eoꝝ qppe
 vicus bethania est. Ubi et Criso. et relictis
 illis. tanq̄ excecatis per inuidiā. abiit foras
 extra ciuitatem in bethaniā. vt recedendo
 cōpesceret quo rñdendo nō potuit. q; mal-
 tia nō instruitur sermonibus. sed excitatur.
 Malū enim hominē melius locum dando
 potes vincere. q̄ rñdendo. nam si contēdis
 irrationabilē placare. et illi nō placas. et te-
 ipsum subuertis. Et mansit ibi apud Laza-
 rum et sorores eius. vt illic requiesceret cor-
 poraliter. vbi et sp̄saliter repansabat. Nam
 sanctorū viroꝝ est nō ibi querere mansionē
 vbi clariores sunt viri. sed vbi fideliores.
 Nec gaudent vbi epule large sunt. sed vbi
 sanctitas floret. Hec Criso. Ubi etiā Be-
 da. Bene aut̄ dicitur. q; circūspectis oib⁹
 exiit in bethaniā. Inspicit qppe internus
 arbiter oīum corda. et cū in contradicenti-
 bus ac resistētibus veritati nō inuenit vbi
 caput reclinet. secedit ad fideles. et in eis q̄
 obediunt verbo mansionē sibi vna cū p̄e-
 facere gaudet. bethania nāq; domus obe-
 dientie dicitur. Hec Beda. nota ergo ex pre-
 missis q̄ xp̄s tria loca intravit. s. hierusalem.
 templū. et bethaniā. per que loca significat
 mens humana. que debet eē pacifica. et tūc
 est hierosolima. que interpretatur visio pa-
 cis. debet esse dei habitatio grata. et tunc ē
 templū dei vñs acceptū debet etiā esse ad
 obediendū p̄zona. et tunc est bethania. que
 interpretatur domus obedientie. Ingredi-
 ente aut̄ dño in primū locū. s. hierusalē. to-
 ta ciuitas est cōmota. q; intrante dño aīay
 per gr̄am peruenientē. omnes vires anime
 debent cōmoueri per dolorē et contritiones
 peccati. cum vero intravit templū eiecit vē-
 dentes et ementes. ac mensas et cathedras
 evertit. q; postq̄ xp̄s intravit in cor hōis p-

gr̄am puenientem. mouendo ipm ad cōtri-
 tionem intravit postea in ipsam per gratiā
 p̄ficiētem: purgando illud et efficiendo in
 de peccata p̄ p̄fessionem. et tunc xp̄s sanat
 illud dando indulgentie remissionē. Unde
 subditur ibi de infirmoꝝ sanatione. Deinde
 xp̄s intravit bethaniā que interpretat̄ do-
 mus obedientie. q; postq̄ intravit cor per
 gratiam p̄uenientē et p̄ficiēntē inducē-
 do ipsam ad contritionem et confessionem.
 consequēs intrat per gratiā p̄ficiēntē ipsas
 per obedientie satisfactiōē. ille enim vere
 obedit. qui de omnibus peccatis suis ple-
 ne satisfacti. Conspice igitur nunc bñ dñm
 q; valde humiliter vadit per ciuitatē cum
 illis paucis qui sic honorifice venerat ma-
 ne cum multis. Ex quo potes considerare:
 parū est curandū de humano honore. qui
 sic terminantur in breui. et q; in cursu hui⁹
 vite risus dolore misceatur. et extrema gau-
 dij luctus occupat. Potes etiā considera-
 re quō sui gauderent qñ honorabat̄ a tur-
 bis et multo magis quando bethaniā re-
 dierunt illesi. q; maxime timebat̄ qñ hie-
 rusalem ibat. q; tunc qualibet die faciebat.
 Quāuis enim alias sepe. maxime tñ a pre-
 cedenti die sabbati vsq; ad vigiliā cene lo-
 cutus est iudeis et operatus est palat̄ i hie-
 rusalem. ((Erat aut̄ tunc quotidie docens
 in templo)) ppter doctrine auctoritatē lo-
 ei celebritatem ac populū frequentiā. et au-
 ditōꝝ plurimū vtilitatē. noctibus vero ex-
 ens morabatur in monte oliueti. s. in betha-
 niā que erat in latere montis eiusdem. vi-
 gilans et orans ac docens discipulos et con-
 sortans. In hoc dedit exemplum predica-
 toribus et doctoribus euangelij vt diebus
 doceat̄ et noctibus sint in oratione dei. Et
 ibidē hauriant. q; auditoribus infundant i
 mane sequenti. Siue etiā in prosperitate
 simus que p̄ diem significatur. siue i aduer-
 sitate. que per noctē intel igitur. semper do-
 ceamus et oremus ac bonū faciam⁹ in quā
 tum valeamus. vnde Sap. Mane semina
 semē tuū. et vespere necesset manus tua. q; nescis
 quid magis oriatur hoc an illud. Et
 si vtrunq; simul. melius erit. Per mane. n.
 intelligi potest tempus pacis et p̄speritatis
 et per vespere tempus temptatiōis et ad-
 uersitatis. in quibus semper bonum opari.
 nec tēpore hoc vñ illo a bono opere cessare

De maledictione ficulnee et de grano frumenti et principe mundi:

debemus. qz qd horu maior e fructu nobis
afferat. ignoramus. Et hec facere debem⁹
in monte oliueti. i. in culmine misericordie
ad primu. non enim meretur impetrare me
sericordia a deo qui no facit misericordiam
cu proximo. et est notabile qz imminente mo
te magis instabat xps predicationi. qz e co
tra multos. qui in senectute dant se otio et
quieti cu adhuc possent multoz pdesse sa
luti. ((Et omnis populus)) attractus effica
tia et dulcedine doctrine sue ((manicabat))
.i. mane festinabat ((ad eum in templo)) ut
audiret ab eo verba vite. hoc est mane cu
festinatione accelerabat venire ad locuz p
dicationis sue. a mane eni dicitur manica
re. Ubi Cyrillus populo aut antelucanum
uententi ad eu congrua erat dicere. Deus
deus meus ad te de luce vigilo. Et qz dñs
sic diebus et noctibus. tunc precipue labo
rauit. ideo tota illa septimana ipenosa dicit^r
qz per totam illa laborauit recreando. sicut
per prima mundi ebdomadam opatus est
creando. et qui vna septimana cuncta crea
uit. multo labore hac septimana hominem
refecit. Ubi Beda. Que verbis precipit do
minus: suis pfirmat exemplis. nam qui nos
ante repentinu iudicij vniuersalis aduen
tu. ante incertu singuloz nostru exitu deli
ctijs et simul curis huius vite neglectis ad
vigilandu hortatur et orandu et ipse in pen
dente sue tempore passionis. doctrine vigi
lissiqz et precibus instat pariter et exemplo. I
finuans hoc esse digne deo vigilare dicto
vel facto primis quibusqz viam veritatis
ostendere et eos p qbus passurus erat. vel
verbo ad fide prouocans. vel patri oratibe
comendans. et nos quoqz cum inter pspers
sobrie et iuste et pie queramus. inter aduer
sa vero nunqua de diuine misericordie cel
situdine desperamus. diebus pfecto edictis
in templo docemus. et fidelibus operis bo
ni forma prebemus: noctibus vero in mon
te oliueti moramur. qz in tenebris angustia
rum gaudij spiritalis consolatione respi
ramus. iuxta eu qui dixit. ego aut sicut oli
ua fructifera in domo domini sperauit i mi
sericordia dei mei. i. sicut is qui misericordie
fructum quibus voluit impendit: et a domi
no miserendam esse no ambigo. Et ad nos
quoqz audiendos omnis populus mani
cat. cum vel discussis operibus teneberraz.

vel cunctis dei gratia nebulis pressuraram.
sicut in die honeste ambulantes. non in co
mestationibus et ebrietatibus nos silij lucis
imitantur. hec Beda.

Ratio.

Eus omnipotens. presta mihi pau
o per tibi derelicto. ut duo minuta. s.
corpus et anima que de te habeo. tibi
cu deuotione offera. ut vtroqz tibi seruire
et placere valeam. Misere supplici tuo
quia non sum sicut innumeri serui tuo in
sticie merito gloriosi. velut eriaz multi post
flagitia penitendo tibi facti deuoti. O de
propitius esto mihi peccatori et respice me
oculis misericordie. quibus publicanum re
speristi. ut per veram cordis. oris. et operis
humilitate. cora te mereris iustificari. et cu
hominibus exaltari. Amen.

De maledictione ficulnee. et grano fru
menti. et de principe mundi.

Capitulum. xxxi.

Equenti autē die

scilicet feria sexta. iterum mane et disu
culo (eritens iesus a bethania) et rediens i
hierusalem (esurgit) fm suspitione discipu
loz. eo qz ad arborē accessit. vbi nota moze
studiosi operatoris. dum dicitur mane re
uertisse in ciuitatem ut predicaret. et ut ali
quos deo patri acquireret. esurgit aut non
quasi homo indigens cibo corporalem sed
quasi deus misericors humana salute. vn
de ista esuries naturalis no fuit: qz in sero
precedenti comederat. nec adhuc hora co
medendi erat. sed sicut maledictio arboris
de qua subditur figurabat maledictionem
infructuosi. sic ista esuries significabat desi
deriu xpi de salute populi. Et id o adhuc
mane esurit qui iusticia esurit. ((Et videns
arborē sic)) inter betphage et montē oli
ueti secus viam ((accessit ad eam et nullum
in ea fructuz nisi tantu folia inueniens ma
ledixit ei: dicens. nunqua ex te fructus na
scatur in sempiternum. et statim aruit.)) Ue
nit dominus ad ficulneam non causa inue
nendi fructus quibus esariens reficeretur
sciebat qz in marcio tempus ficuum no eet
sed adit ppter miraculum ut apostolos
fide confirmaret. Unde fm Crisost. Male
dixit dominus ficulnee. non qz fructum in
illa non inuenit. cum non esset tps ficuum.

Ad discipuloy gratia vt consideret et vt discerent qd possit etiam iudeos persequentes necare. et in momento exterminare. Ideo neq3 in alia planta. sed in omnium humilissima miraculū hoc fecit. vt et hinc malus appareat hoc miraculū. ad hoc enim dominus miraculū fecit. vt discipulos in fide solidaret. quia (vt ait Hiero.) dñs passurus in populis et basulaturus scandaloy crucis voluit discipulorum animos signi anticipatione firmare. Quod etiam in signum synagoge maledicte et arefacte iesus fecit in qua fructus iusticie non inuenit. Arbor enim sicut est synagoga. ppter multitudinem granoy sub vno cortice. i. hominum sub vna lege. et vna ppter vniformitatem ritus. quia secus viam erat. qz legem habebat. sed non in via quia non crederet in christum qui est via ad quam venit per presentiam corporalem et per doctrinam spiritualem. Et nihil inuenit in ea. licet multos quesierit. exemplis: doctriinis. signis: et miraculis. nisi folia. i. verba legis et traditiones phariseoy absq3 vllis fructibus. Sancti enim habent et folia verborum et flores moy. et fructus operū. Per talem etiam arborem videntē folijs carentem fructibus. possunt intelligi hypocrite. et simulati: existentes extra viam iusticie. et nō in via positi per simulationem virtutū. folijs circumdati: sed a fructu iusticie alieni qz exteriorē appentiam sanctitatis habentes. interiorē sunt vacui ab operibus veritatis. et infructuosi. et ideo a domino maledicti: sicut aridi et humore deuotionis priuati. Unde Criso. Folia veritatis sunt species tantūmodo sanctitatis in homine. aut sine fructu verba religiosa. Quicumq3 ergo religiosus idest arbor rationalis: profitetur se esse dei. et iusticiam. non operatur est arbor tantūmodo folia habens sine fructu. Secus viam autem est iuxta mandum mundus enim via est cōmunis. per quā omnes transeunt qui nascuntur. Quicumq3 ergo homo fidelis. idest arbor rationalis. iuxta mandum vixerit: nunq̄ potest in se iusticie fructus tenere. Transcutes enim et retrascutes demones vel ministri ipsoy per viam. idest vagantes per mundum istū erant eos. Sicut ergo difficile est arborem iuxta viam positam fructus suos vsq3 ad maturitatem seruare. sic difficile est vi-

ram fidelem iuxta istum mundū videntem in ramis. idest in actibus suis iusticiam immaculatam vsq3 ad finem seruare. Si vis ergo fructus iusticie ad finem tenere recede de via. et plantare in loco secreto. vt nec mundus tecum aliquid habeat cōmuner nec tu cum mundo. Hec Criso. Cum itaq3 esurians dominus sicut quesierit aliquid aliud se querere significauit. non enim sicut sed fidem: neq3 fructus arboris: sed fructus operis quesierit. ex hoc ergo (secundū Beadam) patet qd sicut dominus multa dixit in parabolis ita et fecit. Cur enim in sicut fructum quereret cuius tempus nondum esset quilibet homo sciret. et ob id eam eterne sterilitatis maledictione damnet: quia plebem quā docebat verbo terruit facto. ne quis habens folia. idest verba iusticie sine fructu operum mereatur excidi et in igne proci. Vna queq3 enim arbor non de floribus non de folijs sed de fructu suo cognoscitur. sic vnusquisq3 homo non de estimatione fame vel sermonis pompa. sed de suorum testimonio probatur actionum. Hec autem maledictio sicut maxime nobis commendanda est. quia folia. idest verba non veritimus in opera. Jam enim securis ad radicem posita est. Et ingressus iesus in ciuitatem venit in templum secundū suam consuetudinem. quia semper locum dei visitare consuevit. et patri exhibere honorem. Erant autem gentiles quidam ex his qui ascenderant in hierusalem. vt adorarent in die festo: quia templum pro sui sanctitate in reuerentia a gentilibus in circuitu iudeorum erat. et eius famositas non tantum latinis et iudeos: sed etiam gentiles trahabat. vt de ennucho candactis regine patebat. (Isti ergo) qui christi miracula audierant. ideo eum videre et eius doctrinam audire volebant. Et accesserunt ad philippum quia videbant eum piū et mansuetum. et se non reputabant dignos vt uerent per seipsos (et rogabant eum: dicentes. Domine volumus iesum) et saluatores omnium (videre) et congruenter ad philippū accesserunt prius. qz ipse prius predicauit gentilibus. scilicet samaritanis. In his gentilibus figurabatur cōuersio gentiliū per predicationem apostolorum in proximo secutura: et qd gentes ministerio eorum

ad fidem uerse desiderant letum glorifica-
 tum in patria. (venit Philippus et dixit An-
 dree) quod Andreas primus christi erat discipu-
 lus. et magis familiaris domino quam Philippi-
 pus. et etiam quod Philippus per Andream
 uersus fuerat. et ideo de consilio et auxilio
 eius circa hoc agere volebat. In quo da-
 tur nobis exemplum. omnia faciendi de consilio
 maiorum. (Andreas rursus et Philippus di-
 xerunt ambo simul hoc domino. (Iesu) etiam
 superiorum. Misit et Philippus qui os lapidis
 dicitur signat ueritatem. Andreas autem uir
 lili. que duo intellectum et affectum christo addu-
 cunt in conuersione animarum. Iesus homo au-
 diens deuotionem gentium. qui iam erant
 dispositi ad credendum uidentes eos. propra-
 re ad fidem et intelligens in eis quodammodo
 inchoari gentium conuersionem. pronuntiauit
 sue passionis tempus imminere. postquam passiones
 immediate gentes erant recipiende: dicens
 (venit hora ut clarificet filius hominis.) Quasi
 si diceret indei noluit credere. quos primus
 uoluit lucrificare. plenitudo gentium credita-
 ra est quod uentiant gentes ad credendum. qui-
 bus filius est clarificandus. In passione quod
 prope sua fuit filius clarificatus in sua resurre-
 ctione et ascensione. Itemque in gentium con-
 uersione. quod deitatem eius confitentur ubique.
 Veritatem per congruum ostendit exemplum.
 quod mors eius debeat preuenire conuersionem
 gentium dicens (nisi granum frumenti cadet
 in terram mortuum fuerit ipsum solum manet)
 quod non facit fructus multiplicationem nisi per
 sui corruptionem. id est nisi ego moriar: fructus con-
 uersionis gentium non sequetur. (Si autem
 mortuum fuerit multum fructum affert). id est me
 mortuum per humanitatem multiplicabitur fides
 per gentium conuersionem. ac si expressit dixisset.
 Isti gentiles qui modo uolunt venire ad me
 per presentiam corporalem. post mortem meam
 uenient ad me per fidem. Ipse enim erat gra-
 num faciendum in corpore terre per passionis
 humilitatem ubi messis copiosa debeat exur-
 gere. Passio quippe christi multum attulit fru-
 ctum remissionis: peccatorum fructum conuer-
 sionis gentium. fructum glorie regni celorum. Et quod
 christus se comparat grano frumenti. mos est ec-
 clesie de hoc grano. scilicet tritico tamen confici cor-
 pus christi. Moraliter homo in terra cadit. quasi
 per humilitatem se deprimat sed ea non coope-
 rit. quasi uult humilitatem manifestari. et non oc-

cultari. et talis humilitas non fructificat. sed
 quasi talis humilis uult quod humilitas lateat
 tunc fructificat. Ad hoc. n. quod granum frumen-
 ti fructificet non sufficit quod in terram cadat. sed
 oportet quod agricola ipsum cooperiat. Pre-
 dicit etiam christus suam passionem et eius fructum ut
 uidentes morientem non ideo perdant fidem. et
 ex passione non terreantur. sed magis imitentur
 quam oportet nos imitari eum. qui reliquit no-
 bis exempla ut sequamur ipsum. Unde com-
 sequenter discipulos et omnes exhortatur ad
 passionis sue sectanda vestigia: dicens. (Qui
 amat animam). id est. uitam suam. id est. (in hoc mundo
) et ad bona mundana. et carnis desideria
 uolendo. sibi huiusmodi delectabilia ut mun-
 do uinat et non deo. uel eam cum necesse est pro
 deo non ponendo. (perdet eam). id est. in uita eter-
 na et quantum ad bona eterna possidenda.
 (Et) per peritiam. (qui odit animam suam). id est.
 uitam (in hoc mundo) denegando sibi bona
 presentia. et sustinendo mala. uel etiam cum
 necesse est. ponendo pro deo. (in uitam eter-
 nam custodit eam). id est. uiuet eternaliter cum eo
 Ubi Aug. Si male amaueris tunc odisti. si
 bene oderis tunc amasti. Felices qui ode-
 runt custodiendo. ne perdant amando. Et
 quod debeamus ipsum imitari in passione osten-
 dit per rationem. inducens exemplum de se. ut si-
 cut ipse fecit. ita et nos (si opus fuerit) sa-
 crificiam. dicens. (Si quis mihi ministrat). hoc est
 uolens et affectu querit esse meus minister. (me se-
 quatur). id est. me imitet. sequi enim imitari est. Quasi
 diceret. rationabile est quod minister sequatur dominum.
 si quis me non sequatur non mihi ministrat. quod (secundum
 Crisostomum) ostendit quod ministrat. sequi enim cui ministrat.
 Oportet ergo discipulos christi qui ministrant sequi christum pro
 morte si oportuerit. et pro bona opera imitatio
 ipsum. Ille quippe christo ministrat. qui non sua sed iesu
 christi querit et queritque bona sine temporalibus si ne in
 spiritualibus pro deo faciat. Ministrat autem christo
 episcopi et clerici. in quantum eius sacra fidelibus di-
 spendant. Ubi Aplos. Sic nos estimet homo ut
 ministros christi et dispensatores ministeriorum dei.
 Item quilibet fideles in quocumque ordine constitu-
 ti. qui mandata suant christi. Ubi aplos. In omnibus
 exhibeamus nos sicut dei ministros. Ministri
 strat. enim christo unusquisque monendo: docendo. cor-
 rumpendo. benivolentia. elemosina et cetera
 misericordie opera imponendo. Et subiungit
 huius sequere brachium seu premij. quia si
 quis christo digne ministraverit et ipsum se-

gatus fuerit erit vbi xps e. Et certe magnus
 est premium esse cu xpo. sine quo nusquam est
 bene. et cum quo nusquam est male. Et deus
 de manifestus hoc dicit. Nam qui ministra
 nerint xpo mandatis suis obediendo ipsius
 sequendo. et vestigia eius imitando. hic ho
 norabitur a patre celesti. s. vt sit cu filio ei:
 non equalis diuinitati. sed cōsociatus eter
 nitati. Et certe magnus honor est. quod ho
 mo miser efficiatur beatus et hereditas he
 res dei: coheres antez xpi. Beatus ille quez
 deus honorificabit. ille enim distabitur illis
 bonis que nec oculus vidit nec auris audi
 uit nec in cor hoīs ascenderunt que prepa
 rauit deus diligentibus se. Honor enim da
 tur homini ab aliis hoībuz in vita presenti
 in testimoniū virtutis: sed honor datur ho
 minibus a deo in gloria celesti in premiis
 virtutis. O deus meus misericordia mea
 auctor et dator oīum virtutū. da nobis nūc
 in eis exercitiū p̄tinuū. et tandē p̄ eis p̄m̄
 um sempiternū. Et qz discipulos hortatus
 fuerat ad tollerantiam mortis exemplo sui
 que sequendū p̄posuit p̄sequenter confor
 tat eos vt nō turbentur et retrahantur p̄
 liformitatē nature. quia recta ratio (nō ob
 stante turbatione anime s̄m passiones par
 tis sensitivae) dirigit eā in bonas et virtuo
 sas opationes. vt velit fortis sustinere mor
 tem et quocunqz cōtraria p̄pter deum et bo
 nam virtutis. Sic. n. in xpo fuit qz nō obstā
 te turbatione sensualitatis. passus est qz re
 cta ratio suadebat. Unde ait. ((Nunc aīa
 mea)) sensualis ((turbata est)) .i. affecta est
 quantū ad sensitivā. passionibus timoris et
 tristitie ac naturali horrore. qui tñ de volū
 tate. Anima. n. hic accipitur. p̄ sensualitate
 id est p̄ appetitū sensitivū in quo sunt pas
 siones nō ratione. ac si dicat nō vos turbet
 vel retrahat sensualitatis turbatio a recta
 et debita operatione. quia etiā anima mea
 turbata est imminente passione. et tamen hoc
 nō obstante mori eligo obediēs patri. p̄ ve
 stra salute. Quia enim hortatus fuerat ali
 os imitari mortē suā ne forte aliquis ei di
 ceret secure potes mortē subire quia nihil
 mali sentis. ideo contrariō voluit ostēdere
 per talez turbationē et per consequens nō
 esse recedendā ab eius imitatione. propter
 naturālē horrore. Nā si nullā passionē sen
 sisset in anima nō fuisset sufficiens exemplū

hominibus ad mortē sustinendā. Vnusquis
 di aut passiones aliter fuerūt in xpo et aliter
 sunt in nobis. In nobis enim sunt ex neces
 sitate inquantū quasi ab extrinseco cōmoue
 mur et afficimur in xpo nō fuerunt ex neces
 sitate sed ex impio rōnis ab ostendendum
 humane nature veritatē. et ad dandū no
 bis exemplū nō recusandī mortē. et ad me
 rendū nostrā redemptionē cum in eo nulla
 passio fuerit. nisi quā ipse voluntarie con
 cedit. Nam in tantū inferiores vires erant
 subdite rationi in xpo qz nihil aliud agere
 pati poterant nisi qz ratio volebat q̄ p̄missis
 agere aīe et viribus inferioribus que p̄p̄ris
 erāt. Sic ergo turbata est aīa xpi. qz nec sa
 pra rōnem nec p̄tra. sed s̄m rōnis ordinem
 turbatio in ea fuerit. Deinde volens osten
 dere qz nō venit voluntatē infirme carnis
 sed voluntatē patris facere ait. ((Et quid
 dicam.)) in hac et de hac turbatione. nō di
 cit quid faciam quia sciebat quid facturus
 sed docet quid dicere et quo fugere. et quem
 inuocare et in quem sperare debeamus. s. i
 patre qui saluat solus. Quasi diceret. non
 habeo quid dicā ereptionē querens. s̄ scio
 quid agam quia passurus sum. Unde non
 recedā a cepto p̄posito p̄pter timorē per
 culoz. sed ex rōne sensualitatē superās vo
 luntatē meā voluntatē diuine p̄formabo.
 In quo dat exemplū nobis vt similiter fa
 ciamus. Et hoc est qz dicit. Et o tu ((pater
 saluifica)) et saluum fac ((me ex hac hora))
 passionis. non dicit in hac hora in qua pa
 ter eū morti exposuit. sed ex hac hora inde
 eū glorificauit. ((Propterea et)) voluntarie
 ((veni in hanc horam)) passionis et mortis
 propterea veni in mundū vt patiar. p̄pter
 patris obediētā et humani generis salutē.
 Quasi diceret. Salutationē quero. sed pas
 sionē nō recuso. et tu ((pater)) per hanc pas
 sionē ((clarifica nomē tuū)) me suscitando:
 qz est gloria nominis tui et clarificatio. Vbi
 Aug. Docuit te que innocēs eius volun
 tatē tue voluntati preponas hominis infir
 mitatē. vt doceat dicere contristatū non qz
 ego volo. s̄ sic tu vis. Ex hac autē supporta
 tione turbationis in deū. homo triplicē p̄ci
 pit utilitatē prima est qz turbatio alleviat.
 Si. n. ex eo qz qz amico cōquerit turbatio
 nē suā alienationē recipit. quanto o. tuus p̄
 p̄pter p̄passionē mutua a deo recipiet. Secūda

De maledictione ficulnee et de grano frumenti et principe mundi

est quod turbatio meritoria efficit. Si. n. merito-
 toria est deo offerre ipalem quam portas in
 burfa multo magis si offero id quod geris in
 animo. Tertia est quod homo postea notabile re-
 cipit consolationes. sicut patet de multis a
 tribulatione libertatis. sicut et hic. Nam sta-
 tim (venit vox de celo) pro consolatione.
 Unde sequitur (venit ergo vox de celo a do-
 patre) et dicens. Et clarificavi et iterum clari-
 ficabo. (id est clarum genui ab eterno. sed di-
 vinitate. et clarum etiam faciam secundum humanita-
 tem. Vel secundum hominem clarificavi in nativitate.
 quasi angeli cecinerunt gloria in excelsis deo
 et magi adoraverunt. et in baptismo et in trans-
 figuracione et in miraculis in vita per eum fa-
 ctis. et iterum clarificabo per signa deitatis in
 passione. in qua triumphabit de diabolo. et
 in resurrectione et in ascensione et in totius
 mundi conversione et maxime in iudicio. (Et
 quidam de turba) magis rudes stantes
 et audientes sonumque vocis non significatio-
 nem percipientes (dicebant tonitruum factum
 esse) id est aliquid per modum soni confusi tamen
 hoc dicebant factum per dominum (aliquid autem) ma-
 gis perspicaces articulationem vocis intelligentes
 (dicebant quod angelus dei locutus sit)
 Credebant enim eum esse hominem purum et
 ideo dicebant angelum ei esse locutum sicut
 aliquando in scriptura dicitur. quod angeli pro-
 phetis loquebantur. Sed vox illa fuerit pa-
 tris et formata a tota trinitate. cum eius
 opera sint indivisa. veritamen fuit vox pa-
 tris que fuit formata ad representandum
 personam eius (et respondit Iesus et dixit
 non propter me) scilicet instruendam qui
 testimonio vel consolatore vel clarificatore
 alio a me non indigeo (hec vox) testificans
 (venit de celo. sed propter vos) in instru-
 ctionem vestram. qui instructione indige-
 tis et testimonio. scilicet (ut credatis quia ego
 ex deo sum.) Unde ostendit hanc vocem non
 habere sibi indicasse quod ante nescisset. sed igno-
 rantibus quibus iudicare oportebat. et pro-
 pter instructionem populi circumstantis ut
 cognosceret ipsum Iesum esse Christum. cui de celo
 dabatur testimonium. sicut ergo anima eius
 non propter eum sed propter alios voluntarie
 turbata est. sic ista vox non propter eum sed pro-
 pter alios aliqua dispensatione divinitus
 facta est. Et quia dixit vox et clarificabo conse-
 quenter modum ostendit clarificationis dicens

(Nunc) sed in hoc tempore passionis rectum
 (iudicium) est. non condemnationis sed di-
 cretionis (mundi). id est pro mundo contra dia-
 bolum. hoc est. nunc pro mundo a potestate te-
 nebrarum liberando. iudicabitur et separa-
 bitur mundus a potestate diaboli et eripie-
 tur. et hoc est iudicium discretionis. quo di-
 scernuntur et separantur multi a potestate
 inimici. Et tempore quoque passionis Christi.
 discreti sunt fideles credentes ab obstina-
 tis cum fidem in futuro autem erit iudicium
 condemnationis infidelium et premiationis
 credentium. Unde exponendo subdit esse-
 ctum iudicij. (Nunc princeps huius mun-
 di. id est amatorum mundi et malorum hominum
 qui habitant in mundo. scilicet diabolus. qui ab
 Adam usque nunc fuit dominatus et adhuc
 dominatur in malis mundo deditis. et dicit
 princeps mundi. non quia sit dominus sub-
 stantie mundi: sed hominum mundali-ter vi-
 ventium. in quantum se ei subiciunt per pecca-
 tum: (eieceret) et repelletur (foras) a re-
 deptionis et liberationis. et potestatem homines
 post se trahendi perdet hoc iudicio per Chris-
 tum et virtute passionis eius. per quam aperta
 est ianna glorie a cuius consecutione dia-
 bolus non potest impedire et per se trahere san-
 ctos sicut ante faciebat. Per passionem etiam
 domini data est homini virtus resistendi dia-
 bolo. quia per eam fortiores sumus ad resisten-
 dum. nec modo ita facile homines seduce-
 re vel a deo temptare possunt ut prius. nec permit-
 titur facere quantum potest et vellet. Iustus
 est enim quod sicut princeps mortis per pecca-
 tum hominem sibi subiecit ad mortem. sic qui
 Christum percuravit interficere iniuste merito et di-
 gne efficitur. ne deinceps iustis hominibus
 per Christum redeptionis principetur. Permittit ta-
 men temptare homines ad exercitium et meritum
 electorum. Et declarat modum per quem efficitur
 foras. quia per mortem crucis et resurrectionis.
 Unde subdit. (Et ego si). id est cum non dubi-
 tat futurum esse quod venit implere (exaltatus
 fuero a terra). scilicet in cruce (omnia). scilicet electa
 et predestinata ad salutem ex quibus dia-
 bolus efficitur) traham (ad meipsum) ut
 sum caput et illa membra. spoliando illum
 qui decipiendo iniuste depredatus fuerat:
 vel omnia genera hominum quia de omnibus
 generibus hominum aliqui sunt tracti. scilicet de
 omnibus linguis. de omnibus ritibus. de

omnibus etatibus et de omnibus gradibus. et sic traxit ad se omnia: quia homo dicitur omnis creatura. Nam amore quo pro nobis passus est trahit nos ad seipsum. et amore enim ostenso in cruce ad genus humanum habet vim attractiuam mentium. sicut lapis magnes attrahit ad se ferrum. christi autem crucifixio ideo dicitur exaltatio. quia corpus eius fuit exaltatum in cruce. sicut vexillum in aere ad debellandum aereas potestates. et quia se humiliavit usque ad mortem crucis. Ideo deus exaltauit illum et ipse exaltatus. exaltauit suos. Per passiones ergo habuit victoriam de diabolo. Unde hoc ipsum omnia trahere. est principem mundi huius efficere. Non enim est contentio christi ad bella et lucis ad tenebras. Et nota quod christus noluit mori in aliqua domo. nec sub tecto. sed in aere voluit exaltari et causa triplici. Vter quidem elementum est commune. et potest homo habere propriam terram. aquam. vel proprium ignem. sed nemo potest habere propriam aera. Christus ergo voluit in aere exaltari. Primo ad innuendum quod sicut aer est communis. sic et christi passio. nam passiones aliorum sanctorum fuerunt proprie. quia quilibet passus est propter se. Passio autem christi communis fuit angelis qui sunt rapti. hominibus. quia inde sunt saluati. Secundo ad innuendum. quod sicut aer est medius inter celum et terram sic christus etiam fuit mediator inter deum et hominem. quia cum deo convenit ratione nature diuine: cum homine ratione humane. Erat autem quedam discordia inter deum et hominem. Et ideo venit iesus et se offudit mediatorum. Tertio ut ipsum aerem mundaret. sanctificauerat enim terram triginta annis super eam ambulando sanctificauerat aquam in ipsa se baptizari faciendo. sanctificauerat ignem spiritum sanctum in specie ignis mittendo. restabat ut sanctificaret aera non sub tecto. sed in aere moriendo. Pluribus etiam de causis voluit mori morte crucis. Una propter mortis turpitudinem. et hominem nec ipsa mortis turpitudine a perfectione iusticie repellat. Item quia hoc genus mortis pro modum exaltationis. pueniebat fructu. cause et figure passionis. Fructus quidem conueniebat. quia per passionem exaltandus erat a patre. Cause autem passionis conueniebat duplici. scilicet ex parte hominum pro

quorum salute moriebatur. Ipsi enim plerumque deieci et demersi erant ad terrena. Et ideo voluit mori exaltatus. ut nos eleuaret ad celestia. Et ex parte demonum. ut scilicet eos qui in aere principatum et potestatem exercebant. ipse eleuatus in aere perculeret. Figure vero conueniebat. quia dominus serpentem in deserto fieri percipiebat. quia sicut ille serpens exaltatus fuit in palo. ita et dominus in cruce. cum autem dominus tanta et tam magna signa fecisset coram eis. in miraculis et in doctrina et in reuelatione secretorum cordis. et futurorum contingentium per que declarata erat diuinitas eius. non tamen credebant in eum. scilicet pro maiori parte. et in hoc conplete sunt scripture prophetarum. eorum obstinationem et excecationem predicant. Conseruerant enim dicere. quod signum ostendit nobis ut credamus tibi. sed ecce cum tanta signa fecisset non crediderunt ei. Verumtamen multi ex principibus. id est ex legisperitis et sacerdotibus crediderunt tunc in eum propter miracula et impletionem scripturarum sicut et nos credimus vnus eorum qui alias venerat ad iesum nocte et gamaliel. et ioseph. ab arimathia. et alij quibus plures. sed propter phariseos non confitebantur manifeste: timentes ne de synagoga efferentur: quia iam conspici rauerant. quod consistentes ipsum esse christum: de societate iudeorum expellerentur. quod apud eos valde ignominiosum erat. Electio enim de synagoga reputabatur magna. sicut apud nos electio per excommunicationem de ecclesia. Causa vero et radix huius defectus. scilicet quare non confitebantur erat superbia et inanis gloria. dilexerunt enim gloriam hominum et honorem mundanum in dignitatibus et laudibus humanis magis quam dei gloriam et meritum pro dei gloria sperandum. cui soli debetur honor et gloria: ex hoc enim quod publice confitebantur: amittebant gloriam hominum. licet ex hoc consequerentur gloriam dei. isti autem magis elegerunt priuam gloriam dei: nolentes publice confiteri quam gloriam hominum cupientes mundanis honorari. non attendentes ad dictum apostoli. si hominibus placerem christi seruus non essem. Isti hodie multos habent sequentes. scilicet pro mundi gloria se et sua prodigaliter exponentes. et parum aut nihil pro dei gloria promerenda facientes. Quorum fides insufficientis erat. Non enim sufficebat corde credere ad iusticias. sed oportet etiam

ore cōsiteri ad salutem. Et in hoc humana gloria est paraspēda. et omnis pena patienter tolleranda. qz omnis pena que pro iusticia sustinetur: est meritoria vt cum apostolo quilibet dicat. *Mihi autem absit gloriari. nisi in cruce domini nostri iesu christi: per quem mihi mundus crucifixus est. et ego mundo s̄m Aug. dominus crucem suam in frontibus credentiū fixit. vbi quodāmodo sedes est verecundie. vt de nomine eius fidelis nō erubescat. et magis dei gloriam q̄ hominū ostigat. Unde ille qui euangelium legit. et etiā illi qui audiunt: signo crucis se signant. Post hoc autem tandem dominus iesus qui scrutatur corda hominū cognoscens furorē illoꝝ et malitiam. quam iam v̄ eo occidendo conceperant. et volens eos penitēre non expectauit vt in opus irent. sed (absit) recedendo a persecutoribus suis. quia iam non recipiebant eius doctrinam (et abscondit se ab eis) mitigans illoꝝ inuidiam et furorē. qz nondū venerat hora passionis sue. In quo nobis exemplum dedit. vt cum de aliquoꝝ malitia nobis constat. etiam antequā patrare opere temptēt fugere debeamus. Abscondit se ab eis faciem cognitionis sue eis subducendo q̄ ex cecationem eozum transitum fidei a iudeis et gentes significabat. (Et cum vespera facta esset egrediebatur dominus cum discipulis duodecim de ciuitate. et rediit in bethaniam. ibi) mites et iustos (de regno v̄ docens) in die s̄ p̄uersos et malos asperere loquens: eosqz pro moribus prauis redarguens et nos eū in hoc imitari erudiēs.*

Oratio.

Domine iesu x̄pe. da mihi vt non solum solā hoc est verba. et estimatio nem iusticie sed vt fructus operum habeaz. ne a te vnquā maledictionē incurram. Da mihi vt tanquā verus tuus minister pro modulo meo te sequar. vt vbi tu es et ego esse merear. Trahe me post te iesu bone non trahat dulcedo seculi sed trahat me suauitas amoris tui. Sic tecum in celo fugiter intentio mea sit. mecum in terra cōtinue protectio tua. Adheream tibi inseparabiliter. seruam tibi perseneranter. querā te fideliter. inueniam te feliciter. possideam te eternaliter rex meus et deus meus. Amē.

De duobus filiis quorum vnus in vi-

neam suam alius tre neglexit.

Capitulum xxxii.

Cum tertio sab-

bati) hoc est feria tertia itēp (mane) reuertendo ad ciuitatem hierusalem ((transiret dominus et discipulis eius circa locum vbi ipse maledixit ficulnec. viderunt discipuli arbozem aridam factam a radicibus). i. a fundamentis. qui erant sacerdotes et scribe. amplius q̄ prima die. et (mirati sunt) de subita arboris ericcatione.

Hec mirum si continuo aruit qz sermo dñi maledicētis. quasi flāma ad radices descendit. (Et cum venisset in templū). i. in atria templi. vbi conueniebant homines ad orandum et verbum dei audiendum. vt doceret oraret. et exemplū daret (accesserunt) non vt docerēt cū populo. s̄ vt docerēt caperēt i pho ad eū docēdū. i. dñi doceret. qñ precie ipedientib⁹ nō erat p̄nceps sacerdotū. quos non excuset ignorantia. et seniores populi a quibus egressa est iniquitas. Secundum Criso. Dicebant sacerdotes apud se. nos sumus colūne templi. ecce super illum tota recumbit ecclesia nos sumus quasi tacentium scripturarum lingua visibilis et ecce ille resonat in medio templi. et nos p̄tempti quasi cithara dissipata tacemus. nos sumus patres. modo iste generat filios. et nos steriles sumus quasi dicerent multum vili ficamur. Accesserunt in quā (dicentes. Dic nobis) qz ad officium nostrū pertinet hoc inquirere et scire. (in qua potestate hec facis). i. an propria an aliunde tibi commissas et quis tibi dedit hanc potestatem vt ista facias. Quasi dicerent. Quid est q̄ elicis de templo quos vis. cum nō sis ostiarius: et doces nobis incōsultis. Querunt qua auctoritate ista facit qz auctoritatem elicendi de templo habebat ostiarius. et docendi in templo sacerdotes et legisdoctores. ad hoc a p̄ncipalibus sacerdotum assignati et non alii. x̄ps autem neutram auctoritatem videbatur agere. sed magis vsarpare subintelligunt cum operari per diabolam et diaboli eē q̄ facit. sicut supra dixerunt q̄ in belzebub de monia elicerat. quasi vellent dicere (s̄m Criso.) Tu de sacerdotali familia non es. Senatus hoc tibi non donauit. neqz cessar. in qua ergo potestate hoc facis: nūquid in

beelzebub principe demonior. Jhesus autē oppositōi reddidit oppositiōē nō solatio nē quasi clauā claud retūdentes. & que ap ta rāsiōe tēptatorā calūniā pfutare pote rat. prudēter eos interrogat: ut ipsi vel suo silentio vel sua rāsiōe & suā pūncantur. Calūniās enim melius interrogatiōe q̄ directā ratiōe vel responsiōe ad inconueniēs dicitur. Ille nāq; est optimus modus respondendi & concludendi contra malignantes. quādo ex suis propōs verbis & respōsis arguūtur. p hoc quoq; ostē dit x̄ps. q̄ malignantibus quales isti erant nō sunt dei secreta reuelanda. sed eorū ma litia prudenter est declinanda. Interrogauit ergo eos de (baptismo Johānis) vnde erat (de celo an ex hominib⁹). i. ex dei p̄cepto & diuina ordinatiōe. an ex hominis adinuentiōe & humana institutiōe. Ne illi stupefacti ad interrogatiōē cogitabant intra se viā respondendi sed nō habebāt. videntes ex quacunq; rāsiōe suā cōfusiōnez. nam si dixissent baptismū Johānis de celo. id est ex celesti & diuino instituto esse: patenter pūncebant. q̄ nō crediderunt Johāni dicenti ipsiuz dñm de celo venisse & perhibenti ei testimoniū de potestate. Quā enim Johāni: credit utiq; & x̄po q̄ Johānes x̄po testimoniū p̄hibuit. ipsiuz predicando & dei filiū esse nūtiando. Quā si vellet dicere. Ille mihi testimoniū perhibuit. que p̄stemini habuisse p̄phetiam de celo. & ab illo audistis in qua potestate hec facio. q̄ ille hoc demonstrauit testimoniū mihi p̄hibēdo. Si autē dixissent de terra in sitiōne humana: periculū mortis incurrissent ad populū: ut tanq̄ blasphemū essent lapidandi: q̄ populū qui pro maiori parte Johānis baptismū susceperat: eū ex vita & doctrina ac christi testimoniū p̄phetam sanctū & v̄x a deo missuz reputabat. & p̄sequēs verba eius & facta a deo esse sentiebat. Uiderunt ergo (ut ait Beda.) quodlibet horū rādiserunt. in laqueū se castros timētes. s. plebis lapidatiōē s; magis timentes veritatis p̄fessionem & mendaciter dicentibus eis senescire: ait iesus ((neq; ego vobis dico in qua potestate hec facio) nō dico vobis q̄ scio. q̄ nō vultis fateri q̄ scitis. q̄ ergo dicebāt se nescire q̄ tñ sciebāt. noluit eis de se aperire veritatē de hoc

q̄ querebant. & iustissime p̄fusi sunt. Ex suis enim taciturnitate cōpuli sunt a sua petitiōe cessare. Nam fm̄ Cris. Mendacia s; nō habēt que decipiāt ipsa sibi mentiunt. Quibus quippe de causis (fm̄ Bedā) occultatur veritas. q̄ auditores minus capaces sunt ad intelligendū. Unde dicit. Quanta habeo vobis dicere sed nō potestis portare modo. vel q̄ ex odio & p̄cepti indigni sunt quibus aperiat. Uti dicit. nolite sanctū dare canib⁹ neq; mittatis margaritas asinos. & hic utrūq; concurrebat. Et tertia causa addi pōt. s. assiduitas predicandi. assidua enim predicatiō vilescit. Voluit ergo christus ostendere de facto & exēplo q̄ licet uti cautelis cōtra cautelas malorū infiditū bonis. Unde dicit Cris. Quis interrogatiōem oportet docere temptantē retundere. Quis autē aperienda erat veritas sue potestatis & predicatiōis alijs & nō ipsis. & quare indicauit per parabolā. duorū filiorū. quorū vni (pater dixit. vade in vineam meam. qui respondit nolo. postea tñ penitētia motus fuit. dixitq; alij pater vade in vineam meam. qui respondit. vado sed non fuit.). homo iste qui duos filios habuit est deus scilicet pater: q̄ dicit hō ratiōe māsfuetudinis. q̄ ad hominē habuit. qui etiā oēs hoīes paterno affectu creauit. & cui sit natura dñs. tñ magis vult diligi quasi pater q̄ timeri quasi dñs. Primus filius tpe & origine. nō dignitate & dei cognitiōe est populus gentiū alter populus iudeorū: q̄ gentes erant ex tpe Noe. Iudei autē ex Abrahā. Operari autē vineā. est facere iusticiā. q̄ generalit̄ q̄dem in natura oīum hoīum deus plantauit. Specialiter autē iudeis eā in libro vite dedit. cuius diuerse vites. sunt diuerse iustitiarū specis. Primo filio primū dixit p̄ naturalis legis ipressiōē & noticiā. vade operare. id est in tpe huius seculi fac legis naturalis iusticiā que est. hoc facias alijs q̄ tibi vis fieri & q̄ tibi nō vis fieri ne feceris alteri. opere inq̄ in vineā. id est in ecclesia. extra q̄ nō est locus operandi meritoze. Locutus est autem ei nō facile ut homo sed in corde ut deus ingerens intellectū sensib⁹. q̄ nunq̄ deus desistit homines icitare ad bonū per occultos instinctus. Unde Crisostomus. Posuit deus spiritū scientie boni & mali in hominibus. ut quotienscūq; peccamus

De duobus filiis quorum unus in vinea iuit alius tre neglexit.

Ille in silentio quasi factum nostrum accuset. In conscientia tacite ad animam loquitur. dicens. Malum est hoc. et hoc bonum est. Ille autem. scilicet primus filius in cogitatu superbe resistit. nolo. quia bonum relinquendo et malum eligendo apte contumax fuit: legi enim naturali non obedivit. et libero arbitrio abusus est. Tunc Christus. Quod dixit nolo. In cogitatu. Qui huius intellectus boni et mali. relinquit bonum et sequitur malum in cogitationibus suis. contra deum respondere videtur. quia nolo. id est. contra intellectum suum creatum sibi a deo facit. Hec Christus. Sed postea in adventu saluatoris ad predicationem christi et apostolorum credens penitentia ductus operatus est in vinea dei. et sermonis contumaciam labore correxit. quia summo deo colla submitit. et nunc cultu fidelis deo placet. Alteri autem filio postea dixit per moysen legis dationem. vade et opere in vinea mea et fac iustitie opera. Qui resistit vado. quia primum deo servire vult. et se ad servendum deo per susceptionem legis moysen obligavit. dicens. **Moyse.** omnia precepta domini faciemus sed non iuris: et quod ore resistit opere non impletur: quia in servitio dei non remansit. et legem scriptam non observavit. nec non ad idolatrias et ad infinita mala declinavit. et nunc christi cultum negat. Induxit autem hanc parabolam eos interrogando: ut propria responsione illos impietatis ministros argueret. et proprio iudicio condemnarentur. cum ergo quaesisset. **Quid** ex duobus fecit voluntatem patris et illi respondissent primus. **Non** intelligentes de ipsius dicta parabolam. et nescientes quia in responsione exprimerent condemnationem suam. in tantum et ex responsione propria eos confutavit confirmans ploratam ab ipsis sententiam. et dicens. **(Amen dico vobis. quia publicani et meretrices).** scilicet non qui tales sunt sed qui fuerunt **(precedent vos in regno dei).** id est. ecclesia militante. per fidem et penitentiam: et in triumphate per gloriam. vobis extra derelictis per infidelitatem. Primus enim filius qui fecit voluntatem patris. dignus est misericordia. Secundus quia neglexit dignus est reprobatione et pena. quasi diceret. **Non** solum gentiles meliores sunt vobis iudeis. sicut et ipsi iudicatis. sed et peccati de gentilibus. scilicet publicani et meretrices qui inter vos manifeste sunt turpissime vitaverunt maioris meriti apud deum quam vos. quia melius est non promittere et facere iustitiam

dei. quam promittere et metiri. **Et** **(secundum Hieronymum)** simulata sanctitas duplex est iniquitas. et hoc vitium potissime vigebat in sacerdotibus et lenitibus. **Igitur** **(secundum Origenem)**. Potes ubi parabola ipsa ad eos. qui modicum aut nihil promittunt. operibus aut ostendunt. et contra eos qui magna promittunt. nihil autem vel parum secundum suam promissionem agunt. Nam hodie heu multi etiam religiosi. non solum legis scripte sed etiam legis naturalis iustitiam derelinquunt. **Et** ideo non misericordia est filio primo: sed potius pena cum secundo digni sunt. **Tunc** Christus. Puto quod ex persona omnium virorum peccatorum publicani ponantur: et ex persona omnium mulierum meretricum meretrices. **Quoniam** quibus enim multa sine peccata in viris et mulieribus preter ista. tamen precipue avaritia in viris habundat. fornicatio autem in mulieribus. **Mulier** enim quam in domo sua sedet inclusa. facile peccatum fornicationis incurrit. quia hoc vitium facile ex vacantia et otio nascitur. **Item** qui sollicitudinis alium huiusmodi occupatum. non facile fornicationi operam dat. Nam diffinitio amoris hec est anime vacantis passio. **Vir** autem qui in actibus rebus diversarum est assidue avaritie peccatum facile incurrit: in fornicationem autem non facile nisi forte multa sit lascivus. Nam occupatio virilium sollicitudinum: suggestiones voluptatis plerumque excludit. **Unde** propria est hoc adolescentium nihil agentium. **Hec** Christus. Deinde subiungit causam reprobationis iudeorum que est contemptus credendi quem aggranat et sanctitas Iohannis: et exemplum peruersitatis peccatorum. quia publicanis et meretricibus Iohanni creditibus et ad predicationem eius penitentiam agentibus ipsi non crediderunt Iohanni. doctrinam eius audiendo. et opera eius imitando qui venit ad eos in via iusticie. quia opem perfectioris faciebat et christum qui est ipsa iusticia annuntiabat. **Et** non solum hoc non fecerunt. sed nec postquam publicanos et meretrices credentes et penitentes viderunt confessi sunt aut compuncti ut crederent. vel illorum exemplum sequerentur quibus christi exemplum esse debuerant. ex quo sequitur aggranatio peccati ipsorum: quia nec precedere nec sequi illos in fide et penitentia voluerunt. **Layci** etiam et sacerdotes duo filii possunt intelligi. et populus per filium et sacerdos secundus. **Tunc** Christus. **Duos** etiam filios dicit laycorum conditionem et ordinem sacerdotum. **Quis** est prior filius: populus.

Prilo: enis populus creatus est deinde sacerdotibus q regerent populū. Nō. n. popul⁹ ppter sacerdotes creatus est: s; sacerdotes ppter populū. Deniq; populus dei ex tpe abrahe cepit: sacerdotes at de tpe Aaron. Et populares p hoc ipsum q secularem su sciipiūt vitā. denegare vident obedientiaz deo. Sacerdotes aut magis vident obedientiaz pmittere deo. p̄cipue p hoc ipsum q specialiter in ministerio dei p̄stunt. Nam q doctor populū p̄stituit: sine dubio p̄stet talē se fore. qualē oportet esse doctore. Sacerdos et oīs clericus. et si sp̄aliter nō p̄mittat tñ p hoc ipsum q doctor p̄stituit alioz: tacite pmittere deo videt in oībus obau/ ditorū se deo. et melior est laycus q in p̄ma facie seculare profiteat vitā. reuera aut studet viuere sp̄aliter: q̄ sacerdos q i prima quidē facie profiteat vitam spiritalem reuera aut cōplectit vitam carnalē. et melior est laycus ante deū penitentia agens q̄ clericus pmanens in peccatis. Laycus aut in die iudicij stolaz sacerdotale accipiet. Ideo et in crismate sic vungunt oēs sicut i sacerdotio. Sacerdos aut peccator spoliatur sacerdotij dignitate quā habuit erit inter infideles et hypocritas. Et modo secularis homo post peccatū facile ad penam venit. Nam occupatus negligentia seculari. dñi scripturis nō satis attendit: semp que in scripturis posita sunt noua ei vident. Idcoq; cū audierit aliquid de gloria sanctorū. aut de pena peccatorū. quasi nouum aliquid audire expanescit. et dñi bona concupiscit aut mala timet cōpunctus ad penitentiaz cito recurrit nihil aut impossibilis. q̄ illā corrigere qui scit oīa et tñ p̄tēprens bonā dicit malū. Oīa enim q̄ sunt in scripturis ppter meditationē quotidianā. ante oculos eius inueterata et vilia estimant. Nam et quod terribile est usu vilescit. Propterea clericus q̄ semp meditat scripturas aut oīno obseruaturus ē: et erit p̄fectus aut si semel ceperit illas p̄tēnere. nunq̄ excitat in illis ut timeat. Quis aliquādo vidit clericū cito penitentia agentē. et si deprehensus humilianerit se: nō ideo dolet qz peccauit: sed p̄funditur qz perdidit gloria suā. Putasne dñs quasi crudelis clericis penitentia denegauit: dicens. si saluatuus fuerit in quo saluet. Sed quasi naturale esse p̄siderans.

qz nō est qui doceat illū errantē q̄ errantes alios corrigebat. Id nō dico populares. qz s̄m rationē verbi vitā suā disp̄sant. s; publicani et meretrices q̄ desiderijs mundanis et voluptatib⁹ et carnalibus seip̄os macipauerūt p̄cedēt vos in regno dei: qz illi p̄ueri deficiūt eē q̄ erāt. vos denegatis in ope q̄ videmini p̄uideri in verbo. tanq̄ arbores folia sine fructu h̄ntes non pascentes dñm suū sed deludētes. hec Cris. Per primū etiā filiū. q̄ primo renūit patris p̄ceptū: sed postea fecit: significat peccatores qui male viuēdo deo seruire negāt. sed postea penitentes viriliter operant. Per s̄m vero filiam: q̄ facere voluntatē patris p̄missit et nō fecit. significat illi qui operari virtute se promittunt. sed nō faciunt. de quibus sunt multi religiosi profiteētes seruire magna. s; euangelica cōsilia cū tamē nō seruent etiaz p̄cepta. ppter q̄ seculares etiam peccatores tñ postea penitentes eis coram domino p̄ponantur. cū dicitur: qz publicani et meretrices p̄cedēt vos in regno dei. Nullus ergo peccator diffidat. nullus iustus presumat cū peccatores p̄ penitentia quāq; alios in regno dei p̄cedant.

Oratio.

Domine iesu christe doctor bone. da mihi veritatē corde credere. et ore atq; ope put oportet p̄fiteri. malitioz spiritū et hōīz cautelas et astutias sapiēter delinare. Da mihi legis naturalis cordibus nostris impressē. et legis scripte i libris nobis data iusticia facere. et tuā in oībus voluntatē adimplere: ut nō cū secūdo filio penā: sed cū primo misericordiā apud te merear p̄sequi. ac euz vere penitentibus gratiā in ecclesia militante. et gloriā in trīphante misericorditer inuenire. Amen.

De locatione vinee et sanguinaris vintoribus.

Capitulū. xxxij.

Uidez proposuit

etiam (aliam parabolam de homine patrefamilias. qui plantauit vineam et circūdedit ei sepem. et fodit in ea torcular. et edificauit turrē. et locauit eā agricolis seu colonis. et p̄gre p̄fectus est. Illi autē suos suos ad recipiendū fructū missos male tractauerūt et occiderūt. et nouissime filij missi heredes cognoscētes. et hereditatē habere volentes apprehenderūt et extra vineas

et q

De locutione vinee et sanguinis vinitoribus.

estantes etiam occiderunt. Et interrogati quid faceret dominus vinee colonis illis dixerunt. Malos male perdet et vineam suam locabit alijs agricolis qui reddant ei fructus temporibus suis. Quibus ipse dixit. quod auferet ab eis regnum dei. et daretur genti facienti fructus eius. In hac parabola describitur multipliciter malitiam et ingratitudinem iudeorum quibus deus paterfamilias. quod natura dominus benivolentia patris (homo) mansuetudine non natura. similitudine non veritate multa beneficia contulit. quod domus israel et synagoga (vineam hanc ex electis personis patriarcharum et prophetarum. sicut ex vitibus optimis. quae de egypto transfuit et in terra promissionis (plantavit) cui (sepes circumdedit). Custodiam quidem triplicem. scilicet angelicam super muros iherosolime. et humanam. scilicet protectionem bellorum et terrenam. scilicet munitionem murorum (et fodit ea torcular). id est legem iusticie timore comprimentem. et malos torquentem. et hoc fodit signis. minis et promissis) et edificavit turrim). scilicet templum ad cultum dei quod dicitur turris propter altitudinem edificium propter securitatem refugium propter dignitatem privilegii respectu aliarum nationum (et locavit eam agricolis) et operarijs. scilicet sacerdotibus et principibus qui dicunt extirpare vitia tanquam spinas. et inserere virtutes tanquam bona semina ac servare cultum divinum et iusticiam in omnibus (et peccata cultum divinum est) non loci mutatione. quod deus est ubique. sed quod vinitoribus liberum arbitrium relinquit vel propter longanimitatem quam in expectando ut a peccatis converterent habuit vel propter ipsorum negligentiam. quod (secundum Ambrosium). qui ubique presens est diligentibus presens et negligentibus absentior est. (Cum autem tempus fructuum appropinquasset) quod post legem susceptam debebant facere fructus bonorum operum. (Misit servos suos). id est primos prophetas (ad agricolas). id est ad reges et sacerdotes principaliter. et ad alios subiectos eis consequenter (ut acciperent fructus) per predicationem suam. eos ad fructum bonorum operum reducere (et agricolae apprehensis servis) quod multi reges et sacerdotes prophetas sibi missos a domino turpiter comprehedentes. male tractaverunt et occiderunt. (Iterum misit alios suos plures personis) multiplicando. scilicet prophetas ad populi correctionem) et fecerunt

eis similiter) quia ipsi ingrati dei. inhonoraverunt. et similiter illos prophetas persecuti sunt et interfecerunt. Quibus (nonissime). id est in ultimis temporibus (misit filium suum) pro nobis incarnatum. quem heredem universorum et principem cognoscetes (elegerunt extra vineam) negando. vel quia extra portam iherosolimorum (occiderunt) (cruentissimo volentes habere hereditatem temporalem scilicet possessionem. Cogitabant enim intra se. si istum populus habeat dominum. necesse est ut amittamus consuetudinem hostiarum. quae ad nostrum parata est lucrum. si autem occidamus eum. sic semper tenebitur consuetudo offerendarum hostiarum. et sic fiet nostra possessio (et erit nostra hereditas). Venit autem dominus ad iudicandum. et istud factum vult dicendum quoniam ex eius ordinatione venit contra eos exercitus romanorum (et malos male perdit) (quoniam civitatem et templum per romanos destruxit ac populum occidit et captivum fecit vel hereditas christi est ecclesia. quam iudei precipue moliebantur. dum fide eius extincta. iusticiae que ex lege est. persuadere gentibus conabantur. Hoc fecerunt. ut sic ingrati mali male per dantur. et merito darentur. et ab eis regnum dei. scilicet christus scriptura sacra seu scripturarum intelligentia. fides. ecclesia. et vita eterna auferat et hoc pertinet ad iudeorum reprobationem. sed quod sequitur pertinet ad gentium conversionem. et vinea ecclesie locetur (alijs agricolis) quod ecclesiam suam christus regendam tradidit apostolis. et alijs discipulis. (qui reddant ei fructum temporibus suis) (quia ad predicationem eorum credidit multitudo gentium. vel regnum celorum datur alijs. scilicet gentibus) ab oriente et occidente ab austro et aquilone venientibus. qui facient fructum cordis credendo et oris confitendo et operis fruendo. et corporis patiendo. et recubent cum abraham. Isaac et Jacob. in regno dei et ipsi iudei efficiuntur in tenebras exteriores. Distice totum potest exponi de ecclesia hoc modo. quod homo. id est christus plantavit vineam. id est ecclesiam sanguine suo. et de latere suo formatam. in qua tot sunt differentie palmarum quot differentie hominum. et circumdedit ei sepes. id est angelicam doctrinam vel angelorum custodiam et fodit in ea torcular. id est cruce christi vel martyrum patientiam. et edificavit turrim. id est matrem christi vel contemplationem christi confessorum et doctorum. vel fidem. de qua ecclesia se defendit contra hostes et locavit eas

agricolis. i. prelati. quoz varis ministerij regij & gubernat. & pfectus est: vt supra ex ponit. & misit seruos. i. bonos ad arguenduz malos. & aliquos ceciderut & alios occide rut: vt patet de multis. Deinde misit chri stus filius inuisibiliter a patre. quando ali que instigat ad bonu. sed aliqui sunt ingra ti. eius instinctu non solum repellentes. sed etia pessime agentes. ppter qd quantum in eis est: occidunt eu: & qbus dicit apostolus. rursus crucifigetes filiu dei. & sic ex dei iustitia perdunt: & vinea alijs locat. cum eoz loco boni subrogant. Pot etia per vineam ista intelligi ala rationalis hom per deu lo cata: qz ad hoc infundit corpori: vt ipso me diante fructu bonoz operu faciat: & multa merita acquirat: que bona facta per hoies sunt tanq vites. & in quolibet bono hois sine sit bona cogitatio: vel bona operatio vel locutio crescit quicq vine. quaz quat tuoz remanent homini. quinta vero debet deo. que vne sunt cordis iocunditas. culpe remissio. eterne mortis vitatio. eterne glorie acquisitio. quinta vna est gloria dei. ista no nobis sed deo dare debemus. Pot insuper exponi de religione. cuius fundatio est ma xime in triplici voto. dicit diuina platio. sepes regula & constitutiones. torcular le ctio & studiū scripture. turris pdicatio agri colaz locatio prelatoz perfectio est felices qui bene colit & negligit. augent & no di minuunt. seruant & non destruunt. Quilibet etia nostru v populo est vinea. & idē ē etia cultor. quilibet enim nostruz colit seipsam. Unde Hiero. Locata est aut nobis vinea: & locata est ea pditione: vt reddamus fru ctu dno tpius suis. & sciamus vno quoqz tēpore qd oporteat nos vel loq vel facere. ((Princeps aut sacerdotu & scribe & pha risei cognoscetes qd de ipsis dixerit parabo la ista voluerut eum)) quasi mendacē tene re ad occidendū. sed diuine reuerentie hu manū timorem pferentes ((& timentes tur bas)) no processerunt in factum qm turbe ficnt pphetam habebant eum. Sed quem nunc turbe quasi pphetā habent & colunt. postea ptra ipsuz crucifige crucifige eū cla mat qz turba mobilis est. nec in proposita voluntate pfitens. Ubi Cris. Ois hō ma lus quantū ad voluntatē suā. & man⁹ suas misit in deū & occidit eū. Qui enim deum

ad iracūdiā excitare nō dubitat. qd pcepta eius pculcat. qui nomē eius ptempnit. qui blasphemat. qd murmurat ptra deum. & tur bato vultu aspicit ptra celū: qd i ira sua ma nus audacter subleuat ptra eū: nōne si po terit fieri manus mitteret in deū & occide ret eū vt iam licenter peccaret: Uide nunc obstinationem pontificū & maioꝝ in malo. qz audientes doctrinā christi. nō fuerūt cō triti. sed magis ex hac indignati & ad occi dendū eum incitant. Multi sunt tales ho die qui indignantur qm reprehendunt. qz pauci sunt qui veritatē sue correctōis ve lint audire. imo & persequunt reprehēde tes eos pro ipoz salute. Uide etia quo mo do pontifices & maiores retraherantur a malo ppter populū cū tamen deberet esse p pteritiam. Hec plebs quasi asina balaaz fuit. que ipsum errantē corripuit. hoc quot tidie geritur in ecclesia. cū quilibet solo no mine fatetur cā. quā nō diligit ecclesiastice fidei & pacis vnitatē erubescit. vel timet i pugnare ppter bonoz multitudinē. Sz lz ab occidendo dei filio. ad modicum. donec veniret hora eius. timore humano potue rūt retardari. nunq tñ diuino amore volu erant cohiberi. Predicationē enim christi ptepentes ppter cupiditatē tpaliū ppi rauerunt in ipsius mortē. ne perderent ciuitatē & tēpluz. in quo quidē templo haurie bāt pecuniā populū sub obtentu cultus di uini. Unde occiderūt filiu vt haberēt here ditatē. & pacifice possiderent templū & ciuitatem. ne occasiōe eius romani venirent. & eis locū & gentē auferrent. Cōtrariū tñ eis accidit. qz in vindictā mortis christi. & locū & gentes perdidērūt. Ubi Cris. Quādoqz igitur detentus. per medios eos trāsijt nō apparens. quādoqz aut appares dolentes eoz concupiscentiam detinet. Hi aut neqz sobriū siebant. neqz verecundabantur. ita semel eos dilectio principatus & vane glorie repleuit cupido. & penitentia petere. Nil ita aduersus proximū caput ipellit. & in pccitationes fert & nihil ita facit a futuris excidere. sicut effrenū esse tēporancis. Nihil ita facit & his potiri sicut omnibus illa pre honozare. Querite enī (ait dominus) regnū dei. & omnia adicientur vobis. Neqz ita sollicitus sis de tuis. sed dimitte ea deo: Si enim tu inde sollicitus fueris: vt hō so /

De locutione et sanguinaris uisitoribus.

licitus eris. Si autem deus prouiderit ne sollicitus sis de eis. dimittens spiritualia quae maiora sunt. quia ipse non valde eis prouidebit. ut igitur valde eis prouideat ei soli omnia concede. Si enim et ipse ea tractaueris dimittens spiritualia. non multum ipse eorum faciet prouisionem. At tibi igitur hic bene disposita sint et a sollicitudine eripiaris uniuersa ad heras spiritualibus. Despice secularia. Ita enim et terram habebis cum caelis. et futuris bonis participabis. *Dee Crisostomus. De p. Crisostomus.* Jam dicta maxime et precipue ad monachos spectant. de quorum uita idem Crisostomus. Hoc loco narrat eorum ad secularium uitam comparat. dicens que uides ita onerosa esse uita et difficilis ea que monachorum est dico et cruciferos multum hac que uides esse mitis et molis dulcior. Et delectabilior. et tamen est medietas quanta est portus et pelagi prope a vento percussis differentia. Intere autem a uersationibus pestis primordia tranquillitatis. Foros enim et ciuitates. et eos qui in medio sunt tumultus fugientes: uita que est in modis eborum: que nihil habet commune ad presentiam. et iam que sunt regni illius. meditantur in silentio et quiete multa. et cum omnibus his deo sunt coniuncti. quasi opus monachorum habebat Adam ante obedientiam. opus est eis id quod erat et ade ante peccatum. quando gloria illa indutus erat. et deo cum libera presentia conplabat. et regione illam que multa erat plena puritate habitabat. Quo enim hic deterius illo sunt dispositi quando ante inobedientiam positus est operari paradisi. Nulla cura erat ei secularis: sed neque his. Deo loquebatur cum pura conscientia. hoc et hi. et multo amplius habent liberam presentiam illam. quanto et maiori potestur gratia per dei largitionem. hi orbis terrarum luminaria surgentes a lectulo claris et letantes. et chorum unam statuente. in preclara conscientia consonat uniuersi. sicut ex uno ore hymnos ad uniuersorum canunt deum. laudantes eum. et ei gratiam pro omnibus soluente. propriis et communibus beneficiis. Quare si uides Adam dimittente. interrogamus. quo ab angelis hic distat chorus. qui in terra cantant et dicunt gloria in excelsis deo. et in terra par hominibus bone uoluntatis. Deinde postquam cantica illa dixerunt. genua flectentes. deum que hym-

nis laudauerunt rogant et petunt. presentiam quidem nihil. Nulla enim eis horum est cura. stare autem cum libera presentia ante terribile tribunal. cum uenerit iudicare uiuos et mortuos unigenitus filius dei et nullus audivit illam terribilem uocem que dicit nescio uos. et cum pura conscientia. et multis directionibus laboriosam hanc expleant uitam. et difficile nauigent hoc pelagus cum tranquillitate. Deinde surgentes et perfectiores iam sanctas illas et continuas orationes: orate radio ad opus. adit unusquisque multum stipendium egentibus hinc congregantibus. Magnus est illic qui uile opus rapit: Non est ibi meum et tuum sed abiectum est inde hoc uerbum quod decem milia est causa prelosum. In nullo eorum tabernacula deterius cellis disposita sunt. Et enim angeli descendunt ad eos. et angelorum dominator. Et mensa apud eos est ab omni auaricia munda et philosophia plena. Non sanguinis torrentes sunt apud eos. neque carnis incisiones. neque dulcamina. neque uapor coctorum indecenter implens odoratum. neque fumus indeueniens. neque cursus et tumultus et turbationes et clamores aggrauantes. sed panis et aqua. hec quidem ex fonte puro. Ille autem a laboribus est iustus. Si autem et aliquid munificentius comedere uoluerint extremitates arborum hec munificentia fit. et maior hec delectatio quam in regalibus mensis. Angelorum est hec mensa ab omni turbatione eruta. Et sedile eis feruim simpliciter supponitur sicut in heremo prandens christus fecit. Multi autem neque tegmen hec faciunt sed pro tecto celum habent. et inna pro lumine lucerne non indigentes oleo neque ministro. sol desuper ipse digne luet. Hanc et angeli mensam de celo contempnantes: letantur et exultant. Hec igitur scientes et deponentes auaritiam uniuersam. inuadamus superius cum studio uniuerso regnum sapientes ut et futuris fruamur bonis. *Dee Crisostomus.*

Oratio

Domine deus paterfamilias omnipotens qui uineam ecclesie tue prelati locasti ad colendum. ut uitia tanquam spina extirpando. et uirtutes tanquam bona semina inserendo. fructum in se et in subditis facerent bonorum operum. da propitius omnibus et prelati et singulis subdi-

his. ut fructus cordis oris. et operis tibi red dant. et ubertate fructuum maiestati tue placeant. ac tandem post laborem presentis vite. cum electis tuis. qui bene et fideliter laborauerunt in regno tuo. te miserante requiescant. Amen.

De inuitatis ad nuptias et non habente vestem nuptialem. Capl. xxxiij.

Quia maiores

iudeorum intelligentes de se dicit parabolas: querebant dominum tenere et occidere. hanc eorum scientiam voluntatem. nihilominus increpat senientes. nec timore superatur quominus arguat peccatores. Hinc habes argumentum. quod si predicatio tua non fuerit semper consecrata effectum. non ideo desistas a predicatioe et redargutione. maxime si spes est tibi de eorum quibus predicatas: correctione. Quia igitur ostenderit quod regnum auferetur a iudeis. et dabitur genti facienti fructus eius ideo subiungit nunc parabolam de inuitatis ad nuptias regis. quas fecit filio suo. quoniam quidam venire neglexerunt. quidam vero seruos missos promissis affectos: occiderunt. et de alijs bonis et malis vocatis qui venerunt et ad nuptias intraverunt. Hanc parabolam inducit ut dei longanimitatem et patientiam multas ad iudeos ostendat. quos pre ceteris honorauit Et primo ad nuptias filij sui vocauit. cui carnem nostram et ecclesiam desponsauit: et ut reprobationem iudeorum et uocationes gentium demonstraret. Quia enim iudei ad fidem uocati venire noluerunt. merito ipsi reprobatis alij introducti sunt. et implete sunt nuptie discubentium quia fides catholica diffusa est per orbem uniuersum. (Simile est regnum ergo celorum homini regi). id est negotium presentis ecclesie. seu factum in ecclesia militante circa christum simile est negotium quod potuit fieri per hominem regem in celebratione nuptiarum. Iste homo rex est deus pater. qui dicitur rex. quia regnat in celo per gloriam. in mundo per gratiam. in inferno per iustitiam. Et dicitur homo propter conformitatem. que est inter deum et hominem. (Qui fecit nuptias filio suo) triplices primas celebrauit in uirginis utero. in copulatione diuine nature et humane. de quibus dicit Grego. quod nuptias thalamus

fuit uerus uirginalis. Secundas fecit in mundo in coniunctioe christi et ecclesie. de quibus apostolus. sacramentum hoc magnum est. ego dico in christo. et in ecclesia. Tertias fecit in fideli amico. in coniunctioe ne gratie et fidelis anime. de quibus Osee. sponsabo te mihi in fide. Alie sunt nuptie celestes. in quibus et multa secula apponentur (sicut Augusti.) id est. uita. salus. et uirtus. et copia. et gloria. et honor. et pax. et omnia bona. (Et misit seruos suos) precedentes scilicet prophetas (vocare inuitatos ad nuptias) per scripturas legis in qua est promissio de incarnatione christi. scilicet ipsos iudeos (ad nuptias): id est ad fidem incarnationis christi promissam in patriarchis. figuratam in lege. predicatam in prophetis. prophete namque clarius denunciantur ea de christo. que obscurius posita erant in lege. Horrabantur enim populum indatum expectare christi aduentum. ac per idem et opera tendere ad ipsum (et uolebant venire) credendo scripturis inuitantibus. obediendo seruis uocantibus. conuagando nuptijs regalibus. (Iterum misit alios seruos) sequentes. id est. Johannem Baptistam et apostolos (dicens dicite inuitatis). id est. iudeis uocatis a tempore abrahe. (Ecce prandium meum parauit). id est. incarnationis implet. ac sacramenta ecclesie et doctrinam christianam quibus reficitur anima dispositi (thauri mei). id est. patres ueteris testamenti. qui sub iugo legis laborabant. et inimicos cornibus uentilabant et altissima quasi altissima ab alendo dicta. scilicet patres noui testamenti pinguedine caritatis saginati. pennis uirtutum alati. ad superna mente erecti (occisa sunt) quia sancti occiduntur pro salute populi (et omnia parata sunt) quia quicquid queritur ad salutem iam adimpletum est in scripturis. vel omnia que pertinent ad misterium nostre redemptionis. vel introitus regni est per fidem mee incarnationis apertus. qui ante fuerat clausus (venite ad nuptias) credendo. diligendo. operando. (Illi autem neglexerunt) quia uidei predicacionem christi et apostolorum contempserunt. nam pauci et comparatiue de iudeis crediderunt. Neglexerunt quidem. quia dominus non timuerunt. Qui enim dominum timet: nihil negligit.

De inuitatis ad nuptia non habente vestem nuptialem.

¶ Et abierant alius in villam suam et alius in negotiatione sua) ambitione seculi tanquam velle domino verenti. et ob pecunie cupiditate negotiatione occupati. Ubi Criso. O miseris mundus. et miseris qui eum sequuntur. Semp enim mundialis opera hoies excluderunt a vita. (Relig vero tenuerunt seruos eius. et contumelios affectos: occiderunt) quod Johannes Bap. est ab eis in carceratus et occisus. necnon Stephanus et Jacobus et alij discipuli. et similiter multi in testamento veteri. quod est grauius. nonnulli vocati. gratia non solum respiciunt: sed etiam persequuntur. Rex autem cum audisset (tratus est) quod a domino merito per talibus sunt puniti (et missis exercitibus suis). scilicet romanorum sub principibus Tyto et Vespasiano. qui ex diuina ordinatione venerunt contra Hierusalem. xliij. anno. post christi passionem (perdidit homicidas illos) qui in ultionem sanguinis christi et suorum discipulorum. ab exercitu romanorum sunt trucidati et castrati (et ciuitates illorum succendit) quod tunc Hierusalem est succensa et templum in ea. (Tunc ait seruis suis). scilicet apostolis et discipulis per diuinam reuelationem) nuptie quidem parate sunt. scilicet misteria christi impleta sunt. et omne sacramentum incarnationis et humane dispensationis iam peractum est et completum. ut natiuitas predicatio. passio. et huius (et qui inuitati erant per legem per prophetas. per apostolos. scilicet in dei non fuerunt digni propter suam incredulitatem. (Ite ergo ad exitus viam). scilicet ad gentes extra viam errantes: et dispersiones gentium (et quoscumque inueneritis). scilicet cuiuscumque sexus vel etatis. cuiuscumque status vel dignitatis. cuiuscumque professionis vel conditionis. sine acceptatione personarum (vocate ad nuptias. scilicet ad fidem incarnationis. quod nullus volens fidem christi recipere est repellendus. (Et egredi serui congregauerunt omnes quos inuenerunt malos et bonos) quod in ecclesia militante admitti sunt mali cum bonis (et implete sunt nuptie discubentium) quod ut predictum est fides catholica diffusa est per orbem vniuersum vel implete sunt et quantum ad numerum et quantum ad meritum et quantum ad preordinationem diuinam. quod erit in fine mundi. quam complebit numerus electorum. (Intrauit autem rex). scilicet deus ad iudicium. Tota enim trinitas iudicabit. scilicet reddet unicuique pro meritis (ut videret discubentes). scilicet in fide quiescentes at

tendendo scilicet vitam fidelium. et discernendo merita et demerita eorum. fideles enim pertinent ad iudicium nam qui non credit iam iudicatus est. Intra autem dupliciter. scilicet generaliter in futuro iudicio. et specialiter in morte cuiuslibet hominis. Et nota quod discumbere in nuptiis christi est sacramentum ecclesie participare. fidem christi habere et beneficiis dei atque gratiis eius perfrui. (Et vidit ibi hoie). scilicet totum cetum malorum. qui in malitia sociati sunt in vna (non vestitum veste nuptiali). scilicet habentem fidem christi non opera. Nam secundum Hieronimum. Vestis nuptialis precepta sunt domini. et opera que complentur ex lege et euangelio. nouitque hominis efficiunt vestimentum. Iste homo habens fidei sine operibus. ad nuptias ecclesie portat os et dentes. obmittes vite compositionem et mores. Vel non vestitum veste nuptiali. scilicet habentem fidem sine caritate. Dicit autem caritas vestis nuptialis quod tegit turpitudinem peccatorum. quod protegit a frigore temptationum. quod ornat munere donorum et virtutum. Et (ut dicit Augustinus). Diuidit inter filios regni et perditionis. Ubi Gregorius. Recte caritas nuptialis vestis vocatur. quia hac in se conditor noster habuit. dum ad sociandum sibi ecclesie nuptias venit. Qui ergo per caritatem venit ad homines eandem caritatem innotuit vestem esse nuptialem. Sciendum vero est quod sicut in duobus lignis superiori videlicet et inferiori vestis teritur: ita in duobus preceptis caritas habetur. in dilectione. scilicet dei et in dilectione proximi. Duo ergo necesse est ut caritatis precepta custodiat. quisque habere in nuptiis vestem nuptialem curat. Quatenus nec ex compassione proximi contumeliosam relinquat dei. nec plusquam debet inherens contemperationi dei compassione abiciat proximi. Sciendum quoque est quod ipsa dilectio proximi in duobus preceptis subditur: cum quidam sapiens dicat omne quod tibi oderis fieri. vide ne alteri facias et per semetipsam veritas predicat dicens quemcumque vultis ut faciant vobis homines. et vos eadem facite illis. Caritas autem vera est. cum et in deo diligitur amicus et propter deum diligitur inimicus. Magna sunt hec. alta sunt hec et multis ad exhibendum difficultia scilicet ita me ista est vestis nuptialis. Quisquis hac recubens non habet. iam sollicitus metuat iudicium recubente rege quam mittatur foras. Dec Grego.

(Et ait illi) vñāquemq̄ homines in iudicio particulari cum moritur vniuersorū in der interrogat quomodo in fide xp̄iana se habuerit: sed in sine mūdi loquitur toti humano generi. (Amice) fidei participatōe sed nō operatione debiti obligatōe sed nō solutione. nomine non renocatur. ergo peccator amicus propter fidem informē. que noticia quedam est et dei donum. licet non sufficiat ad salutē. Vocatur etiam amicus ppter naturam. quia ad imaginem dei ē factus. vel quia facti inuitatus. (Quomodo huc intrasti): inter congregatōnem. s. fidelium sacramēta ecclesie suscipiēdo. fidē ecclesie consistēdo (nō habēs vestes nuptiales). s. opera sine quibus fides est mortua vel vestem nuptialē. s. caritates. quia absqz tali veste nemo ad cōmunionem fidelis debet accedere. qm̄ dignum est vt cōuiuātes ipsi sponso in habitu sint conformes. qui vestem induit caritatis. Caritas dicitur vestis: tū quia operis delicta. tū quia calefacit de fideria. tum qz sine ea non placent deo opera nostra. Dicitur autem nuptialis. qz matrimonis sunt ppter amicitiam reformandam. confirmandam. et augendam. In matrimonio igitur filij dei q̄ fecit cum natura humana: amicitia inter deum et nos ē reformata. perpetuo confirmata et etiam augmētata. Et nota q̄ existentium in nuptijs xp̄i plurimi sunt induti sacco auaritie. alij sunt induti purpura superbie. alij anro inanis glorie. alij pelibus ouium simulate inuitie. alij armis iracundie. alij habēt vestimentum sordidum peccato luxurie. alij qui laceratum dissecatione inuidie. alij in compositum negligentia accidie. alij molli intuitu complacentie. alij nimis affluentibus voracitate gula. De quibus omnibus i sophonisa dicitur. Visitabo super omnes q̄ induti sunt veste peregrina. (Ait ille obmutuit) ppter timorem accusationis. propter erubescētiam iniquitatis. propter ignorantiam excusationis. preconuisione nō habēs quid responderet. quia deo nullus respondere pōt sed propria arguente conscientia: cōnascitur et mutus efficitur. Per hoc q̄ ille obmutuit monstratur. q̄ in illo ultimo examine omne genus excusationis cessabit. (Tunc dixit rex ministris). i. angelis diuine iustitie executoribus. vel istis ministri sunt

maligni sp̄s. qui deputati sunt ad penam damnatorum: quia s̄m Origeni. Merito ipsi sunt pene auctores. qui fuerit culpe suggestores (ligatis manibus et pedibus). i. ablata potestate bene operandi. et ad salutem reuertendi. ac gratiaz recuperandi. Vel pedes sunt facultates liberi arbitrii. manū vero sunt potentia operis. et vtrumqz est ligatum in damnatis (mittite) et proscite (eum) sic ligatus (in tenebras exteriores) a visione dei. et quia sunt extra omnes diem et extra ambitum diuine misericordie. Vel exteriores. i. corporales et localiter extra ipsum positas. quia habuerat in seipso dum hic videret interiores. i. mentales. Tenebre enim ignorantie ducunt ad tenebras culpe. et he ad tenebras pene. Unde s̄m Grego. Interiores tenebras dicitur cecitatem mentis. exteriores vero tenebras eternam noctem damnationis. Qui ergo nunc in vitio ligantur sponte tunc in supplicio ligabuntur inuite. et ligabitur ibi pena. quos hic a bonis operibus ligauit culpa. Et quid ibi sustinebit. qui hic bene viuere contempsit subiungit dicens. (Ibi erit fletus). s. calorū per illicitas concupiscentias et in vanitate mundi hic vagantium (et stridor dentium) in edocitate modo gaudentium. quatenus singula membra supplicio subiacent. que hic singulis vitijs subiecta seruiebant. Vel fletus et stridor. i. dolor mentis et corporis. ad que reducitur omnis pena infernalis. Fletus enim a tristitia originatur. et stridor dētium causatur a cōtrariis causis. s. ex ardore ignis et frigore infernali. Unde dicitur i Job. ad nimium calorem transibit ab agnium. In fletu etiam et stridore magnitudo tormentorum et doloris immensitas significatur. Vel certe stridor dentium p̄dit indignantis affectus. eo q̄ sero vñā quēqz penitet. sero ingemiscat. sero sibi irascatur. q̄ tam pernicaci improbitate deliquerit. Et quia in conuasio nuptiali non inuitam sed finis queritur consequenter repulso vno in quo omne malorum corpus imprimis generalis sententia et parabole conclusio inferitur. (Multi autem sunt vocati) ad fidem catholicam (pauci vero electi) ad gloriā. scilicet comparatiue respectu illorum q̄ vocati sunt ad fidem quia inter multos fideles habentes fidem. pauci sunt electi qui

De inuitatis ad nuptias et non habente vestem nuptialem.

habent fidem formatam. Rursus oēs ho-
mines vocant ad fidem: sed pauci sunt ele-
cti. quia pauci sunt fideles respectu infide-
lium. tale est q̄ dicit. Non vnus tantus de
vocat̄s eiectus est de nuptiis. sed intelligē
dū est de multis q̄ p̄ illum vnum intelligit̄
vniuersitas maloz. qui habēt fidē sine ope-
ribus caritatis. Naz (fm Aug.) homo il-
le q̄ inde p̄iectus est non vnū hominem si-
gnificat s̄ multos. q̄ ille vnus corpus ma-
lozū est. vnde alibi dicit̄ lata ē via que du-
cit ad p̄ditionē. et multi sunt q̄ ingrediunt̄
p̄ eam. Et arda ē via que ducit ad vitam. et
pauci sunt q̄ inueniunt eam. Et hoc multū
deberet nos terrere. et ad humilitatem mo-
uere. q̄ est nobis incertum vtram simus v̄
illo paruo numero electozū. Unde Grego.
Tanto ergo sibi vnusq̄sq̄ metuat et in hu-
militate se deprimat. quāto si sit elect⁹. igno-
rat. Quia (q̄ sepe dicendū est et sine obli-
uione retinendū) multi sunt vocati pauci
vero electi. Hec Greg. Et notandū q̄ hoc
verbum. ibi erit fletus et stridor dentium in
septem locis euāgelij legit̄. et hoc p̄tra septē
vitia marime prelatop. fm q̄ vbiq̄ in p̄ce-
denti littera reddi causa. Prima causa ē.
q̄ male intrauerunt. s. per nummū non per
denm. per cupiditatem nō per caritatē. Et
dicit̄ h̄ quomodo huc itraisti nō habēs ve-
stem nuptialem. et sequitur. ibi erit fletus et stri-
dor dentium. Secunda. q̄ male viterūt. non
sicut pastores. s̄ sicut p̄dones. nō sicut ep̄i:
sed sicut epicuri. Et supra de sagena. ma-
los autē foras miserant. et sequit̄. ibi erit fle-
tus et stridor dentium. Tertia. q̄ alios scan-
dalizauerunt sicut lapis subito occurrens
pedi facti ipsuz cespitare et offendere. An-
de supra. et colligent de regno eius oīa scā-
dala. et sequitur. ibi erit fletus et stridor den-
tium. Quarta. quia in docendo et regendo in-
utiles fuerunt. Unde infra. seruū inutilem
p̄scite in tenebras exteriores. et sequit̄. ibi
erit fletus et stridor dentium. Quinta. q̄ sub-
ditos et superbia verbi et auaria facti op-
presserunt. Unde infra. si dixerit seruus ma-
lus moram faciet dominus meus et cetera.
partem suam ponet cū hypocritis et sequit̄.
ibi erit fletus et stridor dentium. Sexta. quia
magna de se presumpserunt: credēdo. et ma-
iora factando. Unde supra nonne mandu-
cāmus coram te et bibimus tē. et sequit̄.

ibi erit fletus et stridor dentium. Septima
quia non penituerunt. elatio enim superbie
repugnat humilitati penitēte. vnde supra
de centurione. filij autem regni cōstientē so-
ras in tenebras exteriores. et sequit̄. ibi erit
fletus et stridor dentium. Has ergo xp̄i et ec-
clesie nuptias tota mente diligamus. hanc
gaudēs celestibus indefessa bonozum intē-
tione iungamur. has quia per fidem voca-
ti intrauimus: mōdo dilectionis habitu ce-
lestiare curemus. nosreq̄ actionis simul et
cogitationis maculas. ante diez extremi v̄
sermōnis ipsi sollicitus eraminando dilua-
mus: ne forte tunc ingrediēs rex: si viderit
nos nuptialem caritatis vestem nō habere
cōstiat nos. et ligatis a facultate bene agen-
di manibus nostris ac pedibus in tenebras
mittat exteriores. Si quis enim in tempore
iudicij fuerit inuentus sub nomine xp̄iano.
nō habens opera xp̄iani. statim corripietur
et audiet istud a rege sibi dici. Amice q̄so
huc intrasti. nō habens vestem nuptialem?
Quasi dicat. Ut quid xp̄ianus es effectus
cum opera non sint xp̄iani. Nullus itaq̄ v̄
vocatione presumat. donec de adeptione si-
nis securus existat. Omnes quidem vocat
deus voluntate antecedēte. fm q̄ vult om-
nes homines saluos fieri. et pauci sunt ele-
cti. q̄ pauci beatitudinem consequunt̄. re-
spectu eozum quia condemnant̄. Non nul-
li quidem vocati nec incipiunt. nonnulli ve-
ro in bonis que inceperūt minime p̄sistūt.
et multi fidem percipiunt. sed respectu ma-
lozū pauci sunt qui in gratia vsq̄ in fines
perseuerant. Nemo autem xp̄ianum se iudi-
cet. nisi qui xp̄i doctrinam sequitur et imita-
tur exemplum. Qui male viuunt et xp̄iani
vocantur: iniuriam xp̄o faciunt. Unde Au-
gusti. nemo sine causa quodeūq̄ nomē so-
ritur. Sutor vt dicatur: necesse est vt calcia-
menta conficiat. Vocetur quis faber aut
alius artifex: artis peritia fiat. Huiusmodi
exemplis cognoscimus nulluz sine actu no-
men: sed omne nomen ex actu. xp̄iani ergo
nomen ille frustra sortitur qui xp̄m nō imi-
tatur. Quid enim tibi prodest vocari q̄ nō
ea et nomen vsurpare alienum. Sed si xp̄ia-
nus te esse delectat: que xp̄ianitatis sunt ge-
re: et merito tibi nomen xp̄iani assume. Tu
ergo quomodo xp̄ianus diceris si quo nul-
lus xp̄iani est actus: xp̄ianne iustitie boni

tatis. integritatis. patientie. castitatis. pudicitie. pietatis. humilitatis. et innocentie. est nomen. et tu istud nomen quomodo tibi defendis et vindicas. cui de tã pluribus rebus nec pauca subsistant. Christianus ille est. qui non nomine tantũ sed opere est. qui viam xp̄i sequitur. qui xp̄m in omnibus imitatur. Sicut scriptũ est. Qui dicit sese in xp̄o manere debet sicut ille ambulauit et ipse ambulare. Christianus est qui die noctaque deo deseruit. qui indefinenter eius p̄cepta meditatur et cogitat. qui pauper mudo efficitur ut deo locuplet fiat. qui inter homines habet insignioris ut coram deo et angelis gloriosus appareat. qui in corde suo nihil simulatum vult habere nec fictum. cuius simplex et immaculata est anima. cuius conscientia fidelis et pura est. cuius tota in deo mens. cuius omnis spes in xp̄o est. qui celestia potius quam terrena desiderat. qui humana spernit ut possit habere diuina. Hec Augu. vñ et Leo papa. Frustra appellamur xp̄iani. si imitatores nō sumus xp̄i. Qui ideo viam se esse dicit: et conuersatio magistri esset forma discipulis. et illarum humilitate eligeret seruus quam sectatus est dñs. Vñ et Cypria. Christianus nemo recte dicitur. nisi qui xp̄o moribus coequatur. vñ etiã Ansel. Inter infideles computant. qui nonauerunt nō impleuerunt. Qui enim etiam xp̄m nō sequitur. nō solus xp̄iani nomen amittere: sed et antixp̄s dici meretur. Vñ Augu. Quisquis factis negat xp̄m antixp̄s est. magis mēdax est antixp̄s. qui ore proficitur xp̄m. et factis negat: idē mēdax. qui aliud loquitur et aliud agit. Quis est qui nō credit. quod Iesus sit xp̄s: Qui non vult quō precepit xp̄s: Multi enim dicunt credo: sed fides sine operibus non saluat. Et iterum. Omnes negant xp̄m in carne venisse. qui violant caritatem iesu. Nō enim opus erat ut veniret nisi per caritatem. Maiorē hanc dilectionem nemo habet. quam ut animam suam ponat pro amicis suis. Quisquis violat caritates. quod libet dicat lingua. vita ipsius negat xp̄m in carne venisse. et iste est antixp̄us. ubicunq; fuerit. quocunq; intrauerit. Hec Augu. In hoc ergo maxime nos christiani gentiles scandalizamur. quia caritatem et vitam virtuosam non habemus. Unde Crisost. Nihil aliud est quod scandalizat gentiles quam quod non amor est. Cum enim

multiplicata fuerit iniquitas: frugebit amor vitam autem nihil ita facit clarum ut amor. Nihil ita conuertit gentiles ut virtus animi. nihil scandalizat ut malitia. Cum enim viderit auaritia utentem rapientem eum qui contraria iubet. et his qui eiusdem sunt tribus ut foris utentem. eum qui iubet inimicos amare. delirationem dicit ea que dicta sunt. Cum autem viderit tremētes mortem. qualiter suscipiet eos qui de immortalitate faciunt sermones. Cum viderit viligere principatum et alios seruientem passionibus: firmus in suis manet dogmatibus. nihil magnum imaginans. Nos enim sumus causa manendi eos in errore. nam dogmata quidem que apud seipsos sunt: olim contempsissent. sed et nostra similiter ammirarentur. et vita autem nostra prohiberentur. Nam per verba quidem philosophari facile est. multi enim et apud eos hoc fecerunt. Inquirunt autem eorum que sit per opera demonstrationem. Ostende enim mihi fidem tuam (ait) per opera tua. Cum autem magis fera diuellimus proximorum substantias. iacturam nos vocant orbis terrarum. Quare et nos horum vindictam dabimus non pro quibus male agimus solum: sed pro quibus blasphematur nomen dei. usque quo pecuniis et voluptati et aliis sumus alligati passionibus. Desistamus igitur de reliquo. et salutem capiamus omnem. et futuris fruamur bonis. Hec Crisost.

Oratio.

Domine iesu christe rex celestis gloriose. qui nos per nuntios tuos scilicet sanctam scripturam. infirmitates. periculum viuendi. mutationem fortune. et gratuitam voluntatem ad nuptias tuas vocasti. da nobis caritatis vestem nuptialem ne a confessione peccati et a laude dei vultus obmutescamus. ne a resurrectione spiritualis gaudii scilicet pace et securitate separemur. et da nobis vestem pietatis et bone operationis. ne ligatis manibus et pedibus in tenebras exteriores mittamur.

De questione super tributo soluēdo. et de muliere septem viros habente.

Capitulum xxxv.

11 **Tunc scilicet post**

pdicta et eadē feria tertia (habentes pharisei ad herodiāos, filiū intrāt) (vt) ex collatione cōmuni melius ppēderent, qualiter (jesum) decipere possent, et euz quē capere nō poterāt in malo ope (capere in sermone) qz facilius capitur hō in verbis q̄ in factis (Et miserūt discipulos) de secta sua (euz herodanis), i. ministris herodis, q̄ ex parte Cesaris preerat tributis, vt discipuli caperent in sermone et ministri raperent eū ad puniendū in corpore: (sm Criso.) Ne forte pharisei xpo noti et suspecti circūuenire eū nō possent: qz coras eis sibi in verbis cauent: mittūt discipulos quasi ignotos, vt facilius deciperent, et minus erubescerēt deprehensi: et ppter hoc eos, et herodis ministros simul mittunt: vt q̄d conqz dixerit: reprehēdatur, et circūdat euz sicut apes mel in ore et aculeū in tergo portantes, et adulatorie cōmēdāt, in eo triplicē veritatē, dicentes, ((Magister scim⁹ qz verax es)) quantū ad vitā, nō hypocrisis: ecce veritas vite (et vitam dei) qua itur ad deū ((in veritate doces)) quantū ad sanam doctrinā, ecce veritas doctrine (et nō ē tibi cura), i. timor vel fauor (de aliquo) quantū ad iusticiā, i. nō attendis aliquē vt accipias psonam, Alii exponēdo subiungit (nō enim respicis psonas hominū) sed in distincte dicit maioribus et minoribus veritatē, ecce veritas iusticie, S; ecōtra multi moderni faciūt: q̄ paupes delinquentes publice arguūt et pfundunt, sed diuitibus maiora peccantibus nec nutū faciunt, sm Cris, Inter oīa peccata sacerdotum maximū est: q̄ psonas respiciūt et nō cās, Et iō iustos et pauperes despicientes: iniquos et diuites pmouēt et exaltāt, Ut aut dicit idē Cris, Magrū eū vocāt et veracez magrū, vt quasi venerādo eū deciperēt: et vt quasi honorat⁹ et laudatus misterium sui cordis simpliciter eis aperiret tanq̄ volēs eos habere discipulos, Hec est enī hypocrisis prima filata laudatio, Laudāt enim quos pdere volunt: vt p delectationem laudis, paulatim corda hōrum ad simplicitatē benigne p̄ssionis inclināt, Hec Criso, Istis similes sunt q̄ hominibus in p̄sentia adulātur et in absentia detrahunt, S; q̄ plen⁹ est

mūdus his et illis pestiferis hōibus, a quibus custodiat suos deus, Unde (sm Augu.) Duo sunt genera p̄sequentiu, i. vtrūq; perantiū et adulantiu, et plus persequitur lingua adulatoris, q̄ manus intersectoris, et mellitis verbis eū interrogare volētes: subiungunt ((dic ergo nobis, qd tibi videtur)), Quia certi sumus q̄ nō dimittis propter maiestātē Cesaris: vel timorem aut fauorē cuiuscūq; hōis, qn veritatem dicas, et iuste q̄ verus est: diffinias, Et interrogant eum, dicentes ((licet censum Cesari dari an non)) hanc questionē apud iudeos ortam, xpo malitiose pposuerunt, vt si tributū negaret et diceret non esse licitū: caderet in manus p̄fidis, et statim caperetur tanq̄ p̄trarius lperatori, Si autē tributū concederet et diceret esse licitū, caderet in manū populū, tanq̄ p̄trarius eoz libertati et diuino honori, et sic totum eoz artificium erat vndiq; habens p̄cipitū, Dicebāt quidē qz romani pro republica militabant eos in securitate et quiete tenerent q̄ licebat dari tributū, Sed ecōtra pharisei asserēbāt, q̄ qui seruebant summo deo, et sibi oblatōes et decimas reddebant, nulli homini tributa soluere debebant, sed sapientie fons dolos eozum fugit, Sic enim r̄dit, vt deo et Cesari sua iura seruarēt, Alii cognita et deprehensa negtia et dolositate eozum (nihil enim latet deum qui scrutatur renes et corda) laudes ipsoz respuit, et dure eis r̄dit, dicēs ((qd me tēptatis hypocrisis)), Quasi diceret, Non queritis veritatem adiscere sed me verbis capere, et propter hoc eos hypocrisis vocat: quia aliud p̄fendebant et aliud intendebāt, sm Crisosto, Respondet non sm verba eozum blande sed sm conscientias eozum asperere, docens nos dure refellere aduantes, Et sm eundem, Pharisei blandiebantur vt perderent, Jesus autem confundebat vt saluaret, quia vtilior est deus homini iratus: q̄ homo propitius, Et subiungit, In hoc autē q̄ christus laudes respuit, dat intelligere q̄ nullus debet velle laudari, et in hoc q̄ aduatores suos dure reprehendit, docemur vt adulationes vitemus, ((Estendite mihi namissima census)), i. denariū qui pro censu dat anuo, et erat de argento, vocabaturqz denarius quia valebat decē nummos vsuales:

et habebat imaginem cesaris et nomen eius. Proprie tamen nūmismata est ipsa inscriptio imaginis. et nūmus est cui inscribitur. Et illis offerentibus ei denarium censuale: ait ((Cuius est hec imago)) quātū ad figurā ((et inscriptio)) quātū ad scripturā. Nō de ignorantia iter rogat. s; ut expectent ad eorum verba respondeat. Voluit dñs videre materiā quāstionis: ut nos tacite informaret ne simus precipites in sententiando. s; mature in gramus: et prius exanimemur ante quā diffiniamus. ((dicunt ei cesaris)) . s. tyberij preulgni augusti cesaris sub quo augustinus passus est dñs. Tunc ex pmissis inferendo quāstionis determinationes: ait illis. ((Reddite ergo quae sunt cesaris cesari)) . s. tributū et pecuniā. p quā pntemini vos illi subiectos. Ubi s; Cris. Illa dicit solū quae nocent pietati. q; si aliqd tale est. nō cesaris s; diaboli est vectigal. et quae sunt dei deo. s. ((s; Hiero)) . decimas primitias. oblationes et hostias. Sicut et ipse reddidit tributa p se et Petro. et deo reddidit quae dei sunt: patris faciens voluntatē. Vel debemus reddere mundo suos honores eos despiciendo. inuas delicias eas abhorrendo. et suas divitias eas cōtinendo. deo autē decimas et oblationes. Vel s; Ambro. sicut cesar erigit impresionē suae imaginis. sic et deus aīam lumine vultus sui insignitā. sicut enī denarius imago regis. sic signat hō ad imaginē et similitudinē dei. quae peccādo corrumpit. Et itez. cū alia sit imago dei. alia mundi. si nō vis eē obnoxius cesari noli habere quae sunt mundi. Si vis terreno regi nihil debere: oīa tua relinque et rēp sequere. Et bñ prius quae cesaris super reddenda decrevit: neq; enī pōt eē quod discipulus dñi nisi prius renuntiaverit mundo. Sed oēs renūtiamus verbis nō renuntiamus affectu. Nā cū sacramēta recipim⁹ renuntiamus. Quā gravis sunt vincula pmittere deo et nō solvere. Maior est tract⁹ fidei quae pecunie. Redde pmissus dū in hoc corpore es. prius quae veniat eractor et mittat te in carcerē. Ubi et Hiero. Nūmū habētē cesaris imaginē reddite coacti cesari. vos metipso libēter deo. signatū est enī lumen vultus dei super nos. nō cesaris. Hec Hiero. Relictis ergo quae mundi sunt. corpus. aīam. intellectū. voluntatē. rōnem. et oīa quae in nobis sunt deo a quo accepimus. non dico debemus sed tanquā debitū reddamus. ut nō

cōparati bestis: sed rōnabiliter in omnibus pcedamus. Quia ((s; hylarū)) cōdignū est ut ei nos totos reddamus. cui debere nos recolimus et originē et pfectā. nō est itaq; cōveniens nec ptractio. quod homo sit subditus hōi in tēporalibus. et deo immediate in spūalibus. utriq; enī bene se cōpatit. nec alterū alteri pjudicat. Sed magis felix est et beatus quae a tēporalibus et a pntiosa fuit te eorum est erutus et deo soli subiectus. q; hic maxime est liber et princeps. et regib⁹ regallor. et neq; diastlarū timet tyrānidem. neq; pncipat⁹ timorē. Adstice autē deo debemus reddere triplex tributū. siue rōez quae postulat. s. de corde pfectā dilectionē. et ore ferventē et frequētē grarū actionē. de corpore voluntariā vitioꝝ mortificationē. In pmissis etiaz tria mistic notant. Primo quiritur ostētio denarii. Secūdo interrogat⁹ superscriptio oblati. Tertio sequitur diffinitio cui debeat reddi. In denario sunt tria. materia. pondus. et superscriptio euz imagine. Materia est operatio bona vel mala. argētea vel stānea. Pōdus est intentio recta vel piana. imago attendit in affectu interiori. et superscriptio in effectu interiori. Imago. n. diaboli est culpa. imago dei grā. superscriptio est exterior cōversatio et humilis ad imitationē xpī vel supbia ad imitationē diaboli. Pntus denarii ostētio fit in morte. Quae metuēda quāstio ((ostēdite mihi nūmismata census)) hominē. s. interiorē sacco carnis vestitū. exteriori simulatione obdibatū. diu ad pntiam expectatū. felix quae poterit dicere cōcū disti saecam meam et circūdedisti me cū leticia. sed interrogatio fiet in iudicio de imagine. Quae horrenda interrogatio imo ieripatio malozū. cuius est imago et hec superscriptio: Quilibet portat imaginē eius cuius h; opera. s. vel dei. vel imperatoris mundi et diaboli. s; diffinitio fiet in retributōe reddite ergo quae sunt cesaris cesari. et quae sunt dei deo. q; ibunt hī in supplitiū. Illi in gaudiz. ((Et quae missi fuerant a phariseis ((audientes)) sapientissimam responsonem domini ((mirati sunt)) quia calliditate et i fidis prenalere non potuerunt ((et relicto eo)) sicut confusi ((abierunt)) . Unde Hiero. Qui ad tantam credere sapientiam debuerant: mirati sunt quod calliditas eorum infiditū di locū non inveniisset. et relicto eo abierūt.

De q̄stione super tributo soluēdo ⁊ de muliere septē viros habente.

Infidelitates pariter cū miraculo reportantes. Deinde cū abissent pharisei ((accesserunt ad eā saducei)) vt q̄ rōne eā superare nō poterāt. saltē per ipsas frequētā sensum ei⁹ subuerterēt ⁊ tedio eū suparent. Tres secte erāt inter iudeos ab alijs differētes. s. pharisei q̄ erant ab alijs diuisi. quantū ad habitū ⁊ traditiōes. q̄ traditiōibus. Moysi traditiōes suas p̄ferebant. ⁊ fm̄ legez vocabant pharisei. i. diuisi a phares. i. diuisio: dicebant. Alij erāt saducei q̄ ab alijs differēbant quantū ad doctrinā. q̄ ipsi sibi iustitiā ⁊ q̄ nō erāt: v̄dicabāt. vñ ⁊ insi propter exteriorē sanctitatē appellati sunt. ipsi enī resurrectionē negabāt. aīam mortalem eē ⁊ cum corpore interire dicebāt. ac neq̄ angelū neq̄ spirītū eē credebant. s; libros Moysi recipiebāt. Alij erant essenī qui ab alijs differēbant in vita ⁊ mō viuendi. q̄ se re mona^{scā} vitā ducebāt pingia vitabāt. ola in cōi habebant. de duab⁹ aut̄ primis sectis hic dicit ((saducei ergo accedētes ad iesuz fabulā quanda; fictā de muliere q̄ septē viros habuerat: ei p̄ponebant. q̄rentes eā cuius eēt in resurrectione. p̄ q̄ ostēdere volebāt resurrectionē nō esse. Putabāt. n. q̄ si futura eēt resurrectio. tūc celebrāde essent nuptie sicut mō. ⁊ q̄ inconueniēs videtur q̄ de oībus septē simul. q̄ vni mulieri nunq̄ licuit plures viros habere: s; bene econuerso p̄pter fecunditatē. vel q̄ de alī cui eoz determinate. q̄ q̄ rōne esset vnius. eadem rōne esset ⁊ alterius. Intendebāt cōcludere resurrectionē nullā esse. Quā q̄stionē eis soluendo. enacuat dñi eoz op̄inōne. ⁊ ostēdit errorem dicēs. ((Erratis)) i hoc. s. q̄ resurrectionē negatis ((nescientes scripturas)) que resurrectionē asserunt. ac modū resurrectionis instruat ⁊ ostēdunt. Vñ etiā sequit̄. q̄ nesciant ((virtutes dei)) q̄ poterit corpora suscitare. ⁊ post mortem viuificare. q̄ potuit oīa de nihilo facere. Errabant ergo. quia ⁊ scripturis contradicebāt ⁊ virtuti dei derogabant. Erratis etiā putantes ibi celebrandas esse nuptias. ((In resurrectione enim)) generaliter ((neq̄ nubēt)) scilicet viri. i. nō accipient viros ((neq̄ nubentur)) scilicet mulieres idest non accipiētur a viris vt dicit Hiero. latina consuetudo h̄ greco ideo mati non respondet. Nubere enim proprie dicuntur mulieres ⁊ viri

viros ducere. sed hic simpliciter intelligamus q̄ nubere de viris: ⁊ nubi de mulieribus dictum sit. Unde non erit carnalis s; spiritalis conuersatio. ⁊ hoc est q̄ subditur. ((sed sunt sicut angeli dei in celo)) non in natura angeli sed sicut angeli in proprietate spiritalitatis ⁊ immortalitatis. incorruptibiles scilicet ⁊ in generabiles. nō q̄ sint spiritus sed q̄ sint spirituales. ac vitam et conuersationem spiritalē habentes ⁊ sine labe corruptionis: visione ⁊ fruitione dei viuentes. Cessante enim causa cessat effectus. nuptie autē ordinate sunt ad p̄creationem filiorum educandorum ad cultum dei quousq; numerus predestinatorum sit cōpletus qui completus erit in resurrectione. ⁊ propter hoc tunc erimus sicut angeli semper contēplationi vacantes. ⁊ hoc ē q̄ dicitur corda mouere ad deuotionem videlicet consideratio illius beate vite. q̄ post modicum expectamus. Scdm̄ Bedam mystice p̄ septem viros reproborum vniuersitas designatur. quorum vxore est mundana conuersatio. q̄ discedūt sine liberis. q̄ tota hoc vita q̄ septē diebus agitur scilicet sunt a bonis operibus. quibus morte misera p̄terita. ad vltimum ⁊ ipsa mundana conuersatio. quā illi sine vitali opere transegerāt: q̄ si vxor infecūda transibit. P̄t̄ etiā nomine huius mulieris intelligit ecclesia. q̄ viro desponsat. quando prelato cōmittit̄ septem narius aut̄ viros nō generantis ex ecclesia filios: significat vniuersitate maloz prelatorū vel clericoz fm̄ differentias septem ordinum ecclesiasticoz. quoz primus est hostiarum. secundus lectorum. tertius erozistarum. quartus acolitorū. quintus subdiaconozum. sextus lenitarū. septimus sacerdotum. Hi filios non generant. quia in ecclesia dei fructum non querant. Et idē de moniū eos occidit. Mulier quoq; ista moraliter loquendo potest dici peccatrix ala septem capitalium vitioz vniuersitati desponsata Resurrectio autē spiritalis. est a morte culpe ad vitam gratie. que est arraglorie. Et ideo quando h̄ resurrectio firmata est per p̄positum cauendi recedendum. firmatum processione religionis ⁊ etiā obseruatum. tunc est similitudo ad angelicaz vitam: quia per castitatem fit cōsormitas angelice puritatis. Angeli quoq; similit̄ nihil

possident in hoc mundo et obediunt conti-
nue ipsi deo. Mali ergo sunt desides, qui ex
suis operibus bonis non reliquerunt semel.
et aliquid memoria dignum, et adhuc peiores
sunt qui memoriam suam de malis suis operibus
reliquerunt. Postquam autem dominus respon-
dit ad eorum interrogationem, et ipsorum con-
futeuit errorem statim subdit de resurrectione
confirmando veritates resurrectionis au-
toritate scripture. Probaturus ergo resur-
rectionem corporum inducit auctoritates de
erodo sumptas, et probat primo per hincita-
tem animarum quibus illi negabant, quia proba-
ta consequenter probat resurrectionem cor-
porum, que cum animabus bona malaue ges-
serunt. Dicit enim in Erodo a deo (Ego sum
deus Abraham, et deus Isaac, et deus Ja-
cob). Quando hoc deus dicebat iam illi mor-
tui erant (deus enim non est mortuorum), id est
non existentium (sed viventium) et existentium
ergo ipsi viuunt et existunt. Non talis est deus
non dicit deis rerum non existentium, vel eorum
quae sunt nihil, quia creature ad deum est realis
relatio, que non potest fundari in nihilo. sed deus
dicit Abraham, et deus Isaac, et deus Jacob,
qui mortui sunt, ergo ipsi existunt. Non enim di-
xit ego fui, sed ego sum, tanquam illi presen-
tiant sed non corpore, ergo anima. Et ideo ani-
ma non moritur corpore, sed est eterna. Et per
hoc probat resurrectionem corporum ex ve-
ritate iusticie. Nam cum dicat se deum Abra-
ham, et aliorum qui seruierunt ei in corporibus suis
iustum est ut remunerentur cum corporibus ip-
sis in quibus meruerunt. Et vniuersaliter
omnium corpora et ale bona vel mala simul
recipient, quae simul meruerunt. Quia enim homo
meruit vel demeruit anima simul et corpore, ideo
in futuro punietur vel remunerabitur simul
in utroque, hoc autem non potest fieri nisi fiet resur-
rectio corporum. Et ideo constat futuram esse
corporum resurrectionem. Unde ergo probat
deus expresse, scilicet quod anime semper viuunt nec cum
corporibus intereant, alteram per consequens, scilicet
quod corpora resurgant. Item propter na-
turalem appetitum et inclinationem animarum
ad corpora sua, quia naturale est animabus de-
siderare sua corpora, ut cum ipsis glorificen-
tur cum quibus meruerunt. Et ideo ne a suo
desiderio fraudentur, necesse est ut eis sua
corpora reddantur, quia anima non potest esse
perfecte quiescens nec beata, nisi uniatum cum

corpore ad cuius unionem habet inclina-
tionem naturalem, et ita corpora resurgent.
Ubi Hieronymus. Cum autem dicit deus Abraham,
deus Isaac et deus Jacob, ter deum nomi-
nando, trinitatem intimam, cum autem di-
cit non est deus mortuorum, unum deum ite-
rans, unam substantiam significauit. (Et au-
dientes turbe mirabantur in doctrina eius).
Ubi Remigius. Non quidem saducei sed tur-
be mirantur. Hoc et quotidie agitur in ec-
clesia. Cum enim diuina inspiratione aduersa-
rii ecclesie superantur turbe fidelium letantur.

Oratio:

Domine iesu xpe doce me astutias
seductorum intelligere et cauere, nec
non veritates vite ac doctrine et ius-
ticie semper custodire, da mihi signum tuam
imagine, non inimici ut ea que mundi sunt
relinquendo, et tibi soli adherendo, reddas
tibi ea que de tua gratia a te percepti, in ip-
sis tibi fideliter seruendo, presta etiam mihi
ut carnalem et mundanam conuersatio-
nem que sterilis est, fugere, ac spirituales et
celestes sectari valeam, et gloria resurrectio-
nis innouatus, cum angelis dei in celo im-
mortalitate frui merear, et perpetua tua vi-
sione, Amen.

De primo et magno ac secundo et simi-
li legis mandato. Capitulum xxxvii.

Pharisei vero au-

dicentes) et gaudentes (et) sapien-
ti responso (Iesus silentium imposuisset sa-
duceis) non habentibus quid amplius di-
cerent contra responsum eius (conuenie-
runt in unum) ad ipsam alio modo inua-
dendum et venerunt in magna multitu-
dine ad magis eum terrendum. Unde Criso-
stomus. Conuenerunt ut multitudine vincerent
quem ratione superare non poterant, a ve-
ritate nudos se esse professi sunt, qui multi-
tudine se armauerunt. Hec Crisostomus. Re-
cedentibus phariseis venerunt saducei, et
sterni recedentibus saduceis venerunt pha-
risei, temptantes eum frequenti congressu
fatigare et subuicere. Licet enim contra-
rii essent in opinione de anime immorta-
litate et mortuorum resurrectione, tamen
conueniebant in christi persecutione. Unde
Hieronymus. Quod de herode et pontio py-

lato legitimus. vñi nec eos fecisse p̄cordiaz etiã nunc de phariseis cernim⁹ et saduceis qui inter se p̄trarij sunt. sed ad tēptandum iesuz pari mente p̄sentiunt. (Et vn⁹ ex eis scriba. et legis doctor accessit tēptans iesuz) capere in sermone: dixit (Magister q̄ est mandatū magnum in lege). i. p̄cipuum. Interrogauit tēptans nō scire desiderans. nō vt disceret sed vt deciperet. Unde Cris. Magistrū vocat. cuius nō vult esse discipulus. De mandato magno interrogat q̄ nec minimū observat. Ille enī dī interrogare de maiori iusticia. q̄ iam minorē cōpleuit. Hec Criso. De hoc aut̄ interrogauit: quia circa hoc erāt opinionēs. Quidā enim dicebāt sacrificia et oblationes magis placere deo q̄ opera caritatis. Alij dicebat contra rīd. q̄ magis est verū. (Et ait illi iesus. Diliges dñm deū tuū). Et dicit Criso. Non dicit time. sed dilige. timere (inquit) est seruo. diligere filioꝝ. Nō dixit etiã cognosce sed dilige. Cognoscere inq̄t deū proprius ē humane nature. Diligere aut̄ religiosi cordis et recti. Diliges: inq̄: dñm deū tuum et toto corde tuo. i. ex toto intellectu sine errore. vt nullū in p̄fessione diuinitatis locuz errorū relinquant: et in tota aīa tua. i. tota voluntate sine p̄trarietate et cōtradictione. vt nihil p̄trariū ei vells. et in tota mente tua. i. tota memoria sine oblivione. nihil reminiscens quomōdō de deo sentias. et ex tota virtute seu fortitudine tua: vt vires tue et totum posse sibi seruiant. et ad ipsuz expēdātur. Vñ Aug. Deum ex toto corde diligere p̄cipere vt oēs cogitationes tuas. et tota anima. vt oēm vitā tuā. ex tota mente tua vt oēm intellectū tuū in illū p̄feras. a quo habes ea que p̄fers. Nullam ergo vite nostre partē reliquit que vacare debeat et q̄si locū dare vt alia vt alia re velit frui: sed q̄ quid aliud diligendū venerit in animum illic rapiat quo totus dilectionis impetus currit. Tunc est enim optimus homo. cū tota vitā sua p̄git in incommutabile bonū. Unde et Criso. Quid est diligere deum ex toto corde? Et cor tuū nō sit inclinātū ad vllū rei dilectionem amplius q̄ dei. pro quanta enim parte cor tuum fuerit ad aliquā rem pro tanta minus est ad deum. Quid est in tota anima diligere deū. i. certissimum anīmū habere in veritate. et firmū esse in fide.

Qui enī credit apud deū esse omne bonū et nihil boni esse extra ipsum. hic ex tota anima diligit deū. qd est ex tota mente diligit deū: i. vt oēs sensus tui qui p̄tinet ad mentē: deo vacent. Cuius enim intellectus deo ministrat cuius sapiētia circa deū est. cuius cogitatio ea que dei sunt tractat. cuius memoria que bona sunt recordat tota mente diligit eum. Hec Criso. s̄m Ber. Toto corde. i. sapienter p̄tra suggestiones diaboli ne seducamur tota anima dulciter cōtra delectationes carnis ne alliciamur. tota mente fortiter p̄tra pressuras mundi ne opprimamur. Hec enī sunt trīs que p̄cipue retrahunt ab amore dei. diabolus. caro. et mundus. (Et subiungit. hoc est maximum et p̄imum mandatū). Maximū dignitate. q̄ de maximo. i. deo diligendo p̄imū ordinē. q̄ p̄ceptū de diligendo deū p̄cedit p̄ceptum de diligendo proximi. Et vere istud est magis nobilius et vtilius inter oīa mandata. In hoc enī omnia mandata implent. hoc etiã mandatū diligendū deū est magnū. q̄ mandat hęc lex naturalis in mente oīs creature rationalis diuinitus indebiteliter expressa. Datus q̄ remandat. et repetens iterū mandat. hęc lex moysayca a deo data. et per angelos ordinata. Maximū q̄ p̄firmat illud lex euāgelica. per ipsam filij dei tradita. Et p̄imū mandatū intentione iubentis. finis enim in quolibet ea que ad finem sunt in intentione p̄cedit. Unde apostolus. finis p̄cepti ē caritas. finis nō terminans vel p̄sumans. ad quē omne p̄ceptū ordinatur. Et iterū. Plenitudo est dilectio. Et. ps. Omnis p̄sumationis vidit finē. latum mandatū tuū nimis. Vel p̄imū in necessitate obseruationis. Ad hoc anteq̄ istud mandatū possit perfecte impleri quatuor requiruntur. P̄imū est diuinorū beneficiorū rememoratio. Quia enim que habemus sine exteriora siue corpus et animam: omnia a deo habemus. Ideo oportet sibi de omnibus que habemus seruiam⁹ et eā corde perfecto diligamus. Nimis enim ingratus esset qui cogitans alicuius beneficiū eū non diligeret. Secundū est diuine excellentie consideratio deus est nisi maior est corde nostro. Et ideo si toto corde et omnibus viribus ei seruiamus adhuc inficientes non sumus nec satisficiemus.

Unde in ecclesiastico. Glorificate dñm quā
tam potestis supernalebūt adhuc: Maior
est enim omni laude. Tertiu est mundano
rū & omniū tpaliū abdicatio. Magnā enī
iniuriam facit deo: q̄ aliqd ei adequat. qd
sit qñ rēs tpales & corruptibiles simul cum
deo diligimus. Nihil enim aliud vult q̄ di
ligam⁹ q̄ cū. qz ipse solus sine p̄sortio vult
possidere cor nostrū. Unde dicit Augu. Do
mine minus te amat q̄ p̄pter te nō amat.
Et hiero. nimis est amarus cui non sufficit
deus. Quartū est om̄oda peccatoꝝ vita/
tio. qz nullus pōt deum diligere in peccato
existēs. s. mortalī: ideo dicit. nemo pōt duo
bus dñis seruire. Nisi si in peccato manes
deū nō diligis. nō diligit deum sup̄bus vel
amator vane glorie qui puluerē vane glo
rie que nihil est: deo p̄ponit. Nec voluptuo
sus q̄ pro momentanea delectatione eū de/
serit. nec auarus q̄ pro nūmo vel nihilo eū
amittit. Deinde addit (Secūm autē simile
est huic) nō equale: s̄ simile. qz est de actu
simili. s. de dilectione vel de re simili deo. s.
de hoīe. q̄ ad similitudinē dei factus est. s.
(Diliges proximum sicut teipsum). i. ad id
ad q̄ teipsum. s. ad iusticiā & salutē ad gra
tiā in presentī. & gloriā in futuro. & ad eādē
beatitudinē ad q̄ diligis te. Nisi si sicut nō
denotat equalitatē gradus. qz primo & pl⁹
tenet homo se diligere q̄ proximum ceteris
parib⁹. s̄ denotat similitudinē boni optati.
vt velit proximum sicut se esse in gratia &
amore dei. Et cū dicitur s̄m. nō est ordo nisi
quantū ad materiā que est deus & proxi
mus. Antē enim est preceptū de dilectione.
vel etiā est ordo causalitatis. qz amor pri
mi causat ex amore dei. Et ideo dicit Apo
stolus. q̄ diligit primū: legē impleuit. Quia
causa intelligit in causato. & non eoduerso
Dilectio igit in deū: origo est dilectionis in
primū. & dilectio in primū cognitio est di
lectionis in deū. ac etiā nutrimentū. Unde
Greg. Per amorem dei amor proximi gi
gnitur. & per amorem proximi amor dei nu
trit. Hec Greg. Et similiter dilectio in se
ipsum: precedere debet dilectionem in pro
ximum. Unde Augu. Uide prius si itaz no
sti diligere teipsum & cōmitto tibi proximū
quē diligas sicut teipsum. Si autē nondum
nostri diligere te: timo ne decipias. primū
sicut te. Et iterū. Manifestum est autēz om

nem hominem proximi esse deputandam.
quia erga neminem operandū est malum.
Qui autē amat homines. aut qz iusti sunt
aut vt iusti sint: amare debet. Sic enim & se
ipsum amare debet. aut qz iustus est. aut vt
iustus sit. Sic enim diligit proximū. sicut se
ipsum sine vllō periculo. Hec Augu. Unde
modus diligendi proximū attenditur s̄m
quattuor causas. Primo s̄m finalē. s. vt di
ligatur proximus p̄pter deū. Secundo s̄m
materiale. s. vt diligatur bonum nō ma
lum. Tertio s̄m formalem. s. vt ordine debi
to citra deū & supra tēporalia. Quarto s̄m
efficientem siue mouentem qz vt homo. nō
quia pater tñ vel filius vel domesticus vel
amicus. & his modis debet homo diligere
seipsum & nota (s̄m Augu.) q̄ primo dili
gendus est deus. Secūdo anima propria.
Tertio anima proximi. Nota etiā q̄ amor
proximi falsus est p̄ hec scē huiusmodi vi
delicet si impedit amorem dei. Si aliquid
fiat propter amorem proximi. q̄ sit contra
amorem dei. Si aliquis dissimulat in eo quē
diligat plus q̄ in eo quem non diligit sic.
Si aliquid in eo placeat q̄ in alijs displicet.
Si patienter non s̄sinet. q̄ aliam fi
cut se vel plus diligit. & infert in his duo
bus. s. mandatis dilectionis (tota lex pen
det & prophete) quia totus decalogus et
monitiones siue cōminatōes h̄c finē ha
bent. Hoc enim vt caritas introducat in
tendunt. Tota quippe scriptura leges & p̄
phetarum ad dilectionem dei & proximi or
dinatur. quicquid enim preceptū est in le
ge & prophetis hoc sine preceptum est: vt
deus & proximus diligatur & propter hec
omnia mandata & scripta legis & prophe
tarum non sunt nisi quedam explicatōes
istorum duorum mandatoꝝ. qz omnia ad
hec duo sunt ordinata. Item omnia prece
pta ad hec duo referuntur. Primum enim
preceptum. s. dilectionis dei ambit & implet
omnia mandata prime tabule. quia in ea
continentur tria mādāta de dilectione dei.
que scripta erant in vna tabula. & s̄m pre
ceptum. s. dilectionis proximi. ambit & im
plet omnia mandata secunde tabule. quia
in ea continentur septem alia mandata
de dilectione proximi. que in secūda tabu
la erant scripta. Itaz qui deum diligit. ido
la spernit. dei nomē in vanum non assumit

et diem sabbati sanctificat. et qui proximum suum diligit: honorat patrem et matrem. non occidit. non furatur. non mechatur. nec falsum testimonium dicit. nec uxorem proximi vel aliam rem eius concupiscit. Nam secundum Christum. Sicut odium facere suggerit omne malum. sic dilectio omne bonum. In tribus agit dilectio dei extenditur. ut omnes cogitationes. omnes affectiones. et omnis ratio humana qua intelligimus et discernimus in deum referantur. et diuinis rebus occupentur. ut nihil remaneat in homine quod non diuine dilectioni subdatur. Item duo sunt erga proximi dilectionem seruanda: ut et beneficij ipse non saueatur. et nulla malitia ledatur. vniuersum affirmatiuum de quo Mattheus septimo. Quaecumque scilicet licita. decerta. expedienda vultis scilicet voluntate rationali ratione distinguente inter debita et indebita. ut faciant vel dimittant corde. ore. opere. vobis vel pro vobis homines in quantum homines non bruta. et vos facite illis in simili casu voluntate. opere et pleno affectu. Secundum hanc regulam dilectio proximi causat et efficit sperando omnes motus omnium virtutum tendentes ad proximum interiores et exteriores. Aliud negatiuum de quo Thobias. Quod ab alio oderis rationabiliter fieri tibi. corde. ore. opere. vide ne aliquid feceris voluntate. vel opere. affectu vel effectu. Secundum hanc regulam dilectio proximi causaliter reprimit et cohibet omnes motus et actus vitiorum respectu eius. Licet igitur diuersa sint precepta. quibus aut utiliter que appetenda sunt: cupimus aut que vitanda sunt: utiliter precanemus. vniuersum tamen sunt in radice caritatis. quia omnia in dilectione dei et proximi facere debemus. Recte itaque dicitur legem et prophetas referri ad duo mandata caritatis: quia ex hac dependent et ibi finem habent. O caritas regula ordinis electorum. lex vniuersalis vniuersos ligans. virtus virtutum. canon canonum. lex legum. non constitutio populorum. sed principis placitum: sanctio regis regum: quam non solum edidit vel condidit in bendo sed et edixit et promulgauit personam liter docendo et adimplendo seruando. Ecce lex domini peruertens animas. mater et origo legum diuinarum magistra et domina humanarum rationalium et equarum hostis et inimica iniquarum. Cuius obseruantia per gratiam in

hac vita inchoatur. et consummata usque ad mortem in alta consumatur. Et quia (ut ait Crisostomus.) Iudei estimantes christum hominem purum esse. temptabant eum neque temptassent si dei filium credidissent: ideo volens christus eis ostendere. quia deus erat talem interrogationem eis proposuit. ut ipsa interrogatio eis ostenderet quis esset. Quia enim ad passionem venturus erat: opinionem falsam iudeorum corrigere. qui christum filium David non dominum eius esse dicebant. Et (ut dixit Hieronymus.) Palam eis de se loquitur. ut inexcusabiles sint. ((Congregatis ergo pharisaeis)) qui ad temptandum uenerant. interrogauit eos Iesus. Quasi eis diceret. hinc usque questionibus vestris satisfeci tempus est ut in aliquo respondeatis mihi. Interrogat ergo de illo quem credebant esse venturum. quia presentem credere non lebant cuius filius debeat esse. dicens. ((Quid vobis videtur de christo)) id est messia in promisso quem venturum creditis ((enim filius est)). Dupliciter errant iudei circa christum. Primo quidem circa personam. Non enim credunt eum fuisse christum qui venit in mundum natus ex virgine. sed adhuc expectant eum. Item errant circa eius naturam: quia non credunt etiam quae expectant esse deum sed purum hominem. De isto secundo errore eos interrogat cuius filius sit. et hoc ideo forte querit quia ex quo totam legem dixerat ad duo mandata dilectionis tanquam artificiosus legislator. vult ostendere christus haec duo mandata reduci in vnum diligibile quod est christus. Nihil enim diligitur tanquam deus et proximus. nisi ipse christus. ((Vident et David)). Secundum illud. psalmus. De fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Credebant illum fore purum hominem de genere David. Unde dicunt David solum scilicet diuinitatem negando. ((Aut illis)) arguendo in contrarium: ((Quomodo ergo)) si christus est purus homo. ut vos creditis ((David)) cuius occulta sapientie diuine manifestata sunt ((in spiritu)) scilicet sancto et prophetico non de corde suo proprio ((vocat eum dominus suum)) quod non liceret si esset filius eius: dicens. ((Dixit dominus domino meo)) id est pater filio. Ipsi autem sic exponunt. dixit dominus creator caeli et terre. domino meo. id est messie.

Quod ergo iste messias non sit purus homo probatur tripliciter ex hoc verbo. Primo ex eo quod David vocat eum dominum, et hoc sic nullus pater filium qui trahit naturam suam ab ipso testatur dominum suum, sed David spiritu sancto inspiratus testatur dominum suum christum ergo non solum habet naturam quam trahit ab ipso, sed altiore[m] secundum quam dicitur dominus eius, scilicet divinam, quia non est homo filius et dominus alterius secundum eandem naturam, ergo est alia natura secundum quam est filius, et hec est humana alia secundum quam est dominus, et hec est divina, secundo probatur idem sic quando David hoc dicit, nondum messias homo erat, quomodo ergo dominus eius erat qui nondum erat, et qui non ante eum sed post extitit, ergo oportet ponere aliam naturam secundum quam ante eum erat, Tertio probatur idem ex hoc quod sequitur, sede a dextris meis, impossibile enim est parum hominem sedere a dextris de, dicat ergo David, dixit dominus, scilicet deus pater domino meo, id est christo filio suo, cuius dicere est equalem sibi filium generare, ergo domino meo, non secundum quod temporaliter homo factus est, sed secundum quod patris eternus filius (sede) quiete regni potitus (a dextris meis), id est in equalitate mea secundum quod deus, vel in potioribus bonis secundum quod homo, quod ut sic in gloria preest angelis (donec ponam) in clausura sine, non quod postea non sedeat, quod semper sedebit (inimicos tuos) et iobediens tibi (scilicet bellum pedum tuorum), id est donec homines rebelles tibi subiugavero vel bona et voluntaria tibi subiectione, scilicet ut credant te verum deum et hominem sponte, vel coacta subiectione, ut in die iudicii puniantur et credant in te, ita ut velint nolint subiecti sint tibi sicut scabellum pedibus est subiectum, hec enim subiectione complebitur in iudicio, quia omnia perfecte subiectione homini christo, Si ergo David vocat eum dominum secundum veritatem quod filius eius est, scilicet cum filius propagationem subiectus sit patri, et maxime secundum consuetudinem patrum antiquorum, Potius, enim parentes sunt et dicuntur domini filiorum quam filii domini parentum, filius enim debet esse subiectus patri, et non dominari, Quasi diceret, cum secundum naturam humanam sit filius David et per consequens eo inferior, oportet ponere in eo aliam naturam per quam sit dominus eius, et eo superior, et hec est divina, er-

go in christo sunt due nature, scilicet divina et humana, Est itaque filius David et dominus, sed filius inquantum homo, dominus inquantum deus, et sic restat quod christus est homo et deus, Non ergo errabant nec reprehenduntur quod christum filium David dicunt, sed quod ipsi purum hominem et non dei filium credunt, Christus autem non tantum David, sed et dei filium se esse probavit, et per auctoritatem David eos convicit ((Et nemo poterat ei respondere verbum)) quia non poterant scripturam negare, et irrefragabile erat argumentum ((neque ausus fuit quisquam illi die cum amplius interrogare)) quia plane testimonio et ratione erant convicti, Tunc Hiero, Ideo confutati sermonibus ultra non interrogant, sed apertissime comprehensus romane tradunt potestati, Ex quo intelligimus venena invidie, posse quidem superare, sed difficile posse, quiescere.

Oratio.

Domine deus sanctificator meus, mihi sicut mihi legem tuam: ut toto corde, tota anima, tota mente et ex omnibus viribus meis te diligam, sed nec hoc valeo nisi tu dederis mihi cuius est omne donum bonum et omne datum optimum, Jubes te diligere, Da quod iubes et iube quod vis, Da etiam mihi diligere proximum sicut meipsum, ut hic gratiam et tibi gloriam consequamur in idipsum, Da insuper mihi bone iesu ut te christum nobis missum deum et hominem corde credam, ore confitear, et opere contester, ut tibi nunc subiectus spiritus tecum gaudeam sine fine, Amen.

De scribis et pharisais in doctrina audientibus non in vita imitandis.

Capl. xxxvij.

Confutatis autem

et tacentibus scribis et pharisais: quod dolose interrogabant dominum ut temptarent eum, ne plebs et alii idonei sine pane doctrine evanescerent, locutus est dominus eadem feria tertia ad turbas, scilicet ad simplices et imperfectos, et ad discipulos suos magis doctos et perfectos, Unde Crisostomus, Postquam dominus sacerdotes re sponsione prostravit et incorrigibile perditione eorum ostendit sicut et clerici si malefecerunt

De scribis et phariseis in doctrina audiendo: s; nō in vita imitando:

rint: in emendabiles sunt: layci vero delin-
quētes facile emendant. tunc conuertit ser-
monē ad populū. Infructuosus namq; est
s; b; in quo sic alter p̄funditur ut alter nō
erudiatur. Locutus est ergo ad eos iſtrūēs
et docens scribarū et phariseorū doctrinam
audiendā: s; eorū vitā non imitandā et nibi-
lominus hortans eos subijci illis p̄pter sa-
cerdotij et nominis dignitatem. nō opera s; doctrinā cōsiderantes. multa q; eorū crimi-
na enumerans et alios ab eis dehortans.
Unde dicit ((sup cathedrā moyſi)). i. aucto-
ritate docendi et iudicandi ((sederunt)). i. i-
digne ((scribe et pharisei)). Cathedra docto-
rum est. Et s; dicuntur sedere supra cathe-
drā moyſi qui docēt q̄ docuit moyſes. Ubi
Cris. Multi sacerdotes et pauci sacerdotes
multi in noſte et pauci in opere Videte ergo
quō sedeat̄is sup eam. q; nō cathedra facit
sacerdotē: s; sacerdos cathedrā. Nō locus
sanctificat hominē: s; hō locū. Non omnis
sacerdos sanctus ē: s; oīs sanct⁹ sacerdos.
Bñ quidē docendo et male viuendo deum
instruis quō te debeat cōdemnare. Et au-
tem dicit idem Cris. Ne aliq; dicat qm̄ p̄-
pter hoc desidior factus sum ad agendum.
q; malus ē doctor. ideo hanc destruit occa-
sionē. cui subdit. ((Omnia)) ergo ad cathe-
drā pertinentia ((quęcūq; dixerint vobis))
.i. ad vestrā vtilitatē ((seruate)) corde ((et sa-
cite)) opere. i. doctrinā. nō tñ simpliciter q̄
cunq; sed illa moyſi tm̄ q̄ cathedre doctri-
ne q; cōueniunt. et que a p̄a fide non discre-
pant. neq; diuinis repugnāt mādatis. Unde
Cris. Omnia (ait) que corrigunt mores
et meliorē faciunt vite modū. et noui testa-
menti concordant legibus et nō dimittunt
de reliquo sub iugo legis esse. Hec Cris. Et
quō patet q; etiā malis p̄latis et doctorib⁹
bona docentibus: ē honor obedientie exhi-
bendus. nisi in his q̄ manifeste sunt contra
deū. et sunt habendi in reuerentia quādiu
tolerant̄ i officio suo: q; patet p̄ exēplū Da-
uid. qui venerabatur saulē. licet sciret cum
malum et a deo reprobatum. et per hoc au-
ditoribus tollitur excusatio non bene agē-
di. nam obediendo malis p̄latis et docto-
ribus. deus in eis honoratur. cuius p̄sonas
gerunt. Non enim sua sed que dei sunt: di-
cunt. ((secundū vero opera eorum)) que p̄-
ter id quod oportet nequiter faciunt ((nollit

te facere)). quia nō sunt imitandi in malo
sed tantum in bonis. Ubi Cris. si bene vi-
serint: eorū est lucrum. si bene docuerint ve-
strum. Accipite ergo quod vestrum ē. et no-
lite discutere quod alienū est. Hec Crisosto-
mus. Dicunt enim et non faciunt quia vita
doctrinē non concordat. Dicebant enim bñ
viuere fm̄ legis p̄cepta. et ipsi p̄ preuarica-
tiones legis male viuebant. contra quos di-
cit Augu. Bene docere et male viuere nō ē
aliud q̄ se sua lingua dānare. De talibus
enim qui dicunt et nō faciūt. pōt dici illud
Genes. Vox qdem vox Jacob ē. man⁹ autē
mannus esau. Ubi Cris. Maxima accusatio
ne dignus est. q; doctrinē auctore hñs legē
transgreditur. p̄mo qdem q; preuaricat q
alios corrigere debet. deinde q; peccās ma-
iori pena dignus est propter honorem. ter-
tio q; plus corrūpit velut in ordine docto-
ris peccans. ((Alligant autem onera)). s; sy-
narum traditionū et legū vt sit quasi fascis
importabilis. Cñ subdit ((grauia)) quātūz
ad effectū. ((et importabilia)) quantum ad
effectum ((et imponunt i humeros hoīnz))
nō in suos per coactionē obseruantie prece-
ptorum. q; supra legis p̄cepta cōstituerūt
et suis traditionibus multa: q̄ erant subdi-
tis. graua et importabilia ((digito aſt suo))
.i. leui motu vel tactu ((nolunt ea mouere))
et tangere. Ecce qualiter eorū reprehēſionē
aggrauat. Nō enim dicit. nō possunt sed
nolunt nec dicit pleno opere et manu. s; digito
et modico tactu. nec dicit portare. q; modicū
conatū ad agendū talia nolebāt apponere
et nec minora eorū que ipsi p̄cipiebant. nole-
bant opere adimplere. Ubi Cris. Scdm̄ cō-
sequentia autē tales sunt etiā sacerdotes q
oēm iusticiā populo mādant. et ipsi nec mo-
dicā seruant videlicet nō vt faciēdo sint iu-
sti. s; vt dicēdo iusti. Tales sunt et q; graue
pondus venientibus ad p̄nias iponūt. ipsi
autē nec minimū faciūt. Et sic dā pena p̄-
sentis penitentie fugitur cōtemnitē pena futu-
ri iudicij. Si enim faſcē super humeros ado-
lescentis quem non pōt bainlare: posueris.
necesse habet vt aut faſcē rejiciat aut sub
pondere confringatur. sic et homini cui gra-
ue pondus penitentie imponis. necesse est
vt aut penitentiam tuam rejiciat. aut susci-
piens dum ferre non potest: scandalizetur.

et amplius peccet. Deinde et si erramus modicam penitentiam imponentes. nonne melius est propter misericordiam dare rationem. quam propter crudelitatem. Ubi pater familias largus est dispensator non debet esse tenax minister. si deus benignus. ut quod sacerdos est austerus: Talis apparere sanctus circa tuam vitam esto austerus. Circa aliorum autem benignus. Audiant te homines parua mandantem. vide autem grandia facientem. Talis est autem sacerdos qui sibi indulget et alios erigit. quemadmodum malus descriptor tributum in civitate. qui se releuat et onerat imponentes. Et iterum. In quo duplicem eorum malitiam ostendit. unam quod in hoc. quod sine venia expetit a subiectis summam diligentiam vite. Alia vero in hoc quod sibi ipsis multam precedunt licentiam. Exporet autem bonum principem e contrario se habere. in his quod que secundum seipsum sunt grane iudicem esse. in subiectis autem mansuetum. Hec Crisostomus. Imponendo ergo modicam penitentiam. melius est alias mittere in purgatorium quam in infernum. sed tamen in quibus tenent saltim est eis in notescendum. Igitur (ut ait Hieronymus.) hoc generaliter dicitur aduersus omnes magistros qui grandia iubent et minora non faciunt. Hec est autem quedam causa non modica que hodie molet subditos contra maiores et prelatos. quia dicunt et non faciunt. Imponunt onera alijs et ea digito non tangunt. Parum talium verba apud subditos proficiunt quam in eis non videtur que docent et precipiunt. Antiquum quoque principum a iabus utilis esse desiderat. studeat primus in se habere quicquid alios docturus est. alioquin parum proficiet. Nam eius verbum inefficax erit: nisi prius homines in eo cooperentur esse ea que docet ex premissis patet quod ille qui legem aliquam prestat. licet non sit subditus legi quantum ad hoc quod per hominem prestat. si preterit fecerit. tamen obligatus est ad legem implendam. et grauius punietur a deo si fecerit preteritum. quia transgressio eius est grauior propter scandalum. Propter quod dicit sapiens patere legem quam tuleris: et ut alibi dicitur quod quisquis iuris in altero statuit. ipse eodem uti debet. Patet ergo ex predictis quod illi qui statum ecclesie in generali. seu aliquem statum eius speciali regunt et subditos onerant grauius statutis. sine magna et euidenti necessitate abutuntur sua potestate sicut faciebant pharisaei et scribe. Prelatorum enim

tot sunt inhumane sententiae et mandata. linguaque vetita: quod vix possit aliquis transire per huius mundi umbram. quin incidat in peccatum et offensam. Unde ait Augustinus. Loquens de religione christiana. Ipsam religionem nostram quam dominus noster iesus christus in paucissimis sacramentorum celebrationibus voluit esse liberam. quidam scrupulis premuntur oneribus. adeo: ut tollerabilior sit conditio iudeorum. qui non humanis presumptionibus sed diuinis subiiciuntur institutis. Deinde secundum Crisostomum. Postquam dominus arguerat scribas et phariseos crudelitatis negligentiae et consequenter arguit eos inanis gloriae. que fecit eos a deo recedere. et propter quod non possunt christo credere. Unde subdit. (Omnia vero opera sua faciunt) ea. scilicet intentione et eo sine (ut videantur ab hominibus) et sic habeant gloriam inter homines. id est propter gloriam humanam: quia videri in bonis propter gloriam diuinam non est malum sed magis meritorium non autem potest credere christo celestia predicanti. qui gloriam terrenam querit et eam celestibus preponit. Non solum ergo desides. et remissi erant ad bene operandum. sed etiam vanegloriosi. et in suis operibus laudem appetentes hominum ut essent in reuerentia et honore apud populum. Tales autem nullam mercedem de operibus suis recipiunt. quia non studet ut deus glorificetur sed ut ipsi in his que agunt laudentur et remunerentur. Et ideo non solum nullam mercedem sed etiam penam recipiunt. qui de bono malum faciunt. Unde Crisostomus. Quomodo modum vermis de ligno nascitur. et lignum a verme consumitur. et tinea de veste a qua corroditur. sic diabolus insidiatur et occasionem querit ut qui cogere hominem ad malum non potest studeat ut ex bonis operibus malum inanis gloriae nascatur. et quod bonum erat ex inani gloria sit malum. Igitur (ut ait Hieronymus.) Quicumque ita facit quilibet ut videatur ab hominibus scriba est et phariseus. Deinde quod dominus generaliter dixerat. scilicet opera sua faciunt ut videantur: consequenter in partes diuidit: dicens. (Dilatant. in phylacteria sua et magnificant simbrias et volunt ambulare in stolis) circa hec secundum Hieronymum. Est sciendum quod dominus cum dedisset mandata legis per Moysen. ad ex-

De scribis & phariseis in doctrina audiēdo: sed nō in vita imitandis:

tremam intulit. dicens. ligabis ea in manu tua. & erunt semper ante oculos tuos. Et ē sensus. Precepta mea sint tibi semp in opere semper in meditatione. sint in manu tua vt opere compleantur: & sint ante oculos tuos vt die ac nocte mediteris in eis quia spiritualiter manus est intelligenda operatio: & oculis iugis meditatio. Sed hec pharisei male interpretantes scribebant in membranis & cartis decalogū Moysi. i. decem legis verba siue precepta cōplicantēsq; ea & quasi coronam capiti facientes ligabant in fronte. vt semper ante oculos mouerent. Et similiter in sinistro brachio circūligabāt vt semper in manu haberēt. Et dilatabant has membranas. i. eas latiores faciebant et decalogū in eis de grossiori littera scribebant. Et hec omnia faciebāt in signum religionis. vt per hec religiosi apparerent. & recordatores & obseruatores decalogi ab hominib; viderent. Et hec carte dicebant phylacteria. a philare q̄ est seruare. & t̄pera q̄ ē lex quasi p̄seruatoria legis. quia erāt quedam signa seruande legis. eo q̄ quicunq; ea habuissent. quasi ob custodiā & mentam sui haberēt. Iusserat etiam Moyses vt in quattuor angulis palliorū iuxta pedes facerent simbras iacinctinas ad populum israheliticum discernendū a ceteris populis in habitu exteriori. sicut erant religione discreti: & ponerent in eis vitas iacinctinas. que etiā cū filis apponebātur: vt videntes eas recordarentur mandatorū celestium. ac vana & inutilia non cogitarent. Sunt igitur simbrie legis mādata vite vero iacinctine sancte cogitationes: que si simul sancte fuerint ab omni vanitate oculos auertunt. & tota mente ad celestia dirigunt. videntes enim iacinctū celi recordantur. quia vnus coloris sunt celum & iacinctus. Itāmodi erat simbría breuis & parua ex lege p̄cepta. q̄ mulier sanguine fluēs tetigit in pallio dñi: & statim est sanata. Per huiusmodi etiā simbriam creditur samaritana cognouisse de dño q̄ iudens esset. Superstitiosi nō magistrī gloriā ab hoib; eas potestates & lucra sectantes & ostentatib; maiores simbras alijs in pallis suis faciebant. & acutissimas in eis spinas ligabant: vt videlicet eūdo vel sedendo eis pungeretur: & quasi sic cōmoniti memores manda-

torū & beneficiorū dei essent. & hac cōmōitione ad officia dei. & ad ministeria seruitutis eius traherentur. nō intelligentibus eis q̄ hie in corde portāda sint nō in corpore. alioquin & armaria & arche libros haberent. & dei noticiam nō haberent. Pro tanto autē hoc faciebant qz hominibus videri & opinionone sanctitatis ab eis honorari. ac lucra habere cupiebant. & volebāt in stolis ābulare. i. cultioribus vestimētis ad publicum procedere. vt per hoc honorabiliores viderent. & magis venerarent. q̄ in diuīte rep̄hēditur q̄ bisso & purpura induebat. Stole erat camisse linee longē. q̄bus scribe vtebant vt sanctiores apparerent: & dicebant stole a thelon q̄ est longum qz vsq; ad pedes descendebant. De stole adhuc hodie multas simulationes & ipocrises faciūt. ac plerosq; incautos decipiūt (amabāt quoq; primos recubitus & sedes in cenis & conuiuijs) & hoc duplici de causa. s. ratione gulae. qz ibi primo seruāt & ferula meliora ponuntur & ratione superbie vt sic in loco honorabiliori positi principaliores & maiores domini viderentur. Ac primas & digniores cathedras in synagogis & congregationibus. vbi conueniebant homines ad audiēdū verbū dei (& primas salutationes in foro) . i. loco patenti primas quidē tempore ac factas alta voce inclinato capite (vocari ab hominibus rabbi . i. magister. Et dicit Crisostomus. Vocari volūt nō esse nomen appetit & officij negligūt. Et notandū q̄ tripliciter pueniūt hoīes vel ad tractanda carnalia sicut in cenis vel spiritualia sicut in synagogis vel tēporalia sicut in solo & vbiq; volebant principatū habere & gloriā in publico querebant sibi exhiberi. Ecce ergo q̄ tuorū generaliter in hac serie que reprehendunt in magistris & platis. in q̄bus nō sūt imitandī. Primū ē defectus bone operationis. qz dicūt & nō faciūt s̄m austeritas prelationis: qz onera grauiā alijs nō sibi imponūt. Tertium ostentatio singularis actionis. qz oīa opera faciūt. vt videant ab hominibus. Quartū affectus ambitiōis & laudis. qz amāt primos recubitus & primas cathedras & salutationes. Et nota s̄m Bedam. q̄ dñs non arguit & vituperat eos quibus hec ex officij ordine cōpetant & s̄unt. sed illos qui hec habita siue nō habita indebite

amāt et appetunt animā videlicet nō gau-
diū redarguens. et ad voluntatē nō ad sa-
ctā vituperationē referens. Sine causa. n.
loco se humiliat: q̄ corde se p̄fert et exaltat.
Uñ nō phibet magistros p̄mo sedere. nec
doctrinā super cathedrā. nec salutationes
in foro. nec nomina magistrī vel patris: sed
ābitiōnē et vanā gloriā ne q̄s h̄ appetat v̄l
gloriet̄ i eis. Sic aut̄ dicit Crisostomus. Diligere ta-
lis est incusatio q̄ malū est studere vt his
aliquis potiat̄. Et ait Beda. Ne miseris il-
lis ad quos phariseorū vitia transferunt. q̄
p̄ breue curriculū vite sue: quo peccata plā-
gere debuerant: pro prioratu certare non
metuūt. Et sciendū s̄m eundē q̄ duplici ra-
tione a vane glorie cupidis attendere iube-
mur. scilicet. eorū vel simulatōe seducamur essi-
mantes bona esse que faciūt. vel emulatio-
ne ad imitandum inflamemur frustra gau-
dentes in bonis laudari que simulant. De
inde reuocat discipulos ab hac superbia et
ambitione. dicens. (Vos aut̄ nolite) .i. non
velitis et affectetis (vocari rabbi: nec voce-
mini) .i. nec appetat vocari (magistri) . p̄-
pter inanis glorie ambitionem (et patrem
nolite vocare vobis super terrā) propter
adulationem. Non honorem vel nomē ma-
gistrī aut patris inibet. sed ne quis inde-
bitū vel indebite sibi vsurpet vel alteri at-
tribuat. (Unus est enī magister et pater)
principalis omniū singulariter et per excel-
lentiam (qui est in celis) cui est cura de oī-
bus licet aliquis possit vocari pater vel ma-
gister in ratione generationis doctri-
ne vel etatis. tñ solus deus nature auctor:
est pater et magister p̄ncipalis. q̄ ab eo ha-
bemus q̄ sumus et scimus. Ubi Crisostomus. Vos
aut̄ nolite vocari rabi. ne q̄ deo debet vo-
bis presumat̄. Nolite et alios vocare rab-
bi. ne diuinum honorem vobis deseratis.
Unus est enī magister omniū qui oēs ho-
mines naturaliter docet. Et patrem nolite
vocare vobis super terrā qui non estis si-
līq̄s terreni. Ex eo enim celestem te p̄fessus
es habere patrem. ex quo patrē tibi vocasti
de celo. dicens. Pater noster qui es in ce-
lis. Ex quo enim celestes te p̄fessus es ha-
bere patrem. vocando patrem deum: turpe
est vt iterum te profitearis. terrenū tibi pa-
trem vocando super terrā. Et itē. Ne vo-
cetis patrē in terra: non vt dehonores eos

qui te genuerunt. sed vt omnibus illis p̄-
ponens eum q̄ te fecit. et inscripsit te inter fi-
lios suos. *De Crisostomo.* Oēs aut̄ vos fratres
estis. q̄ filij dei per creationē et gratie ado-
ptionem. ad vnā vocati hereditatē. ad re-
gnū celorū. s̄ Hieronimus. Oēs christiani fratres
vocantur specialiter et omnes homines ex
vno patre deo nati cōmuniter. Non solum
aut̄ dñs primatus cupere phibet. s̄ ad cō-
trariū auditozem inducit. vnde vt in amo-
rem humilitatis discipulos ducat: ostēdens
formā humilitatis subiungit. Qui maior ē
vestrū: vel merito sanctitatis vel officio di-
gnitatis. erit et sit minister vester. et alios p̄-
ueniat obsequēdo nō superbe dominādo.
paratus ad officia humilitatis s̄m decētā
dei sui status. Uñ et papa vocat se seruum
seruorū dei. Bene agentibus p̄ humilitatem
sit socius. p̄tra delinquentes zelo iusticie sit
erectus. Qui aut̄ exaltauerit in p̄senti p̄ ela-
tionē et arrogantiam. humiliabit̄ in futuro p̄
damnationē et penā. et q̄ se humiliauerit in
p̄senti. nō negter sed veraciter exaltabit̄ in
futura gloria mirabiliter. Et notandū q̄ p̄-
pter triplicē gradū humilitatis hoc verbū
ter ponit̄ in euāgelio scilicet supra vbi mo-
net. et inuitati recumbant in nouissimo lo-
co. Et iterum de phariseo et publicano orā-
tionibus in templo. et tertio in hoc loco. Est.
triplex humilitas scilicet cordis. operis et
oris. quā tria nutriunt et enutriunt. Pri-
mam assiduitas cordialis subiectionis q̄
non habuit lucifer. Secundam considera-
tio. proprie fragilitatis. quam non habuit
Adam. Tertiā benignitas orationis. quā
non habebit antichristus.

Ratio.

E mine iesu christe pie aufer a me
defectum bone operationis vt me-
rear bona nō solū docere et dicere.
sed etiā facere et opibus adimplere: remoue a
me austeritatē ac crudelitātē. ne gaudia in-
bendo et minora nō faciendo me releuare
videar. et alios onerare. exinde a me glo-
riam inane et ostentationē ne opera mea
vt ab hominibus videar. facias. et gloriā
humanā in eis non queram. Elonga etiā
a me ambitionis et laudis affectum. ne pri-
ma loca et salutationis amē. vel magri no-
men: vt me sic hūiliās in hoc seculo. mereat
a te exaltari in futuro. Amen.

Quibus debetur ve eternum.
Capitalum. xxxviii.

Quibus debetur ve eternum?

q legi & pceptis euāgelicis obediē-
tibus dat bñdictiōes ipsi scribit & pharise-
is inobediētibus cōminatur ve maledictio-
nis & in oībus effectibus hypocrisis ipsoꝝ.
hanc dictionē ve pponit. q̄ maledictionem
significat. ((ue)) quippe in scriptura sacra
notat eternā damnationē & gehēne suppli-
ciū sed heu huius seculi peregrinationeꝝ &
pñs eriliū. Unde s̄m Orige. Sicut in vete-
ri lege ponūtur bñdictiōes obseruantibꝰ
legē. & maledictiōes transgrediētibus eā:
ita in euangelio ponuntur beatitudines re-
spectu iustozū vt habituz est supra i sermo-
ne dñi in monte. & h ecōtrario ponunt maledictiōes p̄tra hypocritas falso iusticiāz si-
mulātes. Et ponit octo ve. intra octo i qui-
bus ipsoꝝ hypocrisis & fictio p̄: ad ostē-
dendū que in eis canēda esse docet. In ip̄-
mo redarguit eos de supbia & anaritia qz
regnū celozū claudēbant ante hoīes. & nec
ip̄i intrabant nec intrare sinebant volētes.
Unde dicit. ((ue)). i. eterna damnatio ((vo-
bis)) i. i. ((seribe)) qui putatis vos per-
itos in lege ((& pharisei)) qui dicitis vos p̄-
latos in sanctitate ((hypocrite)) simulantes
q̄ nō estis: ((qui clauditis regnū celozum
añ hoīes)). i. qui vestris prauis expositioni-
bus veritatē scripturarum absconditis. vel
malo exēplo alios scādalisatis ((vos auteꝝ
nō intratis)) qz intelligere & credere nō vul-
tis nec introire volentes. i. credere cupiētes
sinitis intrare. Imo facitis errare. Duplici-
enī impedit ingressus alicuius i domū. vno
mō qñ clavis tollit. alio mō qñ obstaculuz
ponit. Spūaliter autem. scōm Cris. regnū
celozū sunt sacre scripture. quia i eis regnū
celozū est insertuz. Iste ergo claudit hoc re-
gnū alteri. qui clauē portat & non aperit. s.
qui habz scientiaz & docere cōtemnit vel ne-
gligit. iste vero obstaculū ponit. qui p̄ malū
exemplū alios impedit ne intrent vel intra-
re velint. Quāuis ergo seribe & pharisei p̄
scripturas cognoscerent & scirent xp̄i aduē-
tum: tñ ip̄i cōsiderabant: qz si xp̄s creditus
fuisset cōsuetudo sacrificioꝝ & oblationū
cessaret. & sic ip̄i oblationibus sacrificioꝝ
frandarent. Et iō praua expositiōe & puer-

sa interpretatiōe ante cōspectū populi clau-
debant sannā legis & pphetaz. q de aduē-
tu xp̄i manifestissime locuti fuerant. vt a si-
de xp̄i homines retraherent. Malis quoqz
operibus & exēplis simplices a fide auerte-
bāt. & sic eos scādalisātes regnū celozū añ
illos claudēbāt. p̄mo qdez ip̄i cognitioꝝ
de xp̄o habuerūt. s̄ postea p̄ inuidiā cecati
pāderūt. & in erroꝝ cōuersi sunt & multos
altos errare fecerūt. Vel s̄m alios regnū ce-
loꝝ hic accipit. p̄ eterna beatitudie: ostiū
p̄ q̄ intrat ad ipsam xp̄s est. s̄m q̄ ipsemet
dicit. ego sum ostiū. p̄ me si qs̄ introierit sal-
uabit: clavis est doctrina. Et ideo p̄ sanam
doctrinā aperitur hoc ostiū. & p̄ falsam do-
ctrinā claudit. Igitur qz pharisei & seribe.
auctoritates que sunt in lege & pphetis de
xp̄o corūpebant: iō regnū celozū añ hoīes
claudēbāt eos a fide & noticia xp̄i vñ auer-
tēdo. & in erroꝝ mittēdo. Ip̄i nō intrabāt
qz a cognitōe quā de xp̄o habuerūt. p̄ odiū
& rācoꝝ in erroꝝ cōuersi sunt: nec introeū-
tes. i. intrare volentes. ((q̄les erāt simplices
populi)) nō sinebāt intrare. qz p̄ eos fuerūt
decepti. & a fide xp̄i p̄ maiori parte auersi.
Iu ho redarguit eos de gula & castrimar-
gia. qz sub specie cultus diuini & religionis
((orōne longa)). s̄. in verbis. s̄. breni in affe-
ctu & sentētijs ((orātes)) vt sanctio: ei appa-
rerēt & maiora dona reciperēt. comedebāt
substantiaz pauperū. s̄. ((domos viduarnz))
affectum pietatis ad eos habentuz. bona
earū sibi attrahentes & p̄sumētes sub simu-
latiōe & falsa specie sanctitatis qz sua: sup-
stitiōe nihil intēdebant. nisi vt p̄daz de sub-
iecta plebe facerēt: & magis de viduis q̄ fa-
cile decipiunt. nō hñtes virum q̄ cōsulat &
hñtes dandi libertatē q̄ voluntas sug-
gerit. Et ex hoc factū eaz aggrauat. qm̄ nō
a diuitibus s̄ a viduis ventrē implebāt. & il-
larū lopiā attrahēbāt quā emēdare oportē-
tebat. Ubi Criso. Dum iudaicos sacerdo-
tes confundit christianos sacerdotes mo-
net. nō p̄manere cū viduis amplius q̄ cū
ceteris: quia & si volūtas mala nō est. suspi-
tio tamē mala est. Deinde & huius rapine
modus erat grauior vt enim dicit Crisost. q
malū facit dignus est pena: s̄ q̄ a religione
cām accipit malitie. grauiori ē obnoxiꝰ pe-
ne. Uñ sequit. Propter hoc. s̄. nō solum pro-
pter rapinam: sed etiā propter simulatiōē

vestram amplius accipietis iudiciū & ma-
lorū damnationes. ubi Cris. Primum quidem
pro eo quod signum sanctitatis assumitis: ana-
ritiam enim vestram religionis colore depl-
gitis & quasi prestatis diabolo arma dei. ut
armetur iniquitas dum pietas estimat. An-
de & secundum Bedam. Non tantum autem accipiet da-
nationem. sed adiuuat maiorem ut insinuet
illos quod orant ut videantur ab hominibus da-
nationem mereri: sed eos qui habent prolixius quam
sunt religiosiores agendo. non solum laudes ab
hominibus sed & pecunias querunt. plurimum da-
natione plectendos. Istorum ergo oratio sit in
peccatis. ut non solum pro alijs intercedere non
possint. sed nec sibi ad salutem proficere. Im-
mo pro ipsis orationibus magis damnabun-
tur Unde & Iudas. dupliciter damnantur
ipocrite. vel pro occulta iniquitate. vel pro
aperta simulatione. Et illo enim condemnatur
quod iniqui sunt: ex isto quia ostendunt quod
non sunt. Nam secundum Grego. simulata equitas
non est equitas. sed duplex iniquitas. Et ideo
plectenda maiori pena. In tertio redarguit
eos de inani labore & nequitia. quod multi co-
rum circumuehant mare & aridam (ciuitates &
villas: lustrantes orbem ut ex gentibus. Conu-
pserunt faciant. id est aliquem de gentilitate ad
iudaismum trahant & conuertant. & non propter
misericordiam ut eos saluent. sed aut propter
vanam gloriam. ut pietati fidei & cultui christi-
ane religionis obstitant. aut propter auaricias
ut ad ditis in synagoga iudeis sacrificiorum
oblato adderetur eis. Proseliti dicuntur quod
relicto gentilitatis errore ad iudaismum con-
uertunt. quorum raritas per unum significat.
Ubi patet labor vacuus. quod per unum circuehant
mare & aridam multi: sed unus de mille christus
circuehant ciuitates & villas: & sequuntur eum tur-
be multe. Patet etiam nimia eorum nequitia.
quod pro quo laborant ut ad se trahant (deter-
riorem se faciunt & gehene seu perditionis
filium duplo quam se ipsos.) Quia ante dum
ethnicus erat. simpliciter errabat & semel si-
lius gehene erat. sed postea videns eorum
vicia & corruptus in moribus per malam eo-
rum vitam. reuertitur ad gentilitatem & sic
punitior & apostata a lege quam suam pro-
miserat in moribus & fide peccat: & maiori
pena dignus quia melius esset illi veritatem
non agnoscere. quam post agnitam retrosum con-
uertit. Similiter faciunt illi qui multum la-

borant ad hoc. quod possunt aliquem ad reli-
gionem adducere: & cum adductus est per
mala exempla faciunt eum apostatari: et si-
unt nouissima eius peiora prioribus. quia
(ut habet hieronymus.) Non eo studio suam
querunt quo querimus. In quarto redarguit
eos de stulticia & fraudulentia. quia ut po-
pulum ad dandum & offerendum inuitaret.
ea que erant propter templum & altare. prefe-
rebant in honore & sanctitate ipsi templo &
altari sanctiora: dicentes (quod si quis iuret pro
templum vel altare. nihil est. id est nihil deus. nec
obligat isto iuramento. & conuictus menda-
cium non tenetur reus perturbari. nec est obliga-
tus in aliquo (si autem iuret in auro templo)).
id est in pecunia que offerebatur sacerdotibus
in templo vel in domo et oblationibus. id est
in hostia & victimis que offerunt deo super
altare (debet). id est obligatur & conuictus. Ita-
tamen illud in quo iurauit tenetur erolucere. &
hoc studiosissime solebat repetere. Sanctio
ergo istorum erat talis quod iuramentum pro
creatura non erat obligatorium. nisi solum cum
iurabatur per aurum & dona templi & alta-
ris: in quo non attendebant dei timores. sed
suam cupiditatem. Unde decipiebant po-
pulum dicentes. aurum & dona sanctiora
esse quam templum & altare ut homines prompto-
res fierent ad offerenda dona sed errabant
(quod maius est quod sanctificat quam quod sanctifica-
tur. ergo & templum maius est quam aurum. et
altare maius quam donum. quod templum et al-
tare quodammodo sanctificantur in eis oblata.
quia erant deo dicata ergo et iuramentum
per templum et altare maius est quam per au-
rum templi vel donum altaris. Unde vocat
eos cecos duces. quod in errore erant & alios
in errorem ducebant. & iste error maxime ex
cupiditate procedebat. Item conuincit eos
alia ratione. quia in iuramento quod fit per tem-
plum vel altare continetur iuramentum pro
aurum vel per donum. Qui enim iurat per
altare ex quo derivatur oblato: sanctiss-
catto. iurat etiam in contentis in illo: & qui
iurat per templum. iurat etiam in habitan-
te in ipso. Et ideo iuramentum per templum
vel altare. magis est obligatorium quam per
dona templi vel altaris. Similiter quia in
dei consuetudinem habebant per celum iu-
rare. ideo ad reprehensionem eorum subdit.
(Et qui iurat per celum iurat in throno dei

et in deo qui sedet super eum)). Non ergo sicut arbitrantur euadunt periculum ex eo quod non iurant per deum, sed per thronum dei, scilicet celum. Qui enim per subiectam creaturam iurat, implicite iurat per creatorem creaturæ presidentem. Et ideo iuramentum per creaturas licitum est obligatorium. Adhuc multi insipientes presumunt eodem vicio et simili errore laborant, qui putant maius esse iurare per euangelium quam per deum: et cum per euangelium iurare timeant, per deum tamen frequenter ex vicio vicioso iurare non formidant, cum tamen tota sanctitas euangelii a deo veniat. Scripturæ enim propter deum facte sunt, non deus propter scripturas. Et ideo maior est deus qui sanctificat euangelium, quam euangelium quod sanctificatur ab eo. In quinto redarguit negligentiam et segnitiam, quam habebant circa magna et vilia ad salutem animarum pertinentia: gerentes magnam sollicitudinem et diligentiam circa minuta et temporalia, quod decimabant omne olus et minimas res, sed in iudiciis inflicta, in pauperes misericordiam, et in deum fidem que magna sunt pretermittebant. Fides importat debitum ordinem hominis ad deum, iudicium autem importat debitum ordinem hominis ad proximum in his que habent rationem debiti, misericordia autem in his que habent rationem doni: et in his tribus intelliguntur omnia illa que ad salutem sunt multum necessaria. Quod autem dicitur (decimatis) potest dupliciter intelligi. Uno modo respectu sui, quod hi ministri receperunt decimas a populo: tamen de illis acceptis a populo, et de his que habebant ex labore suo: decimas reddebant sacerdoti summo. Ad simulationem quippe sanctitatis reddebant eis decimas et de minimis et ratissime cupiditatis: ut per exemplum sui inducerent populum ad reddendum sibi decimas de omnibus usque ad minima. Aliter potest intelligi respectu aliorum quos ad stricte solvendum decimas iubebant, quos ab eis usque ad minima extorquebant. Et ne aliquis crederet quod de minimis rebus non essent decime dande, subiungit quod principaliter oportet facere hec maiora, scilicet iudicium et misericordiam: ac ea que sunt fidei agere, tanquam magis necessaria: et illa, scilicet maiora et decimationem minimarum rerum non obmittere, tanquam bona minora, quia preceptum dei est, de omnibus tam minoribus quam maioribus decimam dare: et omnia precepta

legis tam maxima quam minima oportet implere. Deinde has simulationes eorum arguit, quod erant duces habentes regere populum: ceci pervertentes intellectum scripturarum: colantes et purgantes culicem, id est minora cum diligentia disgregantes et tractantes, camelum autem glutientes, id est maiora subtrahentes et per nihil reputando obmittentes. Culer quippe animal parvum est ab aculeo dictum. Hi ergo erant in ore fistulam ad modum stimuli: quo pugit carnem et suggit sanguinem per quod minor transgressio intelligitur. Camelus vero est animal magnum et informe per quod maior prevaricatio designatur. Ubi Crisostomus. Quomodo scribarum et pharisæorum ad quos loquebatur quidam erat sacerdos, quidam autem populares: non est incognitum ut duplicem huius loci faciamus traditionem, ut una pertineat ad populares que decimas dant, alia autem ad sacerdotes qui decimas accipiunt. Etenim ipse sermo dubius est: quod dicit, Ne vobis que decimatis quod et qui accipit decimas recte decimare dicitur, et quod dicit, Scribe ergo et pharisæi minimorum olerum decimas dabant ut per hoc videntes eos dicerent homines. Putas quomodo olum rerum suarum decimas offerre non pretermittunt: ut etiam contemptibilem olerum decimas dare non negligant. Putas quomodo omnia precepta dei vita eorum consumat: ut nec in modicis his negligere acquiescant? Quod non erat verum. Nam minorum quidem rerum decimas offerebant, orientem de religionis gratia: in iudiciis autem erant iniusti, in fratribus sine misericordia: in deum semper increduli: liquentes culicem: camelum autem glutientes: quoniam a modicis quidem delicis se abstinerebant magna autem alacriter committebant. Nunc veniamus ad sacerdotes. Hi ergo auaricia pleni, si quis de populo decimam alicuius rei vel minime non obtulisset ita eum contempserunt quasi magnam crimem fecisset. Si quis autem in populo aut ut in deum peccabat, aut alterum ledebat, aut aliquid tale faciebat: nemo curabat corrigere eum quia si nullam culpam fecisset. De suo quidem lucro solcite agebant de gloria vero dei et salute hominum negligebant. Sic et modo sit. Quia omnes de suo honore solliciti sunt, de honore autem dei nullus. Et portiones quoque suas vigilanter aspiciunt et defendunt, sed circa obsequium ecclesie, curam impendere

non attendit. Si populus decimas non ob-
tulit murmurant omnes et si peccant popu-
lus viderint. nemo murmurat contra eos.
Ipsi sunt qui docent populum suo exemplo
liquere culicem et camelum glutire. id est mo-
do peccato se continere. maiora autem con-
mittere. Hec Criso. Et quantum adhuc ho-
die cecitas scribarum et phariseorum regnat
propheta in prelatis tam religiosis quam secu-
laribus: qui solite curant de solutione ve-
rimarum et consilium que eis debent. et pa-
rum curant si subditi in maioribus involu-
tur criminibus: qui minora subtiliter discuti-
unt et maiora subterfunt. ac magnam in mi-
nimis sed parvas vel nullam in maximis dili-
gentiam adhibent: puta si quepiam de cle-
ricis suis vel monachis deprehendant. in ce-
rimonis exterioribus offendere. aspere re-
darguant: et si superbus est aut invidus vel
detractor vel seminator discordie et turba-
tor pacis. sub silentio pretereant: plus puni-
tur aliis pro obmissione unius constitutionis
vel admonitionis ac de transgressione
decretalium et constitutionum hominis. quam euange-
liorum et mandatorum christi. Curam animarum
negligunt et negotia exteriora agunt. non cu-
rant fructum animarum sed exercitiam divi-
tiarum. per mandatum discunt. gregem sibi com-
missum non custodit. Custodiat eum qui cu-
stodit israel. In sexto arguit eos simulatio-
nis et mendacii. quia plus curabant lavare
sordes exteriores. quam interiores: plus corpo-
rum et vasorum. quam morum et virtutum. phari-
sei enim quando debebant ascendere in tem-
plum ad ostentationem mundicie. primo la-
vabant utensilia domus. ac vestimenta et
consimilia. et parum curabant de interiorum
mundicia intrinsecus. Si etiam foris ostendebat
hominibus sanctitatem. in habitu. in sermone.
in phylacterijs. in simbribus. in orationum lon-
gitudine: et ceteris huiusmodi. Intrinsecus autem
in conscientia et mente erant pleni rapina
per affectum ambitiois. et immunditia per
voluptatem carnis: vel sapina. id est avaritia. et
immundicia. id est sordibus viciorum: quia quod
bibebant et manducabant alijs auferbant.
et per hoc cibum et potum eorum immundi-
tiam peccatorum habebat. In hoc homo mul-
tum errabat. et magna cecitas eorum erat
quia plus curandum est de mundicia inte-

riori quam exteriori: quia exterior non est deo
accepta nisi per interiorum. Tales sunt etiam
modo multi. qui sunt sicut simus nive deal-
batus: exterioribus decorati. et intus iniquitate
pleni. Unde si quis interiora exterioribus eno-
lueret. multum fetorem multamque sanies in-
veniret. Unde in ezechiel. Filij hominis sode
parietes et videbitis abhominaciones. Man-
dandum est ergo quod intus est calicis et pa-
raphidis. id est cor purgandus est a vicijs. quia
per interiora calicis et paraphidis intelligit
methaphorice interiora mentis. ex cuius
mundicia dependet bonitas mundicie exterioris.
Et ideo sequitur: ut fiat quod de foris est
mundum. id est vera sit offensio sanctitatis. non
malitia dissimulationis. Unde Origenes. Hic
sermo nos instruit ut festinemus esse iusti:
non apparere: qui enim studet ut appareat
iustus. que a foris sunt mundat. et que videtur
curat cor autem et conscientiam negligit.
Qui autem studet ea que intus sunt. id est
cogitationes mundare. consequens etiam
est ut ea que a foris sunt faciat munda. Et
notandum quod in triplici: videlicet positum est no-
men cecitatis. eo quod triplex cecitas argua-
tur in eis. Primo in docendis scilicet in ve-
quarto. secundo in corripiendis sine in eli-
gendis scilicet in ve quinto. tertio in agen-
dis ut hic in ve sexto. In septimo demon-
strat hoc idem per exemplum sepulchrorum.
ut quomodo sepulchra dealbata calce leu-
gata sunt forissecus. et ornata marmoribus.
ac distincta auro et coloribus: intus autem
plena sunt ossibus mortuorum. Et ideo hor-
ribilia et omni spurcicia scilicet putredine
et fetore. Et ideo abhominabilia. unde di-
citur sepulchrum quasi seipulchrum: sic et
ipsi mundiciam et iustitiam in habitu ve-
stis et humilitate verborum ostendentes. ex-
terius dealbati sunt propter boni simula-
tionem. intus autem pleni sunt hypocrisis. id est
amore vane laudis. quantum ad intentio-
nem simulationis et iniquitate: id est odio
veritatis. quantum ad affectionem mali-
gnitatis. exterioribus habet conversationem ho-
nestam. ut cooperiant maliciam occultam.
Isti significantur per bel qui exterioribus erat
creus et intus lutens. Ubi Crisostomus.
Merito quidem iustorum corpora tem-
pla dicuntur: quia in corpore iusti anima

dominat̄ et regnat quasi deus in tēplo: vel certe qz ipse deus in corporibus habitat iustis. Corpora aut̄ peccatorū sepulchra dicuntur mortuorū: qz aīa mortua est in corpore peccatoris. Nec. n. vīcēs putāda ē q̄ n̄hīl vīuū aut spiritalē agit in corpore v̄l qz mors ipsa in corporibus habitat peccatorū. Sicut ergo sepulchra quādiu clausa sunt est pulchrum videt̄ a foris si vero apertā horribile. sic si mulatores bonorū quādiu nō cognoscunt̄ laudabiles sunt. cā aut̄ cogniti fuerint: Inveniant̄ abhominabiles. Dic hypocrita si bonū est esse malū vt qd nō vis apparere qz vis esse: Si bonū aut̄ ē esse bonū vt qz nō vis esse qz vis apparere: Nā qz turpe ē apparere. turpius est esse. Quis aut̄ formosum ē apparere formosus est esse. ergo aut esto qz appares. aut appare qz es: qz manifestus malū a sapientib⁹ nō reprehendit̄. dñs isania estimat̄. *Nec Cris. Tñ et Ber.* Quis dabis de filiis Adā qz est nō dico velit: sed vel patiat̄ videri. In octavo arguit eos filios esse homicidat̄ qz opinione bōitatis et glorie in populos vt iusti viderent̄ sepulchra et memorias ppharū et occisorū ab̄stiose edificabāt. et magnifice ornabant. quos maiores eorū interfecerūt et dicebāt: qz si fuissent in diebus patrū suorū. nō essent socij eorū in sanguine ppharū. i. ad effundendā sanguinē eorū nec fecissent ea que p̄res sui fecerūt in quo testant̄ se filios eorū qz pphas occiderūt. Scelera patrū ppter spēm sanctitatis verbo suo reprobant. et psequēdo sanctos vt r̄pm et suos eadem scelera faciūt. et sic facto approbāt. qz filij sunt nō solū carne sed etiā imitatione. nō solū quantum ad naturā. sed etiā quantum ad mores. *Mō. n.* eos incusat qm̄ sepulchra edificāt. sed intentionē eorū reprehendit. qz nō ppter honorem eorū qua occisi fuerāt. nec ppter amorem pietatis et veritatis hoc fecerūt. sed ppter amorem vane laudis qm̄ in hoc querebant. *Tñ Cris.* Qui martyrum ecclesias edificant et ornāt bonū opus facere vident̄. sed si qdē et alias iusticiā dei custodiūt. si de bōis eorū paupes gaudēt. si aliorū bona p̄ violentiā nō faciūt sua. scito qz ad gloriā dei edificant. Sin aut̄: qz nō intelligat qz non ad gloriā dei faciūt edificia illa. sed ppter estimationē humanā edificant altaria martyrum vbi pauperes passi violentiam ab eis in

terpellant contra eos. Non enim gaudent martyres qm̄ ex illis pecunijs honorantur in quibus pauperes plorabāt. Qualis ē ista iusticia. munerare mortuos et spoliare viuentes de sanguine miserorū tollere et deo offerre. Illud nō est deo offerre: sed velle violentie sue socium facere deū. vt cū oblatam sibi pecuniā de peccato libēter acceperit. confentiat in peccato. *Uis domū dei edificare: da fidelibus pauperibus unde vivāt. et edificasti rationabilē domum dei.* In edificijs enim hoīes habitāt. deus aut̄ in hoīb⁹ sanctis. Quales ergo illi sunt. qui homines spoliant et edificia martyrum faciunt: habitatio nes hominū cōponunt. et habitaciones dei disturbant. Que est aut̄ iusticia sanctos colere et p̄dēnare sanctitates. Primus grad⁹ pietatis est sanctitatē diligere. deinde sanctos: qz non sancti ante sanctitatē fuerunt. sed sanctitas ante sanctos. sine causa ergo iustos honorat. qz iusticiā spernit. Non possunt sancti amici esse illorū. quibus deus est inimicus. Dicebāt apud se. si bene fecerim⁹ pauperibus. qz illud videt. Et si viderint nō multi vident: et si multi viderint pro tpe vident. Transit tēpus et cū tpe transit benesicij memoria. melius est ergo edificia facere que aspiciant oēs. nō in hoc tpe solū. sed etiā in posterorū. *O insipiens homo qd p̄dest tibi post mortem ista memoria si vbi es torqueris. et vbi non es laudaris: Nec Cris.* Deinde probat qz sint filij homicidarū. et ostendit eos nō solū genimina viperarū quo ad malitiā in imitatione malorū ac paterne neqtie imitatores: sed etiā parentibus deteriores: et qz fictio erat hoc qz dicebant. s. qz nō cōmunicassent operibus eorū. si in tpe illo fuissent. Unde dicit. *(Et vos implete).* i. implebitis (mēsurā patrū v̄rorū) s̄m *Dico. et Cris.* *Mō* iubet vel precipit. s. qz futuram erat predicta et ostendit. Mensuram enim patrum suorum implere cupiebant. et iam implenerūt. quia qz illis defuit isti supplerunt. Nec solam implenerunt. sed mensuram multum excesserunt: quia illi occiderant homines. isti dei filium. illi seruos. isti dominum: illi ministros. isti regem. illi membra. isti caput illi prophetas. isti prophetarum magistrum. qui a prophetis predictus est: scilicet christum. Deinde postq̄ ostēdit in phariseis multiplē

sem culpam ostendit cōsequēter penam: dicens ((serpentes) venenū inuidie habētes ((genimina viperarū)) qz venenū malitie a patribus traxerunt ((quomō fugietis a iudicio gehēne)). Quasi diceret. nullo hmo: qz erant in malitia obstinati. nō solū agt hāc penā meruerūt ppter mortē xpi. sed etiam ppter occasionē apostolorū z discipulorum eius. z propter hoc sequimur: id. s. qz dicitis ((nō essemus socij eorū). i. homicidarū vt ostēdam vestrū mēdaciū. ((Eccc ego mitto Iseu mittā ((ad vos) instrūēdos z reuocādos ad me ((pphetas z sapiētes z scribas)). s. apostolos q spū pphētico pleni erāt z corda sapientia diuina erudiebāt. z tanq̄ scribe docti de thesauris suis noua z vetera proferebant z ex illis occidētis z crucifigēt z flagellabitis in synagogis z cōgregationibus vestrīs. ((z psequimini de ciuitate i ciuitatē)) qd̄ z fecerunt: z quos illi sō qz nō viderūt nō occiderunt. isti vidētes eorū de sideriū impleuerūt z sic mores patrū iniquorū sequēdo. se filios eorum esse testati sunt. Deinde vt ostēdat qm̄ nō ipane hoc faciūt. timorē eis ex his incutit dicens. vt veniat cōsecutine. qz ē psecutio equitatis: sup vos. i. generationē vestrā z omnū malorum vobis cōsimilē: ois sanguinis iustus. i. debita vicio p oī effusione sanguinis iusto: q̄: a sanguine abel iusti. cui⁹ munera narrānt a deo accepta: vsqz ad sanguinē zacharie filij barachie. i. iōis de sacerdotis: q pp suam infirmitā dicitus ē barachias. q̄ interpretat̄ bñdictus dñi. quē occidistis. i. vestrā generatio vobis similis occidit inter tēplū z altare. s. holocaustorū. q̄ erat extra tēplū. s. in atrio ipsius tēplī. s. lz multi post z añ ab hac generationē sint occisi. tñ potius nominat istos duos q̄ alios. vt in vno layci. s. in abel: q̄ fuit pastor ouīū z in campo necatus: in alio clerici. s. i zacharia. q̄ fuit altaris officio mācipatus. z in atrio tēplī occisus intelligant z p hos duos oēs sancti martyres laycalis. s. z sacerdotalis ordinis designant. Amen amē dico vobis. veniēt oīa. s. scelera z scelerum punitiones sup generationem istā. s. vestrā. z oīum malorū: z si nō oēs sint vno tēpore. tamē omnes sunt vnum corpus diaboli. Deinde. cōuertit hmonē specialiter ad metropolim ciuitatē hīersalē. in qua erāt magis culpabiles: cā p̄j patris affectu plā

gendo. z ex hoc auditores erudiendo dicens. Hierusalē Hierusalē. Hierusalē vocat habitatores. nō edificia ciuitatis. ponēdo cōtinēs p cōtento: z alloquit̄ hic populum iudaeū sub nomine ciuitatis metropolitane. Seminatio vero huius verbi hīersalē. miserentis est: z miserā vocātis ac valde diligentis. Vel geminat ppter vehemētē reprehensionē z maiorē exprobatōnez: Vel qz sanctos affligebant duplici z corporaliter z spūaliter. Que occidit pphetas. dñs etiā occisura pphetarū: z lapidas eos q ad te. i. ad suā vtilitatem z instructiōnem z ad increpādū scelera tua missi sunt: Ideo icurabilis ē plaga tua qz eos abicis q tibi salutē offerūt. Vñ Cris. Quō saneris q̄ nullū ad te medicū peruenire pmittis? Sanctis meis nō peperci. vt tibi parecerem peccatrici. Illorū vitā neglexi. ne tuā viderē. Oēs medici spiritales in te defecerūt: et tu curata nō es. si de morte tua gausus fuisset. nunq̄ ad te misisset pphetas. Si te pdere voluissem nunq̄ ad te ipse venissem ergo qd̄ faciā si tu ipsa viuere nō vis? Dec Cris. ((Quoties volui ego)) q mortem peccatoris nolo. ego q oēs peccatores saluare volo. nō qdem semel vel bis sed multotiens. Primo per legē nature. Secdo per legē scripture. Tertio p legē gratie. Item in mane pueritie. in tertia adolescentie. in sexta iuuetutis. in nona senectutis. in vespere decrepitae etatis. ((agregare)) sub cultu vni⁹ dei. p fidē z caritatē: ((filios tuos)). s. iudeos p̄dicatōnis pphetarū z miraculis. z te mihi adiungere z meis. Multi sunt dispersores s̄panci ad bonū congregatores. dispersit enī diabolus. dispersit mundus. dispersit carnalis affectus. dispersunt temptatores. Sed dñs vult cōgregare in vnitatē fidelī vnitates caritatis. in vnitatem superne ciuitatis. Sequit̄ ((quē admodū. gallina cōgregat pullos suos sub alas)). Donit̄ exēplū de gallina. ad ostendendū affectū suū ad populum qz inter alias aues vī magis affici ad nutritionem et cōseruationem pullo rum: tam magnam enim affectum in filios habet vt eorum infirmitate affecta infirmetur. et ipsa et eos alio p̄tegens p̄tra milnū pugnet. Sic et dei sapientia p carnis susceptionem infirmata. p̄tegit nos et defendit a diabolo. ac nutrit z cōseruat sua gratis.

De signis aduentus domini. z consumationis seculi.

¶ Et noluiti (quoniam neglexisti. tradidisti. impedisti. quia prophetas a deo missos. postea Johannē baptistam z ultimo dñm nostrū iesum xpm. z eius discipulos cōtēpserunt. imo z occiderūt. Ne si diceret. Ego volui s; tu voluisti. Ego qđ meū ē feci. s; tu qđ tuū erat nō fecisti. Ego pro tua salute prophetas ad te misi. s; tu eos interfecisti. Ego ad te ipse veni. Et tu me recipere noluisti. Tibi ergo imputandum z tue malitię. non mihi. O quotiens monet nos deus. mō blādi cōs. mō increpationibus. nūc sic. nūc sic. Et parū aduertimus. Et id valde timenda est nobis pena q̄ sequit̄. Tādē enī ex multiplī eoz culpa multiplicē eis cōminat̄ penā. Primo tēporalē. q̄ plus tīnebāt z semper formidabāt. subuersionē ciuitatis z tēplī desertionem. dicēs. ((Ecce relinquet̄ vobis a deo. domus vestra)). scēplā z ciuitas ((deserta)) qz p̄ romanos fuerūt destructa: deserta qđē z nudata auxilio xpi. qz habitatozē xpm relinquerunt ac p̄diderūt. z hereditatē p̄cipere gestientes heredem occiderūt. Ergo xps erat q̄ antea eis p̄sidebat. et eos manu tenebat ac gubernabat. z ab hostiū manibus eripiebat. Itē deserta angelo rū custodia. qz audita ē vox ī tēplo trāseamus ab his sedibus. Distice aut̄ dom⁹ in deoz deserta z vacua derelicta ē. i. indigni habitudine sancti spiritus remanserūt qz ī incredulitate p̄seuerantes. xpm hospite nō susceperūt. Ubi Cris. Deserta ē a sanctis. v̄serta a sanctitate. a fide. a caritate. a gratia z spiritu deserta deniqz ab ipso deo. z a bonis oibz q̄ sunt dei. Ubi z Origē. Semp̄ etiā eis q̄ noluerunt cōgregari sub alas ei⁹ cōminat̄ xps. ecce relinquet̄ vobis domus vestra deserta. i. anima z corpus. Deinde cōminatur eis penā eternā q̄ est carentia sue visionis. nisi a suis cōuertant̄ nequitis dicens ((dico enī vobis. nō me) z faciē meā ((videbitis ammō)) ab hoc. i. tēpore passionis mee ((donec dicatis ((benedictus q̄ venit in nomine domini)). i. donec etiā inuiti cōfiteamini me esse xpm benedictū filium. a patre missū. a p̄phetis p̄dictū: q̄ erit in aduentu claritatis ad iudiciū. Ubi zach. Aspiclent me quē cōfiterunt. Reuera enī post passionem suā visus est a discipulis z amicis suis. sed nō a iudeis. Vel nō videbitis me. i. nisi dicatis penitendo z me dei filium

per fidem cōfitemdo benedictus q̄ venit in nomine dñi. i. h̄ est bñdictus q̄ venit in mō dū p̄ incarnationem missus a patre: quo ianuitur cōuersio reliquarū ante aduentū ad iudiciū. Tunc enī iudei q̄ in fine mundi credituri sunt in xpm. laudabunt z cōfitebuntur ipsam z his dictis eriens dñs iesus v̄ templo cū discipulis recessit a iudeis. Ubi Origē. Sed z vnusqzqz euz sit tēplum dei propter spiritum dei inhabitantem ī se. ipse sit causa sue desertionis vt egrediatur xps ab eo.

Oratio.

Emine iesu xpe. q̄ legi z p̄ceptis tuis obediētibz das bñdictiōes. et inobediētibz maledictiones: da mihi de tua largitate. ipsis tuis p̄ceptis semper obtēperare z errores hypoeritaz in oibus custare: da mihi tuis monitionibus et beneplacitis sine tedio acq̄iescere. z me sine negligētia emēdare: vt tandē in aduentu claritatis tue ad iudiciū te benedictum ad plenā nostram redemptionē hoc est p̄fectā corporis z anime libertatē manifeste veniētem. letus aspiciam: z cum electis tuis te sine fine benedicam Amen.

De signis aduentus domini. z consumationis seculi.

Capit. xxxix.

Cum dominus

iesus eadem feria tertia (egressus esset de tēplo) ipso egressu designās qđ dixerat. i. domū indeoz deserēdaz. i. ciuitates z tēplū) discipuli admirantes) si templaz tate pulchritudinis z fortitudinis destruerēt. i. ad nihilum redigerēt ((ostenderūt ei edificationes tēplū) nō ignotas s; tanq̄ admirādas: vt p̄pter nobilitatē z magnificentiā edificio: uz. q̄ ad diuinū cultū facta crāt flecteret ad misericordiam: z mitigaret penam cōminatā. Videbat etiā eis. q̄ nec rapine euerti posset vel dirimi. Nō respiciebāt ad tēplī sanctitatē s; ad edificioz p̄ciositatē z fortitudinē. Sic hodie multi p̄ at tendūt ad cultū ecclesie corporales q̄ spiritalē. Ubi Ber. Sēmis altaria fulgēt z ministrorū dei nulla electio est. Sed strarius fuit in primitina ecclesia. qz maior vis fiebat in ordinatu spūali q̄ in materiali. Ubi August. Olim erant parietes ecclesie viles z viri pretiosi: mō conuerso. Ecclesie quisq̄

pe ornatus non est in edificacióne et redditione.
 sed in humilitate, hospitalitate et pietate. (Et respondens Iesus dixit) non solum huius destruenda fore, sed et quod in eis (non relinqueretur lapis super lapidem, quod non destrueretur et committeretur) quantumque pretiosa et fortia viderentur. Hoc autem factum est a Romanis, scilicet, anno post passionem domini. Similiter erit de magnis et sumptuosis palatiis, quod non relinqueretur lapis super lapidem in eis. Secundum. Beata. Diuinitus procuratum est et pulsum, ut patefacta euangelica gratia per orbem, templum ipsum cum suis ceremoniis tolleretur: ne quis adhuc paruulus et infirmus in fide, si viderit illa permanere quae a deo sunt instituta a sinceritate fidei ad iudaismum laberetur. Auferatur ergo umbra, et palma tenet veritas per orbem declarata. Omnis enim compositio mandatorum sic est destructa, ut iudei nihil implicant, et capite sublato membra inter se pugnent. Vnde Crisostomus. Illa hierusalim figurata typum gerit hierusalim spiritualis, id est ecclesie. Nam nisi templum istud destructum fuisset, obseruatio legis non facile fuisset consequenda. Sed antequam destructum esset: ut si velint iudei postmodum seruare legem non possint, aut de pascha aut de sacrificiis aut de ceteris festiuitatibus. Considerunt corporalia et figurata, ut surgerent spiritalia et vera misteria. Hec Crisostomus. (Et vadens dominus ipsa die cum discipulis in montem oliueti, et sedens ibi contra templum) In loco ubi postea constructa est ecclesia: interrogatur ab eis de tempore destructionis hierusalim et templi, et de signo aduentus sui et consummationis seculi, quod putabant se statim destructionem ciuitatis et templi. Ille quasi desuerunt sibi facte in monte oliueti, et hoc rationabiliter: quod ex illo loco templum et ciuitas clarissime videntur, et occasione huius destructionis ibi queritur, similiter et iudicium extremum, futurum est circa illam locum, ideo conuenienter fit ibi questio de futuro iudicio. Et respondens Iesus dixit eis signa predictorum: et eos circa quodlibet in necessariis et utilibus instruit, nec dicebat quod eos scire non expectabat. De signis docet, de tempore intimandum non putat: quod incertitudo temporis inducit terrorem et ita preparationem: sed ignorantia signorum posset inducere errorem et quibus plura ex his signis possint referri simul ad euersionem urbis et templi, et ad christi aduen-

tum ante consummationem seculi. Secundam enim Crisostomus. His non separatim: que signa pertineant ad hoc vel ad illud ponit, ut eadem videantur ad utrumque pertinere: quia tamen euersionem urbis et templi iam completam et preteritam dignoscimus, ideo ad instructionem nostram, omnia ad ea que restant referamus: quia possunt omnia de aduentu christi et consummatione seculi intelligi, et per apostolos omnium credentium persone signari. Nam dicit hoc discipulis, non tantum eis qui durare deberent in vita ista usque ad finem mundi, sed in personis eorum dicitur hoc omnibus posteris eorum credituris, quasi unum corpus christentibus eorum ipse. Sed antequam eis ad interrogata respondeat, mentem eorum ut non seducantur confirmat. Vnde Crisostomus. Neque enim de hierosolime destructione neque de secundo suo aduentu statim respondit, sed de malis quibus statim obuiandum erat. Premunuit ergo dominus fideles, ne seducantur, scilicet, a veritate fidei ducantur. (Multi enim pseudo christi et pseudo prophete), id est, simulacra et falsi (venient) ascribentes sibi nomen christi ex presumptione et dicentes se christus esse: et seducant multos per falsam doctrinam, per simulatam vitam, per signa mirabilia. Vnde athanasius dicit. In vna quaque heresi diabolus figuratus dicit, ego sum christus, et apud me est veritas. Multi etiam videntur hoc dicere facti, quia statua sua destrictius faciunt obseruari, quam precepta dei: volentes magis sibi quam deo obediri. Sed non est venturus christus nisi precedant signa ab eo predicta. Que ideo nobis dominus pronuntiat ut nos ab amore mundi compescat, et timorem nobis incutiat, ac semper vigilantes et paratos nos inueniat, quia minus scacula feriunt, que ante premissa sunt, et permittit dominus primo in generali signa priora, scilicet, plura quantum ad hostes extraneos, et seditiones quantum ad domesticos. Deinde subdit in speciali eorum multitudinem tangens mala septem: que sunt inimicitie populorum, quia (urgit gens contra gentem) discordia principum, quia (regnum aduersus regnum) commotio locorum per loca: infectio morborum, quia (pestilentie) defectus victualium, quia (fames) terrores celestium impressionum, quia (terrores de celo) novitas et

uentum mundanorum: quia signa magna erant. Per hec autem septem que hic tangunt possunt intelligi septem mala que hodie ecclesia dei patitur: quorum primum est discordia ecclesiarum. secundum impugnationes hereticorum. tertium turbationes secularium. quartum exempla malorum. quintum defectus doctorum. sextum fulminationes sententiarum. septimum monstruositas ordinationum ecclesiarum. Multa ergo mala precedent ita ut impleat quod dicitur. pugnabit pro eo orbis terrarum contra insensatos: et qui contra auctorem omnium peccatiter pugnaverunt. iusto tunc dei iudicio ab omnibus oppugnetur. et qui in cunctis deliquerunt in cunctis feriantur. (Oportet) et ducens est (primum hec fieri) tanquam a deo ordinata: malicia hominum exigente. et deo bonum inde eliciente. scilicet ad probationem et utilitatem bonorum: et ad destructionem et perditionem malorum: quia hec omnia initia et quasi perconia sunt dolorum futurorum. (sed nondum statim est finis) et consumatio eorum. quia ista sunt temporalia sed consumatio dolorum erit eterna. Magnitudo enim malorum iudicium generale precedentium est figura sequentium incorporaliter grauiorum. Nam (ut dicit Gregorius) per crebra mala que preueniunt. indicantur mala perpetua que sequuntur. quia multa debent mala precurrere. ut malum valeant sine fine nunciare. Spiritualmente secundum Ambrosium: Sunt et alia bella que vir sentit christianus. scilicet diuersarum prelium cupiditatum. studiorum conflictus. multo etiam grauiora sunt hostes domesticis quam extranei. Et secundum Irenaeum. Spiritualmente in ecclesia pestilens carnalium vitiorum. fames verbi diuini. terremotus tribulationum erunt. quia ecclesia multum in fine temptabitur. Deinde subdit quo merito hec omnia contingunt. quia (ante hec omnia). scilicet hec predicta erunt persecutiones sanctorum. quibus (intendantur manus) ad capiendum. quique tradentur ad tribulationes et mortes etiam a propinquis et amicis (et erunt odio omnium hominibus) humi et terram seu humana non diuina sapientibus. Unicus enim dei inimicus est mundi. et in tali odio erunt propter nomen christi. ac possessionem veritatis. et assertionem veritatis. quod quidem iocundum et gloriosum est sanctis: quia felix est iniuria cum deo est in causa. quia ad hanc sequitur ma-

gnam premium et gloria imensa. Qui etiam post dura que predicantur de afflictione mortis. protinus consolatur de gloria resurrectionis. quia etiam (capillus minimus (de capite eorum non peribit)) Et ideo multo magis cetera maiora non peribit. et hoc addit ad declarandum veritatem future resurrectionis. nam quicquid siue ad substantiam siue ad decorem corporis facit. in resurrectione redibit. Secundum sensum spirituale. capillus de capite dicitur non perire: quia nec minima mentis cogitatio bona manebit irremunerata. Tunc Beda. Non solum ossa nostra. id est fortia gesta vel dicta remunerantur. sed etiam capilli. id est minutissime cogitationes bone. que de corde quasi capillus de cerebro exeunt. apud iustum iudicem digna mercede donabuntur. Tunc propheta. Reliquie cogitationum diem festum agent tibi. Similiter nec cogitationes male remanebunt impunitae. Et quia gratia sunt que sancti in persecutionibus pati habebunt. Ideo consequenter ad tolerantiam confortantur. In predictis enim maxime necessaria est patientia (qui in patientia possidebunt). id est custodient animas suas. Custos enim omnium virtutum patientia est in qua animas que corpus possident possident. cum ipsas animas ad patiendum ratione regimus. Qui autem impatiens est: animam suam non possidet: quia animi sui furorem et iram cohibere non potest. Unde Beda. Sic enim conditi mirabiliter sumus. ut ratio animam et anima possideat corpus. Jus vero anime a corporis possessione prepedi si non prius anima a ratione possidetur. Custodem igitur conditionis nostre patientiam dominus esse monstrauit. quia ipsa nos possidere nosmetipsos docuit. hec Beda: Magna igitur est virtus patientie. sine qua anima perditur et per quam possidetur. Qui enim patienter suffert temptationes. accipiet coronam. sed qui perdit patientiam perdit et coronam: Unde et Gregorius. Eam commendat dicit. Ego virtutem patientie. signis et miraculis esse maiorem puto. et Salomon. Melior est patienter viro fortis. et qui dominatur animo suo expugnatoe urbium. Tunc et Seneca. Tormenta patienter ferre obrabile est. hec enim fortitudinis pars est. Non enim pati tormenta obrabile est. sed pati fortiter quod est virtus. Cum aliis tormenta fortiter patitur omnibus virtutibus vititur fortasse cum vna in

Prompta fit. et maxime appareat patientia: illic est indiuiduus comitatus virtutum. Quicquid honeste fit. vna virtus facit. sed ex philij sententia. hec Seneca. Igitur (vt dicit Criso.) iniurie holium nullū faciunt dānam. sed magis patientie iurā. Quia vero tot terroribus auditis sancti turbari potuerunt. timentes quid tunc rideant: consolationē supponit de dando eis impedimentis (os et sapientia) ac deendi et respondēdi materiam (quibus nullus poterit resistere vel contradicere) qz nō et ingenio vel arte eoz pcedent verba. sed ex spū sancti gratia. (Tunc multi scandalizabunt). i. discedent a fide. et rucnt in errozes: timore vel immanente tormentoz. aut portentis seu muneribus seducti. (Et qm̄ abundabit iniquitas) et malitia in falsis xpianis. iō (refrigescet et deficiet caritas). i. vera dilectio erga deum et primū. in multis alijs ab igne diuini amoris. lz totaliter non cadat in eis. Ex habundantia enim iniquitatis orit tepiditas caritatis p tribulatione. que calere videbatur ante tribulationē et i pace. Deniqz (vt ait Ambro.) tūc iustus in deserto iniquus in regno. Vel in eisdē in quibus habundat iniquitas refrigescit caritas. Nam (vt ait Remigius) quāto magis ab vno quoqz iniquitas suscipitur. tanto amplius in corde ipsius ardoz caritatis extinguitur (Qui aut pseuerauerit) in fide veritatis. in amore bonitatis (vsqz in finē) et terminū vite presentis quocunqz tempore incipiat et quocūqz tēpore reincipiat (hic saluus erit) qz nō cepisse sed persistere virtutis est et nō inchoatio tolerantie. sed perseuerantia coronat. De hac materia persecutionū habes latius supra post missionē apostolorū. sed hec predicta more insolito et multo violentius tunc fient quā euenire soleāt. ita vt p signis habeant. (Et p̄dicabit hoc euangeliū regni in vniuerso mundo) p̄dicatō noui testamenti dicit euangeliū. ratioe sue p̄fectionis et bonitatis. videlicet qz bonum honestū qz bonū iocūdam. qz bonū vtile: et dicitur euangeliū regni ratione sue dignitatis. vel finaliter quia ad regnū ducit. quod lex non faciebat vel causaliter quia reges facit. vel materialiter quia de regno differit et hoc in testimonium omnibus gentibus. i. in accusationem his qui nō crediderūt: qui

enim crediderunt testabuntur aduersus eos qui nō crediderunt et eos cōdēnabūt. et tunc veniet cōsumatio cum ad fines orbis terre sermo pietatis peruenierit. ne aliquis excusare se possit. secundū Augū. P̄dicatio euangeliū in toto mundo. Quis fuerit cōpleta quo ad omnes mundi partes non tamen quo ad omnes homines in omnibus partibus mundi existentes. Unde in omnē terram. sed nō in omnes omnis terre. exiit sonus eoz: nisi forsitan per cōmunem in generalis relatum aliorum. et qz nōdum in omnibus fuerat completuz expectatur cōplendum. Unde et Hiero. signum dñici aduentus. est in toto orbe euangeliū p̄dicari vt nullus sit excusabilis: qz ant iam nūc est cōpletum aut in breui credimus esse completum. nō enim puto aliq̄ remansisse gentē. que xpi nomē ignoret: qz nō habuerit p̄dicatorem. tñ ex vicinis nationibus opinio nem fidei nō potest ignorare. hec Hiero. De predictis signis sic dicit Criso. Est quippe res ista prozsus ambigua. et oīno nescimus an etiam nostra etate hec omnia finiantur et dies ille metuendus adueniat. atqz horribile illud nobis ostendatur tribunal. Nam et signa multa prozsus impleta sunt: et euangeliū toto iam fere orbe personuit. et prelia terrarū tremores et fames: vt predictuz fuerat. acciderunt nec grande iam medius est. Que omnia considerantes. ad eam nos qua hinc abcessuri sumus. perfectionē paremus. Nam licet cōis illius finis nōdum istet dies peculiaris. tamē iste vnuscuiusqz nostrum finis in proximo est. Et si enim senex sit aliquis. et si adolescens: morti tamen in qualibet etate vicinus est. hec Criso. Eā vero et radix omnīū maloz in mundo est superbia et presumptio: populus enim p̄tra regem erigitur. clericus cōtra sacerdotem. monachi contra abbatē. filij contra parentes. iuuenes cōtra seniores supbiendo diuersa sentiūt. Maluz ergo superbie. qz supnam angelozum curiam corrupēdo destruerat. presens quoqz seculum inordinate p̄uertendo destruet. Unde Petrus damianus euīdam de fuga mundi congratulādo sic scribit. Magnas deo gratias debes quate hoc tempore de mundo elegit. quo in eo difficile quis saluatur. Jam sterile arbutuz per litrus ducitur arenosum. Jam illud p̄

pheticam videtur impletum. Non est veritas. non est misericordia. nō est scientia dei in terra. Maledictum ⁊ mendacium ⁊ homicidium ⁊ furtum ⁊ adulterium inundauerunt. Et illud. Omne caput languidum ⁊ omne cor merens. a planta pedis vsq; ad verticem nō est in eo sanitas. Non est huius tēporis vt qui puritatis ⁊ innocentie tramitem tenere desiderat. ecclesia batulare regimen ac/ quiescat. eā videlicet omnes pene per visio- rum abrupta precipites. ⁊ tanq̄ furentes equi. per voluptatū suarū campos feruntur effrenes. Claustra vocant euangelium clau- ditur. ⁊ per ora ecclesiastici ordinis forēsa iura decurrant. Pauci sacrarū meditātur eloquia scripturarū: sed omnes scita legū ⁊ forense litigium. Et reuera. tam immanis pres- sura incumbit ecclesiis. vt tanq̄ babiloni- ce legionis acies circumfusa. ⁊ hierusalem cū cinibus suis videatur obsessa. Jam nō oculum pro oculo iuxta legem. sed referunt eū fenore lesione: ⁊ disciplina videte que sub gentili dudum seruabat imperio. nūc enā gelio pena terribiliter intonante nescitur. Ideoq; p virga taurē. p scutita clauā. p verbo ferrū. p vecte adhibent gladium. Erubescunt nūc nō excedentē inturie vicem. de- dignant illati discriminis equitā: videri victores atq; terribiles ambiunt. trisphal- glorie titulos concupiscunt. Sic itaq; dum vnus parūper irascitur. alter ad insaniam pnotatur. Et quid aliud inter hoc tot fla- gitioꝝ mala perpendimus: nisi q; venturo citius antixpo via sã sternitur. per quā i of- fensis nequitie sue vestigijs gradiatur. Nā sicut dicit apostolus mysteriū iam opatur iniquitates. **Hec De.**

Ratio.

Omne Iesu xpi. iudex olim vcture
 da mihi constantia in fidei verita-
 te. ne seducar a simulari ⁊ falsis ho-
 minibus. nec succumbā in tribulationibus
 sed in p̄fessione tui nominis ⁊ assertione ve-
 ritatis. valeam fortiter persistere. ⁊ pro hac
 odia hominū ⁊ aduersa gaudenter sustine-
 re. Tribue mihi virtutē patientie. ⁊ vt abū-
 dante iniquitate nō refrigescat in me ardor
 caritatis. sed vsq; in finem vite presentis p̄-
 seuerē in fide veritatis ⁊ amore bonitatis:
 quatenus te miserante saluus siam domle
 deus salutis mee. Amen.

De aduentu ⁊ persecutione antixpi.
 Capitulum. xl.

Est prelia autem

⁊ seditiones ⁊ alia que p̄missa sunt sequitur aduentus antixpi qz vt pat̄ p̄cl-
 sit xpm ita discordia precedet antixpm. Et
 (vt ait Criso.) sicut ante ignē fumus p̄ce-
 dit. ⁊ ante victoriā pugna. sic ⁊ ante gloriā
 xpi. temptatio antixpi. Unde subiungit. (Cum
 videritis). s. oculis corporis i successi-
 foribus vestris abhominatiōē desolatio-
 nis que dicta). i. p̄dicta est. (a Daniele p̄-
 pheta) (dicente. Erat in tēplo abhomi-
 natio desolationis) (stantē in loco sancto. Ii
 templo dei qui legit. s. dictā p̄phetiā. intelli-
 gat eam: tunc impleri ⁊ cōsumatiōē insta-
 re. Nam ibidē dicitur. ⁊ vsq; ad cōsumatio-
 nem ⁊ finē perdurabit desolatio: hoc imple-
 tum est quādo Helius adrianus imaginē
 suā statui fecit. vbi steterat archa testamē-
 ti. ⁊ hoc fuit signū destructionis ⁊ desolati-
 nis ciuitatis ⁊ templi. Hoc etiā de abhomi-
 nabili antixpo p̄t intelligi. que dicitur ab-
 hominatio rōne superbie. qua se p̄fert deo
 ex hoc q; aduersus deū veniens. honorem
 dei sibi vendicat: ⁊ dicitur desolationis. qz
 tunc erit maxima electoꝝ desolatio quā
 do cultus dei destruetur. vel quia terra et
 cultus dei per ipsam desolabitur (tūc enī
) (vt ait apostolus) (reuelabitur). i. ma-
 nifestabitur homo peccati. filius perditionis
 qui aduersatur ⁊ extollitur supra. i. p̄tra oē
 q; dicitur deus. aut q; colitur: ita vt in tem-
 plo dei sedeat. ostendens ⁊ ostētans se tāq̄
 sit deus. In loco enim sanctificationis sta-
 bit: vt vbi sanctorum precibus deus inno-
 cabatur. ibi ab infidelibus receptus dei ho-
 noꝝ venerabilis dignus videatur. Cuius
 sp̄s iam precedit. qz iam mysterium iniqui-
 tatis operat̄ in mēbris suis. Moraliter pre-
 latus malus est idolum abhominatiōis et
 desolationis. Unde in zach. E pastor ⁊ ido-
 lum derelinquens gregem. Dicitur autem
 abhominatio: propter fastidiū respectu dei
 abominabilis enim est deo propter prauitatem
 cordis. propter impietateꝝ operis. p̄-
 pter indignitatem oblationis. vnde totus
 est abhominabilis. sed additur. desolatio-
 nis propter dispendium siue dānum respec-
 tu proximī. Desolatur enim populum. vel

per negligentiam officij. vel per corruptio-
nem exempli. vel per subtractionem tempo-
ralis subsidij. sed stat in loco sancto. ppter
monstrā respectu officij: est enim figura an-
tirpi qui sedebit in templo dei. et ideo iam
antirpi sunt multi. Tunc qui legit intelli-
gat videlicet ecclesie destructionem. prelati
dānationem: populi periclitationem. Ubi
Beda. Juxta vero sensus spiritalis. cum vi-
derimus adhominatōne desolationis sta-
re ubi non debet. hoc est hereses et flagitia
regnare inter eos. qui celestibus miseris
videbantur esse consecrati. cum operātes
iniquitatem. loquentes mendacium viros
sanguinum et dolosos quos abhominabit
dñs. pacem fidelium turbare perpenderit
(tunc quicumq; in iudea) hoc est in pessi-
one vere fidei persistimus. nō terrenis nisi-
misq; actibus mancipari. sed tanto altius
virtutū culmen debemus ascendere. quāto
plures ampla et errabunda viciorū seq; iti-
nera videmus. Hec Beda. An sequenter
monet. ut tunc. s. veniente antirpo (qui i
udea sunt fugiant) q; iudei eā pmitus susci-
pient. et ibi ppter corporale antirpi pntiaz
malorū persecutio erit (fugiant inquam ad
montes) i. ad loca secreta et deserta. ubi la-
titare possint. Unde hylarius. Judeam de-
seri monet et transiugi in montes ne admit-
tione plebis illius que creditura ē antirpo
vis aut contagio afferatur. (Et qui in te-
cto sunt). i. in eminentia perfectiōis (non
descendat aliqd tollere de domo sua) per
cupiditatē rerū secularium. ppter quas
sepe etiā perfecti desciunt a culmine perfe-
ctionis tpe psecutionis. hec hylarius. (Et
in agro sunt) laborātes pro fructu honorū
operum quantū ad actiuos (nō reuertant
tollere tunicam suā) i. nō redeant ad occi-
patōnes seculi. peccatum implicantes que
intelliguntur per tunicam. Ad litterā vult
ostendere. q; propter instantem tribulatio-
nem et malorū presentium ac propter expe-
ctationem iudicij et malorū futurorum. non
vacabit alicui intendere negotiis tempora-
libus. sed melius est q; saluet vitam suam
q; rem possessam. et cogitet quō occurrat iu-
dicis conspectibus. Distice autē distingui
possent predicta tria per tres status homi-
num. Per eos qui in iudea sunt iteligi po-
test status incipientium. qui tantum in con-

fessione fidei manent secundum illud apo-
stoli. corde creditur ad iusticiam. Per illos
qui in tecto sunt status proficientium qui
iam supra carnes que est domus anime. su-
pra mundum. qui est domus hominum su-
pra aerem qui est domus demonum ascen-
derant. Secundum illud psal. Et factus sū
sicut passer solitarius in tecto. Per illos q
in agro status perfectorum. qui in se perfe-
cti tam altos perficere conantur. secundum
illud cant. egrediamur in agrum. Secun-
dum hec triplex est consiliū amonitiōis
Primus enim datur consiliū ascenden-
di ad montes: sic et que in iudea sunt. idest
in confessione fidei licet. imperfecti (iudea
enim confessio interpretatur) fugiant ad
montes eternos. idest ad scripturas apo-
stolorum et prophetarum. vel ad culmina
virtutum ut illuminentur a deo. Unde psal-
mista. Illuminans tu mirabiliter a monti-
bus eternis. Secundus datur consiliū nō
descendendi: sic et qui in tecto. i. qui animo
excedit carnem et mundū per celestem con-
uersationem: nō descendat tollere aliqd
de domo sua. i. non inclinet se ad carnalia
desideria. nec redeat ad actus pristine con-
uersationis mūdane. s. m illud apostoli car-
nis curam ne feceris. Tertius datur consi-
liū non reuertendi. sic et qui in agro. i. qui
operatur in ecclesia sicut bos in agro domi-
ni. nō reuertatur tollere tunicam suam. i. re-
aliquā temporalem qua se exuit ut nudus
mundum christum sequeretur. sedm illud
cant. expoliant me tunica mea. Sedm enī
Aug. in tribulationibus cauendū. ne q; q;
deiciens ad carnalem vitam de spūali sub-
limitate descendat: aut qui psecratur in an-
teriora se extendens deficiendo in postero-
ra respiciat. Et bene dicit. q; non est reuer-
tendum retro per defectum perseverante
in bono: et ut hoc facilius faciatis. memores
estote vroz Loth. que quia retro respe-
xit. nature sue munus perdidit. Fugiens
enim sathanam et sodomam. per intempe-
rantiam resperit ea: et mortua statua salis
seu columna est effeeta. sedm Augu. hec
vroz Loth significat eos qui in tribula-
tione retro respiciunt et a spe diuine pro-
missionis se aduertunt. Et ideo statua sa-
lis facta est. ut exemplo amonendi homi-
nes ne similia faciant tanquam condas et

erudiat cor cor ne fatui fiet. Querit Aug. quare mulier ista fuit punita respiciendo ⁊ videndo sodomitas. nō autē Abraham: ⁊ rñ det. q̄ Abraham respiciebat dei sniam approbando ista autē in peccatis corꝝ delectādo. Et ne hoīes in persecutione retro aspiciant. fidem negando ⁊ vitā bonā deserendo. vt vitā corꝝporalē saluent: consequenter amonendo inducit. q̄ quicūq; quesierit sic vitam suam. i. vitam corꝝporalē saluā facere. timore mortis desiciēdo in antixpi tribulatione. i. xpm negando vel bona deserēdo ⁊ retro ad mala eundo (perdet illam) incurrendo dānationē eternā ⁊ quicūq; permanens fortis in confessione fidei ⁊ tribulatione (p̄derit aīam suam). i. vitam corꝝporalē. estimans eā vt occasiōis onem ⁊ feligens mori q̄ cadere a fide ⁊ virtute (vniūficabit eam). i. vita eterna eam dignas faciet. q̄ inde merebit ⁊ in premiū recipiet. (Ueb autē pregnantibus ⁊ nutrientibus illis diebus) q̄ ad litteram p̄gnantes non possunt bene fugere. aggranante pondere. nec similiter nutrientes ppter curam. quae circa puulos sunt occupate. Distice p̄gnātes sunt. qui fetum mali operis fouent ⁊ nutriunt: ⁊ sic notatur in conceptione peccatū in corde: in nutritione peccatū in opere. Vel pregnantes sunt. qui bona p̄posita que ceperunt nō implenerunt: nutrientes qui peccata sub spe longioris vite. vsq; ad mortē deduxerunt. Vel scdm Aug. p̄gnantes sunt auari. qui aliena p̄cipiscunt ⁊ spē habent adipiscendi. sicut mulier p̄gnans in spe est plem habendū: nutrientes vero sunt qui qd p̄cipierunt possident. ⁊ possessa nutrire student ea detinendo ⁊ augendo: ⁊ sic anime cup. de temporalīū pregnantes sūt in acquirendo. ⁊ nutrientes in possidendo. Et nota sūm Aug. Quod quadruplex est caritas. i. incipiens que nascit. proficiens q̄ nutritur. perfecta que roboratur. perfectio: q̄ mortē desiderat. Pregnantes ergo sunt. q̄ bonū opus ceperunt sed non fecerunt nutrientes que facere ceperant. sed non perfecterunt. Istis autē pregnantibus ⁊ nutrientibus veb: q̄ cito scandalizabunt in antixpi persecutione. vel amore male inflamante. vel timore male humiliante. vel mō vtroq; (Deinde hortatur vt oremus ne fiat fuga

nostra hyeme vel sabbato). i. ne aut in frigore. peccatorꝝ aut ocio bonorꝝ operum reperiamur: vtrunq; enim multū impedit hominem a fuga antixpi. imo magis facit appropinquare sibi: sicut ecōtrario diuertēdo a malo ⁊ faciendo bonū. homo appropinquat deo. Spūaliter signatur hic duplex defectus. i. caritatis in hyeme ⁊ bone operationis in sabbato. In hyeme est gelicidū amoris. in sabbato cessatio boni operis. Vel ne tunc quatenus peccata nostra fugere ⁊ penitentiam facere q̄ iam nō licet ambulare ⁊ bene agere. Ambulare enim longius sabbato non licet hyemis quoq; ad ambulandum impedimentū est. (Erit enim tunc tribulatio magna. qualis non fuit ab initio mūdi vsq; modo neq; fiet vterius. talis tribulatio.) Tunc enim omnes p̄secutiones cōflabuntur in vnū. i. in fidelium. hereticorꝝ. tyrānorꝝ ⁊ falsoꝝ fratru. hi sunt quatuor venti ⁊ quatuor bestie pugnātes in mari. Tunc creberrima ⁊ acerrima tormenta longe lateq; inferuntur fidelibus: sed in illis regionibus tunc fideles sunt verandi vehementius. vbi dominus fuit crucifixus. Et (vt dicit Baīmo super apocalipsim) illa tribulatio nō per partes sed simul totū examinauit mandū. soluentur enim tunc demones qui mō ligati sunt ne possint nocere quātū vellent. Sicut autē antixps crudelior crit oibus persecutoribus: ita sancti tunc fortiores erant omnibus martyribus. Illā vero tribulationē dominus sciens. infirmitatem humanā abbreviabit ppter electos. s; moderamē sue eterne sapientie ⁊ affectum sue misericordie: ne mora temporū fides concutatur credentiū. ⁊ malitia mutet intellectū. q̄ nō durabit nisi per tres ānos cum dimidio. Ut enim dicitur in Daniele. Durabit per tempus ⁊ tempora ⁊ dimidiū temporis. i. tribus ānis ⁊ dimidio. in qbus regnabit antixpi quantū ⁊ p̄dicant xps. Et iterū in Daniele. die mille ducenti nonaginta idest tres annos ⁊ dimidiū. Et in apocalipsi dicitur. q̄ data est ei potestas facere menses q̄dragintaduos. i. tres ānos cū dimidio. (Et nisi abbreviati). i. breues a deo p̄stiti (sunt dies illi) quibus. i. operabit antixps (nō fieret salua omnis caro) iusti. i. homo: q̄ nisi hoc esset rarus aut nullus presuras sustinere ⁊ per patientiam saluari posset. q̄

Infirmetas humana diu tribulationez sustinere non potest: sed propter electos breuiabitur. ne ex tribulationis magnitudine cadat a veritate. Breuiabuntur autem non mensura sed numero. quia breuiati dies si breues dies sunt intelligendi. sed pauci. Unde dies accipiuntur pro tempore. quia tempus illius persecutionis erit breue. Que ergo spes electis nisi gratia dei: que dat patientiam patris et citius demit potentiam impij. Quanto enim erit haec tribulatio ceteris que precessere prefigurantur pondere grauior. tanto erit temporis breuitate moderatior: ut salui fiant electi. qui soli in horreo celesti sunt reponendi. Unde dicit Rab. Quod talis tribulatio tunc erit in circuitu aere dicitur: ut oibus velut cribro eratio nis palcis sequestratis. solum frumentum in horreis domini remaneat colligendum. (Tunc) .i. tpe antixpi. et in illa pressura. (Si quis vobis) imitatoribus meis (dixerit. Ecce ego) .i. in hac patria vel natione vel secta vel persona (est xps: aut illic) .i. in alia a predictis (nolite credere. et nolite ire) pede intellectus eorum doctrine credendo (neque sectemini) pede affectus eorum vitam imitando quia (multi) discipuli antixpi (venient) ad seducendum populum. (dicentes) quod ipse sit vere xps in lege et prophetis promissus. (Surgent enim pseudo xpi) qui est xps esse menciuntur. sed reuera erunt antixpi. .i. falsi xpiani peruertentes doctrinam xpi. et menciētes de xpo et pseudo prophete peruertentes doctrinam legis et prophetarum. vel usurpantes sibi diuinas reuelationes. .i. antixps et discipuli eius qui sunt membra eius (et dabunt signa) aliquid magni signantia (et prodigia) hominibus admiranda que digito pedunt. et propter admirationem demonstrant: vel signa que aliquid significant de presentibus et prodigia que aliquid pdant et manifestant de futuris. quia virtute demonum multa miracula fieri possent quando deus permittit (ita ut in errorem ducant si fieri potest etiam electi) et predestinati. si aliquo fieri posset ut dei presinitio miraretur. Sed non seducuntur: quia perire non possunt. quos deus ad vitam preordinauit. Unde Greg. Quia electorum cor et trepida cogitatione scutit. et tunc eorum constantis firmouetur. vna in la deis vtriusque complexus

est. Quasi enim iam errare est in cogitatione titubare. Sed si fieri potest subiungit. quia fieri non potest ut in errore electi capiatur. De temporibus antixpi. proprie congrunt. Cuius enim non paueat et contumacia fides. quando non solum tormenta crebriora et acerbiora quam prius consueuerant inferuntur fidelibus. sed quod grauius est. signorum quoque operatio eos quod tormenta ingereret non eos qui sustinebant percontabit et persecutor veritatis erit operator virtutis: id est quod ipse qui tormentis sensit ut xps negetur prouocat miraculis ut antixpi credatur. Nec mirum si ista tunc mali operantur. quia a deo permittuntur solentur enim (ut ait Aug.) tunc satanas. et per antixpi in omni virtute sua mirabiliter quidem sed mendaciter operabitur. Unde Greg. Penitentia que erit humane mentis illa temptatio: quia pius martyr et corpus tormentis fabricat. et tunc ante oculos eius miracula torquet facit. et Criso. Sicut in aduentu xpi. ante illum prophete et cum illo apostoli in spiritu sancto faciebant virtutes: sic et in aduentu antixpi. pseudo et xpiani. et ante illum et cum illo in spiritu maligno facient virtutes. Et subiungit (vos ergo videte. ecce predicti vobis omnia) ut prescienti vigiletis: quia moniti estis. Quasi diceret. Ad hoc ista predictio nunc ut caueatis pro tunc et pericula sequentia preuideatis. quia prescienti estis: et ut minus noceant vobis insidula que preuidistis. Unde Criso. Propterea dicit ecce predicti vobis. ut excusationem ignorantie tollat ab omnibus: et precedens contestatio prudere faciat penam sequentem. Misericordia enim est mandatis preuenire periculum. Non vult enim quemquam perire. quod omnibus monstrat predictionis aduentum. De Crisost. Ad est igitur credendum alicui. vel de persona ut ipse sit xps vel de tempore futuri iudicij neque fides adhibenda. his qui calculant et certum tempus terminant. quia deus venturus sit: quia hoc a nemine potest sciri vel observari. Unde interrogatus deus de aduentu regni dei respondit. (Non venit regnum dei et dies iudicij enim observatione) .i. temporis. neque ab angelis neque ab hominibus potest observari quia veniet. Per aduentum regni dei intelligitur aduentus ad iudicium. quia veniet tanquam rex ad iudicandum: et quia tunc manifestabitur dei rex

De remedijs 5 spūales nonissimi tpe tēptationes ⁊ exercitio mentis in desi.

gnum. ⁊ cessabit omne aliud regnū. Et ad-
dit. ((Ecce enim regnum dei intra vos est))
qꝫ donū gratie est in mente. regnū gratie in
tra nos est quando oēs virtutes ⁊ motus
in nobis diuine gubernationi obediunt.
Secus quando rebellant. Ne si dicat. Non
curretis scire quando veniat regnum dei et
obmittite questionē de regno glorie. qꝫ eius
aduentus sciri nō potest: sed querit regnū
gratie. quod intra vos esse pōt. ⁊ parate vos
per fidē cum dilectione operantem. qꝫ intra
vos est regnū dei. Nam in nobis cum dei
gratia est vt regnū dei capiamus. nisi nos
obicem ponamus. Abi nota qꝫ triplex ē re-
gnū dei. Prīmū est circa nos vel in quo
nos. s. regnū militantis ecclesie. Secūdu
intra nos. s. regnū gratie quo videlicet de-
regnat in anima. Tertiu est regnū glorie
quo deo regnat cum sanctis in gloria. Vel
regnū dei dicit seipsum in cordibus fidelium
regnantem. Unde Beda. Dicit regnū dei
intra fideles positum: qui enim quandoqꝫ
uenturus est iudex oīum. nunc etiā regnat
in cordibus fidelium. Unde ⁊ Ansel. Qui
vere iustus est. deū in se manentem habet.
Templum enim dei sanctū est qꝫ estis vos.
Ut ait apostolus. Sāma igitur diligentia
considerandū est. cum ratione ⁊ reuerētia
sensus nostros ⁊ mēbra corporis nostri mo-
nere debemus: quibus diuinitas ipsa prefi-
det. Demus igitur vt dignū est tanto inha-
bitatori omne imperiū cordis nostri. vt ni-
hil ei repugnet in nobis: sed omnes cogita-
tiones ⁊ voluntatum motus omnia verba
⁊ vniuersa opera nostra. illius nutum atten-
dant. ei⁹ voluntati deseruiant. ad rectitudi-
nis eius regulā dirigant. Sic enim vere re-
gnū eius erimus. ⁊ ipse in nobis mane-
bit. ⁊ nos in illo manentes bene viuemus.
Vos estis (ait apostolus) corpus christi ⁊
mēbra de mēbris. Serna igitur corp⁹ ea di-
gnitate qua decet. Oculi tui oculi xp̄i sunt
non igitur licet tibi oculos xp̄i ad aliquas
vanitates conspiciendas dirigere. Es tuū
os xp̄i est. Non ergo licet tibi os xp̄i. non di-
co ad detractiones nō dico ad mendacia:
sed neqꝫ ad ociosos smones aperire: qꝫ ad
solas laudes dei ad edificationem proximī
debes paratū habere. Sic de ceteris christi

mēbris tue custodie cōmissis intellige. hec
Ansel. Deinde subiungit ((Si ergo dicitur
sint vobis ecce in deserto est xp̄s)) scilicet
tanqꝫ homo religiosus. i loco deserto quasi
sub spē sanctitatis vos decipere volentes:
nolite exire a vestro loco ⁊ proposito. ad vi-
dendū eum vel ad sequendū per opis imi-
tationem. ((Et si dicitur sint. ecce in penetrali-
bus ⁊ in locis occultis)) sub spē cognitōis
diuinorū archanoꝝ malitiā eius pallian-
tes ⁊ vos decipere volentes ((nolite crede-
re.)) Vel fm Hiero. Si quis pmissit vo-
bis. qꝫ in deserto gentiliū ⁊ philosephorū
dogmate xp̄s moretur. aut in hereticorū pe-
netralibus ⁊ occultis seu obscuris conuēti-
entis. que dei pollicentē archana: nolite cre-
dere. Non enim deus in secundo aduentu
in deserto vagabitur. nec in penetralibus
aut in aliquo angulo terre vlt in occulto lo-
co seu in aliquibus obscuris latitabit: sꝫ de
celo veniens manifeste oībus vbiqꝫ appa-
rebit: qꝫ licet aduentus xp̄i in carnē fuerit
occultus. tamen aduentus eius ad iudiciū
erit ita manifestus. qꝫ nō poterit aliquē la-
tere tanqꝫ incognitus. In primo enim ad-
uentu venit in humilitate ⁊ paucis cogni-
tus. ⁊ a multis desp. etus ⁊ reprobatus. sed
in secundo aduentu veniet manifestus et
gloriosus. in potestate orbem iudicaturus.
Itā (vt ait Aug.) occultū oportebat eum
venire vt iudicaretur. manifestus antez ve-
niet vt iudicet. Quasi diceret. Nolite eis cre-
dere: qꝫ dies aduentus mei ita clara erit. qꝫ
nullus de ea dubitare poterit. Ad qꝫ simili-
tudine fulgoris introducit. ((Sicut enim ful-
gor ⁊ splendor solis erit ab oriente. ⁊ subito
apparet vbiqꝫ vsqꝫ in occidentē)) oculis. s.
oīum manifestus. ⁊ non in vna parte vide-
tur ⁊ fulget. sed in oībus: nec annunciante
vel p̄cone indiget. sed instātī momēto tps
in orbē terrarū vniuersū appet ((ita aduē-
tus filij hoīs)) ad iudiciū generale erit su-
bitus ⁊ choruscus ⁊ manifestus oīb⁹. ⁊ ita
patēs ⁊ clarus qꝫ nullus dubitare poterit:
⁊ nō h vel illic: sed simul vbiqꝫ pp effusib⁹
⁊ splendorē glorie appēbit. Stultū est ergo
eū credi esse vel q̄rere in paruo loco ⁊ i ab-
scōdito. qꝫ totus mūdī lumē est. Vñ Amb.
xp̄s sicut fulgur choruscās p vniuersū mūd

ad luminis sui globos spargit. Et id nec in desertis vagatur: nec aliquibus locis clauditur: quia celi et terra ego pleo dicit dominus. Sed luce fulgoris fulget. ut in illa nocte resurrectionis gloria videre possimus. Et (ut dicit Crisostomus) sicut fulgur secundum qualitates fulgoris sui non digne aspiciunt. sic et cum venerit Christus secundum mensuram glorie eius non poterunt eum sufficienter aspiciere. Et sicut iam instruit discipulos de modo apparitionis sue quia sicut fulgur manifeste veniet: sic nunc prout instruit eos de loco in quo futurus est. Unde subiungit. ((Ubi cumque fuerit corpus)). id est Christus in humanitate quia iudicabit in forma humana. scilicet gloriosa ((ubi congregabuntur et aquile)). id est sancti occurrentes obviam Christo ad iudicium venienti quibus innotata est inuentus ut aquile. Christus dicit corpus ad denotandum carnis veritates et officionis spiritum in qua videbit eum ois oculus. electi vero dicuntur aquile pro resurrectionis innotationem et visionis subtilitate. qua sollem iusticie irreuerberatis oculis videbimus. Quasi diceret secundum Crisostomum. Dum in glorioso corpore advenierit filius hominis. non oportet in angulis estimare eum esse: quia tanta erit obsequens sibi sanctorum multitudo. ut vniuersis pateat quod ipse est Christus dominus. caput totius ecclesie. et super omnem principatum et virtutem: et super omne quod nominatur in hoc seculo et futuro: pro aquilas enim multitudinem angelorum et sanctorum vniuersorum ostendit enim. Iohannes enim sancti aquilis assimilantur. quia sicut filii aquilarum ad solem perhibent. ut si quidem recto aspectu intendere poterint quod radios solis. intelligant esse legitimos: si autem non poterint. cognoscant adulterinos: sic et filii dei ad Christi iusticiam perhibent. Si enim poterint pleno corde iusticie eius verba suscipere. intelligantur esse legitimi: si autem non poterint. cognoscantur de dyabolo esse nati. Hec Crisostomus. Quia ergo aduentus Christi erit ita publicus et manifestus. et quantum ad modum et quantum ad locum: ideo ipse non indiget precibus et nationibus talibus. qui vobis annunciet: dicentes. hic vel illic est Christus. Ergo nolite talibus credere.

Oratio.

O Domine Iesu Christus ple. da mihi visis mundi abominationibus et sceleribus tribulationibus. ad montes et culmi-

na virtutum fugere. et in celestibus conuersando. de spirituali sublimitate ad carnalia desideria. et actus pristine conuersationis mundane non descendere. vel me inclinare. et anteriora me extendendo. et pro fructu bonorum operum laborando. in posteriora et ad temporalia quibus me etiam non respicere. Da etiam mihi ut nullis seductoribus credens regnum gratie quod intra nos potest esse queram. et regnum glorie perueniam. Amen.

De remedijs contra spirituales nonis finis temporis temptationes et exercitio mentis in deum.

Capitulum quadragesimumprimum.

¶ Quia ut dictum

est. ante aduentum domini venient multi pseudo christi et pseudo prophete. id est simulati et falsi. et seducunt multos. qui ante videbantur etiam perfecti: ideo hec consequenter ponuntur aliqua remedia contra quasdam temptationes spirituales. que isto tempore habundant ad probandum et purgandum electos: que in cordibus quorundam seminantur a dyabolo. et preparant locum anti Christo. Dupliciter autem veniant predictae temptationes. Primo per suggestionem et illusionem dyaboli: qui decipit homines in regimine. quod debet habere erga deum. et in hoc quod est dei. Secundo per corruptam doctrinam et modum vivendi aliorum. qui iam venerunt per temptationes huiusmodi. propter quod ostendendum est. primo quod regimen debes habere apud deum. et ad id quod dei est. et post ea quod debes regi erga alios quantum ad doctrinam et modum vivendi eorum. Primum remedium contra temptationes spirituales istius temporis quas procurat dyabolus in cordibus illorum qui volunt se dare deo per orationem et contemplationem vel per alia opera perfectionis est istud. ut non desideres visiones aut revelationes. vel sentimenta que sunt supra naturam. et supra cursum illorum qui deum. diligunt et timent per verissimum amorem: quia istud desiderium esse non potest sine radice et sine fundo /

De remedijs ꝛ spūales nouissimi tꝛic tēptationes ꝛ exercitio mentis in deū.

mento superbie ꝛ presumptiōis vel sine intentione alicuius vane curiositatis: circa secreta dei vel sine fragilitate ꝛ defectu si/ dei propter que iusticia dei dimittit ani/ mam que habet desiderium huiusmodi. et venit quandoqꝫ talis in temptationem et illusionem dyaboli. Per hunc mundum se/ minat dyabolus maiorem partem tempta/ tionum spūrialium istius tꝛis ꝛ radicat i/ cor: idus illoꝝ qui sūt nuncqꝫ antꝛꝑi. put/ videre poteris in subsequētibꝫ. Unde/ debes scire qꝫ vere reuelationes ꝛ sentimē/ ta spūrialia secretꝝ dei: non veniunt per/ antedictum desiderū. neqꝫ per aliqꝫ cona/ men vel studiū qꝫ aīa habeat in se sed tan/ tū veniunt p purā bonitatē dei in aīam q̄/ est i magna humilitate: ꝛ magno timore ac/ reuerentia dei. Itē scias qꝫ exercitare se in/ magna humilitate ac timore magno ac re/ uerentia dei ppter hoc vt homo habeat vi/ siones ac reuelationes. ꝛ sentimenta supra/ dicta. est habere in se radicē ꝛ fundamētū/ ac finaleꝫ intentionē. quā habet antedictū/ desiderū: ꝛ ex hoc i eodē dilecto venit ho/ mo. in quo est p desiderū supradictum. Se/ cundū remediū est qꝫ in tua oratione vel/ ꝛtemplatione. nō sustineas in aīa tua aliqꝫ/ ꝛsolationē magnā vel parnā ex quo tibi vt/ detur qꝫ fundat se in presumptiōe ꝛ estima/ tione supbie inspius. ꝛ postqꝫ ducit te i am/ bitionem tuā ppriū honoris vel glorie. siue/ istius vite siue alterius. Quia anima que se/ sentit in tali ꝛsolatione. venit in plures er/ rores ꝛ mala: ꝛ deus per suū iustū iudiciū/ permittit dyabolo posse augmentari ꝛ ac/ celerari predictā ꝛsolationē. ꝛ imprimē eū/ illa in anima falsissima ꝛ piculossima sen/ timenta ꝛ alias illusiones: quas aīa ibnta/ dicta ꝛsolatione credit ꝛ reputat esse veras/ reuelationes. Et quot persone per istū mo/ dū sunt decepte. Et ppter hoc caueas qꝫ i/ tua oratione vel ꝛtemplatiōe nō sustineas/ aliquā ꝛsolationē: nisi illā que venit per ꝛ/ sectā noticiā ꝛ cōpletū sentimentū tue nihī/ litatis ꝛ imperfectionis. ꝛ que facit ꝛseuera/ re dictā noticiā ꝛ sentimentū tuū in te ac ma/ gnitudinē ꝛ altitudinē dei. p altam reuerē/ tiam ꝛ cū magno desiderio honoris ꝛ glo/ rie dei: sic qꝫ antedicta ꝛsolutio fundetur ꝛ

totaliter sit in his predictis vel similibꝫ antē/ equalibus. ꝛ idē qꝫ dictū est de diuina ꝛso/ latione intellige etiā de feruore ꝛ ardore ꝛ ꝛ/ fectionis: que possunt esse in eisdē modis: Tertū remediū est quod omne sentimen/ tum quantūcūqꝫ altum. ꝛ oīs visio quan/ tūcūqꝫ secreta. tibi appareat quecūqꝫ ēt/ sit. si ducit cor tuum in opiniōē contra ali/ quē articulū fidei. vel ꝛtra bonos mores ꝛ/ maxime ꝛ humilitatē vel contra honesta/ tē. fugias eam ꝛ horresceas. qꝫ sine dubio ex/ potestate dyaboli venit. Et si appareat tibi/ aliqua visio de qua sis certus qꝫ veniat ex/ parte dei. ꝛ qꝫ illud qꝫ inducit visio est pla/ citum deo: noli te firmare in dicta visione. Quartū remediū est. qꝫ ppter altā vitā vel/ ppter magnā deuotionē: aut ppter ꝛclarū/ intellectū seu propter aliquā aliā sufficien/ tiam q̄ vides in aliquibus personis: nō se/ queris eoz ꝛsilia vel modos. ex quo cogno/ scis clare ꝛ rōnabiliter. qꝫ eoz ꝛsilia nō sūt/ fm deum ꝛ verā discretiōē. per viam iesu/ xꝑi ꝛ sanctorꝫ monstratā ꝛ perfectā scriptu/ ram in dictis sanctorꝫ notificatā. Nec pro/ pter hoc timeas. qꝫ spernendo talia consilia/ dictarū personarū pecces per superbiam ꝛ/ presumptionē: solū qꝫ facias ppter zelum ꝛ/ veritatis amorē. Quintū remediū est. qꝫ fu/ gias ꝛ vites familiaritatē illarū personarū/ que dictas temptationes seminant ꝛ diffū/ dunt et illas personas que easdem sustinēt/ ꝛ laudant: et noli eozꝫ verba vel etiā collo/ cutiones audire. neqꝫ eozꝫ modos velle/ videre: qꝫ tibi demonstrabunt magnum si/ gnum perfectiōis in pluribus verbis ꝛ mo/ dis: per q̄ (si vis accipere ꝛ eos tanqꝫ diu/ nales sequi) veniens in pericula et precipi/ ta errorꝫ inhonestꝫ morū eozꝫ. Post/ hec vide remediā que debes attendere cir/ ca aliquas personas. que per suā vitāꝫ do/ ctrinā seminat dictas temptationes. Prī/ mū remediū est. qꝫ nō habeas magnā esti/ mationē visionū aut sentimentꝝ vel ra/ ptū eozꝫ: imo si ducunt te in aliquid qꝫ sit/ ꝛtra fidē vel cōtra scripturas sanctas. aut/ ꝛtra bonos mores vel ꝛ vīas sanctorꝫ seu/ verba eo sane accepta abhorreas eozꝫ visio/ nes et sentimenta tanqꝫ stultas demētias/ et eozꝫ rapinus sicut rabiamenta. Tamē

si bucant in hoc quod est s^m fidem et s^m scripturam et secundū sanctos et secundū bonos mores: noli spernere. quia forsitan sperneres hoc quod est dei. nō tamen totaliter confidas. q^z sepe et maxime in temptationibus inducitur seu absconditur falsitas sub specie veritatis. et malicia sub similitudine bonitatis ut dyabolus possit melius et sepe mortalem errorem diffundere. et ideo videtur plus placere deo q^z visiones et sentimenta ac raptus que s^m q^z dictus est habent similitudinem veritatis et bonitatis. dimittas ire pro tanto quantum valent nisi contingat aliquibus personis ratione sanctitatis et humilitatis eorum probate certissime et manifeste: de quibus esset certum et manifestum q^z nō posset decipi per illusiones vel ingenium dyaboli. Et tūc q^z sit pium visionibus et sentimentis talium personarum consentire tamen securum est nō totaliter per rationem veridicam eis credere. sed solum quia concordant cum fide catholica et sancta scriptura. ac bonis moribus et vita et verbis sanctorum. et cum ratione fundata supra predicta. Secundum remedium est q^z nullam expositionem scripture et verborum sanctorum velis accipere. nisi concordaret vite iesu xpi et sanctorum. q^z tamen intellige quantum ad illos nobis propositos ad imitandum. nō quantum ad imitandum privilegia et singularitates eorum. et istud dicitur contra aliquos nuncios seu discipulos anti xpi. qui palliant et defendunt suos errores. et periculosos modos vivendi. exponendo sacra scripturā s^m eorum propria affectionem ducentes in exemplū aliquos excessus et singularitates quas aliqui sancti fecerunt. Tertium remedium est. q^z si per revelationē vel sentimentū vel per alium modū cor tuū moneatur ad faciendum aliquod opus. et maxime opus graue vel notabile et nō tibi consuetum. de quo nō habeas certitudinem an deo placeat: timo et rōnabiliter dubitas: contrahas morā ad faciendum dictum opus. vsq^z quo inspereris omnes circumstantias et maxime finales et cognosca q^z deo placeat nō tamen q^z tu iudices per tuam opinionem. sed si potest per testimonium certū scripture. vel per exemplū sanctorum

patrū imitabile. et bene dictū est imitabile. Quia s^m Grego. aliqui sancti fecerunt aliqua opera in quibus non debemus eos imitari. q^zuis essent in eis bona: sed debemus ea habere in reuerentia. Et si per teipsum nō potest venire in noticiam an deo placeat vel nō. petas consilium a personis probatis in vita et doctrina et consilio veritatis. Quartum remedium est. quod si tu es immunis a predictis temptationibus. sic q^z nunq^m eas habueris vel quantumcumq^z eas habueris liberatus fueris: dirige cor et intellectum ad deum agnoscendo humiliter gratiam tibi factam. et quam tibi multotiens super hoc facit. Et caueas tibi ne hoc q^z per purā gratiam et bonitatem dei habeas: velis ascribere tue virtuti vel sapientie seu merito tuo aut bonis moribus tuis. neq^z q^z factus fueris a casu seu a fortuna quia [ut dicit sanctus] hoc est principaliter per q^z deus beneficium sue gratie auferit et subtrahit homini. permittit enim subici temptationibus et illusionibus dyaboli. Quintum remedium est. q^z te seu tuo corde existente in temptatione spiritali. per quā es in dubio: non incipias tua propria voluntate aliquid notabile tibi inconsumetum ante. sed tuum cor et tuam voluntatem refrenando. expectes humiliter cum timore et reuerentia dei. vsque quo deus cor tuum clarificet. Quia si existendo in dicto dubio inciperes ex tua propria voluntate aliquid notabile tibi inconsumetum: nō posses exire ad finem bonum. Sextum remedium est q^z propter temptationes antedictas si habeas. non dimittas aliquid bonū q^z tu incepisti. dum in temptationibus illis non eras: et maxime non debes dimittere orare aut confiteri vel opera facere humilitatis licet consolationē nō inuenias in ipsis. Unde scriptū est. Mane. s. prosperitatis et gratie semina. s. opus bonū et vespere. s. aduersitatis et temptatiōis ne cesset manus tua. s. seminando. Septimum remedium est q^z omnes imaginationes et errores. que te venire faciūt quasi in dubiū alicuius veritatis: expellas a corde tuo et a memoria tua. cum summo studio et conamine tantū cor et intellectum conuertendo in puritate et veritate radicem nostre fidei. et

vita sanctorum et in veritate sanctarum scripturarum: de quibus si humiliter et discrete ad easdem conuersus fueris. poteris lumē extrahere ad certe cognoscendum hoc in quo prius dubitaueras. Et istum modum debet homo tenere in temptationibus spiritualibus. quod non sunt de principalibus fidei articulis. sed de aliquibus vitalibus ipsi fidei proximis. Et tunc remedium est: quod te existente in antecedentibus temptationibus habeas firmam et certam spem: quod de istis temptationibus deus te ad aliquod bonum adducat. et cor tuum clarificet: et credas firmiter. quod deus permittit te venire in predictas temptationes. propter exercitium tue virtutis. et ut te humiliet. Atque tamen ita se habeat spes supradicta. quod negligentia non includatur in ea. sic quod magis se facias de expellendo a te temptationes predictas. Et similiter sic se habeat credulitas predicta quod superbia non includatur. sed quod dubites quod ille temptationes veniant propter tuam culpam. Nonum remedium est quod si habeas antecedentes temptationes multum abscondas et secretas non eas teneas imo eas reuelas tuo sapienti et discreto professori: et aliquibus singularibus personis: sed non multis de quibus perpendere possis. quod ratione experiente temptationum quas habuerit vel ratione luminis sapientie et sanctitatis. possunt tibi dare consilium et auxilium ac consolationem. Istud remedium commendat multis sancti. quod narratur in vitis patrum. quod quidam monachi qui per magnam vitam erant alti: quod continebant consilium et auxilium sanctorum patrum super temptationibus eorum. veniebant ad finem malum. Et contigit aliquibus alijs. quod deo volente predebant temptationes propter eorum simplicitatem et humilitatem quam habebant. in petendo consilium et auxilium super temptationibus suis. sine salubriter inueniebant et citius liberabatur. Decimum remedium est. quod si antecedentes temptationes habeas. leua cor et intellectum tuum ad deum. querendo humiliter hoc quod ei fuerit honorabilius et tue anime salubrius super tua temptatione. subiacendo tuam voluntatem voluntati divine: sicut si sibi placet quod perseveres in temptatione similiter et

tibi placeat: solum ut deum non offendas. Undecimum remedium est. quod nisi per aliam viam possis euadere predictas temptationes. debes eas obliuisci. et per quandam negligentiam fugere et dimittere: considerans quod non sunt temptationes per dyabolum procurate. sed passiones et fragilitates seu debilitates. que sunt communes statui huius vite. Et quod supra et in sequentibus multis modis hortatur dominus ut vigilemus: et ad incertum eius aduentum nos preparemus: ideo et continue ad opera virtutum ascendas vel saltem vehementer ascendere desideres. ponantur hic consequenter aliquae rationes. per quas poteris sentire pigritiam et nihilitatem boni quod incepisti. et cor tuum excitare et mouere ad maiores perfectiones omnimode virtutis quam non incepisti. Prima ratio est. quia si aspicias quomodo dens est dignus amari et honorari secundum suam bonitatem et sapientiam. et alias suas nobiles perfectiones que sunt in eo sine numero: et sine termino videbis quod hoc non credidisti facere multum et magnum ad honorem dei: et secundum suam voluntatem est minimum. et quasi nihil in respectu quod deberet esse secundum quod deus est dignus. Ista ratio idcirco primo ponitur. quia principalius debemus attendere in omnibus operibus nostris. honorem et reuerentiam et amorem dei: quia in se dignus est amari et honorari per omnem creaturam. Secunda ratio est quia si attendas quod despectus et vituperia quot egestates et penurias. quot dolores et passiones sustinuit filius dei amore tui. et ames deum et honores: cognosces quod parum est quod fecisti ad deum amandum et honorandum. secundum hoc quod facere deberes. Ista ratio est altior et perfectior quam aliqua sequentium. et ideo ponitur secundo. Tertia ratio est. quia si cogitas innocentiam et perfectionem. quam deberes habere secundum dei mandatum: per quod teneris esse absque omni vicio et sine omni culpa et in plenitudine totius virtutis. sicut est quod deberes amare deum ex toto corde tuo. et ex omni mente tua. et ex totis viribus tuis. ut

debis manifeste infirmitatem et distantiam in qua es a predicta innocentia et perfectione. Quarta ratio est. quia si cogitas multitudinem et largitatem beneficiorum dei et gratiarum corporaliu et spiritaliu comunium tibi et alijs. vel que singulariter tibi sunt dare senties quod hoc quod facis propter deum est. nihil ad recompensandum dicta beneficia et gratias dei. et maxime si de liberalitatem attendas et bonitatem. Quinta ratio est. quia si cogitas altitudinem et nobilitatem remunerationis et glorie promissae et parate. illis qui faciunt opera virtutum ad honorem dei: que gloria tanto maior dabitur quanto opera erunt virtuosiora et maiora cognosces pro tanto tuum meritum nihil esse in comparatione tante glorie et desiderabis facere opera virtuosiora quam ante feceras. Sexta ratio est quia si attendas pulchritudinem et gratiositatem quam habent virtutes in se. et nobilitatem quam anima recipit per ipsas virtutes si attendas utilitatem et turpitudinem. quam in se habent vitia et peccata et infirmitatem quam anima recipit per ea conaberis si sapiens es ad amplius fugere vitia et peccata quam vnquam conatus fueris. Septima ratio est. quia si attendas altitudinem et perfectionem vite sanctorum patrum vel eorum multas et perfectas virtutes cognosces imperfectionem et infirmitatem vite tue et operum tuorum. Octava ratio est. quia si cogitas magnitudinem et multitudinem offensarum quas fecisti contra deum cognosces quod omnia opera que facis. quantumcumque bona. nihil sunt ad satisfaciendam per viam iusticie offensam dei. Nona ratio est. quia si speculeris diuersitatem et periculum temptationum carnis mundi et dyaboli. conaberis ad assumendum maiorem firmitatem. et altitudinem in omni virtute. quam vnquam feceris. vt possis esse in maiori securitate contra dictas temptationes. Decima ratio est quia si cogitas districtum iudicium dei finale. et cum quo apparatu bonorum operum. et cuius qua satisfactione de offensam dei debes venire ad dictum iudicium. videbis

quod parum est quod fecisti per bona opera. vel per misericordiam secundum quod facere debuisses. Undecima ratio est. quia si cogitas breuitatem vite tue et necessitatem tue mortis dubie. postquam non habebis spacium faciendi opera meritoria. vel penitentiam. cognosces quod cum maiori corde et studio. deberes facere bona opera. et penitentiam. quam nunc facis. Duodecima ratio est. quia si aduertas qualiter si incipias bonam vitam in quouis gradu. sine conamine et desiderio ascendendi in maiorem et altiore vitam: non potest esse sine fundamento presumptionis et superbie huius quod incipisti. nec potest esse sine inclusione magne tepeditatis et negligentie: et ex quo hec duo mala includuntur non potest esse sine malo periculo veniendi in multa spiritalia vitia: non dubiam quod si velis dictorum malorum esse liber et immanis quantumcumque altam vitam inceperis: tu conaberis ad ascendendum ad altiore vitam et perfectiorem. Tredecima ratio est. quia si cogitas abissalia iudicia dei: facta super aliquos qui diu perseverauerant in magna sanctitate et perfectioe. sic quod deus eos desererebat: propter aliqua occulta vitia. que non credebant habere: non dubiam quod quantumcumque altam vitam inceperis. omni die eleuabis tuas affectiones et intentiones deserendo omne vitium plusquam feceras ante. appropinquando ad perfectam et integram sanctitatem: timendo ne forte sit in te aliquod vitium occultum: propter quod sis dignus desereri a deo. Quarta decima ratio est. quia si recogitas penas infernales damnatorum paratas peccatoribus cunctis. credo quod leuis erit tibi omnis penitentia. et omnis humilitas paupertatis vituperium. et omnis labor que in vita ista propter deum possis sustinere. vt euadas penas supradictas: et conaberis continue. ad tenendum altiore et perfectiorem vitam. timendo periculum veniendi ad penas illas. super dicte quatuordecim rationes. plus in breui facte sunt quam explicate. vt adiscatis in partibus magna cogitare. sic quod quelibet ratio sit tibi materia considerationis spaciose.

attamen scias. quod si vel proficere cum di-
ctis rōnibus debes ea formare nō solū per
intellectū immo est necessarium quod per
affectiōē moneas tuam volūtatē ad hoc
quod dicat ipse rōnes. Et nota q̄ conclu-
sio cuiuslibet rationis debet esse in duobus
p̄mo in sentimento pprie imperfectionis
et nihilatiōis: deinde in desiderio et cona-
mine veniendi in altiorē vitam et maiorem
perfectionem: sic q̄ nō sit sentimentū pprie
imperfectionis et nihilatiōis. sine desiderio
et conamine maioris perfectiōis et vite alti-
oris. nec maior perfectiō et altior vita. sine
sentimento pprie imperfectionis et nihilatiōis.

Oratio.

Omne iesu xpe mltis et humilis cor
de funda cor meū in vera humilita-
te. et excluda a me oēm motū p̄sum-
ptionis et supbie vt nanq̄ visiones deside-
rem aut reuelationes nec per aliquas tem-
ptationes seducar sp̄iales que me ducere
quoq̄o possent in errores. Fac me domie
p̄ssime quotidie ad opera virtutū ascēde-
re et semp in bono p̄ficere ac cōtinne in al-
tiorē vitam tendere et suscipere: vt sic vigi-
lando et solite agendo. ad incertum tuam
aduentū me valeā preparare. Amen.

De orando et expectando aduentum
dñi. et de posterioribus signis aduentus ei⁹
et psumationis seculi. **Capit. xliij.**

Quā ergo do-

minus crumbarū et p̄culoz mem-
nit. p̄sequenter hoz remediū subdit. q̄ est
oratio p̄meditata. ac iugis et assidua. Vñ l
libro palip. Cū ignoramus qd agere vbea-
mus. hoc solū residuū habemus vt oculos
nostros dirigamus ad te. Quia enim dice-
rat dñs de suo futuro aduentu. qui subito
veniet et cui⁹ tps certū lateret. sollicitos nos
vult esse et dispositos. ne dies illa nos inue-
niat impatos. Inter cetera autē q̄ nos p̄pa-
rant vt secure et digne aduentū dñi expecte-
mus: est orationis sedulitas et assiduitas vt
iusti iudicis misericordiam imploremus: et
orante humilitas. vt iudicē per humilita-

tem flectemus. et eius rigo: et temperem⁹ qz
ei semper humiliū placuit oratio. vñ in ec-
clesiastico. Oratio humilitatis se. nubes pe-
netrabit et donec appropinquet nō p̄solabi-
tur: et nō discedet donec aspiciat altissimū.
Oratio autē superboz exaudiri nō meretur
orans. n. defectū propriū consistetur q̄ sup-
bie repugnat. qz defectū suū magis celare
q̄ prodece affectat: docet ergo dñs quoniā
(oportet iugiter et semp orare. et ab oratōe
nō deficere) qz multū valet oratio iusti as-
sidua. S; quis potest semper orare? Ergo
hoc intelligendum est de quotidianis ho-
ris canonicis. iuxta ritū ecclesie p̄stitutis. et
ozemus semper. s. pro tempore et horis debi-
tis et sic semper nō importat continuitatez
tps. qz oportet interrūpti tpe dormitiōis et
quarūdam necessitatū corporis. sed impor-
tat instantiā oratiōis temporibus et horis.
ad hoc congruis. Aut certe quicquid iusti⁹
facit et dicit secundū deum ad orationē est
reputandum. Non semper orat qui semper
bene facit seu in bono perseverat: nec desi-
nit orare nisi cum desinit iustus esse. Orat
enim non solam lingua sed et cor et cogita-
tio desiderium sensus manus oculi et omnis
operatio bona. Dec. n. si orare cessauerint
omnis lingue oratio inutilis est et hoc mo-
do semper et sine intermissione possimus
orare. et ab oratione nō deficere. Vñ Aug.
Qui deum laudat lingua. nō semper potest
qui moribus deum laudat semper potest.
Multū autē valeat apud deū oratio cū la-
chrymis. qz hanc deus magis diligit et citi⁹
exaudit. vnde angelus ad Thobiam. qñ ora-
bas cū lachrymis ego obtuli orationē tuā
dño. Et dñs per isa. ad Ezechiam. Audiuī
orationē tuā. vidi lachrymas tuas. Hāc vt
ait Hier. Oratio deū lenit. lachryma cogit.
hec vngit. ille pūgit. vñ Ber. O humilis la-
chryma. tua est potentia. tua est regni glo-
ria: ante faciē iudicis sola intrare non vere-
ris. quicqd petieris impetrabis. accusatoz
silentiū imponis et quandoqz inīam ab ore
iudicis rapis. vincis inuincibilē. ligas olpo-
tentē. Et ad probandū efficaciam oratiōis
assidue. proponit pabolam de perseveratiōe
in ofne: et de eius exauditiōe: iducēs exēplis
de iudice. q̄ deū nō timebat offendere et ho-